ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
28.12.2019

Зеленодольск
шәһәре

КАРАР
№ 2902

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын раслау турында

Россия Федерациясе Президентының 2016 елның 11 апрелендәге Пр-637 номерлы президиумы утырышы йомгаклары буенча Россия Федерациясе Президенты йөкләмәләре исемлегенең 4б пункты , Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 18 декабрендәге «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру, юл-транспорт һәлакәтләрен азайту һәм алар салган зыяннар авырлыгын киметү чараларын тормышка ашыру турында» 1004 номерлы карары нигезендә, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын (кушымта нигезендә) расларга.
2. Зеленодольск муниципаль районы Советы аппаратының җәмәгатьчелек һәм ММЧ белән элемтә бүлеге башлыгы Д.С. Анисимовка әлеге карарны Интернет челтәренең Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындаЗеленодольск муниципаль районының мәгълүмат сайтында (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Җитәкченең беренче урынбасары А. В. Старостин

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСЕ МӘСКӘҮ шәһәре
Индивидуаль эшкуар
КАРАСЕВИЧ СЕРГЕЙ НИКОЛАЕВИЧ

Инв.№ 14. КСОДД.1

ХИСАП

"Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын эшләү"

I этап «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыру буенча килеп туган вазгыятькә характеристика»
(арадаш)

2018 елның 27 мартындагы 008 номерлы муниципаль контракт

Эшләрне башкаручы:
Индивидуаль эшкуар
техник фәннәр кандидаты __________________ С.Н. Карасевич
м.у. (имза)
"_____" ________ 20____ ел

Мәскәү, 2018

РЕФЕРАТ

Эшләрне башкару турында хисап 215 биттән, 1 өлештән, 53 рәсемнән, 34 табл., 23 чыганактан тора.

Тикшеренү объекты булып Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыру системасы тора.

Эшнең максаты Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның куркынычсызлыгын һәм нәтиҗәлелеген күтәрүгә юнәлдерелгән юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын эшләүдән гыйбарәт.

Эш башкаруның төп этаплары:

1. Муниципаль берәмлек территориясендә Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын эшләү гамәлгә ашырыла торган юл хәрәкәтен оештыру буенча килеп туган вазгыятькә характеристика.
2. Зеленодольск муниципаль районы территориясендә фаразлау чорларына юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы кысаларында чаралар эшләү.

Эшне уздыру методы статистик куелышта бурычларны хәл иткәндә кулланыла торган системалы һәм ситуацион анализ ысулларын, мәгълүматны җыю, гомумиләштерү һәм системалаштыру, табигый күзәтүләр һәм транспорт тикшеренүләрен, аналогия һәм эвристик ысуллар (эксперт бәяләве), стандарт математик ысуллар һәм гамәли компьютер программаларыннан файдаланудан, күчеп йөрүләрдә латент ихтыяҗларны ачыклау юлы белән транспорт хәрәкәтчәнлеген бәяләү ысулларыннан гыйбарәт. Зеленодольск муниципаль районы юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын эшләгәндә дәүләт статистикасының һәм хисаплылыгының рәсми күрсәткечләре, Татарстан Республикасы министрлыклары һәм ведомстволары материаллары, шулай ук Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты һәм аның составына керүче авыл җирлекләре биргән мәгълүматлар файдаланылды.

Эш нәтиҗәсе - Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары белән үзара бәйләнгән оештыру характерындагы техник, икътисадый һәм экологик нигезләнгән чараларның бербөтен системасын үз эченә алган юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы.

Эш нәтиҗәләрен куллану өлкәсе - Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты һәм башка ведомстволар, һәм хезмәт күрсәтә торган территориядә юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендәге оешмалар эшчәнлеге.

Эшләр нәтиҗәләренең практик әһәмияте шунда ки, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә транспорт чараларын һәм җәяүлеләрне эксплуатацияләү барышының иң зур

нәтиҗәлелегенә юнәлтелгән тәкъдим ителгән карарлар һәм чараларны гамәлгә ашыру, чыгымнарны һәм аларны гамәлгә ашыру срокларын киметкәндә, юл хәрәкәте проблемаларын хәл иткәндә комплекслылык тәэмин итәчәк, юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә озак сроклы стратегик юнәлешләрне исәпкә алу, шулай ук юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә үзебезнең ил һәм чит ил тәҗрибәсенә туры килә торган технологияләрне һәм алымнарны куллану.

Тикшеренүләрнең фәнни һәм техник яңалыгы Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерүгә актуаль ихтыяҗларын, транспорт, пассажир һәм җәяүлеләр агымнары хәрәкәтен оештыру алымнарын һәм карарларын исәпкә алган юл хәрәкәтен оештыруның комплексллы схемасын карап тотуның фәнни нигезләнгән тәкъдимнәрен эшләүдән гыйбарәт.

Тикшеренү объекты үсеше турындагы уйланылган фаразлар контроль күрсәткечләренең һәм тикшерү объектының уңай үзгәрешләрен чагылдыра торган юл хәрәкәтен оештыру чараларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеге индикаторларының сыйфат һәм микъдар үзгәрешләреннән гыйбарәт.

ЭЧТӘЛЕК

РЕФЕРАТ..**3**

ЭЧТӘЛЕК **5**

ТАМГАЛАР ҺӘМ КЫСКАРТУЛАР **10**

КЕРЕШ **11**

1 ПРОЕКТНЫ ЭШЛӘҮ ӨЧЕН КИРӘКЛЕ РӘСМИ ДОКУМЕНТАР СТАТИСТИК, ТЕХНИК ҺӘМ БАШКА МӘГЪЛҮМАТЛАРНЫ ҖЫЮ ҺӘМ СИСТЕМАЛАШТЫРУ. ФАЙДАЛАНЫЛА ТОРГАН АЛЫМНАРНЫ ҺӘМ БАШЛАНГЫЧ МӘГЪЛҮМАТ АЛУ ЧАРАЛАРЫН ТАСВИРЛАУ 12

1.1 Башлангыч мәгълүматларны җыю һәм системалаштыру турында гомуми белешмәләр 12

1.2 Муниципаль берәмлек территориясе турында гомуми белешмәләр *13*

1.3 Муниципаль берәмлекнең демографик хәле..*18*

1.4 Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый хәле *20*

2 МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ТИКШЕРҮЛӘРЕН ӘЗЕРЛӘҮ ҺӘМ УЗДЫРУ 30

2.1 Төп транспорт төеннәрендә кул ысулы белән хәрәкәт агымының һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү әзерләү һәм уздыру *30*

2.1.1 Юл хәрәкәте һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү үткәрү методикасы 30

2.1.2 Табигый тикшерүне әзерләү һәм уздыру 32

2.2 Гомуми файдаланудагы пассажир транспортында пассажирлар агымын әзерләү һәм уздыру 37

2.2.1 Пассажирлар агымын табигый тикшерү үткәрү методикасы 37

2.2.2 Табигый тикшерү уздыруны әзерләү...39

2.3 Транспорт чараларын туктатлыш һәм вакытлыча куеп тору өчен урыннарны табигый тикшерүгә әзерләү һәм уздыру *45*

3 ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУНЫҢ БУЛГАН ДОКУМЕНТЛАРЫНА ҺӘМ ТЕРРИТОРИЯНЕ ПЛАНЛАШТЫРУ ДОКУМЕНТЛАРЫНА, СТРАТЕГИК ПЛАНЛАШТЫРУ ДОКУМЕНТЛАРЫНА АНАЛИЗ.........................49

3.1 Территориаль планлаштыру документларына һәм территорияне планлаштыру документларына анализ *49*

3.2 Стратегик планлаштыру документларына анализ *71*

4 ЮЛЛАРНЫҢ ТӨП ЭЛЕМЕНТЛАРЫН, АЛАРНЫҢ КИСЕШКӘН УРЫННАРЫН ҺӘМ КУШЫЛГАН УРЫННАРЫН ТАСВИРЛАУ, ШУЛ ИСӘПТӘН ЮЛ ЭЛЕМЕНТЛАРЫНЫҢ ГЕОМЕТРИК ПАРАМЕТРЛАРЫН, ТРАНСПОРТ-ЭКСПЛУАТАЦИЯ ХАРАКТЕРИСТИКАЛАРЫН ДА КЕРТЕП 79

5 ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ХӘРӘКӘТЕНЕҢ ГАМӘЛДӘГЕ ОЕШМАСЫ ТАСВИРЛАМАСЫ, МАРШРУТ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ХӘРӘКӘТЕН ОЕШТЫРУ, ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ТУКТАТАЛЫШЫ ҺӘМ ТУКТАП ТОРУ ӨЧЕН УРЫННАРНЫ, ЮЛ СЕРВИСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН УРНАШТЫРУ ТАСВИРЛАМАСЫН ДА КЕРТЕП...................................94

5.1 Транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру *94*

5.2 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәтен оештыру *98*

ЗМР ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ХӘРӘКӘТЕ БАРЛЫККА КИЛГӘН ИНФРАСТРУКТУРА (ТРОТУАРЛАР, ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЮЛЛАР, АРКЫЛЫ ЧЫГУ ЮЛЛАРЫ, МӘЙДАННАР) БУЕНЧА ГАМӘЛГӘ АШЫРЫЛА. 38-39 НЧЫ РӘСЕМНӘРДӘ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК ШӘҺӘРЕНДӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЮЛЛАРНЫҢ КАРТА-СХЕМАСЫ КҮРСӘТЕЛГӘН. 98

ЗМР УРАМ -ЮЛ ЧЕЛТӘРЕНДӘ ХАЛЫКНЫҢ АВТОМОБИЛЬЛӘШҮ ДӘРӘҖӘСЕ АРТУ БЕЛӘН, БИГРӘК ТӘ ШӘҺӘРДӘ, АВТОТРАНСПОРТНЫ КУЮ ПРОБЛЕМАСЫ БИЛГЕЛӘНДЕ, БУ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ИНФРАСТРУКТУРАСЫНЫҢ ҺӘМ ЮЛ ЙӨРҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕНЕҢ ҮТКӘРҮЧӘНЛЕГЕН КИМЕТӘ. МАШИНА КУЮ УРЫННАРЫ ҖИТМӘҮ СӘБӘПЛЕ, АВТОМОБИЛЬ ХУҖАЛАРЫ ЕШ КЫНА ҖӘЯҮЛЕЛӘР ЧЫГА ТОРГАН ЮЛЛАРДА, ГАЗОННАРДА, БАЛАЛАР МӘЙДАНЧЫКЛАРЫНДА, ТРОТУАРЛАРДА ҮЗ ТЧЛАРЫН ПАРКОВКАГА КУЯЛАР, ШУЛ РӘВЕШЛЕ ЮЛ ХӘРӘКӘТЕНДӘ БАШКА КАТНАШУЧЫЛАР ӨЧЕН КУРКЫНЫЧ ШАРТЛАР ТУДЫРЫП КЫНА КАЛМЫЙЧА, ШӘҺӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮНЕ ДӘ БОЗАЛАР (40 НЧЫ РӘСЕМ). 101

КҮП КЕНӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЧЫГУ ЮЛЛАРЫ, ҮЗЛӘРЕНЕҢ ТУРЫДАН-ТУРЫ БИЛГЕЛӘНЕШЕН ҮТӘМИЧӘ, ФИЗИК ЯКТАН ГЫНА БАР. МӘСӘЛӘН, ТОРАК ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАЛАРЫНЫҢ ИШЕГАЛДЫ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕН ЗУР АВТОСТОЯНКА БЕЛӘН ЧАГЫШТЫРЫРГА МӨМКИН. ТОРАК ХУҖАЛАРЫ ҮЗЛӘРЕН МОНДЫЙ ШАРТЛАРДА БИК ҮК УҢАЙЛЫ ХИС ИТМИ - ЙОРТ ЯНЫ ТЕРРИТОРИЯСЕ ЕШ КЫНА ҮТЕП ЙӨРҮ ӨЛЕШЕ БУЛЫП ТОРА. МОНДЫЙ ШАРТЛАРДА ТС ХӘРӘКӘТЕ КЫЕНЛАША, Ә ҖӘЯҮЛЕЛӘРГӘ ҮЗ ПОДЪЕЗДЛАРЫННАН ЧЫГУ ҺӘМ КЕРҮ МӨМКИН ТҮГЕЛ ДИЯРЛЕК. ГАЗОННАР, СПОРТ ҺӘМ БАЛАЛАР ӨЧЕН УЕН МӘЙДАНЧЫКЛАРЫ ПАРКОВКА УРЫНЫНА ӘВЕРЕЛӘ, ТӨРЛЕ КИРТӘЛӘРГӘ ҺӘМ БОРДЮР ТАШЛАРЫНА КАРАМЫЙЧА. ӘЛЕГЕ ГАМӘЛЛӘР НӘТИҖӘСЕНДӘ ЭКОЛОГИК ХӘЛ НАЧАРАЯ ҺӘМ ЙОРТ ЯНЫ ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ ЭСТЕТИК КҮРЕНЕШЕ БОЗЫЛА. 101

41 НЧЕ РӘСЕМДӘ ЗМР ТОРАК ПУНКТЛАРЫНДА УРАМ-ЮЛ ЧЕЛТӘРЛӘРЕ ӨЧЕН ХАС БУЛГАН ТРОТУАРЛАР ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ЮЛЛАРЫ ЗОНАЛАРЫНДА ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОЛАРЫ ТЕРРИТОРИЯСЕНӘ ТЧ ҮТЕП КЕРҮ ОЧРАКЛАРЫНЫҢ ТИПЛАШТЫРЫЛГАН МИСАЛЛАРЫ КҮРСӘТЕЛДЕ........ 101

МОНДЫЙ ХӘЛЛӘР ФУНКЦИОНАЛЬ ХАЛӘТКӘ ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОСЫ ҮСЕШЕНӘ ТИЕШЛЕ КОНТРОЛЬ БУЛМАУ АРКАСЫНДА БАРЛЫККА КИЛӘ. БУ ХАЛЫКНЫҢ АЛАРДАН ФАЙДАЛАНУГА КЫЗЫКСЫНУЫН КИМЕТӘ ҺӘМ БАШКА ХӘРӘКӘТ ИТҮ ЫСУЛЫН КУЛЛАНЫРГА ЯКИ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОСЫННАН КИТӘРГӘ МӘҖБҮР ИТӘ, БУ ЮЛ-ТРАНСПОРТ ҺӘЛАКӘТЕ ЧЫГУ КУРКЫНЫЧЫН АРТТЫРА. 102

ЗМРДА ЮЛ ХӘРӘКӘТЕНЕҢ НӘТИҖӘЛЕ СИСТЕМАСЫН БУЛДЫРУ КЫСАЛАРЫНДА ИСӘП-ХИСАП ЧОРЫНА ШӘҺӘРДӘ МОБИЛЬЛЕК ӨЛЕШЕН ҖӘЯҮЛЕЛӘР ҺӘМ ВЕЛОСИПЕДЛАР ХӘРӘКӘТЕ ЯРДӘМЕНДӘ ХАЛЫКНЫҢ АКТИВ ХӘРӘКӘТ ИТҮ ЫСУЛЛАРЫ ӨЧЕН ГАМӘЛДӘГЕ ИНФРАСТРУКТУРАНЫ ҮСТЕРҮ ИСӘБЕНӘ АРТТЫРУГА ИРЕШҮ ТАЛӘП ИТЕЛӘ. 102

5.3 Маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру 104

5.4 Юл сервисы объектларын ,транспорт чаралары тукталышларын һәм туктату урыннарын урнаштыру 119

6 ЮЛ ХӘРӘКӘТЕ ПАРАМЕТРЛАРЫН, ШУЛАЙ УК МАРШРУТ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫНЫҢ ХӘРӘКӘТ ПАРАМЕТРЛАРЫН ҺӘМ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫН ВАКЫТЛЫЧА ТУКТАТЫП ТОРУ ҺӘМ ТУКТАЛЫШ УРЫННАРЫН УРНАШТЫРУ ПАРАМЕТРЛАРЫН АНАЛИЗЛАУ 126

6.1 Индивидуаль транспорт хәрәкәте параметрларына анализ ...127
6.2 Маршрут транспорты хәрәкәте параметрларына анализ ...128
6.3 Транспорт чараларын вакытлыча туктатып тору һәм тукталыш урыннарын урнаштыру параметрларына анализ ...132
26 нчы таблица - ТЧ вакытлыча туктап тору һәм тукталыш урыннарын тикшерү нәтиҗәләре 134
7 Пассажир һәм йөк ташу агымнарына анализ ...135
7.1 Пассажирлар агымын бәяләү...135
7.2 Йөк транспорты хәрәкәте параметрларын бәяләү ...139
8 Юл хәрәкәте шартларын анализлау, кисешкән урыннарның һәм светофор көйләнешле юллар кушылган урыннарның йөкләнеше турындагы мәгълүматларны да кертеп...142
9 Юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгу сәбәпләрен һәм шартларын анализлау ...144
БӘЯЛӘМӘ ...155
А КУШЫМТАСЫ ...159
А.1 Ленин һәм Татарстан урамнары кисеше ...160
А.2 Төзүчеләр проспекты һәм Башкала урамы киселеше...163
А.3 Королев һәм Башкала урамнары киселеше ...166
А.4 Королев - Гайдар урамнары киселеше...168
А.5 Заикин һәм Октябрь урамнары киселеше ...170
А.6 Паратск һәм К. Маркс урамнары киселеше...172
А.7 Паратск һәм Энгельс урамнары киселеше ...174
А.8 Октябрь һәм Чапаев урамнары киселеше...177
А.9 Гоголь һәм Белинский урамнары киселеше ...179
А.10 Панфилов урамын һәм 16К-0883 юллары киселеше ...182
А.11 А-295 дан местечко Раифага борылыш...184
А.12. М-7 белән Исаково янәшәсендә киселеш ...186
А.13. Альбаба Т/Ю пос янында киселеш ...188
А.14 Карл Маркс һәм Леваневский (Васильево) урамнары киселеше ...190
А.15 Яр буе һәм Гагрин (Октябрь) урамнары кисеше ...192
РЕФЕРАТ ...195
ЭЧТӘЛЕК...197
ТАМГАЛАР ҺӘМ КЫСКАРТУЛАР...202
КЕРЕШ ...203
1 КСОДДның төп чаралары буенча принципиаль тәкъдимнәр һәм карарлар әзерләү ...204
2 Мондый вариантларның һәркайсы өчен КСОДД төп чаралары буенча принципиаль тәкъдимнәр эшләү нигезендә проектлауның тәкъдим ителә торган вариантларына якынча бәя бирү .... **Ошибка! Закладка не определена.**

3 Тәкъдим ителә торган проектлау варианты өчен КСОДД буенча чаралар исемлеген төзү .... **Ошибка! Закладка не определена.**

3.1 Территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын тәэмин итү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.2 Юлларның фаразлана торган йөкләнешен, янәшәдәге территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырыла торган чараларны исәпкә алып, категориясе ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.3 Транспорт агымнарын юллар челтәре буйлап бүлү .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.4 Юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын, аның функцияләрен һәм этапларын эшләү, гамәлгә кертү һәм куллану. ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.5 Юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыру, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматтан файдалану шартлары, аны актуальләштерү чорлылыгы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.6 Юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.7 реверсив хәрәкәтне куллану................................... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.8 маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп; .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.9 Транзит транспорт агымнарын үткәрүне оештыру .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.10 Йөк транспорт чараларын үткәрүне оештыру, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган зур габаритлы параметрлары буенча тәкъдимнәрне дә кертеп .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.11 Транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.12 Юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.13 Бердәм парковка киңлеге формалаштыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру) .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.14 Юлларда яисә аларның участокларында транспорт чараларының берьяклы хәрәкәтен оештыру... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.15 Утны светофор җайга салуны кертүне таләп итә торган кисешүләр, кушылган урыннар исемлеге .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.16 Светофор җайга салу режимы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.17 Булган юл шартлары белән булдырыла торган куркыныч (конфликтлы хәлләр) хәрәкәтен һәм факторларын юкка чыгару......................................***Ошибка! Закладка не определена.***
3.18 җәяүлеләр юлларын хәрәкәтен оештыру, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыру;...***Ошибка! Закладка не определена.***
11 НЧЕ РӘСЕМ - «ТОРАК ЗОНА» ХӘРӘКӘТЕН ОЕШТЫРУ МЕТОДЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРГАНДА БАРЛЫККА КИЛГӘН ТОРАК ТӨЗЕЛЕШЕ ТЕРРИТОРИЯСЕН ИНЖЕНЕРЛЫК БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ АЛГОРИТМЫ .... ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.
3.19 Инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү........ ***Ошибка! Закладка не определена.***
3.20 Белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын тәэмин итү ***Ошибка! Закладка не определена.***
3.21 Велосипед хәрәкәтен оештыру..............................***Ошибка! Закладка не определена.***
3.22 Юллар, юллар яисә юллар участоклары челтәрен үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чаралары ***Ошибка! Закладка не определена.***
3.23 Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның автомат режимда эшләүче фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру...***Ошибка! Закладка не определена.***
3.24 Тоткарланучылар өчен махсус стоянкалар урнаштыру........... ***Ошибка! Закладка не определена.***
4 Аерым территорияләрдә юл хәрәкәте кагыйдәләрен эшләүнең чиратын, шулай ук таләп ителә торган финанс күләмен бәяләүне һәм гамәлгә кертүдән көтелгән нәтиҗәне күрсәтеп, КСОДД чаралары программасын формалаштыру. ....**Ошибка! Закладка не определена.**
5 КСОДД составында тәкъдим ителә торган чараларны гамәлгә ашыру мөмкинлеген тәэмин итү максатларында Татарстан Республикасы ЗМР территориясендә институциональ үзгәртеп корулар, норматив хокукый, норматив-техник, методик һәм мәгълүмати тәэмин итү эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр формалаштыру...**Ошибка! Закладка не определена.**
Е-Таблицның КСОДД чараларының чыгым вариантының иң начар бәяләнешен яшерү кушымтасы ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Ж кушымтасы - КСОДД чараларының уртача чыгымлы вариантын бәяләүне яшерү таблицасы............ **Ошибка! Закладка не определена.**
З-Таблицның кушымтасы КСОДД чараларының аеруча чыгымлы вариантын бәяләүне яшерү. .... **Ошибка! Закладка не определена.**

2 нче өлеш аерым томда.

ТАМГАЛАРҺӘМ КЫСКАРТУЛАР

Әлеге эштә түбәндәге тамгалар һәм кыскартулар кабул ителде:
АСУДД - юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә системасы
БДД - юл хәрәкәте иминлеге
ГИБДД(ЮХИДИ) - Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе
ГПТ - шәһәр пассажир транспорты
ДТП - юл-транспорт һәлакәте
ЗМР – Зеленодольск муниципаль районы
ИТС - интеллектуаль транспорт системасы
КСОДД - юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы
МГН - халыкның аз мобильле төркемнәре
МБ - муниципаль берәмлек
НИР - фәнни-тикшеренү эше
ОДД - юл хәрәкәте оешмасы
ПДД –Юл хәрәкәте кагыйдәләре
РТ(ТР) - Татарстан Республикасы
РФ - Россия федерациясе
ТПУ - транспорт-күчеп утырту төене
ТС - транспорт чарасы
ТСОДД - юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары
УДД - юл хәрәкәте белән идарә итү
УДС - урам-юл челтәре

КЕРЕШ

Рәсми басылып чыккан көненнән соң бер ел узгач үз көченә керә торган "Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы Федераль закон , Юл хәрәкәт оештыруның комплекслы схемалары (алга таба - КСОДД) муниципаль районнар, шәһәр округлары яисә шәһәр җирлекләре территорияләрендә юл хәрәкәтен оештыру һәм юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендәге эшчәнлекне камилләштерүнең нәтиҗәлелеген тәэмин итүнең озак сроклы стратегик юнәлешләрен гамәлгә ашыручы гомуми чиктәге өлешләрендә юл хәрәкәтен оештыру турында комплекслы карарлар формалаштыру максатларында эшләнә дип күздә тота.

Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының 2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы "Юл хәрәкәтен оештыру проектларын әзерләү һәм схемасын раслау турында" боерыгы нигезендә, КСОДД эшләнмәсе карала торган территориядә юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә эшчәнлекне үстерүнең һәм камилләштерүнең озак сроклы стратегик юнәлешләрен исәпкә ала торган принципларга таянырга; транспорт чараларын һәм җәяүлеләрне күчерү процессының чыгымнарны һәм срокларын киметкәндә иң зур нәтиҗәлелеген тәэмин итә торган ОДД чараларыннан файдалану; юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә үзебезнең һәм чит ил тәҗрибәсенә туры килә торган технологияләрне һәм методларны куллану; юл хәрәкәте иминлеге нигезләре проблемаларын хәл иткәндә комплекслылыкны тәэмин итү.

Әлеге эшнең максаты - КСОДД, аерым алганда, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль берәмлеге территориясендә юл хәрәкәте иминлеген һәм нәтиҗәлелеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар программасын эшләү.

Зеленодольск муниципаль районы территориясендә КСОДД эшкәртү тикшерелә торган территориядә юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә эшчәнлекне үстерүнең һәм камилләштерүнең югарыда күрсәтелгән стратегик юнәлешләрен исәпкә алган принципларга нигезләнә һәм транспорт һәм җәяүлеләр агымнарының хәрәкәтен оештыру проблемаларын хәл иткәндә комплекслылыкны тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Эшләрнең беренче этабы кысаларында куелган максатка ирешү өчен Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль берәмлеге территориясендә килеп туган вазгыятькә характеристика ясалды.

Беренче этапта эшнең башкарылу нәтиҗәсе - Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районында юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә төп проблемаларны ачыклау.

Тикшерелә торган территориянең каркас элементларын үстерү, транспорт челтәренең тар урыннарын бетерү һәм җәмәгать пассажир транспортын үстерүне планлаштыру проблемасына аерым игътибар бирелде. Транспорт

инфраструктурасы эшендә үзгәрешләрне аңлау һәм транспорт, пассажир һәм җәяүле агымнарның динамикасы фаразы Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү системасын үстерү, пассажир транспортын үстерүне планлаштыру һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен камилләштерү схемасын перспективалы эшләүгә нигез итеп куелды.

1 Проектны эшләү өчен кирәкле рәсми документар статистик, техник һәм башка мәгълүматларны җыю һәм системалаштыру. Файдаланыла торган алымнарны һәм башлангыч мәгълүмат алу чараларын тасвирлау

1.1 Башлангыч мәгълүматларны җыю һәм системалаштыру турында гомуми белешмәләр

Эшләрне үтәү барышында проектны эшләү өчен кирәкле мәгълүматны җыю, гомумиләштерү, системалаштыру һәм анализлау гамәлгә ашырылды. Эшләрне башкаручы тарафыннан эш максатлары һәм бурычлары нигезендә кирәкле күләмдә сыйфатлы мәгълүматлар җыюны тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган транспорт тикшеренүләре комплексын уздыруның һәм анализның балансл плананы гамәлгә ашырылды. Мәгълүматлар кабинет ысулы белән (заказчыдан алынган һәм булган документаль мәгълүматны, шулай ук ачык чыганаклардан алынган мәгълүматларны өйрәнү нигезендә), шулай ук тиешле кыр тикшеренүләре һәм үлчәмнәр үткәрелгән урынга турыдан-туры чыгу юлы белән дә җыелды. Алынган бөтен мәгълүмат тикшерелде - мәгълүматлар төрле чыганаклардан үзара чагыштырылды. Төрле чыганакларда алынган мәгълүматлар сизелерлек тайпылышлар ачыкланган очракта, өстәмә тикшеренүләр уздырылды, һәр мәгълүматлар чыганагының ышанычлылыгы бәяләнде һәм шуннан соң гына мәгълүматлар алга таба файдалану өчен кабул ителде.

Эш үткәрүнең методы тулаем алганда системалы һәм ситуацион анализ, күрсәткечләрне, табигый күзәтүләрне һәм транспорт тикшеренүләрен җыю, гомумиләштерү һәм системалаштыру ысулларын кулланудан, аналогия һәм эвристик ысуллар (эксперт бәяләве), стандарт математик ысуллар һәм гамәли компьютер программаларыннан файдаланудан, яшерен хәрәкәт ихтыяҗларын ачыклау юлы белән транспорт хәрәкәтен бәяләү ысулларыннан гыйбарәт.

Транспорт планлаштыру мохитен булдыру Башкаручы тарафыннан төгәл геомәгълүмат мәгълүматларын куллану (мәгълүматларга ГИС-анализ файдаланылды), мәгълүматларны фаразлау, модельләштерү һәм математик эшкәртү чаралары нигезендә каралган иде.

ЗМР КСОДД эшләгәндә дәүләт статистикасы һәм хисаплылыгының рәсми күрсәткечләре, Татарстан Республикасы министрлыклары һәм

ведомстволары материаллары һәм ЗМР Башкарма комитеты, ТР буенча ЭЭМ ЮХИДИ мәгълүматлары файдаланылды.

Мәгълүмат алу рәсми мөрәҗәгать җибәрү юлы белән башкарылды.
Табигый ысул белән мәгълүмат җыю кирәкле дөрес мәгълүматны алырга мөмкинлек бирә торган махсус методикалар буенча гамәлгә ашырыла.
ТР ЗМР территориясендә КСОДД эшләгәндә кул белән мәгълүмат җыю ысулы гомумфайдаланудагы пассажир транспортында пассажирлар агымын тикшерү һәм транспорт чараларын туктату өчен урыннарны анализлау өчен кулланылды. Әлеге чаралар өчен методикаларны һәм эшләр башкару процессын тасвирлау әлеге хисапның тиешле бүлекчәләрендә тәкъдим ителде.

1.2 Муниципаль берәмлек территориясе турында гомуми белешмәләр

Зеленодольск районы - РФ Татарстан Республикасы составындагы административ-территориаль берәмлек һәм муниципаль берәмлек. ТР төньяк-көнбатышында урнашкан,Татарстан Республикасының башкаласы Казан, Биектау, Югары Ослан, Кайбыч районнары, Чуаш һәм Мари Республикалары белән чиктәш.

Муниципаль районның административ үзәге булып Зеленодольск шәһәре - республика әһәмиятендәге шәһәр һәм зурлыгы буенча ТР бишенче шәһәр тора.

Зеленодольск шәһәре югары сәнәгать, социаль, фәнни, транспорт-коммуникация потенциалына ия, район үзәге булып тора һәм халык урнашуның муниципальара системасы үзәге функциясен үти.

ЗМРның башка муниципаль берәмлекләрдән аермалы үзенчәлеге - район территориясендә якында урнашкан өч шәһәр җирлеге һәм аларның сәнәгать, халык территорияләрендә тупланyы һәм алар белән бәйле инфраструктура булуы.

ЗМР ның икътисадый һәм мәдәни тормышының шәһәр зонасы федераль әһәмияткә ия «Казан - Йошкар-Ола» автомобиль юлы һәм «Мәскәү - Казан» тимер юлы буйлап үсеш алган. Зеленодольск шәһәре Казан шәһәре белән бергә агломерация булдырды, алар арасында хәзерге вакытта актив хезмәт, мәгариф, мәдәни-көнкүреш, рекреацион хезмәттәшлек бара. Моннан тыш, Зеленодольск шәһәре, Чуваш Республикасы һәм Мари Эл Республикасы белән тоташкан урында булганда, Волжск, Приволжский, Козловка, Урмар, Цивильск шәһәр торак пунктлары белән хезмәттәшлек итә.

Казан агломерациясе - Казан һәм Зеленодольск шәһәрләрен үз эченә алган бер үзәкле постиндустриаль агломерация. Агломерация процессларына шулай ук Казан шәһәр округы чигеннән 100 км ераклыкта урнашкан һәм Казан шәһәр округы магистраль юллары һәм урамнары белән кушылган ЗМРның башка торак пунктлары да җәлеп ителде

ЗМР территориясе 1439,7 кв. км тәшкил итә, шул исәптән авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрнең мәйданы - 832,7 кв. км. ЗМР җирләренең категорияләр буенча бүленешен карап, җирләрнең барлык категорияләре арасында авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр (гомуми мәйданнан 57,9 %) һәм урман фондлары җирләре (22,5 %) өстенлек итүе күренә.

Район Идел елгасының ике ярында урнашкан. Бу ТРда Идел елгасының ике ярында урнашкан бердәнбер район. Зеленодольск районы территориясендә Зөя (Иделнең уң кушылдыгы) һәм Сумка (Иделнең сул кушылдыгы) елгалары тамагы урнашкан һәм Идел-Кама тыюлыгының Раифа участогы урнашкан.

Зеленодольск районы территориясе төрле ландшафт-географик зоналарда урнашкан уң як һәм сул як яр буйларына бүленә (1 нче рәсем).

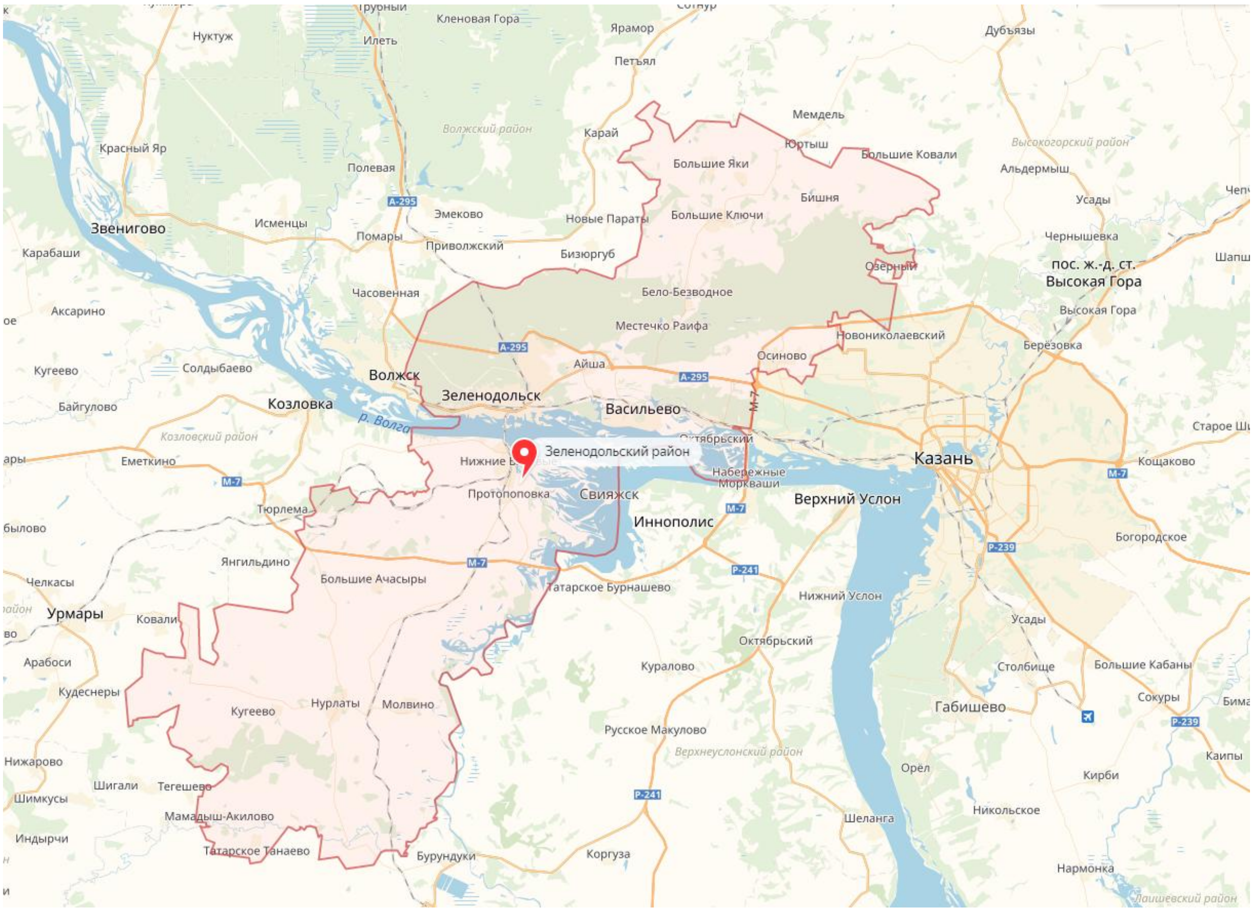

1 нче рәсем - ТР ЗМР картасы

ЗМР ның планлаштыру структурасы территориянең табигый һәм транспорт каркасы юнәлешендә формалашкан.

ЗМР планлаштыру структурасының мөһим элементы булып, нигездә, аның сул як өлешендә урнашкан шәһәр җирлекләре һәм аның территориясе буенча тигез урнашкан авыл торак пунктларының тыгыз челтәре тора.

Районның планлаштыру структурасы ике төп планлаштыру үзәге (Транспорт һәм су) һәм берничә ярдәмче үзәктән торуы белән характерлана. Төп транспорт-планлаштыру үзәкләрләре түбәндәгеләр: меридиональ юнәлештә - Зеленодольск үзәге - Буа - Ульяновск (көньяк юнәлеш); киңлек юнәлешендә - Казан - Зеленодольск, көнбатыш юнәлештә - Йошкар-Олага, ә көнчыгыш юнәлештә - Уфа һәм Ырынбурга;

– районның сул яр өлеше уртача континенталь климат зонасында урнашкан, чагыштырмача дымлы һәм салкын җәй, уртача салкын һәм карлы кыш;

– районның уң яр өлеше чагыштырмача җәен дымлы һәм җылы , кышын салкынча һәм карлы булган уртача континенталь климат зонасында урнашкан

Районның өслеге чагыштырмача тигез, аның уртача биеклеге диңгез өсте тигезлегеннән 150-180 м тәшкил итә. Иделнең сул як ярындагы ком чүп-чарын санамыйча, заманча рельеф, нигездә, елгалар, язгы ташкыннар һәм җилләр тәэсире астында барлыкка килә. Уң як яры Идел алды урман-дала провинциясенә керә. Төбәкнең бу өлешенең үсемлеге типик урман-дала үләне. Зеленодольск районының сул як өлеше төньяк Идел аръягы (Кама алды) урман зонасы чикләрендә урнашкан. Сул яр территориясендә Идел-Кама тыюлыгы урнашкан (5918 га).

"Зеленодольск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясенең составы һәм чиге «Зеленодольск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән. (29.12.2008 ел, № 144-ТРЗ , 21.12.2010 ел, N 89-ТРЗ, 13.01.2012 ел, N 10-ТРЗ, 22.07.2013 ел, N 69-ТРЗ, 30.12.2014 ел, N 143-ТРЗ, 07.10.2015 ел. N 71-ТРЗ, 22.02.2017 ел, N 8-ТРЗ, 22.06.2017 ел. N 38-ТРЗ ТР законнары редакциясендә)

Зеленодольск муниципаль районында 3 шәһәр һәм 21 авыл җирлеге һәм аларның составындагы 106 торак пункт.

ЗМР җирлекләренең составы һәм характеристикалары 1 нче таблицада бирелгән.

Таблица1 - ЗМР җирлекләренең составы һәм характеристикалары

№	Җирлек	Административ үзәк	Торак пунктлар саны	01.01.2018елга халык	Мәйданы, км^2
1	2	3	4	5	6

№	Җирлек	Административ үзәк	Торак пунктлар саны	01.01.2018елга халык	Мәйданы, км^2
1	2	3	4	5	6
Шәһәр халкы					
1	Зеленодольск шәһәренең шәһәр җирлеге	Зеленодольск шәһәре	1	99491	37,73
2	Карамалы Тау штп шәһәр җирлеге Васильево	Карамалы Тау штп Васильево	1	17082	37
3	Карамалы Тау штп шәһәр җирлеге .	Карамалы Тау штп .	12	9039	174,036
Авыл халкы					
4	Әйшә авыл җирлеге	Әйшә авылы	6	4107	175,41
5	Акъегет авыл җирлеге	Акъегет авылы	3	728	51,29
6	Бишнә авыл җирлеге	Бишня авылы	5	717	77,19
7	Олы Ачасыр авыл җирлеге	Олы Ачасыр авылы	3	637	64,53
8	Большие Ключи авыл җирлеге	Большие Ключи авылы	6	2139	55,9603
9	Олы Карагуҗа авыл җирлеге	Олы Карагуҗа авылы	5	1128	47,76
10	Олы Шырдан авыл җирлеге	Олы Шырдан авылы	4	393	40,71
11	Олы Җәке авыл җирлеге	Олы Җәке авылы	5	1003	43,9
12	Күгәй авыл җирлеге	Күгәй авылы	4	459	74,28
13	Күгеш авыл җирлеге	Күгеш авылы	3	503	44,94
14	Мамадыш-Әкил авыл җирлеге	Мамадыш-Әкил авылы	4	845	54,19
15	Мулла Иле авыл җирлеге	Мулла Иле авылы	2	717	54,1
16	Түбән Урысбага авыл җирлеге	Түбән Урысбага авылы	5	329	42,5
17	Новопольский авыл җирлеге	Новопольский поселогы	7	1216	20,4
18	Норлат авыл җирлеге	Норлат авылы	8	3121	68

№	Җирлек	Административ үзәк	Торак пунктлар саны	01.01.2018елга халык	Мәйданы, км^2
1	2	3	4	5	6
19	Октябрь авыл җирлеге	Октябрь поселогы	2	3267	2,7
20	Осиново авыл җирлеге	Осиново авылы	5	15609	4,9427
21	Раифа авыл җирлеге	Бело-Безводное ав.	3	1986	72,66
22	Рус Әҗиле авыл җирлеге	Рус Әҗиле авылы	5	374	42,5
23	Свияжск(Зөя)авыл җирлеге	Свияжск(Зөя) авылы	1	247	0,62
24	Өтәшкә авыл җирлеге	Өтәшкә авылы	6	348	53,6

Зеленодольск шәһәре һәм Васильево штп шәһәр җирлекләре һәрберсе бер торак пункттан тора. Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселогы үз эченә 11 авыл торак пунктын ала; тагын 92 авыл җирлекләре составына керә. Районда барлыгы 106 торак пункт, шул исәптән бер шәһәр, ике шәһәр тибынгы поселок, 39 зур авыл, 43 кечкенә авыл һәм 21 поселок.

Районның географик урыны уңайлы, транспорт челтәре алга киткән. Тимер һәм автомобиль юллары, су юллары аша ЗМР Россия Федерациясенең икътисадый киңлегенә интеграцияләнгән. ЗМР транспорт-коммуникация потенциалына карата түбәндәге өстенлекләргә ия: район территориясе буенча төп транспорт коридорлары уза, алар аша районара (республика эчендә) һәм ТРның РФнең башка төбәкләре белән тышкы элемтәләре гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта Зеленодольск ТРның иң эре транспорт үзәге булып тора: тимер юл, елга юллары, Идел елгасы аша күпер, паром кичүе. ЗМР территориясе аша федераль автомобиль юллары уза. Мәскәүдән Владимир , Түбән Новгород, Казан аша Өфегә кадәр «М-7 «Волга» автоюлы Казан янындагы автоюл күпере буенча Иделне кисеп үтеп, аңа"Казан – Буа – Ульяновск"Р241 һәм « Йошкар-Ола – Зеленодольск – М-7 »А295 федераль автомобиль юллары кушыла (Зеленодольск һәм Волжскны әйләнеп узу). Төбәк юллары арасында Карамалы Тау - Иске Төрләмә (М-7) һәм Васильево - А-295.

Шул ук вакытта муниципаль район аша Зеленодольск янындагы тимер юл күпере буенча Иделне кисеп үтүче Мәскәү - Казан - Екатеринбург тимер юл магистрале уза. Төп линиядән Свияжск(Зөя) - Буа - Ульяновск, Зеленодольск - Волжск, Зеленодольск - Йошкар-Ола - Яранск һәм башка сәнәгать предприятиеләре тармаклары китә. Станцияләр: Свияжск(Зөя) (Карамалы Тау), Зелёный Дол, Паратск, Краснозаринский (барысы да Зеленодольск), Васильево, Гари, Ходяш, Албаба, Гөбнә.

Идел һәм Зөя буенча суднолар йөрү. Зеленодольск - Карамалы Тау елгасы аша паром (кышын - боздан) эшли. Идел елгасы буйлап Каспий, Азов, Кара, Ак һәм Балтыйк диңгезләренә чыгу тәэмин ителә.

Зеленодольск шәһәре һәм Идел елгасының яр буе зонасындагы күпсанлы торак пунктларның урнашуы су транспортының тотрыклы эшләвен һәм үсешен тәэмин итеп, йөк һәм пассажирлар ташуны гамәлгә ашыру өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыра. Су транспорты тимер юл һәм автомобиль транспортыннан шактый экологик яктан чиста, су юллары афәтле бәлаказаларга азрак бирешүчән.

ЗМР территориясенең транзитлылыгы, инфраструктура каркасын формалаштырып һәм ТРның логистик мөмкинлекләрен мобилизацияләп, аның товар агымнары хәрәкәтендә катнашуын тәэмин итәргә мөмкинлек бирә.

1.3 Муниципаль берәмлекнең демографик хәле

2018 елның 1 гыйнварына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә 165485 кеше яши, шул исәптән Зеленодольск шәһәрендә - 99491 кеше, җирлекләрдә - 65994 кеше. Ир-атларның чагыштырма авырлыгы (удельный вес)- 46%, хатын-кызларның - 54%. Шәһәрдә халыкның тыгызлыгы 263,5 кеше/кв. км, район буенча уртача 118,4 кеше/кв. км тәшкил итә.

Муниципаль район территориясе буенча халык тигез бүленмәгән, аерым алганда, район халкының 75,1%ы - шәһәр халкы, шул исәптәнЗеленодольск (60,0%), Карамалы Тау (5,5%), Васильево (10,6%) шәһәрләре.

Зеленодольск урнашу системасы төркем системасы үзәгеннән төп транспорт юнәлешләре буенча бер сәгатьлек ераклыкта урнашкан урнашу урыны булган Казан төркемләү системасына керә. Казан агломерациясе халкының гомуми санында ЗМР халкы 10,9 % тәшкил итә.

Демографик вәзгыять миграция исәбенә уңай динамика белән характерлана. 2014-2018 еллар чорында якындагы территорияләрдән миграция исәбенә халыкның механик артуы белән бәйле халык санының артуы күзәтелә, шул ук вакытта 2016 елдан башлап халык үсешенең акрынаюы күзәтелә. Соңгы ике дистә елда ЗМРда халыкның табигый кимүе күзәтелә, ягъни үлүчеләр саны туучылар саныннан күбрәк.

2014 елдан 2018 елга кадәр ТР ЗМР халкы саны динамикасы 2 нче таблицада һәм 2 нче рәсемдә күрсәтелгән.

2 нче таблица - ТР ЗМР халык саны динамикасы 2014 елдан 2018 елга кадәр

2014	2015	2016	2017	2018
161804	163560	164783	165283	165485

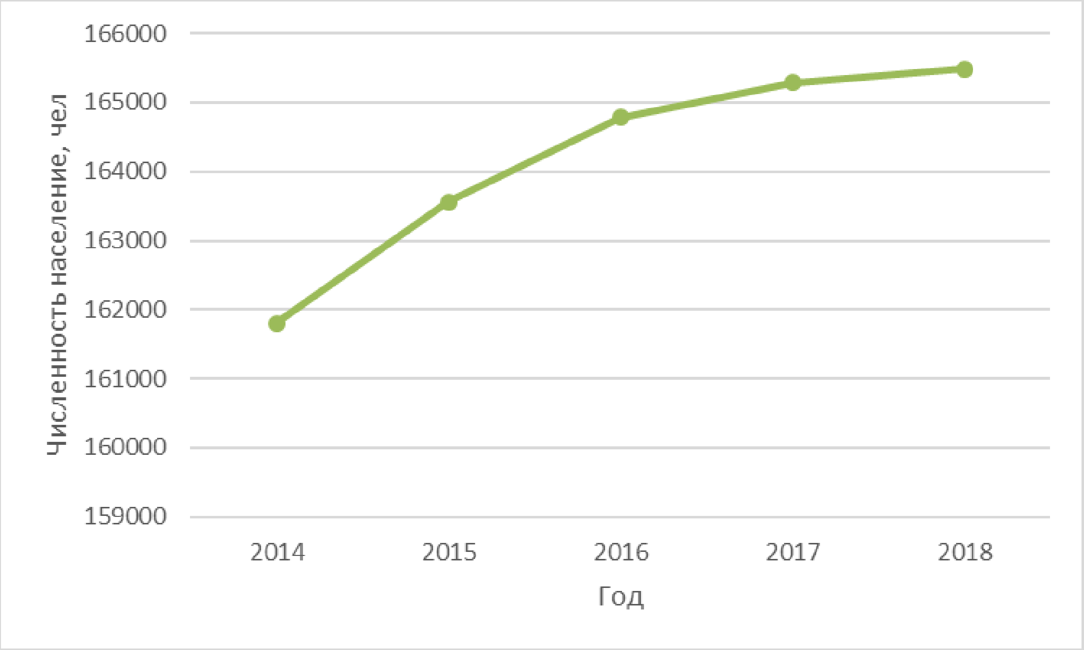

2 нче рәсем - ТР ЗМР халык саны динамикасы 2014 елдан 2018 елга кадәр

2017 елда табигый үсеш тискәре әһәмияткә ия: үлүчеләр саны туучылар санынннан артып китә. 2017 елда ТРның ЗМРда туучылар саны - 2080, үлүчеләр саны - 2304, табигый зыян - 224.
ТР ЗМР хезмәткә яраклы халкы-55,38% кеше, халыкның 17,76% - хезмәткә яраклы яшьтән яшьрәк һәм 26,86% – хезмәткә яраклы яшьтән өлкәнрәк-3 нче рәсем

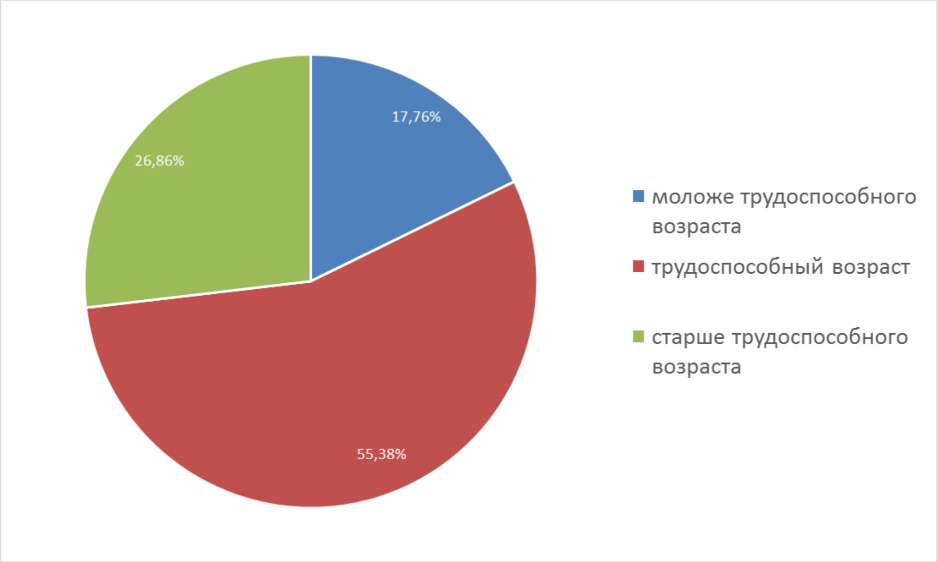

3 нче рәсем - ТР ЗМР хезмәткә яраклы халыкның нисбәте

ТР ЗМР халкы составы түбәндәге милләтләр: татарлар, руслар, чуашлар, удмуртлар, мордвалар, марилар, украиннар, башкортлар һәм башкалар. Милләт буенча халыкның процент нисбәте 3 нче таблицада күрсәтелгән.

2 нче таблица - Милләт буенчаТР ЗМР халкының составы

Татарла р	Русла р	Чуашла р	Удмуртла р	Мордвала р	Марила р	Украинна р	Башкортла р	Башкала р
40,38%	56,21 %	1,22%	0,07%	0,09%	0,56%	0,35%	0,10%	1,03%

ЗМР предприятиеләрендә эш урыннары кытлыгы һәм хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, «маятник» миграция формалашты. Көн саен эшкә , күбесенчә, башкала агломерациясе үзәгенә 〈15 мең кеше барып кайта, бу эшкә яраклы халыкның якынча 25%. тәшкил итә.

Шул ук вакытта күрше төбәкләрдән ЗМРга көн саен бер 5 мең хезмәткәр килә. Моннан тыш, Зеленодольск шәһәрендә ЗМР ның башка җирлекләрендә яшәүчеләр өчен хезмәт шартлары уңайлырак булу сәбәпле, район территориясендә авылара хезмәт миграциясе дә бар.

ЗМРның һәр өченче кешесе - пенсионер һәм пенсионерлар саны ел саен арта бара. Моңа халыкның гомер озынлыгының үсүе дә, ЗМРның рекреацион потенциалыннан файдалану һәм чагыштырмача уңайлы экологик торышы күзлегеннән караганда җәлеп итүчән географик урыны да ярдәм итә.

Шулай итеп, ЗМР демографик потенциалы икътисадта хезмәткә яраклы яшьтән өлкәнрәк кешеләрнең үсеше һәм симметрик булмаган маятниклы миграция (хезмәт ресурслары агымыннан 3 тапкыр югарырак чыгу) белән характерлана.

1.4 Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый хәле

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы - продукцияләре эчке базарда гына түгел, ә дөньяның күп кенә илләренә чыгарыла торган сәнәгать предприятиеләре тупланган регион.

Зеленодольск шәһәренең тышкы элемтәләре тимер юл һәм автомобиль транспорты ярдәмендә тәэмин ителә.

Зеленодольск шәһәренең тышкы транспорты шәһәрнең тышкы һәм шәһәр эчендәге транспорт территорияләрен үз эченә алган бердәм транспорт-коммуникация инфраструктурасы составына керә.

ЗМР гомуми файдаланудагы тимер юл челтәре үсеш алган. Биредә, киңлектә Екатеринбург-Мәскәү һәм меридиональ Яранск-Волгоград магистральләреннән торган, Идел елгасы аша күпер кичүе булган эре тимер юл узелы урнашкан.

Екатеринбург-Мәскәү – электрлаштырылган, ике юллы линия, аның буенча Россия Федерациясенең Европа өлешенең Урал, Себер һәм Ерак көнчыгыш районнары белән хуҗалык элемтәләре гамәлгә ашырыла. Көнбатышка аның буйлап күмер, нефть, урман йөкләре китә, ә кире - металл, минераль-төзелеш материаллары, ашламалар һәм башка йөкләр кайта.

Район чикләрендә гомуми файдаланудагы ун аерым пункт урнашкан, алар транзит поездларны үткәрү буенча техник операцияләр шулай ук хезмәт күрсәтүче пассажир ташу һәм җирле йөк әйләнеше башкаралар. Моннан тыш, биредә шәһәр яны поездлары пассажирларын утыртуны һәм төшереп калдыруны тәэмин итә торган егерме тукталыш платформасы бар.

Йөк күләме һәм техник җиһазлау буенча иң зур станцияләр - Зеленый Дол, Юдино и Свияжск(Зөя). Пассажирлар җибәрү буенча төп станцияләр: Зеленый Дол, Свияжск(Зөя), Идел пост., 774 км оп, Обсерватория, Атлашкино.

Зеленодольск районының транспорт-коммуникация инфраструктурасы үзенчәлеге булып аның Идел елгасы районы территориясен төньяк һәм көньяк өлешләргә бүлү сәбәпле чагыштырмача бүленеше тора. Зөя елгасы районның көньяк өлешендәге территорияне Югары Ослан районыннан аерып тора. Районның төньяк һәм көньяк өлешләре арасындагы элемтә федераль әһәмияттәге «Идел» М-7 автомобиль юлы трассасында, Яр Моркваши т.п. районында, тимер юл күпере буйлап башкарыла.

Бүгенге көндә ЗМРда су транспорты инфраструктурасы Свияжск авылында туристик вокзал һәм Зеленодольск шәһәрендә йөк причаллары белән тәкъдим ителгән.

Территориядә икътисадның, транспортның һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегенең интенсив үсеше территориядә төрле территорияләр бәйләнешен тәэмин итә торган төрле транспорт төрләрен концентрацияләү территорияләре буларак транспорт узеллары барлыкка килүгә ярдәм итә. Идел елгасы ярларында Свияжск мультимодаль логистика үзәге проекты шундый узелның ачык мисалларыннан берсе булып тора. Шулай итеп, бүгенге көндә районда транспорт системасы булдырылган һәм тотрыклы эшли, ул районның социаль-икътисадый үсешенә, халыкның конкурентлык сәләтен һәм тормыш сыйфатын күтәрүгә ярдәм итә.

Зеленодольск индустриаль-сәнәгать үзәге булып тора, сәнәгать төп бюджет барлыкка китерүче тармак булып тора, анда икътисадый актив җирле халыкның 22 %ы хезмәт итә. Икътисад структурасы эшкәртү сәнәгатенә юнәлдерелгән, аның нигезен машина төзелеше, агач эшкәртү, азык-төлек сәнәгате предприятиеләре тәшкил итә, шулай ук икътисадта авыл хуҗалыгы зур роль уйный. Агросәнәгать комплексы предприятиеләре районның торак пунктлары буенча тигез рәвештә таратылган.

Сәнәгать ЗМРда бюджет барлыкка китерүче төп тармак булып тора – ЗМР эре һәм урта предприятиеләре хезмәткәрләренең 45% ы. Товарлар һәм хезмәтләр чыгаруның гомуми күләмендә аның чагыштырма күләме 87% тәшкил итә.

Сәнәгать җитештерүенең гомуми үсеш тонын система барлыкка китерүче 10 предприятие бирә: «Горький исемендәге Зеленодольск заводы» АҖ; «Серго исемендәге завод» ҖБ» АҖ; «КМПО» АҖ филиалы - Зеленодольск машина төзелеше заводы; «Зеленодольск сөт эшкәртү комбинаты» АҖ

филиалы; «Ак Барс»кошчылык комплексы» ҖЧҖ Зеленодольск филиалы; «Даль-Кама» Зеленодольск ит эшкәртү комбинаты» ҖЧҖ; «Идел буе фанера-мебель комбинаты» ҖЧҖ; «Полюс» ПКФ ҖЧҖ; «Эра»«ЗП» АҖ; «Зеленодольск икмәк комбинаты» ЯАҖ.

Иң эре оешмалар булып «Горький исемендәге Зеленодольск заводы» АҖ һәм «Серго исемендәге завод» ҖБ» АҖ тора. Ике шәһәр төзүче предприятие өлеше үз производствосы товарларын төяп җибәрүдә 2/3 тәшкил итә, аларда эре һәм урта предприятиеләрдә эшләүчеләрнең гомуми санынннан 25 процентттан артыгы хезмәт куя. Түләнгән салымнар буенча аларның гомуми өлеше 20,4% тәшкил итә. «А.М. Горький исемендәге Зеленодольск заводы» ААҖендә заманча һәм уңайлы елга суднолары төзү проектлары гамәлгә ашырыла.

ЗМР буенча икътисадый актив халык саны 75 меңгә якын кеше тәшкил итә.

2016 елда сәнәгать җитештерүе индексы 102,6 % тәшкил итте (Татарстан Республикасы буенча - 103,6 %). Сәнәгать җитештерүенең уңай динамикасын саклап калуга уңай йогынты ясый: «Горький исемендәге Зеленодольск заводы» ААҖ (112,3%); «ПКФ Полюс» ҖЧҖ (134,7%); «ПКФ «Полюс-Альфа» ҖЧҖ (116,2%); «Васильево пыяла заводы» АҖ (121,9%).

2016 елда ЗМР эре һәм урта предприятиеләре тарафыннан үзләре җитештергән товарлар төяп озатылган, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр 37,9 млрд. сумлык башкарылган, бу 2015 елга карата 113,1 % тәшкил иткән. ЗМР шулай ук әлеге күрсәткеч буенча 6 нчы урында тора. Лидерларда Әлмәт районы (557,8 млрд. сум) һәм Түбән Кама районы (428,4 млрд. сум), аутсайдерларда Әтнә һәм Әлки районнары.

373,8 мең данә суыткыч техникасы (темп 107,5%), 73,3 мең куб. м клееная фанера (90,2%), 123,250 млн. сумлык җиһаз (63,9%), 6,0 мең тонна икмәк-күмәч эшләнмәләре (90,9%), 1108,8 тонна ак май (79,6%), 67,9 мең тонна тоташ сөт продукциясе (77,5%), 14,0 мең тонна кош ите (100,6%), ярымфабрикатлар 27,3 мең тонна (90,0%), 3 мең тонна казылык эшләнмәләре 3,7 мең тонна (92,4%) чыгарылган.

2016 елда 11265 гектар уҗым культуралары, шулай ук бөртекле сабан культуралары - 7705,2 гектар, азык культуралары - 13535,1 га, техник культуралар - 7395 га чәчелгән., бәрәңге - 6,8га һәм ачык грунт яшелчәләре 8,3 га утыртылган 1 гектар чәчүлек мәйданына 39 килограмм минераль ашлама кертелгән.

2016 ел йомгаклары буенча бөртекле һәм кузаклы культуралар , шул исәптән ашлыкка 17694,2 га кукуруз, 56816,3 тонна ашлык суктырылган, бөртекле культураларның уңдырышлылыгы 32,1 ц/га тәшкил итте.

2016 елда районның авыл хуҗалыгы предприятиеләре тарафыннан печән - 5430 тонна, сенаж - 56288 тонна, силос - 66305 тонна, концентрированный терлек азыгы - 15092 тонна, бу 47591 тонна терлек азыгы берәмлеге, бер терлеккә - 33,5ц азык берәмлеге тәшкил иткән.

2017 елда 10332 га көзге культуралар чәчелгән, шул исәптән 8869га көзге бодай, 1298 га көзге арыш һәм 125 га көзге шепкән, 40 га тритикале.
«Майский» ТК» ҖЧҖенең эш темплары тотрыклы үсә. 2016 елда 35,2 мең тонна яшелчә, төрле ассортимент үстерелгән. 1 кв. метрдан уңыш 83,8 кг тәшкил иткән (темп 2015г дәрәҗәсенә карата 107,4%).
2017 елның 1 гыйнварына эре мөгезле терлекләр саны 18,5 мең баш тәшкил итә (2015 елга карата 108,1 %), шул исәптән сыерлар - 6805 баш (2015 елга 99,7 %), кош-корт - 1,2 млн. баш (92,3 %).
30 мең 46 тонна сөт җитештерелгән яисә узган елның шушы чорына карата 102,4%. Агымдагы чорда бер сыердан 4702 кг сөт савылган, бу 2015 елның шушы чорына караганда 73 кг га күбрәк.
25 мең 618 тонна терлек һәм кош ите үстерелгән, узган елның шушы чорына карата 106,2 %. Эре мөгезле яшь терлекләрнең баш санын саклап калу яхшырды. Агымдагы елда авыл хуҗалыгы предприятиеләре малларның үлүен узган ел белән чагыштырганда киметкән: мөгезле эре терлек 24% ка, дуңгызлар 83% ка.

2016 елда районның авыл хуҗалыгы оешмаларында авыл хуҗалыгы тулай продукциясе 7,0 млрд. сумлык җитештерелгән. Районның авыл хуҗалыгы предприятиеләре буенча акчалата керем 6,8 млрд. сум күләмендә булыр дип көтелә, бу узган елга карата 103 % тәшкил итә. Авыл хуҗалыгы продукциясен сатудан кергән табыш 586,8 млн. сум тәшкил иткән. Рентабельлек 9,9% тәшкил иткән. 2016 елда барлык дәрәҗәдәге бюджетлардан товар җитештерүчеләренә 456,1 млн. сумнан артык акча җиткерелгән.

Шулай ук районда хуҗалык итүнең кече формалары да актив үсә, алар халыкны азык-төлек белән тәэмин итүгә зур өлеш кертәләр, авылда эш белән тәэмин итүне арттыруга ярдәм итәләр, авыл территорияләрен үстерүгә этәргеч бирәләр.

Бүгенге көндә районда 12913 ЛПХ бар, аларда 3630 баш эре мөгезле терлек, шул исәптән сыерлар - 1741 баш. Шулай ук җитештерү эшчәнлеген дә алып баралар - 22 КФХ, алар 2016 елда 25,9 млн. сумлык продукция җитештергәннәр.

2015 елда районның муниципаль мәгариф челтәре 99 мәгариф оешмасын үз эченә алган, шулардан 43 гомуми белем бирү оешмасы (29 мәктәп (67%) авыл җирлегендә урнашкан, 14 мәктәп - шәһәр җирлегендә (33%), 53 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы, 2 күп профильле өстәмә белем бирү учреждениесе. ЗМРда сыйныфларның уртача тулылыгы - 21,8 кеше (шәһәр мәктәпләрендә - 26,02 кеше, авыл мәктәпләрендә - 7,4).
ЗМРда 53 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы һәм 5 башлангыч мәктәп - балалар бакчасы эшли, алар мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыра, аларга 2 айдан 7 яшькә кадәр 8666 бала йөри. Мәктәпкәчә белем бирүгә ирешү 76,40 % тәшкил итә (уртача республика чорында - 74 %).

Район буенча балалар бакчаларының уртача тулылыгы 129% тәшкил итә, бу балалар бакчаларында урын җитмәү турында искәртә. «Зеленодольск шәһәре» шәһәр җирлегендә гомуми сыйдырышлылыгы 4190 урынлы 26 балалар бакчасы эшли, анда тәрбияләнүчеләр саны - 5552 кеше, уртача тулыландыру - 133%.

Бүгенге көндә ЗМРда «Маяк» спорт комплексы» дәүләт автоном учреждениесе; «ТР ЗМР 3 нче балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет мәгариф учреждениесенең1500 утыру урыны булган «Авангард» стадионы; «ТР 3 нче балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет мәгариф учреждениесенең 3000 утырту урыны булган Колотов ис. «Комсомолец» стадионы; «Метеор» спорт-савыктыру комплексы» МАУ йөзү бассейны белән; «Позис» ААҖ «Движение» йөзү бассейныспорт комплексы; «Горький исемендәге завод» ААҖ «Авангард» спорт комплексы; «Ледокол»«Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет мәгариф учреждениесенең боз сарае;«Маяк»спорт комплексының чаңгы роллеры һәм чаңгы трассалары белән чаңгы базасы эре спорт объектлары Зеленодольск шәһәрендә урнашкан.

Балалар-яшүсмерләр спортын үстерү максатыннан районда 8 балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе, шулай ук “Исток” ОМК спорт юнәлешендәге яшүсмерләр клублары эшли.

Районның авыл җирлекләрендә эре спорт объектлары юк. Авыл халкы өчен физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен мәгариф һәм мәдәният учреждениеләренең спорт заллары һәм яссы корылмалары файдаланыла.

ЗМРда медицина ярдәмен «Зеленодольск үзәк район хастаханәсе» ДАССУ күрсәтә, аның составына структур бүлекчәләре һәм фельдшер-акушерлык пунктлары булган биш филиал керә.

Зеленодольскида балалар сәнгать мәктәбе, сәнгать мәктәбе, балалар музыка мәктәбе, “Алые паруса” балалар сарае, халык иҗаты музейлары һәм тарихи-мәдәни мирас музейлары эшләп килә. Васильево поселогында Константин Васильев иҗат йорты һәм музее ачылды. Шәһәрдә - 2 мәдәният сарае («Родина» мәдәният йорты һәм «Горький» мәдәният йорты).

ЗМР икътисадының тотрыклы үсешен тәэмин итүнең бер юнәлеше-МСБ өлешен арттыру һәм аның тармак структурасын оптимальләштерү. Кече бизнесның районның социаль-икътисадый үсешенә керткән өлеше елдан-ел саллырак була бара. Бәяләүләр буенча тулаем территориаль продуктта аның өлеше 24,6% тәшкил итә (2015 ел - 24%, 0, 2014 - 23,8%, 2013 - 27,2%). ЗМРда 5233 кече эшкуарлык субъекты теркәлгән (2015г. - 4895, 2014елда - 4775), шул исәптән 1852 кече предприятие һәм 3381 шәхси эшкуар.

һәм урта бизнес предприятиеләрендә 8,5 мең кеше эшли. Уртача хезмәт хакы 19326,3 сум (узган елның шушы чорына 20910,3 сум) тәшкил итә.

Казан агломерациясе муниципаль берәмлекләре арасында җан башына акчалата керем күрсәткечләре буенча ЗМР Казан шәһәр округыннан гына калыша .

ТР ЗМР югары хезмәт потенциалына һәм аның үсеше өчен билгеле бер резервларга ия.

Сәнәгать производстволарының, халыкның һәм алар белән бәйле инфраструктураның төп урыннары ЗМРның үзәк өлешенә туры килә, бу муниципаль район үзәгенең үзәк хәле - Зеленодольск шәһәре, шулай ук Казан шәһәренең алга киткән инфраструктурасы йогынтысы белән бәйле.

Әлеге объектларның тармак буенча махсуслашуы - авыр машина төзелеше, агач эшкәртү сәнәгате, азык-төлек сәнәгате, химия сәнәгате, төзелеш материаллары сәнәгате, пыяла сәнәгате, металл эшләнмәләр һәм конструкцияләр җитештерү һәм башкалар.

ЗМР территориясендә җитештерү өлкәсендә үзенә җәлеп итә торган эре объектларның урнашуы 4 - 6 нчы рәсемнәрдә күрсәтелгән.

1 нче рәсем - ЗМР территориясендә җитештерү өлкәсендә үзенә җәлеп итә торган объектлар

2 нче рәсем - ЗМР территориясендә җитештерү өлкәсендә үзенә җәлеп итә торган объектлар

3 нче рәсем - ЗМР территориясендә җитештерү өлкәсендә үзенә җәлеп итә торган объектлар

Зеленодольск шәһәрендә уку корреспонденцияләрен җәлеп итә торган объектлар 7 нче (югары уку йортлары) һәм 8 нче (мәктәпләр, гимназияләр һ.б.) рәсемнәрдә тәкъдим ителгән.

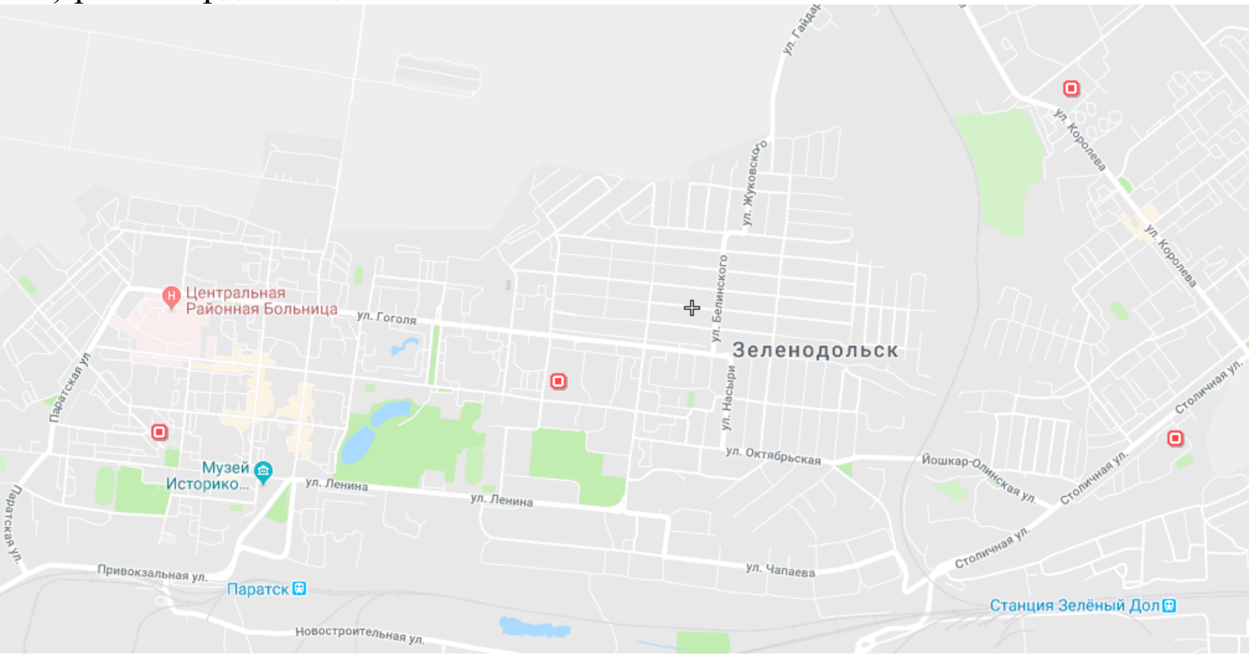

Рәсем4 - Зеленодольск шәһәрендә уку корреспонденцияләрен җәлеп итә торган объектлар(югары уку йортлары)

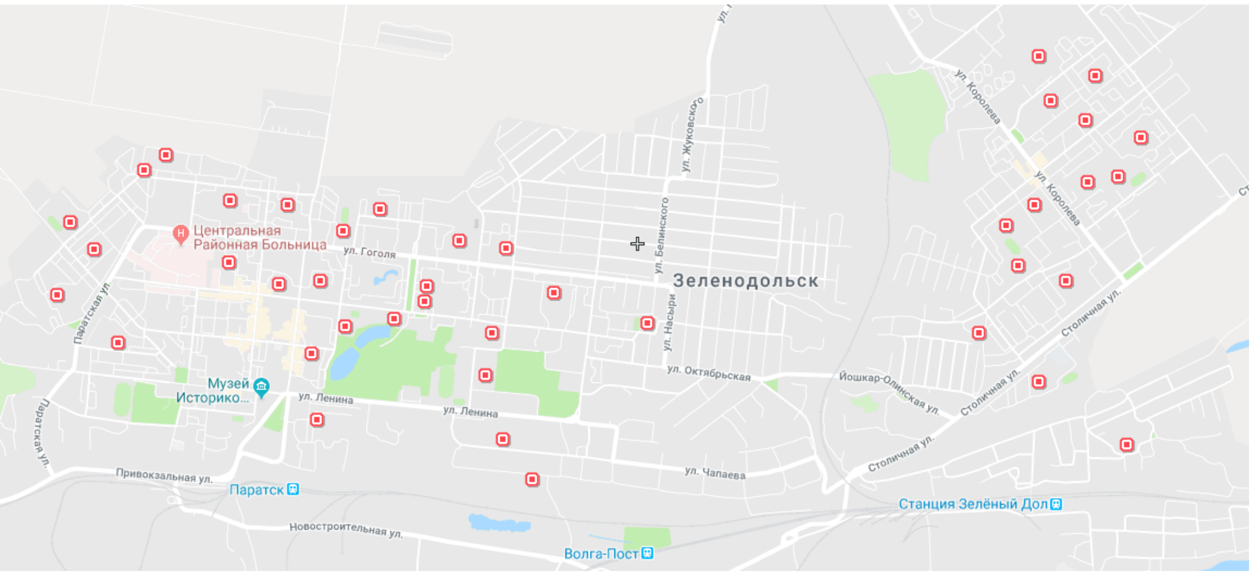

Рәсем5 - Зеленодольск шәһәрендә уку корреспонденцияләрен җәлеп итә торган объектлар(мәктәпләр, гимназияләр һ.б.)

ЗМР территориясендә мәдәният һәм көнкүреш җәлеп итү объектлары 9 нчы рәсемдә тәкъдим ителде.

Рәсем6 - ЗМР территориясендә мәдәният һәм көнкүреш җәлеп итү объектлары.

Җәлеп итү объектларының урнашу урыннарын анализлауны исәпкә алып, нигездә транспорт һәм пассажирлар агымы Зеленодольск шәһәренең көньяк өлешенә житештерү объектларына һәм Зеленодольск шәһәренең көнбатыш өлешенә Татарстан, Ленин, Комсомол, Гоголь урамнары районында мәдәният һәм көнкүреш җәлеп итү объектларына юнәлтелгән.

ЗМР территориясендә түбәндәге туристик кызыксыну объектлары аерылып тора:

- 4 музей (Свияжск шәһәрендәге «Свияжск утрау-шәһәре» дәүләт тарихи-архитектура музее, Васильева штп К.Васильев йорты-музее, һ.б.);
- 16 мөселман һәм православие һәйкәле (Раифа бистәсендәге Богородицкий ирләр монастыре, Свияжск(Зөя) утрау-шәһәрчегендә Успенский-Богородицкий ирләр монастыре һ.б.);
- 7 тыюлык, заказниклар, табигать һәйкәлләре, (Идел-Кама дәүләт тыюлыгы (Раифа участогы), Васильево штпда «Соры челән колониясе» табигать һәйкәле);

– 4 эко-туризм объекты («Җиләкле үзән», Олы Җәке авылы, «Марал питомнигы»Норлат авылы);
– «Каюм Насыйри мирасы» туристик маршруты;
– 4 эре спорт объекты (Зеленодольск шәһәрендә «Ледокол» боз сарае, «Маяк» спорт комплексы).

Хәзерге вакытта ЗМР туристлык-рекреацион мохиты интенсив үсеш стадиясендә , бу, беренче чиратта, күренекле тарихи-мәдәни һәм табигый-саклау территорияләре һәм объектлары (Зөя утравы, Раифа монастыре, Идел-Кама тыюлыгы), шулай ук дәвалау-сәламәтләндерү объектлары (шифаханәләр, профилакторийлар), балаларны савыктыру лагерьлары булу белән бәйле. Районның республика башкаласына һәм РФ субъектларының күрше территорияләренә якын булуы шулай ук ЗМРда туристлык-рекреация мохиты үсешенә уңай йогынты ясый.

ЗМР өчен территориядә халыкның тигез бүленмәве хас. Хәзерге вакытта халык урнашу системасының планлаштыру каркасы муниципаль район үзәгендә (Зеленодольск, Васильево, Карамалы Тау) һәм еш кына зурлыгы ягыннан кечерәк авыл торак пунктларында урбанизацияләнгән зонадан тора.

Район халкының иң зур өлеше (60 %) шәһәр җирлегенең «Зеленодольск»шәһәрендә тупланган , Васильево штп 11,0% . « Карамалы Тау» штп 5 % яши.

Авыл җирлекләре өлешенә ЗМР халкының 24 %ы туры килә. Аларның һәрберсендә бу санның 5% тан артыгы яши торган җирлекләр, районда алты (Осиново, Әйшә, Норлат, Октябрь, Большие Ключи, Раифа).

Халык тыгыз урнашкан җирлекләр төркемен Васильево штп һәм Зеленодольск» шәһәре тәшкил итә.

Халыкның күпчелек өлеше күпфатирлы йортларда яши, алар барлык торак күләменең 60% ын тәшкил итә, индивидуаль торак йортлар 40% чамасы тәшкил итә. 2016 елда 170368 кв. м. торак файдалануга тапшырылган (темп 126%), шулардан предприятие һәм оешмалар тарафыннан 110239 мең кв. м. торак, 60129 кв. м. индивидуаль торак тапшырылган, план 80 мең кв. м булса (узган ел чорына карата 68,8%) бу еллык планның 75%ын тәшкил итә.

Агымдагы вәзгыятьтә, шулай ук киләчәктә Зеленодольск шәһәре, икътисадның структурасы позициясеннән чыгып, агломерациянең алдынгы сәнәгать һәм фәнни-мәгариф үзәге булып тора, аның Татарстан Республикасын һәм Россияне социаль-икътисадый үстерү өчен әһәмиятле булуын исәпкә алып (Зеленодольск шәһәренең сәнәгать предприятиеләре өчен төп заказ федераль үзәк тарафыннан төзелә). Асылда районда машина төзелеше һәм көнкүреш техникасы өлкәсендә тикшеренү өлеше булган фәнни-мәгариф, җитештерү кластеры формалашкан.

Моннан тыш, Казан шәһәре ЗМР территориясенә килеп, территориядә селитеб төзелешен үстерә. ЗМР территориясендә Казан ш.предприятиеләренең бер өлеше урнашкан, селитеб төзелешенең барлык характеристикалары булган торак комплекслары төзелә, елгаларның яр буе өлеше Казан шәһәрендә яшәүчеләрнең икенче торак белән төзелә, бу исә транспорт коммуникацияләренә йөкләнешне арттыруга бәйле проблемаларның зур актуальлеген күрсәтә.

2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт тикшерүләрен әзерләү һәм уздыру

2.1 Төп транспорт төеннәрендә кул ысулы белән хәрәкәт агымының һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү әзерләү һәм уздыру

Әлеге бүлек ТР ЗМР территориясендә хәрәкәтнең интенсивлыгы һәм транспорт агымы составы буенча КСОДД эшләү өчен кирәкле булган табигый тикшерүләрне әзерләү һәм уздыру турында мәгълүматны үз эченә ала. Шулай ук әлеге бүлектә тикшерү уздыру процессы һәм параметрлары турында хисаплар бирелгән

2.1.1 Юл хәрәкәте һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү үткәрү методикасы

ТР ЗМР УДС транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү методикасы "Автомобиль юлларында транспорт чаралары хәрәкәтен исәпкә алу инструкциясе" 45-86 ВСН нигезендә эшләнгән һәм түбәндәгечә:

1. Барлык автомобиль хәрәкәте составы түбәндәге төркемнәр буенча аерым исәпкә алынырга тиеш:
   a. 2,0 тоннага кадәр йөк күтәрә торган җиңел йөк автомобильләре ;
   b. 2,0 тоннадан алып 6,0 тоннага кадәр йөк күтәрә торган урта йөк автомобильләре;
   c. 6,0 дән 10,0 тоннага кадәр йөк күтәрә торган авыр йөк автомобильләре ;

   d. 10,0 тоннадан артык булган йөк күтәрә торган бик авыр йөк автомобильләре;
   e. автопоездлар (гамәлдәге үлчәү категорияләре буенча);
   f. җиңел автомобильләр;
   g. автобуслар (зур, урта, кече);
   h. мотоцикллар;
   i. велосипедлар.
2. Уку пунктлары, кагыйдә буларак, түбәндәге урыннарда урнашкан:
   a. автомобиль юллары кисешкән урында;
   b. йөк ташу яки пассажирлар йөртү пунктларыннан башка автомобиль юлларының (подъездларның) төп юлына кушылган урыннарда;
   c. административ һәм сәнәгать үзәкләренә бару, шулай ук алардан чыкканнан соң;
   d. автомобиль юллары чатларында;
   e. торак пунктларның кисешү (кушылып китү) урыннары янындагы чатларда.
3. Табигый тикшерү өчен УДСның төп урыннары саны һәм составы Заказчик белән килештерелә. Төп төеннәр саны УДС параметрларына һәм аның йөкләнешенә бәйле.
4. Урында исәпкә алу пунктының урнашуы һәм аның җиһазлары турыдан-туры һәм кире юнәлешләрдә узучы барлык транспорт чараларын исәпкә алуны, елның теләсә кайсы вакытында һәм һава шартларына бәйсез рәвештә, исәпкә алуны тәэмин итәргә тиеш. Исәп пункты районында йөри торган юл халәте һәм юл торышы транспорт чараларының тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

5. Транспорт төеннәрендә транспорт агымнарының интенсивлыгын һәм хәрәкәтен тикшерү түбәндәге вакытта башкарыла:
   a. иртәнге пик-сәгать 7:00 дән 8:00 гә кадәр;
   b. кичке пик-сәгать 17:00 дән 18:00 гә кадәр;
6. Мәгълүматлар җыю өчен, хәрәкәтнең барлык юнәлешләрен үз эченә алып, тикшерелә торган урынны өзлексез язып торырга мөмкинлек бирә торган видеоҗиһазлар кулланыла.
7. Видеокмәгълүматлар эшкәртү өчен, махсус программа тәэмин ителешен кулланып, мәгълүматны камераль эшкәртү белән шөгыльләнүче исәпкә алучылар җәлеп ителә.
8. Нәтиҗә һәр тикшерелә торган төеннең паспорты, аңа төен схемасы һәм интенсивлык параметрлары һәм транспорт агымы составы керә.

Табигый тикшерүне әзерләү һәм үткәрү процессы әлеге методика нигезендә түбәндәге бүлектә китерелгән.

2.1.2 Табигый тикшерүне әзерләү һәм уздыру

ТР ЗМР УДСка интенсивлыкны һәм транспорт агымы составын тикшерү өчен әзерлек үткәрелде, ул түбәндәге чараларны үз эченә алды:

1. Әлеге документның 2.1.2 бүлекчәсендә тәкъдим ителгән методика 2 пункты нигезендә төп урыннарны эзләүгә юнәлдерелгән Татарстан Республикасы ЗМР УДС территориясен анализлау;
2. Транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын табигый тикшерү өчен УДСның төп урыннар санын һәм составын сайлау һәм администрация белән килештерү;
3. Кирәкле санда исәпкә алучыларны, бригадирларны, җиһазларны һәм тикшерү көннәрен исәпләү;
4. Учетчик һәм бригадирлар инструктажын үткәрү.

ТР ЗМР урам-юл челтәре (УДС) территориясен анализлау нәтиҗәсендә транспорт агымнарының һәм аларның составының тикшерелә торган территориядә хәрәкәт күләме турында күзаллау бирергә мөмкинлек бирә торган 15 төп төен ачыкланды һәм Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын(КСОДД) эшләүгә техник задание нигезендә, эшләр заказчысы белән килешү буенча, әлеге УДС объектларында транспорт агымнарының интенсивлыгын һәм составын табигый күзәтүләр һәм үлчәүләр башкарылды (4 нче таблица).

Таблица3 - ЗМР УДС транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү өчен транспорт төеннәре исемлеге

Төен номеры	Тасвирлама
1	Ленин һәм Татарстан урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
2	Төзүчеләр проспектын һәм Башкала урамын кисешү урыны (Зеленодольск);
3	Королев һәм Башкала урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
4	Королев - Гайдар урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
5	Заикин һәм Октябрь урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
6	Паратск һәм К. Маркс кисешү урыны (Зеленодольск);
7	Паратск һәм Энгельс урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
8	Октябрь һәм Чапаев урамнары кисешү урыны (Зеленодольск);
9	Гоголь һәм Белинский урамнарын кисешү урыны (Зеленодольск);
10	Панфилов урамын һәм 16К-0883 юлларын кисешү урыны ;
11	А-295 белән Раифа урынында борылыш;
12	Исаково янында М-7 белән кисешү урыны;
13	Авыл янында кисешү Альбаба т/ю пос янында кисешү урыны ;
14	Карл Маркс һәм Леваневский урамнарын кисешү урыны (Васильево);
15	Яр буе һәм Гагрин урамнарын кисешү урыны(Октябрь);

10-12 нче рәсемнәрдә ЗМР территориясендә транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү нокталарының урнашу карталары күрсәтелгән.

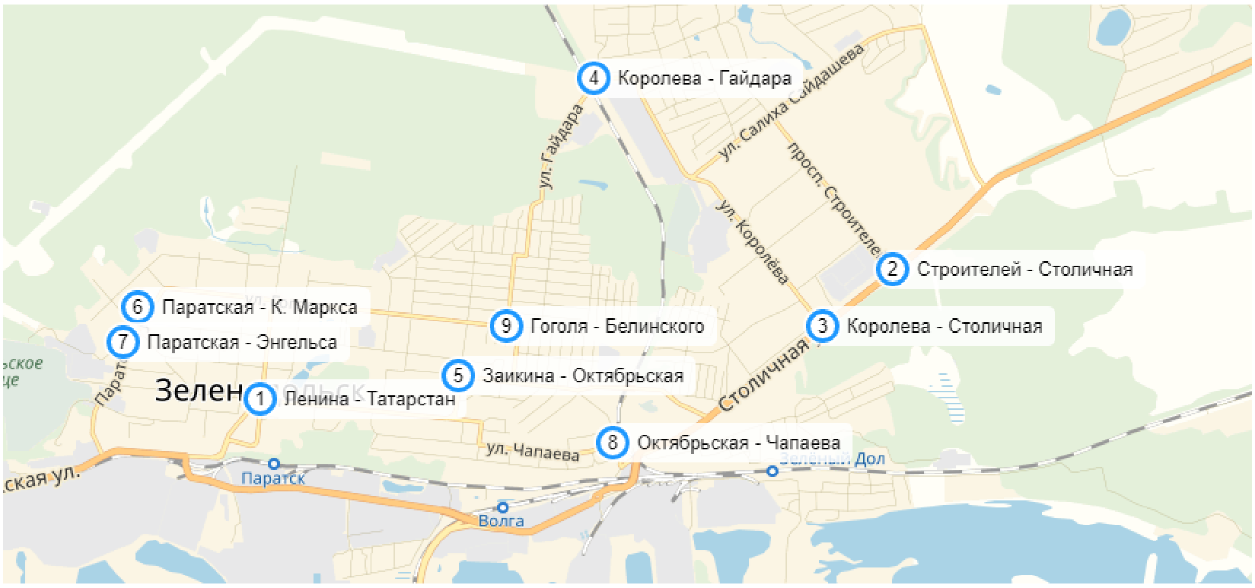

Рәсем7 - ЗМР территориясендә транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү нокталарының урнашуы (1 - 9 нчы ноктолар)

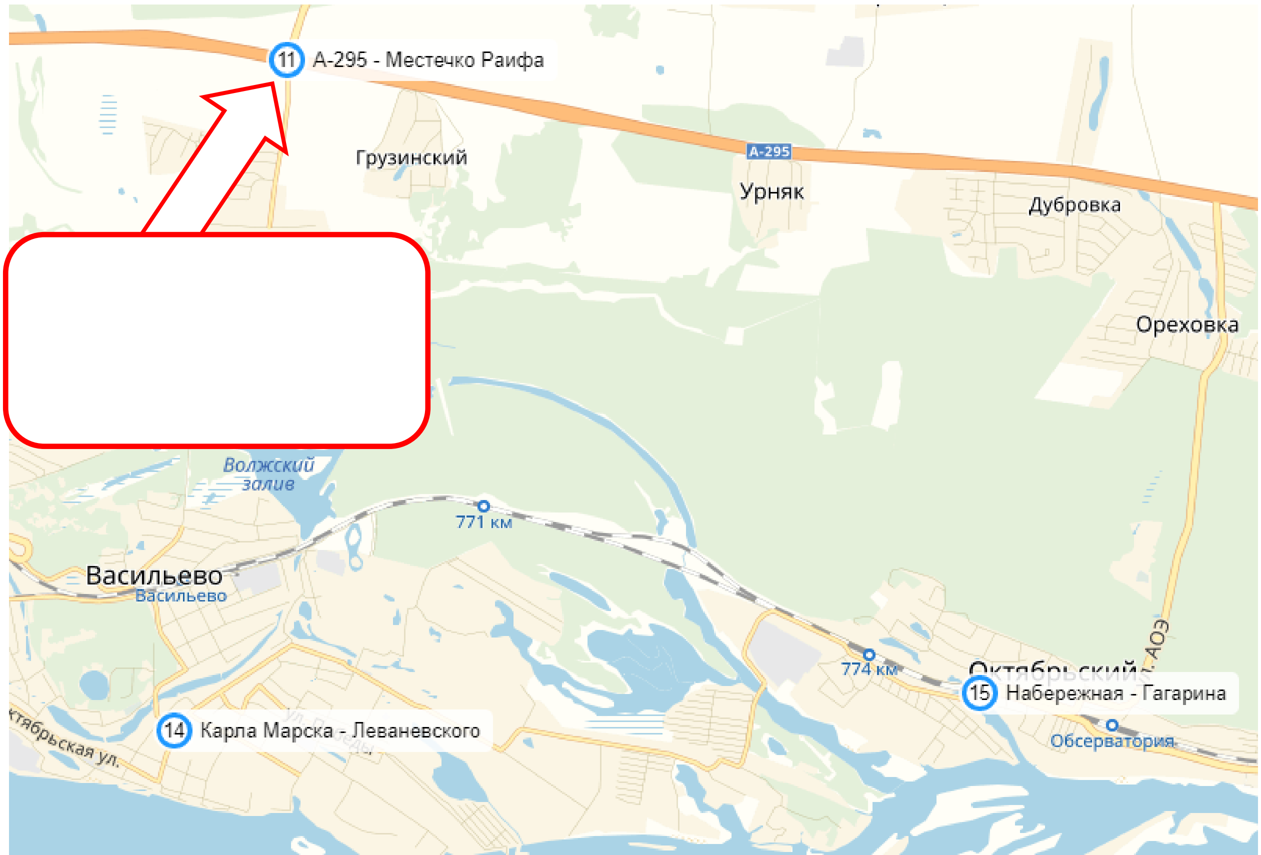

Рәсем 8- ЗМР территориясендә транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү нокталарының урнашуы (11, 14, 15 нокталар)

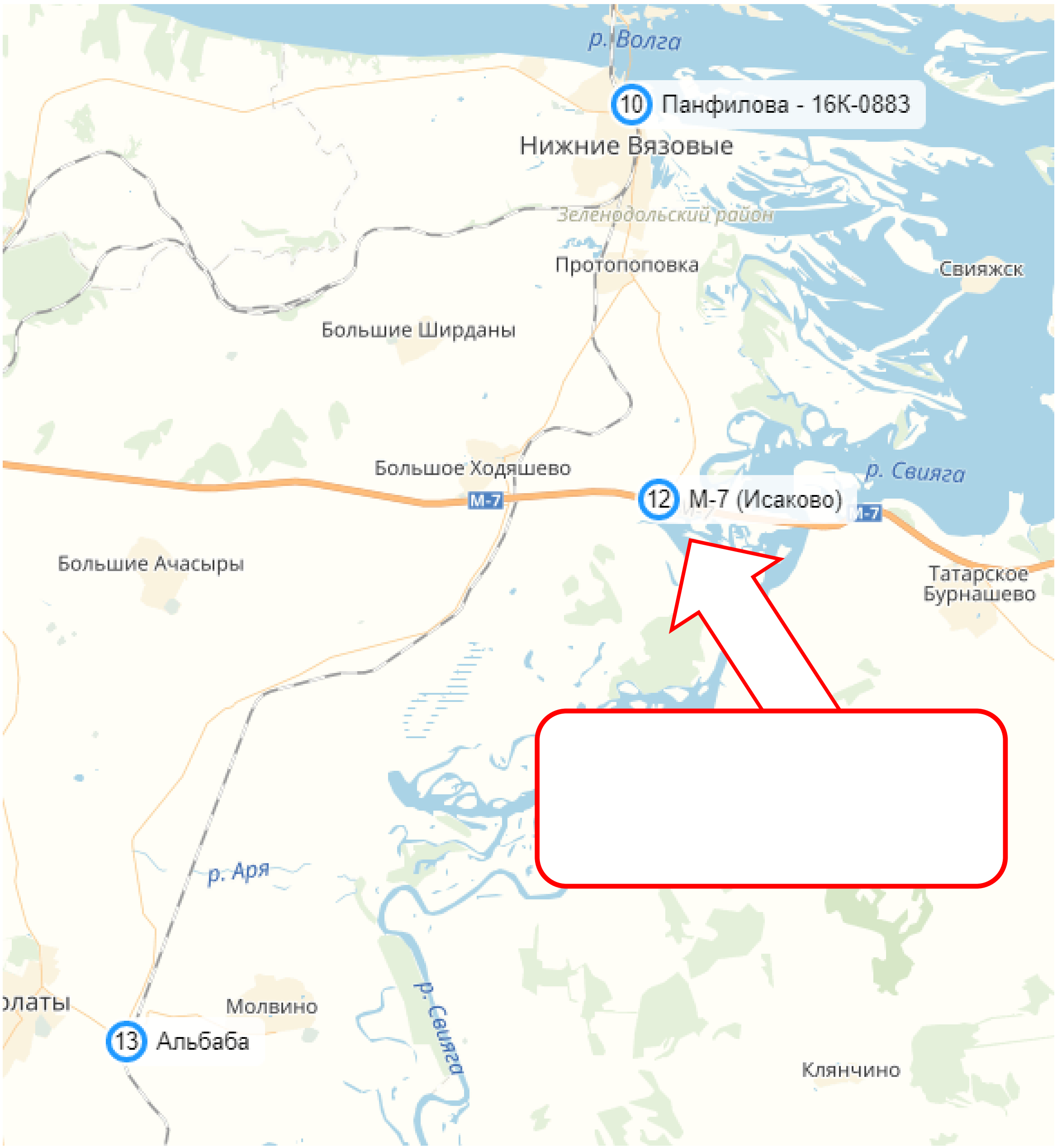

Рәсем9 - ЗМР территориясендә транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү нокталарының урнашуы (10, 12, 13 нокталары)

Тикшерү нокталарының барысы да эшләр заказчысы белән килештерелгән. Исәп-хисап ясау нәтиҗәсендә тиешле санда учетчик, бригадирлар, җиһазлар һәм ТР ЗМР УДС транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын тикшерү көннәре билгеләнде, алар 5 нче таблицада күрсәтелгән.

5 нче таблица - ТР ЗМР УДС интенсивлыкны һәм транспорт агымы составын тикшерү параметрлары

№	Саны	Берәмлек	Тасвирлама

1	– учетчик	8	Көнгә барлык видеоязмаларны камера белән эшкәртү, 2 шәр данә (иртәнге һәм кичке пик-сәгатьләрдә)
2	– бригадирлар	8	Җиһазлар урнаштыру, җиһазларның торышын күзәтү һәм тикшерү шартларын үтәү, учетчикларга видеоязмалар тапшыру. Видеомәгълүматны көнгә 2 тапкыр җыю (иртәнге һәм кичке пик-сәгатьтә)
3	– җиһазлар	8	Видеокамералар һәм аларны монтажлау өчен автомобильләр.
4	– көннәр	7	2 эш көне: 04.04.2018 - 05.04.2018; 2 ял көне: 07.04.2018 - 08.04.2018; 2 әзерлек көне: 02.04.2018 - 03.04.2018; 1 запас көн: 06.04.2018

ТР ЗМР УДС транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын табигый тикшерү 5 нче таблица параметрлары һәм 2.1.1 нче бүлекчә методикасы нигезендә узды.

3 эш һәм 2 ял көне дәвамында сигез бригадир (04.04.2018- 08.04.2018) 4 нче таблицада күрсәтелгән барлык төеннәрне видеога төшерделәр, ә учетчиклар үз чиратларында махсус программа тәэмин ителешен кулланып материал эшкәрттеләр - 13 нче рәсем.

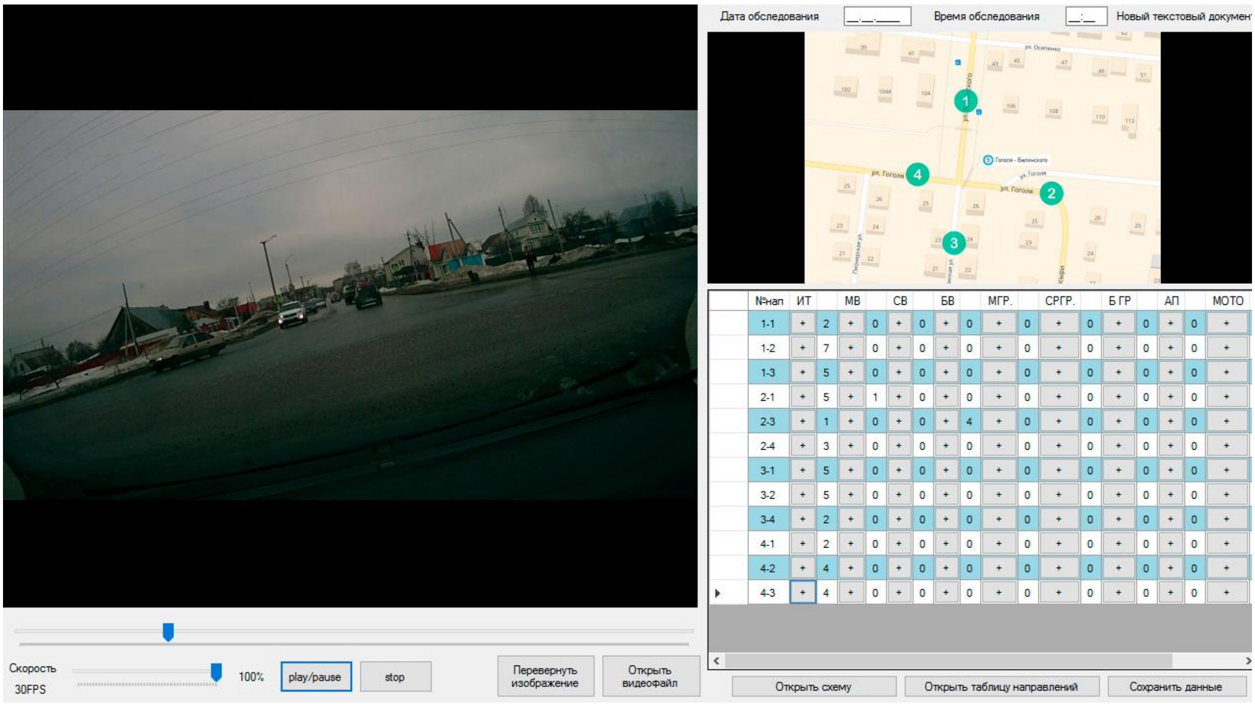

Рәсем10 - Транспорт агымының интенсивлыгын һәм составын камера мәгълүматларын эшкәртү өчен махсус программа тәэминаты куллану мисалы

.

Шул ук вакытта видеоязманы күп тапкырлар кабатлау һәм "стоп-кадр"ны куллану килеп чыга торган нәтиҗәләрнең төгәллеген арттырды.

Мәгълүматларны эшкәртү нәтиҗәләре А кушымтасында тикшерелгән транспорт төеннәре паспортларында тәкъдим ителә.

2.2 Гомуми файдаланудагы пассажир транспортында пассажирлар агымын әзерләү һәм уздыру

ЗМР территориясендә автомобиль пассажир транспортында пассажирлар агымы тикшерүләрен уздыруның максаты - пассажирлар йөртү саны, тукталыш пунктларының пассажирлар әйләнеше һәм хәрәкәтчән составның сыйдырышлылыгы буенча мәгълүмат алу. Бу мәгълүматлар пассажир автотранспортыннан файдаланып халыкның транспорт хәрәкәтчәнлеген бәяләү, КСОДД чараларын эшләү өчен нигезләүләр алу өчен файдаланылды. Әлеге бүлек ТР ЗМР территориясендә гомуми файдаланудагы пассажир ташу транспортында пассажирлар агымын әзерләү һәм үткәрү турында мәгълүматны үз эченә ала. Шулай ук әлеге бүлектә кыр эшләрен уздыру процессы һәм параметрлары турында хисап бирелгән.

2.2.1 Пассажирлар агымын табигый тикшерү үткәрү методикасы

Пассажирлар агымын тикшерү түбәндәге ысуллар белән уздырыла:
маршрут транспорт чараларын теркәү таблица ысулы белән;
тикшерүләрнең силуэт ысулы.

Маршрут транспорт чараларын теркәүнең таблица ысулы тикшерелә торган маршрут уртасында пассажир агымын тикшерү көннәрендә бер-ике учетчикның яисә трассалар шушы участок аша уза торган маршрут төркемнәрен урнаштыруны күздә тота. Учетчик машина юлы янында (җәяүлеләр юлы яки яшелләндерү зонасы чикләрендә) урнаша һәм шул көнне тикшерелә торган ТЧ маршрутларының үтү вакытын, ТЧ узучы маршрут номерларын, дәүләт теркәү номерларын теркәүне гамәлгә ашыра.

Таблица ысулы белән алынган мәгълүматларны контрольдә тоту һәм пассажир транспорты моделен төгәлләштерү өчен, силуэт ысулы белән шәһәрнең иң мөһим тукталыш пунктларында транспорт чараларын тутыру һәм пассажир алмашуны бер тапкыр тәмамлау күздә тотыла:учетчиклар алдан билгеләнгән тукталыш пунктларында урнашалар һәм алына торган визуаль мәгълүмат нигезендә һәр маршрут транспорт чарасы турында (маршрут төре нинди булуга карамастан) түбәндәге мәгълүматны махсус бланкларда теркиләр: әлеге бланкта күрсәтелгән силуэтка туры килә торган төре, сыйдырышлыгы, тутыру, шулай ук тукталыш пунктында кергән һәм чыккан пассажирлар саны.

Силуэт ысулында транспорт чараларын файдалануны бәяләүнең 7 баллы системасы кулланылды, анда: 0 балл пассажирлар салонында булмауны яки 2 пассажирдан артык булмауны күрсәтә; 1-3 балл утыру урыннарын тутыру дәрәҗәсенә туры килә; 4-6 балл барлык утыру урыннарын тутыруга һәм басып тору урыннарын тутыру дәрәҗәсенә туры килә- 14 нче рәсем.

0 Баллов (салон пустой или в нем не более 2-х человек)					
1 Балл (до 30% мест для сидения)	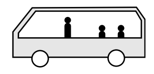	**2 Балла** (30-70% мест для сидения)	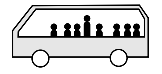	**3 Балла** (70-100% мест для сидения)	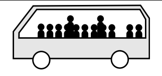
4 Балла (все места для сидения и до 30% - стоя)	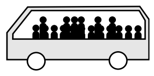	**5 Баллов** (все места для сидения и до 70% - стоя)	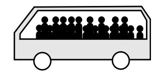	**6 Баллов** (полный салон)	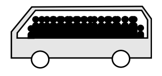

Рәсем11 - Пассажир хәрәкәте составының сыйдырышлыгын куллануны бәяләү балл системасы

Пассажирлар агымын тикшерү өчен оештыру-боеру функцияләрен башкаручы, тикшерү үткәрү планын әзерләүче һәм аның үтәлешен контрольдә тотуны тәэмин итүче җитәкчеләр билгеләнә, пассажир транспорты хезмәтләре һәм пассажирлар йөртүчеләр белән үзара бәйләнешне гамәлгә ашыралар, эшләрнең өзлексез һәм сыйфатлы башкарылуын күзәтеп торалар, учетчылар төркемнәрен формалаштыру, оештыру һәм агымдагы контрольдә тоту өчен бригадирлар сыйфатында кешеләрне җәлеп итәләр,

бригадирларга тикшерү һәм аннан соңгы нәтиҗәләрне җыю бланкларын бирәләр, үз компетенцияләре чикләрендә башка функцияләр башкаралар.
Табигый тикшерүне әзерләү һәм уздыру процессы әлеге методика нигезендә түбәндәге бүлектә бирелгән.

2.2.2 Табигый тикшерү уздыруны әзерләү

ТР ЗМР гомуми файдаланудагы пассажир транспортында пассажирлар агымын тикшерү өчен әзерлек уздырылды, ул түбәндәге чараларны үз эченә ала:

1. Пассажирлар агымын тикшерүнең иң кулай урыннарын эзләүгә юнәлдерелгән ТР ЗМР УДС территориясен анализлау;
2. Пассажирлар агымын табигый тикшерү өчен төп пунктларның санын һәм составын сайлау һәм килештерү;
3. Учетчикларның, бригадирларның һәм тикшерү көннәренең кирәкле санын исәпләү һәм учетчикларның инструктажын үткәрү.

ТР ЯЗМР УДС территориясен анализлау нәтиҗәсендә 12 пассажир агымын тикшерү урыны кабул ителде. Урыннар исемлеге 6 нчы таблицада бирелгән, ә 15-17 нче рәсемнәрдә картада әлеге урыннарның урнашуы сурәтләнгән.

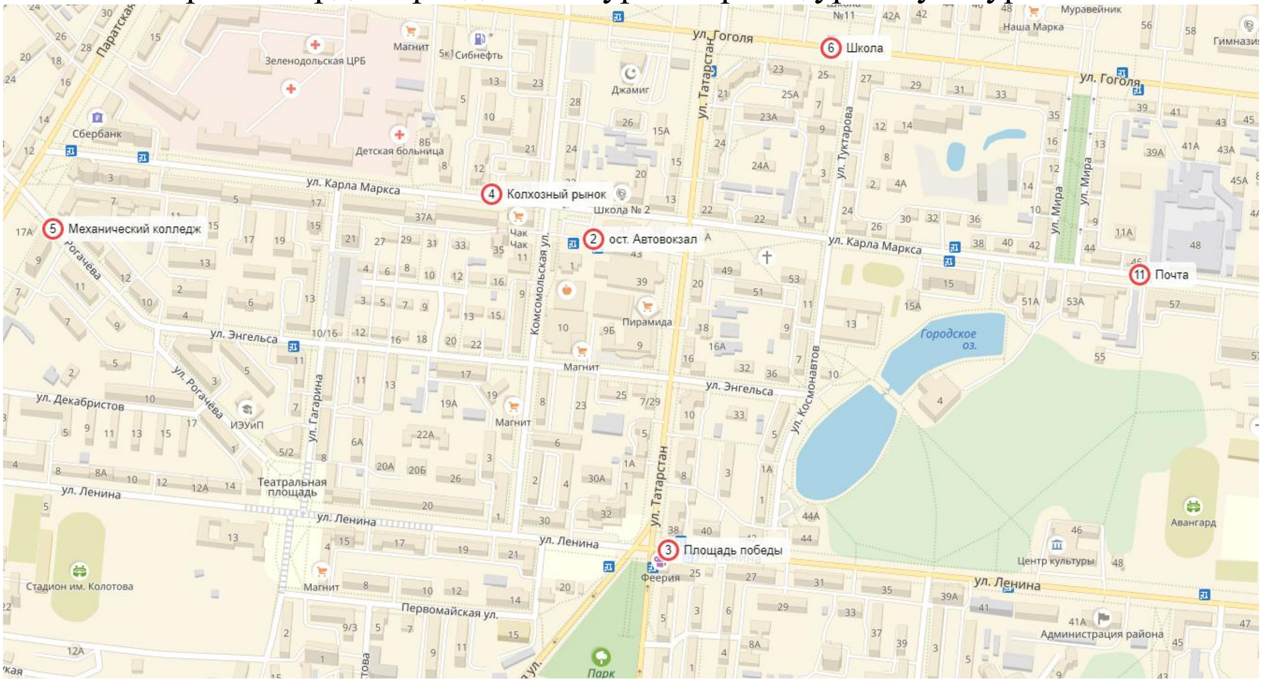

12 нче рәсем - Пассажирлар агымын тикшерү урыннарын урнаштыру

(2-6, 11 нче нокталар)

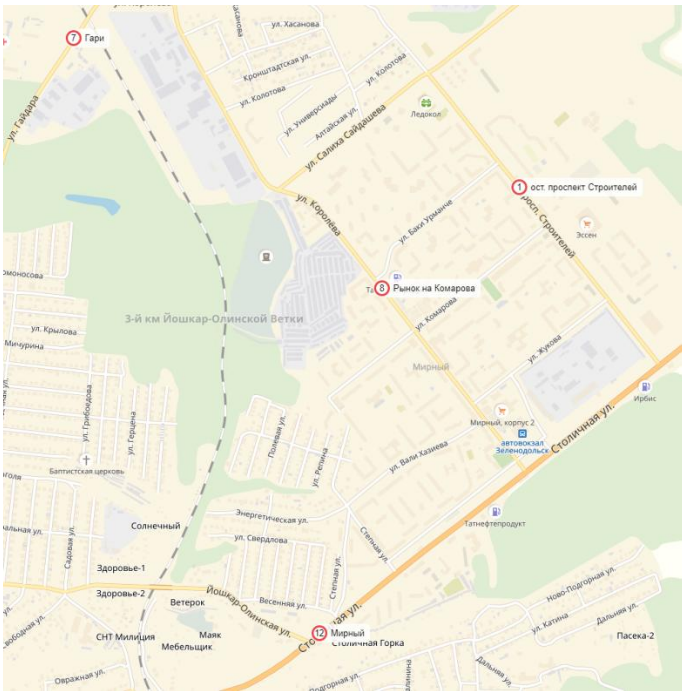

Рәсем13 - Пассажирлар агымын тикшерү урыннарын урнаштыру (1, 7, 8, 12 нче ноктлар)

Рәсем14 - Пассажирлар агымын тикшерү урыннарын урнаштыру

(9, 10 нчы нокталар)

Таблица 4- ТР ЗМР территориясендә пассажирлар агымын тикшерү өчен тукталыш пунктлары исемлеге

№	Тукталыш пунктының исеме
1	Төзүчеләр проспекты (Зеленодольск);
2	Автовокзал (Зеленодольск);
3	Җиңү мәйданы (Зеленодольск);
4	Колхоз базары (Зеленодольск);
5	Механика көллияте (Зеленодольск);
6	Мәктәп (Зеленодольск);
7	Гари (Зеленодольск);
8	Почта (Зеленодольск);
9	Тынычлык (Зеленодольск);
10	Комаров урамындагы базар (Зеленодольск);
11	"Сосновый бор" шифаханәсе (Васильево) ;
12	Стоматология поликлиникасы (Васильево);

Пассажирлар агымын тикшерүнең барлык нокталары да Заказчы белән килештерелгән.
Исәп-хисаплар нәтиҗәсендә тиешле санда учетчик, бригадирлар, җиһазлар һәм ТР ЗМР УДС пассажирлар агымын тикшерү көннәре билгеләнде, атап әйткәндә:

- пассажирлар агымын исәпкә алучы учетчик 10;
- 2 бригадир;
- 2 эшче, 2 ял һәм 1 запас көн.

ТР ЗМР УДС пассажирлар агымын табигый тикшерү 2.2.1 бүлек методикасы нигезендә башкарылды.
Бригадирлар инструктаж уздырудан алып йомгаклау нәтиҗәләрен формалаштыруга кадәр пассажирлар агымы турында мәгълүмат җыю буенча бөтен чараларны оештырдылар һәм гамәлгә ашырдылар. 10 учетчик 3 эш һәм 2 ял көне дәвамында (04.04.2018 елдан 08.04.2018 елга кадәр) пассажирлар агымының параметрларын исәпкә алу бланкларына язып бардылар, аның үрнәге 7 таблицада күрсәтелгән.
Таблица5 - Пассажирлар агымын исәпкә алу бланкы үрнәге

Пассажирлар агымын исәпкә алу бланкы

						№	
Учетчик (Фамилиясе И.Ат.и.):					*Дата*		*2018 ел*
Тикшерү урыны							
Вакыты	№ маршрут	Автобус тибы	Автобусның дәүләт номеры	Автобустан чыкты	Автобуска керде	Тулылыгы (балл буенча)	Тукталышта кешеләр саны

Беренчел тикшерүләр учетчиклар тәкъдим иткән пассажирлар агымының тутырылган бланклары булды. Беренчел мәгълүмат үрнәге 18 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Время	№ маршрута	Тип автобуса	Гос. Номер автобуса	вЫшло ИЗ автобуса	вОшло В автобус	Наполнени е (бально)	Кол-во людей на ост.
6:35	2	Б	Х381КЕ	0	0	1	0
6:40	6	м	А563ВУ	0	0	1	0
6:45	2	Б	Х732КЕ	1	0	1	0
6:51	2	Б	Х235КЕ	1	0	1	0
6:52	6	м	Е945ВА	0	0	1	0
7:00	2	Б	Х985КЕ	4	0	1	0
7:01	6	м	С994НО	0	0	1	0
7:05	2	Б	Х023КЕ	5	0	1	0
7:05	6	м	С996НО	0	0	2	0
7:08	2	Б	Х652КЕ	3	2	1	0
7:10	6	м	Е944ВА	0	0	2	0
7:12	2	Б	Х034КЕ	2	0	1	0
7:13	6	м	Р908КС	0	0	2	0
7:20	2	Б	В805УМ	4	0	1	0

Рәсем15- Пассажир агымы турында беренче мәгълүмат.

Пассажирлар агымын тикшерү нәтиҗәсе булып 19 һәм 20 нче рәсемнәрдә тәкъдим ителгән пассажирлар агымы картограммалары, шулай ук тикшерү нокталарында хәрәкәт составының тулылыгы күрсәткечләре тора (8 нче таблица).

19 нчы рәсем - Зеленодольск шәһәрендә пассажирлар агымы картограммасы

20 нче рәсем - Васильево штп пассажирлар агымы картограммасы Васильево

X таблицада һәр тукталыш пункты өчен тукталыш аша узучы җәмәгать пассажир транспортының ТЧ тулы булуы турында мәгълүмат китерелгән (процентларда), пик сәгатьләр өчен уртача күрсәткечләр күрсәтелгән.

8 нче таблица - Хәрәкәтчән составның тулы булуын бәяләү нәтиҗәләре

№	Тукталыш пунктының исеме	Уртача тутыру, %
1	Төзүчеләр проспекты	40
2	Автовокзал	60
3	Җиңү мәйданы	30
4	Колхоз базары	30
5	Механика көллияте	30
6	Мәктәп	70
7	Гари	45
8	Почта	60
9	Тынычлык	60
10	Комаров урамындагы базар	30
11	"Сосновый бор" шифаханәсе	70
12	Стоматология поликлиникасы.	35

2.3 Транспорт чараларын туктатлыш һәм вакытлыча куеп тору өчен урыннарны табигый тикшерүгә әзерләү һәм уздыру

Әлеге бүлек ТР ЗМР УДС территориясендә КСОДД эшләү өчен кирәкле булган транспорт чараларын туктатлыш һәм вакытлыча куеп тору өчен урыннарны табигый тикшерүгә әзерләү һәм уздыру турында мәгълүматны үз эченә ала. Шулай ук әлеге бүлектә кыр эшләрен уздыру процессы һәм параметрлары турында хисап бирелгән.

ЗМР территориясендә автотранспорт чараларын куеп тору һәм тукталыш өчен урыннарны табигый тикшерүне уздыруның максаты парковка урыннарын тәэмин итү дәрәҗәсен билгеләү һәм парковка киңлеген үстерүгә ихтыяҗны ачыклау. УДС парковкаларны оптимальләштерү һәм төзекләндерү һәм парковка киңлеген үстерү КСОДД состав өлеше һәм ТР ЗМР территориясендә транспорт агымнары белән нәтиҗәле идарә итү бурычларын хәл итү.

Табигый тикшерүне үткәрүгә әзерлек урыннарын, вакытны һәм тикшерү ысулын сайлаудан гыйбарәт.

Тикшерү уздыру өчен урыннар парковка билгеләнүеннән чыгып сайлана. Парковканы саклау дәвамлылыгы буенча ике төргә бүленәләр:

- ТЧны даими саклау өчен;
- ТЧны вакытлыча саклау өчен.

ТЧ даими саклау урыннарын тикшерү өчен ЗМРда йорт эчендәге территориядә урнашкан парковкалар, шулай ук күп фатирлы торак төзелеше булган районнарда ТЧ кую өчен рөхсәт ителгән урам челтәрендә урыннар сайланган. Шуның белән бергә тикшерү эре объектлар җәлеп иткән һәм күп катлы биналар урнашкан урамнар буенча да үткәрелде. Тикшерү өчен сайланган ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урнашкан урыннар 21-23 нче рәсемнәрдә күрсәтелгән.

21 нче рәсем - ЗМР территориясендә ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урыннарда табигый тикшерү нокталарының урнашуы

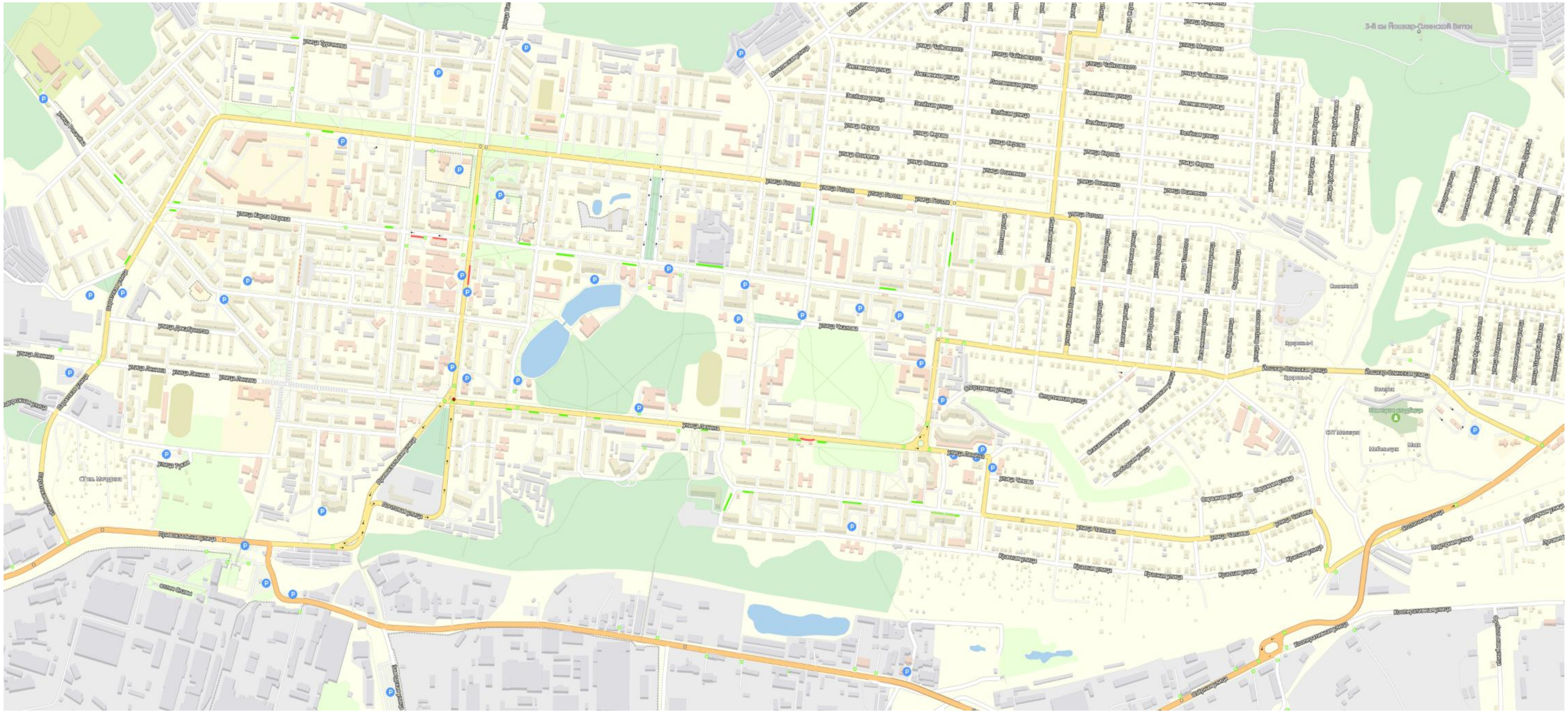

22 нче рәсем - Табигый тикшерүгә Зеленодольск территориясендә ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урыннар урнашуы

.

23 нче рәсем - ЗМР территориясендә табигый тикшерү зонасында ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урыннар урнашуы

ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урыннарны тикшерү фото/видеофиксация чараларын кулланып тикшерелде. ТЧ куеп тору һәм тукталыш өчен урыннарны тикшерү процессының мисалы 24 нче рәсемдә күрсәтелгән.

24 нче рәсем - УДС автотранспорт чараларын куеп тору һәм тукталыш өчен урыннарны тикшерү процессы үрнәге

Тикшерү нәтиҗәләре буенча 5.4. һәм 6.3 бүлекчәләрендә бирелгән мәгълүматлар формалаштырылды.

3 Территориаль планлаштыруның булган документларына һәм территорияне планлаштыру документларына, стратегик планлаштыру документларына анализ

3.1 Территориаль планлаштыру документларына һәм территорияне планлаштыру документларына анализ

ТР ЗМР территориаль планлаштыруы Министрлар Кабинетының 2011елның 21 февралендәге карары белән расланган ТР Территориаль планлаштыру схемасы (2016 елның 14 декабрендәге 842 номерлы, 2017 елның 15 августындагы 577 номерлы кертелгән үзгәрешләр белән) һәм шәһәр һәм авыл җирлекләренең Генераль планнарын эшләү һәм раслау һәм аларга үзгәрешләр кертү юлы белән башка документлар нигезендә гамәлгә ашырыла. Генераль планнарның исәп-хисап чорына тәкъдимнәре һәм карарлары территорияне планлаштыру документларын, шулай ук төзелешнең аерым төрләрен урнаштыруның, транспорт, инженерлык һәм социаль инфраструктураларны үстерүнең, әйләнә-тирә мохитне саклауның аерым төрләрен урнаштыру территориаль һәм тармак схемаларын эшләү өчен нигез булып тора.
Территориаль планлаштыру документлары нигезендә ЗМР транспорт-коммуникация каркасының төп коридорлары федераль, региональ һәм

муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары һәм тимер юллар белән төзелгән:

– Идел алды территориясендә федераль әһәмияттәге «Идел» М-7 автомобиль юлы;
– Идел буе территориясендә «Казан - Зеленодольск - Йошкар-Ола» федераль әһәмияттәге А-295 автомобиль юлы;
– киң тимер юл коридоры - «Екатеринбург-Мәскәү» - Зеленодольск, Идел елгасы һәм .

Зеленодольск шәһәре , Карамалы Тау штп, Буа шәһәре аша Киров өлкәсен Волгоград өлкәсе белән тоташтыра торган меридиональ тимер юл коридоры - "Яранск-Волгоград" . .
ЗМРның калган автомобиль юллары район эчендәге төп автомобиль юллары белән авыл торак пунктларының элемтәсен тәэмин итүче автомобиль юллары белән тәкъдим ителде.
ТР ТПС ТР ЗМРда транспорт инфраструктурасын үстерү буенча 9 нчы таблицада китерелгән чараларны күздә тота.
Шуның белән бергә, ЗМР транспорт инфраструктурасы объектларын үстерү буенча перспективалы тәкъдимнәр Зеленодольск шәһәре МБ һәм ЗМР авыл җирлекләре, ТР ЗМР ТПС Генераль планнарына салынды. 10 нчы таблицада ТР ЗМР территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары китерелгән.

9 нчы таблица - ТР ТПС нигезендә ЗМР территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

№	Урнашу урыны	Объект исеме	Чара исеме	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы	
						гамәлдә булган	яңасы (өстәмә)	Беренче чират (2020 елга кадәр)	хисап срогы (2021 - 2035 еллар)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Казан транспорт төенен әйләнеп узу									
1	ЗМР	Бождралы автомобиль юлының төньяк участогы	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		73,9		+
2	ЗМР	Төньяк участок (М-7 «Волга»-Ивановское)	Реконструкция	Реконструкция	км	8			+
Казан-Волжск									
3	ЗМР	Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен әйләнеп узу	Реконструкция	Реконструкция	км	18,3			+
4	ЗМР	Большие Ключи авылы әйләнеп узу	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		5,2	+	
Су транспортын үстерү чаралары									
5	ЗМР, (Свияжск) Зөя утравы	Елга вокзалы	Туристлык елга вокзалы төзү	Яңа төзелеш	берәмлек		1	+	

10 нчы таблица - ТР ЗМР ТПС нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
ФЕДЕРАЛЬ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР										
Федераль әһәмияттәге автомобиль юллары										
1	«Карамалы Тау штп» Олы Ачасыр АЖ, Түбән Урысбага авыл җирлеге ГП	М-7 «Волга»	Реконструкция	Реконструкция	км	21,728		+		ТР ТПС
Тимер юл транспорты										
1	«Карамалы Тау штп» Свияжск (Зөя)АЖ	Зөя төбәкара мультимодаль логистика үзәгенә(СММЛЦ)килү	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		-		+	ТР ТПС
2	Зеленодольск районы	ВСМ 2	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		28,2	+	+	ТР ТПС
Торба үткәргеч транспорты										
1	Зеленодольск районы	Яңа Тура авылы янында газ үткәргеч	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		3,2	+		«Нергал» ЖЧЖ«Газ пром Инвест Юг» ЖЧЖ
2	Зеленодольск районы	Елизаветино авылына җибәрү	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		19,5	+		ТР ТПС
Логистик инфраструктура										
1	«Карамалы Тау штп» ГП	Свияжск мультимодаль логистика үзәге	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		+	+	+	ТР ТПС

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
Региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юлларында ясалма корылмалар										
1	Әйшә авыл җирлеге	Ике дәрәҗәдә чишелеш	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		+	+		ТР ТПС
РЕГИОНАЛЬ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР										
Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары										
1	Рус Әҗиле авыл җирлеге	«Зур Кайбыч-Багай»-Рус Әҗиле	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		0,839		+	
2	Акъегет авыл җирлеге	«Норлат-Акъегет»-Бакырчы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		1,119	+		
3	Олы Ачасыр авыл җирлеге	М-7 «Волга»-Олы Ачасыры-Киреево	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		3,671	+		
4	Рус-Әҗиле авыл җирлеге	Татар Наратлысы авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		0,76	+		
5	Өтәшкә авыл җирлеге	Кече Өтәк-Өтәшкә	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		3,898	+		
6	Норлат авыл җирлеге	«Төрләмә-Норлат-Борындык»-Рязаново	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		2,484	+		
7	Норлат авыл җирлеге	«Төрләмә-Норлат-Борындык»-	капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру)	Капиталь ремонт	км		1,081	+		

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
		Рязаново								
8	Күгеш авыл җирлеге	«Норлат-Акъегет»-Күгеш-Тугай	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		0,655	+		
9	«Карамалы Тау штп» ГП	Луговой-Бритвино п	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		4,4	+		
10	Әйшә авыл җирлеге	Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен әйләнеп узу	Реконструкция	Реконструкция	км	18,354			+	
11	«Карамалы Тау штп» ГП	Улитино т.п.керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км		0,191	+		
12	Осиново авыл җирлеге, Раифа авыл җирлеге	М-7 «Волга»-Ивановское	Реконструкция	Реконструкция	км	8,015		+		
13	Бишнә авыл җирлеге, Большие Ключи авыл җирлеге, Олы Карагуҗа авыл җирлеге	КАД төньяк участогы	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	км		19,444		+	
Логистик инфраструктура										
1	Зеленодольск районы	«СММЛЦ» проектын гамәлгә ашыру өчен резерв территория	«СММЛЦ» инвестиция проектын гамәлгә ашыру өчен 7 елга инфраструктура оештыру	Оештыру чарасы	га		2193,70	+	+	ТР ТПС
Су транспорты										
1	Свияжск(Зөя) авыл җирлеге	Елга вокзалы	Зөя утрау-шәһәрчегендә	Яңа төзелеш	объект		1	+		ТР ТПС

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
			туристик елга вокзалы төзелеше							
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ (ҖИРЛЕКТӘГЕ) ЧАРАЛАР										
1	Акъегет АҖ, Акъегет	Акъегет-район чиге	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,5			+	ЗМР СТП
2	Бишнә авыл җирлеге	Бишнә-Рус-Мари Кавали	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,8		+		ЗМР СТП
3	Бишнә авыл җирлеге	Бишнә-Рус-Мари Кавали-Берновые Кавали	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,5		+		ЗМР СТП
4	Олы Ачасыр авыл җирлеге, Норлат авыл җирлеге	Оы Ачасыр-Түбән Урысбага	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2			+	ЗМР СТП
5	Большие Ключи авыл җирлеге	Большие Ключи-Ивановское	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	3,9		+		ЗМР СТП
6	Большие Ключи авыл җирлеге	Большие Ключи-Уразлы-Соловьевка	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,3		+		ЗМР СТП
7	Олы Карагуҗа авыл җирлеге, Олы Җәке авыл җирлеге	Олы Карагуҗа-Олы Җәке	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,4			+	ЗМР СТП
8	Олы Шырдан АҖ, ГП	Олы Шырдан-Олы Ходяш	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,8			+	ЗМР СТП
9	Олы Шырдан авыл җирлеге	Карамалы Тау-Олы Шырдан	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	5,1		+		ЗМР СТП
10	Олы Җәке авыл җирлеге	Олы Җәке-Марий Эл	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,9		+		ЗМР СТП

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берә млеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәл дәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
		республикасы чиге								
11	Бишнә авыл җирлеге	Олы Күлбаш-Бишнә-Кызыл Кармыш	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,8		+		ЗМР СТП
12	Олы Карагуҗа авыл җирлеге	Олы Күлбаш-Синтәк	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,8		+		ЗМР СТП
13	Күгеш авыл җирлеге	Район чиге-Юынчы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,2			+	ЗМР СТП
14	Бишнә авыл җирлеге	Гремячий Ключ -Шигали	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,3			+	ЗМР СТП
15	Осиново авыл җирлеге, Большие Ключи авыл җирлеге	Ивановский-Красно-Октябрь урманчылыгы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	8,8			+	ЗМР СТП
16	Бишле авыл җирлеге, Большие Ключи авыл җирлеге	Кызыл Кармыш-Ивановский	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,5			+	ЗМР СТП
17	Большие Ключи авыл җирлеге	Маевка-Малые Ключи	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,6			+	ЗМР СТП
18	Мамадыш-Әкил авыл җирлеге	Мамадыш-Әкил-район чиге	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	6,1			+	ЗМР СТП
19	Мулла Иле АҖ, Норлат АҖ	Мулла Иле-Прибой	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	4,7		+		ЗМР СТП
20	Норлат авыл җирлеге	Карамалы Тау-Албаба станциясе-Норлат	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	3			+	ЗМР СТП
21	Түбән Урысбага авыл	Түбән Урысбага-	төзелеш (асфальт-	Яңа төзелеш	км	0,7		+		ЗМР СТП

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
	җирлеге	Кече Ачасыр	бетон өслек салу)							
22	Осиново АҖ, Новопольский АҖ	Яңа Тура-Красницкий	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,6		+		ЗМР СТП
23	Күгәй авыл җирлеге АҖ	Норлат-Акъегет-Рус Исламы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	4,2			+	ЗМР СТП
24	Норлат авыл җирлеге	Норлат-Татар Исламы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,5		+		ЗМР СТП
25	Мамадыш-Әкил авыл җирлеге	Мамадыш-Әкилне әйләнеп узу	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,7			+	ЗМР СТП
26	Түбән Урысбага авыл җирлеге	Кече Ачасыр авылына килү	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,8			+	ЗМР СТП
27	Олы Шырдан авыл җирлеге	Рус Шырдан авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,4		+		ЗМР СТП
28	Олы Шырдан авыл җирлеге	Селище Говядино авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,2		+		ЗМР СТП
29	Большие Ключи АҖ	Соловьевка авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,7			+	ЗМР СТП
30	Күгәй авыл җирлеге, Норлат авыл җирлеге	Татар Исламы авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,4			+	ЗМР СТП
31	Олы Җәке авыл җирлеге	Олы Җәке авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,9			+	ЗМР СТП

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
32	Осиново авыл җирлеге	Вороновка т.п. керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,2		+		Зеленодольск МР ТПС
33	Бишнә авыл җирлеге	Гремячий Ключ авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	1,5		+		ЗМР СТП
34	Новопольский авыл җирлеге	Дубровка т.п. керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,6		+		ЗМР СТП
35	Рус Әҗиле авыл җирлеге	Карашәм авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,7			+	ЗМР СТП
36	Әйшә авыл җирлеге	Нарат т.п. керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,5		+		ЗМР СТП
37	Мамадыш-Әкил АҖ	Рус Танае т.п керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,1		+		ЗМР СТП
38	«Карамалы Тау штп» ГП	Карамалы тау-Чуаш республикасы чиге-Улитино	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,6		+		ЗМР СТП
39	Олы Җәке авыл җирлеге	Үтәнгеш т.п. керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,1		+		ЗМР СТП
40	Большие Ключи авыл җирлеге	Светлое Озеро т.п. керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,9		+		ЗМР СТП
41	Большие Ключи авыл җирлеге	Сәнәгать мәйданчыгына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,1			+	ЗМР СТП
42	Мулла Иле авыл җирлеге	Сәнәгать мәйданчыгына	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,2		+		ЗМР СТП

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
		керү юлы								
43	«Карамалы Тау штп» ГП	Сәнәгать мәйданчыгына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,6		+		ЗМР СТП
44	Большие Ключи авыл җирлеге	Малые Ключи авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	3,5		+		ЗМР СТП
45	Бишнә авыл җирлеге	Рус-Мари Кавали авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,7		+		ЗМР СТП
46	Мулла Иле авыл җирлеге	Объектларга килү	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,2		+		ЗМР СТП
47	Рус Әҗиле авыл җирлеге, Өтәшкә авыл җирлеге	Рус Наратлысы-Гөбнә т/ю станциясе	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,8		+		ЗМР СТП
48	Күгәй АҖ, Күгеш авыл җирлеге	Тау Иле-Айдар	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	5,3			+	ЗМР СТП
49	Күгеш авыл җирлеге	Тугай- район чиге	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	0,9			+	ЗМР СТП
50	Олы Карагуҗа авыл җирлеге	Чирүчи-республика чиге	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	2,5			+	ЗМР СТП
51	Большие Ключи авыл җирлеге, Олы Җәке авыл җирлеге	Уразлы авылына керү юлы	төзелеш (асфальт-бетон өслек салу)	Яңа төзелеш	км	5,9		+		ЗМР СТП
Юл буе сервисын үстерү чаралары										
1	Әйшә авыл җирлеге, Ильинский авыл җирлеге	АЗС	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		1	+	+	ЗМР СТП

№ т/б	Урнашу урыны	Объект исеме	Чараның атамасы	Чара төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чыганак
						Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	1 чират (2020г га кадәр)	Исәп-хисап срогы (2021-2030 еллар)	
2	Олы Ачасыр авыл җирлеге	АЗС	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		1	+	+	ЗМР СТП
3	Әйшә авыл җирлеге	АЗС	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		1	+	+	ЗМР СТП
4	Осиново авыл җирлеге	КДС	Яңа төзелеш	Яңа төзелеш	объект		1	+	+	ЗМР СТП

ТР ЗМР ТПС нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерүнең проект тәкъдиме 25 нче рәсемдә күрсәтелгән.

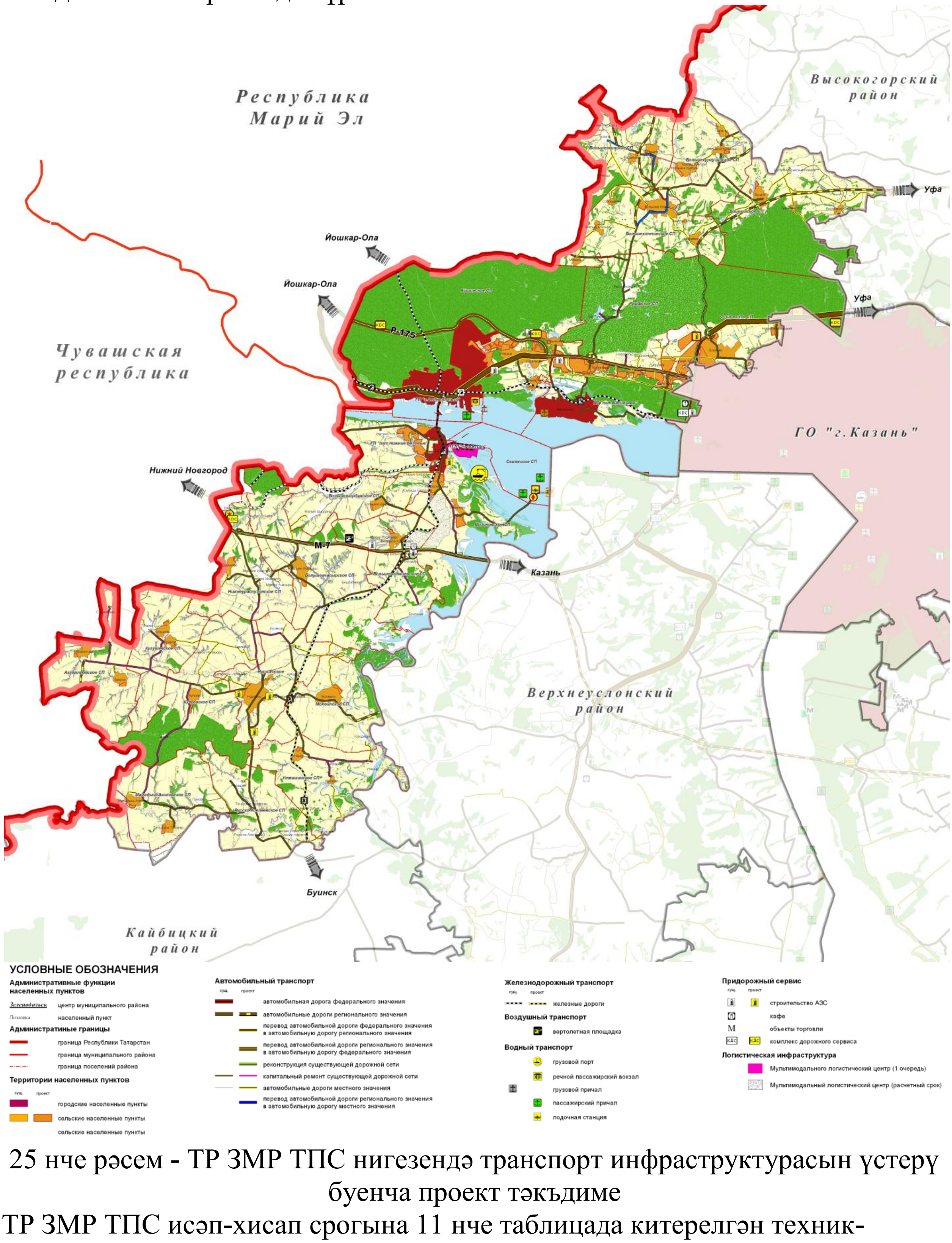

25 нче рәсем - ТР ЗМР ТПС нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү буенча проект тәкъдиме

ТР ЗМР ТПС исәп-хисап срогына 11 нче таблицада китерелгән техник-икътисадый күрсәткечләргә ирешү каралган.

11 нче таблица - ТР ЗМР ТПС салынган техник-икътисадый күрсәткечләр

№ т/б	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге халәт 01.01.2014	Беренче чират 2020 елга кадәр	Хисап срогы 2035 елга кадәр
1	Территория				
1.1	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	мең га	83,312	81,220	80,925
1.2	Торак пунктлар җирләре	мең га	13,276	14,912	14,912
1.3	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	мең га	3,179	3,713	4,041
1.4	Махсус сакланылучы территорияләр һәм объектлар җирләре	мең га	5,948	5,948	5,948
1.5	Урман фонды җирләре	мең га	32,387	32,309	32,277
1.6	Су фонды җирләре	мең га	5,841	5,841	5,841
1.7	Запас җирләр	мең га	0,029	0,029	0,029
	Район буенча барысы	мең га	143,972	143,972	143,972
2	Халык				
2.1	Барлыгы	мең кеше	161,80	166,23	175,90
	шул исәптән:				
	шәһәр	мең кеше	123,49	123,27	124,72
	авыл	мең кеше	38,32	42,96	51,18
2.2	Халыкның табигый хәрәкәте күрсәткечләре:	мең халыкка кеше		а.х.	а.х.
	табыш		1,3		
	зыян			а.х.	а.х.
2.3	Халыкның миграция күрсәткечләре:		11,5		
	табыш				
	зыян				
2.4	Халыкның яшь структурасы:				
	хезмәткә яраклы яшьтән кечерәк халык	халыкның гомуми санының %ы	16,8	33,72	29,12

№ т/б	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге халәт 01.01.2014	Беренче чират 2020 елга кадәр	Хисап срогы 2035 елга кадәр
	хезмәткә яраклы яшьтәге халык (ир-атлар 16-59 яшь, хатын-кызлар 16-54 яшь)	халыкның гомуми санының %ы	54,2	а.х.	а.х.
	хезмәткә яраклы яшьтән өлкәнрәк халык	халыкның гомуми санының %ы	29,0	а.х.	а.х.
2.5	Шәһәр торак пунктлары саны - барлыгы	берәмлек			
	шул исәптән:				
	шәһәрләр	берәмлек	1	1	1
	алар арасыннан халык саны белән:				
	100-250 мең кеше				
	50-100 мең кеше	берәмлек	1	1	1
	50 мең кешегә кадәр.				
	шәһәр тибындагы поселоклар	берәмлек	2		
2.6	Авыл торак пунктлары саны - барлыгы	берәмлек	103	103	103
	алар арасыннан халык саны белән:				
	5 меңнән артык кеше.	берәмлек	1	1	1
	1-5 мең кеше	берәмлек	5	5	6
	0,2-1 мең кеше	берәмлек	28	29	28
	0,2 мең кешегә кадәр.	берәмлек	69	68	68
2.7	Җирлекләр саны	саны	24	24	24
	шулардан шәһәр	саны	3	3	3
2.8	Халыкның тыгызлыгы	кеше/км.кв.	106,6	110,0	117,0
3	Икътисадый потенциал				
3.1	Тулаем территориаль продукт	млн. сум	27633,6	а.х.	а.х.
3.2	Сәнәгать җитештерүе күләме (үзләре җитештереп җибәргән товар	млн. сум	27296,1	а.х.	а.х.

№ т/б	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге халәт 01.01.2014	Беренче чират 2020 елга кадәр	Хисап срогы 2035 елга кадәр
	күләме)				
4	Торак фонды				
4.1	Барлыгы, шул исәптән:	торак урыннарның гомуми мәйданы - мең кв.м.	3565,88	4845,99	6568,61
	шәһәр торак пунктларында		2663,35	3500,95	4614,57
	авыл торак пунктларында		902,53	1345,04	1954,04
4.2	Халыкны гомуми торак мәйданы белән тәэмин итү, шул исәптән:	м.кв./кеше.	22,1	29,2	37,34
	шәһәр торак пунктларында	м.кв./кеше.	21,8	28,4	37,0
	авыл торак пунктларында	м.кв./кеше.	22,8	83,0	69,7
5	Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары				
5.1	Мәктәпкәчә балалар учреждениеләре	урын/1000 кеше.	39	58	55
5.2	Гомуми белем бирү мәктәпләре	урын/1000 кеше.	119	151	143
5.3	Хастаханәләр	урын/1000 кеше	6,31	13,47	13,47
5.4	Поликлиникалар	сменага йөрү/1000 кеше	23,2	26,72	25,25
5.5	Мәдәният һәм сәнгать учреждениеләре, шул исәптән:				
	китапханәләр	мең данә/1000 кеше.	3,4	7,3	7,4
	клублар	урын/1000 кеше.	50	60	70
5.6	Физкультура-спорт учреждениеләре, шул исәптән:				
	спорт заллары	кв.м. идән мәйданы/1000 кеше.	152	348	368
	яссы корылмалар	кв.м./1000 кеше	916	2049	2053
	бассейннар	кв.м./1000 кеше	6	17	75
6	Транспорт инфраструктурасы				

№ т/б	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге халәт 01.01.2014	Беренче чират 2020 елга кадәр	Хисап срогы 2035 елга кадәр
6.1	Тимер юл челтәренең озынлыгы - барлыгы	км	105,827	105,827	139,509
	шул исәптән:	км			
	федераль әһәмияттәге	км	-	-	-
	региональ әһәмияттәге	км	-	-	-
	авылара әһәмияттәге	км	105,827	105,827	139,509
6.2	Автомобиль юлларының озынлыгы - барлыгы	км	504,302	509,335	528,779
	шул исәптән:	км			
	федераль әһәмияттәге	км	65,1	65,1	65,1
	региональ яисә муниципальара әһәмияттәге	км	295,574	300,607	320,051
	җирле әһәмияттәге	км	143,628	143,628	143,628
6.3	Автомобиль юлларының гомуми озынлыгыннан асфальт-бетон тибындагы юллар	км / %	357,156 / 70,8	509,186 / 99,97	528,629 / 99,97
6.4	Транспорт челтәренең тыгызлыгы:				
	тимер юл	км/1000 км.кв.	45,2	45,2	45,2
	автомобиль	км/1000 км.кв.	350,3	353,8	367,3
6.5	Гарантияләнгән тирәнлекле суднолар йөри торган елга юлларының озынлыгы	км	-	-	-
6.6	Авиация	берәмлек	-	-	-
	шул исәптән:				
	халыкара әһәмияттәге		-	-	-
	федераль әһәмияттәге		-	-	-
	җирле әһәмияттәге		-	-	-
6.7	Халыкның шәхси милектәге автомобильләр белән тәэмин ителеше (җиңел, йөк һәм автобусларны да кертеп)	автомобиль/ 1000 кеше	211,6	274,9	464

Зеленодольск шәһәренең Генераль планы чаралары түбәндәгеләрне тәэмин итә:

- гомумшәһәр үзәгенең асылын үстерү;
- үзәк район һәм Тынычлык торак районы территориясендә гомумшәһәр үзәген алга таба төзү;
- транспорт узелларында иҗтимагый-эшлекле үзәкләр - автостанцияләр, тимер юл вокзалы, автовокзал төзү;
- күп профильле һәм махсуслаштырылган үзәкләр системасын булдыру; төп урамнарда һәм мәйданнарда төзелеш фронтын барлыкка китерә торган территорияләрдә иҗтимагый функцияләрне үстерү;
- халык өчен эшчәнлек төрләрен киң сайлап алуны тәэмин итә торган уникаль күпфункцияле шәһәр мохите булдыру.

Зеленодольск шәһәренең Генераль планы кысаларында уздырылган фаразга караганда, халыкның торак белән тәэмин ителеше 2030 елда - 26,8 кв.м./кеше. 2030 елга, фаразланган тәэмин ителешкә ирешкәч, 2846,1 мең кв. м. торак таләп ителәчәк.

26 нчы рәсемдә Зеленодольск шәһәре МБ Генераль планы тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла торган УДС һәм транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерүнең перспектив схемасы тәкъдим ителде.

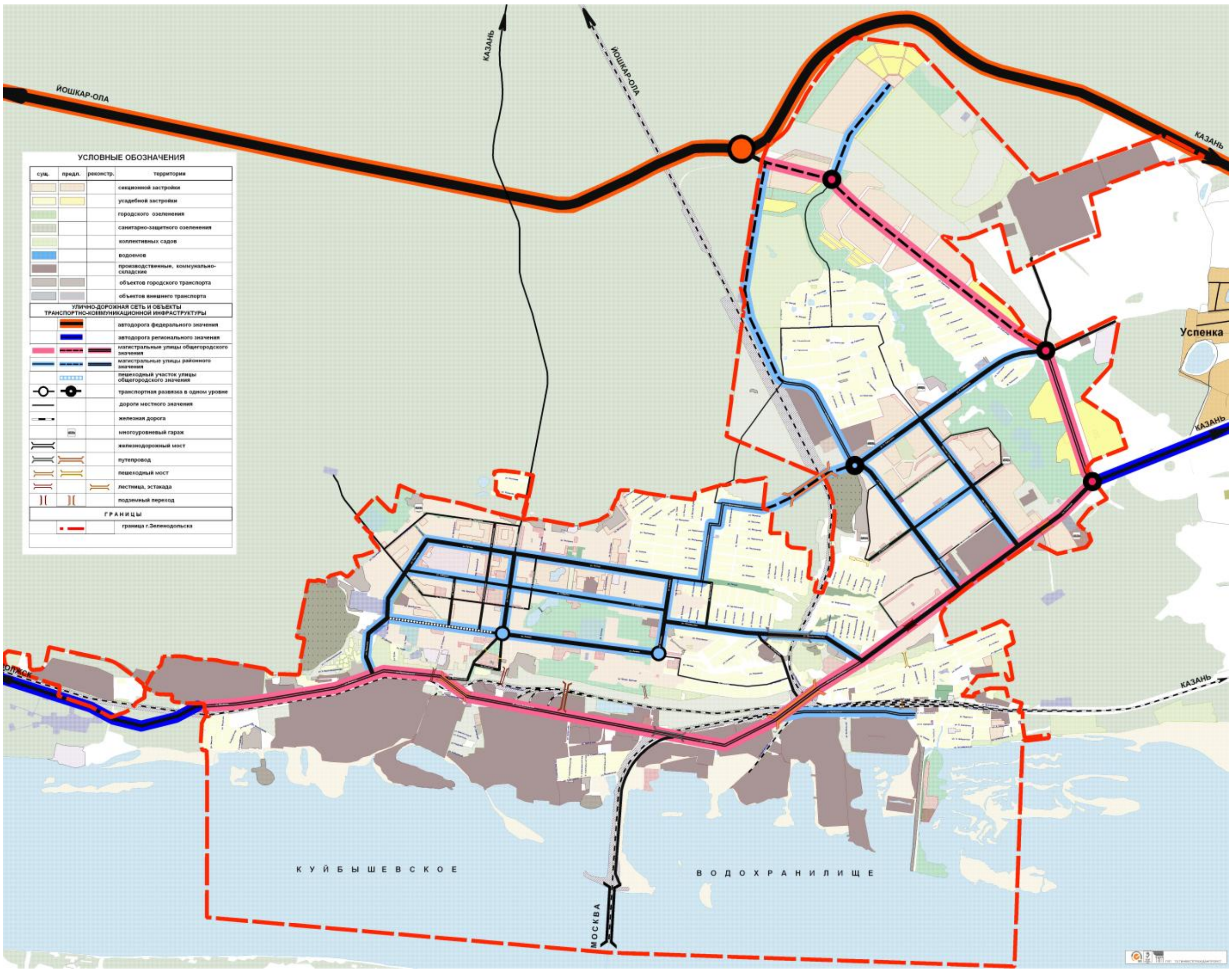

26 нчы рәсем - Зеленодольск шәһәренең Генераль планы буенча УДС һәм транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү схемасы

Исәп-хисап чорына Зеленодольск шәһәренең тышкы транспортны үстерү буенча Генпланы чаралары түбәндәгеләрне күздә тота:

– тимер юл вокзалы бинасын реконструкцияләү;
– автовокзал территориясен яңадан төзү (автовокзалны үзәктән Башкала урамына күчерү);
– йөк һәм транзит транспортны шәһәрнең үзәк өлешеннән Казан-Волжск гомумшәһәр йөк юлына чыгару;
– Октябрь урамы - Футбол урамы - Горький Шоссесе - Казан тимер юл аша чыгу урынында күп катлы чишелешне тормышка ашыру;
– хезмәт күрсәтү объектлары белән тышкы транспорт элемтәләре төеннәрен (автовокзал, тимер юл вокзалы) тулыландыру;

– тимер юл транспортының тукталыш платформалары территорияләрен һәм предприятиеләргә илтүче төп тимер юл технологик юлларын төзекләндерү.

Зеленодольск шәһәре ГПТ эшен оптимальләштерү максатларында Зеленодольск шәһәре халкына транспорт хезмәте күрсәтүне арттыру, маршрут-транспорт челтәрен киңәйтү буенча чаралар тәкъдим ителде. Гамәлдәге һәм яңадан үзләштерелә торган территорияләрдә Зеленодольск шәһәренең транспорт инфраструктурасы территориясен үзгәртеп кору, шәһәр транспорты объектларын реконструкцияләү һәм төзү планлаштырыла: юллар, юлүткәргечләр, җир асты кичүләре, юл чишелешләре төзү һәм реконструкцияләү планлаштырылган, атап әйткәндә: шәһәр автостанциясе территориясен үзгәртеп кору (кв. 1); автотранспорт тукталышларын оештыру; автотранспортка хезмәт күрсәтү объектлары булган күпкатлы гараж комплекслары төзү (36, 38, 91, 95, 97, 98, 232 кв.); ГПТ инфраструктурасы объектлары территорияләрен төзекләндерү.
Өзлексез хәрәкәтне оештыру өчен, Сәйдәшев урамын Волгоград урамы белән тоташтыручы Горький тимер юлының Йошкар-Ола тимер юл полотносы аша юл үткәргече төзү планлаштырыла; Горький Шоссе - Казан – Озерная урамы (катлаулы тимер юл үзәге өстендәге транспорт чишелеше) юлүткәргечне төзү планлаштырыла; Яңа Төзелеш урамы - Вокзал урамы аша юл үткәргече төзү ; Сәйдәшев урамындагы бер катлы транспорт чишелеше планлаштырыла.
ГПТ структурасын камилләштерү өчен түбәндәгеләрне гамәлгә ашырырга тәкъдим ителде: Мирный торак районына Зеленый Дол станциясеннән җәяүлеләрне күтәрү өчен ябык түбәле эскалатор; Башкала урамы аша 232 нче кв.дан җәяүлеләрне күчерү өчен җир асты кичүе; 600 метрлы интервал белән ГПТ тукталыш мәйданчыклары; урамнарны һәм юлларны төзекләндерү чаралары: аларны өстәмә рәвештә ясалма яктырту белән җиһазландырырга юл билгеләре һәм светофорлар белән тәэмин ителешне арттыру; тротуарлар һәм тукталыш павильоннары киртәләрен урнаштыру, үзәктән еракта урнашкан территорияләрдә тукталыш мәйданчыклары санын арттыру.
Зеленодольск шәһәренең УДС үсеше буенча Генераль планы чаралары белән шәһәр территорияләрен үстерү тәкъдим ителде, бу шәһәрнең барлык транспорт-коммуникация инфраструктурасын алга таба да үстерүне алып бара. Нәтиҗәле юл челтәрен булдыру барлык территориаль зоналарны һәм планлаштыру районнарын, шәһәр яңы зоналары объектларын, тышкы транспортны уңайлы һәм куркынычсыз транспорт элемтәләре белән тәэмин итү кирәклегенә нигезләнә.
Исәп-хисап срогына яңа торак төзелеше территориясендә УДС үстерү һәм яңа объектлар (юллар, юл үткәргечләр) төзү һәм зур шәһәр транспорт боҗрасын оештыру буенча чараларны тормышка ашыру тәкъдим ителде, бу УДСның тармаклануын арттырачак һәм шәһәр транспорт элемтәсе проблемаларын шактый дәрәҗәдә хәл итәчәк. Исәп-хисап срогына

магистраль юлларның гомуми озынлыгы 47,8 км га җитәчәк дип көтелә. Зеленодольск шәһәре Генераль планының төп техник-икътисадый күрсәткечләре 12 нче таблицада китерелгән.

12 нче таблица - Зеленодольск шәһәре Генераль планының төп техник-икътисадый күрсәткечләре

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Чыгыш елы (2007 ел)	Исәп-хисап срогы (2030 ел)
1	Халык			
1.1	Халык саны	мең кеше	99216	106235
2	Торак фонды			
2.1	Торак фонды - барлыгы	мең кв. м	1877,1	2846,1
2.2	Торак фондының гомуми күләменнән:			
	- күпкатлы төзелеш	мең кв. м.	1614,0	2514,0
	- индивидуаль төзелеш	мең кв. м.	263,1	332,1
2.3	Торак фонды киму - барлыгы	мең кв. м.	-	100,6
2.4	Гамәлдәге сакланып калган торак фонды	мең кв. м.	1877,1	1776,5
2.5	Яңа торак төзелеше - барлыгы, шул исәптән.	мең кв. м.	-	1069,6
	- күпфатирлы	мең кв. м.	-	999,0
	- индивидуаль	мең кв. м.	-	70,6
2.6	Фатирларның гомуми мәйданына халыкның уртача тәэмин ителеше	кв. м./кеше.	20,0	26,8
3	Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары			
3.1	Мәктәпкәчә балалар учреждениеләре	урын	3612	4834
3.2	Гомуми белем бирү мәктәпләре	урын	10689	14689
3.3	Мәктәптән тыш учреждениеләр	урын	1560	1598
3.4	Хастаханәләр	койка	1668	1843
3.5	Поликлиникалар	пос./см.	2186	3186
3.6	Мәдәният һәм сәнгать учреждениеләре	урын	1900	7436
3.7	Физкультура-спорт корылмалары	Идән кв. м.	10329	11544
3.8	Бассейннар	кв. м. су көзгесе	153	2125
4.	Транспорт инфраструктурасы			
4.1	магистраль урамнарның һәм юлларның озынлыгы - барлыгы	км	41,1	47,8
4.2	Магистраль УДСның тыгызлыгы - төзелгән ГП территорияләре чикләрендә	$км/км^2$	2,58	2,86

Җирдән файдалануны, шәһәр төзелешен һәм социаль-икътисадый эшчәнлекне рациональләштерү өлкәсендә кабул ителә торган карарлар исәп-хисап срогына ЗМР территориясендә транспортка ихтыяҗны киметергә тиеш. Транспорт комплексының төп функцияләре сакланган очракта аның үсеш масштаблары, юнәлешләре һәм стратегиясе районның тулаем социаль-икътисадый үсеш параметрлары белән чагыштырганда алдан ук үзгәреп

торырга тиеш. Бу алым белән транспорт ЗМР халыкның социаль-икътисади үсешен һәм уңайлы яшәү шартларын тоткарлаучы фактор булып тормаячак.

3.2 Стратегик планлаштыру документларына анализ

ТР ЗМР территориясендә стратегик планлаштыру РФ һәм ТР стратегик һәм программа документлары нигезендә гамәлгә ашырыла, алар арасында:

2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең транспорт стратегиясе (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2008 елның 22 декабрендәге 1734-р номерлы күрсәтмәсе белән расланды);

2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе (2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланды);

Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хуҗалыгы министрлыгының 2017 елның 24 июлендәге 253 номерлы боерыгы белән расланган, 2030 елга кадәр перспектива белән 2016-2021 елларга Татарстан Республикасы транспорт комплексын үстерү стратегиясе ;

«2014-2022 елларга Татарстан Республикасы транспорт системасын үстерү» дәүләт программасы;

Шәһәр яны пассажирлар йөртү өлешендә 2030 елга кадәр Татарстан Республикасы халкына транспорт хезмәте күрсәтүнең комплекслы планы;

Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы һәм башкалар.

2030 елга кадәрге чорга Россиянең тимер юл транспортын үстерү стратегиясе, «2015-2030 елларга Россия Федерациясендә тизйөрешле һәм югары тизлекле тимер юл элемтәсен оештыру программасы» Мәскәү-Владимир-Түбән Новгород - Казан юнәлеше буенча тизйөрешле тимер юл элемтәсен оештыру планлаштырыла (27-28 нче рәсемнәр).

27 нче рәсем - Мәскәү-Владимир-Түбән Новгород-Казан- ВСМ-2 проекты

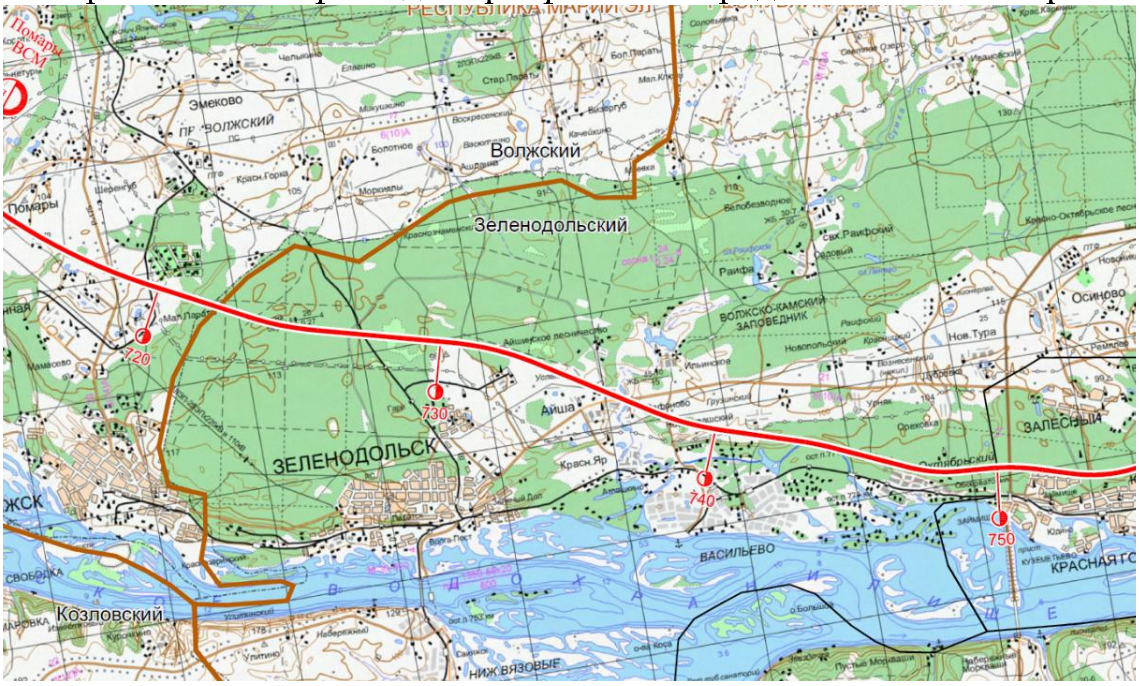

28 нче рәсем - Мәскәү-Владимир-Түбән Новгород-Казан-ВСМ-2 проекты

ВСМ-2 гамәлгә ашыру өч эре федераль округны тоташтырырга мөмкинлек бирәчәк, анда зур җитештерү һәм кеше потенциалы тупланган, бу яңа эш урыннары булдырачак, халыкның мобильлеген арттырачак һәм, тулаем алганда, ТР һәм ЗМР үсешенә уңай йогынты ясаячак.

Горький тимер юлының Казан төбәге Себер һәм Ерак көнчыгыш районнарын, шулай ук ТР, Чуаш, Марий Эл районнарын илнең үзәк районнары белән тоташтыра торган Мәскәү - Еатеринбург тимер юл юнәлешендә урнашкан һәм Татарстан Республикасының башкаласы Казан белән Зеленодольск, Биектау, Арча, Саба, Кукмара һәм Әгерҗе муниципаль

районнарын тоташтыра. «Россия тимер юллары» ААҖ филиалы - Горький тимер юлының «Албаба – Борындык» меридион бер юллы тимер юл участогы ТР Зеленодольск, Кайбыч, Апас һәм Буа муниципаль районнарын кисеп үтеп, Россиянең көньяк һәм көньяк-көнбатыш төбәкләре белән бәйли. Тиз тимер юл элемтәләре системасын булдыру кысаларында перспективага түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- Волжск - Зеленодольск - Казан (ЗТМ(ВСМ) терминалы) - Арча (Казан агломерациясе шәһәрләренең Казандагы ЗТМ терминалы белән тизләтелгән тимер юл элемтәсен оештыру)линиясен реконструкцияләү
- Зеленодольск - Йошкар-Ола тимер юлын реконструкцияләү (Мари Эл Республикасының Казандагы ЗТМ терминалы белән тизләтелгән тимер юл элемтәсен оештыру)
- Зеленодольск - Буа - Ульяновск тимер юлын реконструкцияләү (Ульяновск өлкәсенең Казандагы ЗТМ терминалы белән тизләтелгән тимер юл элемтәсен оештыру)

ТРның ЗМР үсеше буенча өстенлекле һәм перспектив чаралар 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына ТР ЗМР социаль-икътисадый үсеш стратегиясенә (алга таба - ЗМР стратегиясе) нигез салынды, ул «РФда стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның, 2015 елның 16 мартындагы 12-ТРЗ номерлы ТР Законы һәм «ТРда стратегик планлаштыру турында» 2015 елның 15 мартындагы «2030 елга кадәр социаль-икътисадый үсеш стратегиясен раслау турында»40-ТРЗ номерлы ТР Законы һәм шулай ук ТР Президентының ТР Дәүләт Советына еллык Юлламасы нигезендә эшләнгән.
Территорияне үстерү буенча югарыда күрсәтелгән 2030 стратегик чаралар җыелмасы аерым алганда түбәндәге проблеманы билгеләп үтә: ЗМР логистик потенциалын нәтиҗәсез файдалану; Казан һәм ЗМР шәһәр яны җирлекләре арасында шәһәр төзелеше планнарын координацияләү булмау; ЗМР уң һәм сул як ярларының транспорт (логистик) бәйләнеше булмау; районның кайбер торак пунктларына каты өслекле юллар булмау, урам яктырту челтәре җитәрлек үсеш алмаган, яңгыр сулары канализациясе булмау, юл катламының сыйфаты түбән, УДС үткәрүчәнлеге түбән, ишегалды территорияләренең асфальт каплавы искергәнлеге;Зеленодольск һәм Осиново юнәлешләрендә Казаннан автомагистральнең артык тыгызлыгы; ЗМР территориясендә кече авиация аэродромнары булмау; туристик халыкара таләпләргә җавап бирә торган юл буе һәм яр буе сервисы булмау.

Әлеге шартларга бәйле рәвештә, ЗМР территориясендә 2030 ел стратегиясе 2017-2021 елларга эффектив логистик система булдыру кысаларында чаралар комплексын күздә тота, шул исәптән Зеленодольск шәһәре- Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселогын тоташтыручы Идел елгасы аша автомобиль күпере төзү; юл төзелеше-Горький шоссесы дублеры; Зеленодольск шәһәрендә пассажир причалы төзү; тиз йөрешле экотрамвай (җиңел метро) Казан - Радужный - Тура – Зеленодольск (Ш-1 автоюлы һәм юл-Горький шоссесы дублеры) төзелешен башлап җибәрү h.б.
Чараларның үзара бәйләнеше ЗМР 2030 стратегиясен гамәлгә ашыруның «юл картасында» чагылдырылган. 2030 елга кадәр ЗМР социаль-икътисади үсеш фаразы 13 нче таблицада күрсәтелгән.

13 нче таблица - 2030 елга кадәр ТР ЗМР социаль-икътисади үсеш фаразы

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Сценарий	Үлчәү берәмлеге	2015 ел хисабы	2016 бәяләү	Фараз				
						2017	2018	2021	2024	2030
1	Даими халык саны (уртача еллык)	инерцияле	мең кеше.	164,17	164,48	164,97	165,3	165,8	166,9	167,13
		үсеш темпы		100,90	100,4	100,3	100,2	100,3	100,3	100,5
		база		164,17	165,19	165,90	166,40	167,06	167,9	168,9
		үсеш темпы		100,90	100,60	100,40	100,30	100,4	100,5	100,6
		оптимистик		164,17	165,5	167,0	168,34	170,0	171,9	175,16
		үсеш темпы		100,90	100,8	100,9	100,8	101	101,1	101,9
2	Тулаем территориаль продукт - барлыгы (гамәлдәге бәяләрдә)	инерцияле	млн. сумнарда	33 240,7	33307,2	33440,4	34276,4	37361,3	41844,66	46866,0
		үсеш темпы		109,50	100,2	100,4	102,5	109,0	112,0	112,0
		база		33 240,7	34 944,00	37 036,00	39 242,00	45128,3	51897,5	67466,7
		үсеш темпы		109,50	105,1	106,0	106,0	115,00	115,00	130,00
		оптимистик		33 240,7	35567,5	38412,9	41486,0	49783,2	62229,0	84010,0
		үсеш темпы		101,50	107,0	108,0	108,00	120,00	125,00	135,00
3	Өстәлгән бәя - барлыгы (гамәлдәге бәяләрдә)	инерцияле	млн. мең сум	16 457,72	16622,3	16788,5	17040,35	17807,2	18608,5	20283,3
		үсеш темпы		135,3	101,0	101,0	101,5	104,5	104,5	109,0
		база		16 457,72	17 416,63	18 681,43	20 082,68	24099,2	28919,05	37594,8
		үсеш темпы		135,3	105,80	107,30	107,50	120,0	120,0	130,0
		оптимистик		16 457,72	17445,2	18753,6	20628,96	26817,65	34862,9	52294,3
		үсеш темпы		135,3	106,0	107,5	110,0	130,0	130,0	150,0
4	Тулаем территориаль продуктта кече	инерцияле	%	24,00	24,60	25,00	25,50	28,0	29,0	30,0

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Сценарий	Үлчәү берәмлеге	2015 ел хисабы	2016 бәяләү	Фараз				
						2017	2018	2021	2024	2030
	һәм урта бизнес өлеше	үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
		база		24,00	25,5	26,6	28,0	30,0	31,0	32,0
		үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
		оптимистик		24,00	26,0	27,0	28,5	31,0	32,0	34,0
		үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
5	Сәнәгать җитештерүенең гомуми күләмендә инновацион продукция өлеше	инерцияле	%	13,60	13,8	14,5	21,8	22,2	22,7	23,5
		үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
		база		13,60	14,20	14,70	25,2	27,6	30,1	35,0
		үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
		оптимистик		13,60	16,4	22,7	27,5	31,4	35,3	43,0
		үсеш темпы		-	-	-	-	-	-	-
6	Үзләре җитештергән товарлар төяп җибәрелгән, икътисадый эшчәнлекнең чиста төрләре буенча (гамәлдәге бәяләрдә) үз көчләре белән башкарылган эшләр һәм хезмәтләр күрсәтелгән	инерцияле	млн. мең сум	33 535,90	30 188,5	30188,5	30188,5	31999,8	33919,8	37990,2
		үсеш темпы		109,3	95,3	100	100,0	106,0	106,0	112,0
		база		33 535,90	30 188,5	42 996,00	48 370,00	54174,4	60675,3	75237,4
		үсеш темпы		119,40	95,30	142,4	112,5	112,0	112,0	124,0
		оптимистик		33 535,90	30 188,5	42996,0	49015,4	56367,8	64823,0	84270,0
		үсеш темпы		119,40	95,3	142,4	114,0	115,0	115,0	130,0
7	Барлык төр хуҗалыкларда авыл	инерцияле	млн.	8 099,17	8115,37	8131,6	8156,0	8237,6	8320,0	8486,4

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Сценарий	Үлчәү берәмлеге	2015 ел хисабы	2016 бәяләү	Фараз				
						2017	2018	2021	2024	2030
	хуҗалыгының җыелма продукциясе (гамәлдәге бәяләрдә)	үсеш темпы	мең сум	118,3	100,2	100,2	100,3	101,0	101,0	102,0
		база		8 099,17	8 641,16	9 370,91	10 066,23	12079,5	14495,4	18844,0
		үсеш темпы		118,3	106,7	108,4	107,5	120,0	120,0	130,0
		оптимистик		8 099,17	8747,1	9621,8	10584,0	13759,2	17886,9	25041,7
		үсеш темпы		118,3	108,0	110,0	110,0	130,0	130,0	140,0
8	Финанслауның барлык чыганаклары исәбеннән төп капиталга инвестицияләр күләме (гамәлдәге бәяләрдә)	инерцияле	млн. мең сум	12 757,07	10460,8	9937,8	9937,8	10385,0	11008,1	12108,9
		үсеш темпы		117,6	82,0	95,0	100,0	104,5	106,0	110,0
		база		12 757,07	10 789,03	10 512,40	11 095,30	12759,6	14673,5	18342,0
		үсеш темпы		117,6	84,6	97,4	105,5	115,0	115,0	125,0
		оптимистик		12 757,07	12757,07	13012,2	14053,2	17425,9	21608,0	30250,0
		үсеш темпы		117,6	100,0	102,0	108,0	124,0	124,0	140,0
9	Ваклап сату әйләнеше (барлык сату каналларында) (гамәлдәге бәяләрдә)	инерцияле	млн. мең сум	10 251,7	10251,7	10251,7	10251,7	10559,2	11034,4	12137,8
		үсеш темпы		98,9	100,0	100,0	100,0	103,0	104,5	110,0
		база		10 251,7	10 790,1	11 383,6	12 037,80	13843,5	15920,0	20696,0
		үсеш темпы		98,9	105,25	105,5	105,7	115,0	115,0	130,0
		оптимистик		10 251,7	10790,1	11545,4	12353,6	14824,3	17789,2	24905,0
		үсеш темпы		98,9	15,25	107,0	107,0	120,0	120,0	140,0
10	Икътисадта мәшгульләр саны (уртача еллык) - барлыгы	инерцияле	мең кеше	70,50	70,50	70,50	70,50	70,50	70,50	70,50
		үсеш темпы		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
		база		70,50	70,40	70,40	70,50	72,69	75,74	76,65
		үсеш темпы		100,00	99,8	100,00	100,14	103,1	104,2	101,2

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Сценарий	Үлчәү берәмлеге	2015 ел хисабы	2016 бәяләү	Фараз				
						2017	2018	2021	2024	2030
		оптимистик		70,50	70,50	70,92	71,35	74,13	78,87	81,70
		үсеш темпы		100,00	100,0	100,6	100,6	103,9	106,4	103,6
11	Җирле бюджетка салым һәм салым булмаган түләүләрне кертү - барлыгы	инерцияле	млн. мең сум	2 050,42	1423,51	718,13	718,13	718,13	718,13	718,13
		үсеш темпы		128,35	69,43	50,4	100,0	100,0	100,0	100,0
		база		2 050,42	1 423,51	718,13	720,05	727,25	734,5	749,2
		үсеш темпы		128,35	69,43	50,4	100,3	101,0	101,0	102,0
		оптимистик		2 050,42	1435,3	861,2	878,4	931,1	1042,8	1303,5
		үсеш темпы		128,35	70,0	60,0	102,0	106,0	112,0	125,0

4 Юлларның төп элементларын, аларның кисешкән урыннарын һәм кушылган урыннарын тасвирлау, шул исәптән юл элементларының геометрик параметрларын, транспорт-эксплуатация характеристикаларын да кертеп

ТР ЗМР гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының гамәлдәге челтәре федераль, региональ һәм җирле әһәмияттәге юллар белән тәкъдим ителгән. ТР ЗМР территориясендә түбәндәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары урнашкан: 68,431 км озынлыктагы федераль әһәмияттәге; региональ һәм муниципальара әһәмияттәге - 304,182 км; җирле әһәмияттәге - 1124,4 км. 14 нче таблицада ТР ЗМР территориясе буенча узучы гомуми файдаланудагы федераль әһәмияткә ия автомобиль юлларына характеристикалар китерелгән.
14 нче таблица - ТР ЗМР территориясе буенча узучы гомуми файдаланудагы федераль әһәмиятле автомобиль юллары характеристикалары.

№ т/б	Автомобиль юлы участогы (км + м)	Автомобиль юлы категориясе					Озынлыгы (км)	Линия озынлыгы (км)
		Ia	Iб	Iв	II	III		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
М - 7 «Волга» (Мәскәү - Владимир - Түбән Новгород - Казан - Уфа)								
1	735 + 204 - 757 + 782				II		22,578	22,578
2	781 + 999 - 784 + 113		Iб				2,114	2,114
3	786 + 904 - 795 + 057		Iб				8,153	8,153
4	799 + 026 - 801 + 484		Iб				2,458	2,458
							35,303	35,303
Иске юнәлеш М - 7 «Волга» (Мәскәү - Владимир - Түбән Новгород - Казан - Уфа)								
5	735 + 150 - 737 + 470				II		2,320	2,320
							2,320	2,320
Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләренең йөреше (А - 295 «Йошкар-Ола - Зеленодольск - «М - 7 «Волга»»).								
6	3 + 305 - 21 + 415					III	18,110	18,110
							18,110	18,110
А - 295 (Йошкар-Ола - Зеленодольск - "М - 7 «Волга»)								
7	113 + 600 - 126 + 298		Iб				12,698	12,192
							12,698	12,192
ТР ЗМРында федераль автомобиль юллары, БАРЛЫГЫ:								
8	Iб категориясе автоюллары		Iб				25,423	24,917

№ т/б	Автомобиль юлы участогы (км + м)	Автомобиль юлы категориясе					Озынлыгы (км)	Линия озынлыгы (км)
		Iа	Iб	Iв	II	III		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	II категорияле юллар				II		24,898	24,898
10	III категорияле юллар					III	18,110	18,110
							68,431	67,925

15 нче таблицада 2016 ел торышы буенча региональ әһәмиятле һәм муниципальара әһәмиятле автомобиль юлларына характеристикалар китерелгән.

15 нче таблица - ЗМР территориясе буенча узучы гомуми файдаланудагы региональ әһәмиятле һәм муниципальара әһәмиятле автомобиль юллары характеристикалары

Каплау тибы буенча				
Озынлыгы, км	Цементобетон	Асфальтобетон	Күчеш тибы	Грунт
304,182	0,00	270,68	6,45	27,05

ЗМР төбәк әһәмиятендәге төп юл-IV техник категориягә ия булган асфальт-бетон катламлы «Төрләмә-Норлат-Борындык» юлы, Төп юллардан торак пунктларга керү юллары аерылып китә

Төбәк әһәмиятендәге юллар исемлеге һәм аларның төп транспорт-эксплуатация характеристикалары күрсәткечләре 16 нчы таблицада китерелгән.

16 нчы таблица - Төбәк әһәмиятендәге юллар исемлеге һәм аларның төп транспорт-эксплуатация характеристикалары

№ т/б	Районнарның, автомобиль юлларының исемнәре	Категория	Гомуми озынлыгы, км	Шул исәптән:				Автомобиль юлларының идентификация номерлары
				цементо-бетон	асфальт-бетон	вак таш, гравий	грунт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	"Казан - Йошкар-Ола" -Олы Күлбаш - Дөбъяз	IV	26,320		26,320			16 ОП РЗ 16К-0720
2	"Казан - Йошкар-Ола" - Олы Күлбаш" - Маевка	V	4,490		4,490			16 ОП РЗ 16К-0876
3	"Казан - Йошкар-Ола" - Васильево	IV	5,910		5,910			16 ОП РЗ 16К-0877
4	"Казан - Йошкар-Ола" - Октябрь п.	IV	4,755		4,755			16 ОП РЗ 16К-0878
5	Төрләмә - Норлат - Борындык	IV	31,700		24,000	3,800	3,900	16 ОП РЗ 16К-0879
6	Рус Әҗиле авылына керү юлы	IV	0,900		0,900			16 ОП РЗ 16К-0880
7	«Төрлемә - Норлат - Борындык» - Рязаново	V	4,435			1,880	2,555	16 ОП РЗ 16К-0881
8	Карамалы Тау - Чуаш Республикасы чиге	III	8,535		8,535			16 ОП РЗ 16К-0882
9	Карамалы Тау - Албаба станциясе	IV	29,250		29,250			16 ОП РЗ 16К-0883
10	"Карамалы Тау - Албаба станциясе" - Олы Ширдан	IV	4,055		4,055			16 ОП РЗ 16К-0884
11	Албаба - Бузай станциясе	IV	8,680		8,680			16 ОП РЗ 16К-0885
12	Норлат - Акъегет	IV	14,905		14,905			16 ОП РЗ 16К-0886
13	"Норлат - Акъегет" - Күгеш - Тугай	IV	4,740		2,880		1,860	16 ОП РЗ 16К-0887
14	"Норлат - Акъегет" - Бакырчы		0,500				0,500	16 ОП РЗ 16К-0888

№ т/б	Районнарның, автомобиль юлларының исемнәре	Категория	Гомуми озынлыгы, км	Шул исәптән:				Автомобиль юлларының идентификация номерлары
				цементо-бетон	асфальт-бетон	вак таш, гравий	грунт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
15	"Норлат - Акъегет" - Юынчы	IV	4,660		4,660			16 ОП РЗ 16К-0889
16	Норлат -Өтәк	IV	10,920		10,920			16 ОП РЗ 16К-0890
17	Татар Әҗиле- Күгәй	IV	20,825		10,010		10,815	16 ОП РЗ 16К-0891
18	"Татар Әҗиле - Күгәй" - Татар Танае	IV	1,870		1,870			16 ОП РЗ 16К-0892
19	Большие Ключи - Уразла	IV	8,195		8,195			16 ОП РЗ 16К-0893
20	Норлат авылы әйләнгеч юлы	IV	3,780		3,780			16 ОП РЗ 16К-0894
21	Олы Күлбаш - Бишнә	IV	5,245		5,245			16 ОП РЗ 16К-0895
22	Әйшә - Атлашкино	IV	2,800		2,800			16 ОП РЗ 16К-0896
23	М-7 "Волга" -Олы Ачасыр - Кири	IV	7,934		4,650		3,284	16 ОП РЗ 16К-0897
24	М-7 "Волга" - Луговой	IV	1,700		1,700			16 ОП РЗ 16К-0898
25	Норлат - Булатово	IV	1,250		1,250			16 ОП РЗ 16К-0899
26	Луговой п - Бритвино	IV	4,600		0,600		4,000	16 ОП РЗ 16К-0900
27	Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен әйләнеп узу	III	18,110		18,110			16 ОП РЗ 16К-0901
28	Татар Әҗиле- Рус Наратлысы	V	2,000		2,000			16 ОП РЗ 16К-0902
29	Татар Әҗиле - Карашәм	V	2,950		2,950			16 ОП РЗ 16К-0903
30	Кече Өтәк - Өтәк		3,515				3,515	16 ОП РЗ 16К-0904
31	Садовый т.п.керү юлы		0,500				0,500	16 ОП РЗ 16К-0905
32	Улитино т.п.керү юлы		0,500				0,500	16 ОП РЗ 16К-0906
33	Татар Наратлысы авылына керү юлы		0,500				0,500	16 ОП РЗ 16К-0907
34	"Васильевский" шифаханәсенә керү юлы	IV	0,900		0,900			16 ОП РЗ 16К-0908
35	Васильево штп керү юлы	IV	1,100		1,100			16 ОП РЗ 16К-0909
36	Ильинский авылына керү юлы	IV	0,970		0,970			16 ОП РЗ 16К-0910

№ т/б	Районнарның, автомобиль юлларының исемнәре	Категория	Гомуми озынлыгы, км	Шул исәптән:				Автомобиль юлларының идентификация номерлары
				цементо-бетон	асфальт-бетон	вак таш, гравий	грунт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
37	Яңа Тура авылына керү юлы	V	1,000		1,000			16 ОП РЗ 16К-0911
38	. Новопольский п. керү юлы	IV	1,035		1,035			16 ОП РЗ 16К-0912
39	Каратмән авылына керү юлы	IV	1,060		1,060			16 ОП РЗ 16К-0913
40	Новочувашский авылына керү юлы	IV	0,900		0,900			16 ОП РЗ 16К-0914
41	Түбән Урысбага авылына керү юлы	IV	2,050		2,050			16 ОП РЗ 16К-0915
42	Бело-Безводное авылына керү юлы	IV	1,050		1,050			16 ОП РЗ 16К-0916
43	Карамалы Тау штп керү юлы	IV	1,600		1,600			16 ОП РЗ 16К-0917
44	Бәчек авылына керү юлы	V	2,398		2,398			16 ОП РЗ 16К-0918
45	Раифа монастырена керү юлы	IV	0,650		0,650			16 ОП РЗ 16К-0919
46	Сухая Река - Берновые Кавали	IV	1,035		1,035			16 ОП РЗ 16К-0749
47	М-7 "Волга" - Ивановский	IV	7,465		7,465			16 ОП РЗ 16К-0920
48	М-7 "Волга" - Мизиново - Протопоповка	IV	5,860		5,860			16 ОП РЗ 16К-0921
49	Зөя утрау-шәһәрчегенә керү юлы	IV	7,670		7,670			16 ОП РЗ 16К-0922
	Барлыгы Зеленодольск районы буенча		287,772		250,163	5,680	31,929	

ТР ЗМР территориясендә гомуми файдаланудагы автомобиль юллары челтәренең карта-схемасы 29 нчы рәсемдә күрсәтелгән.

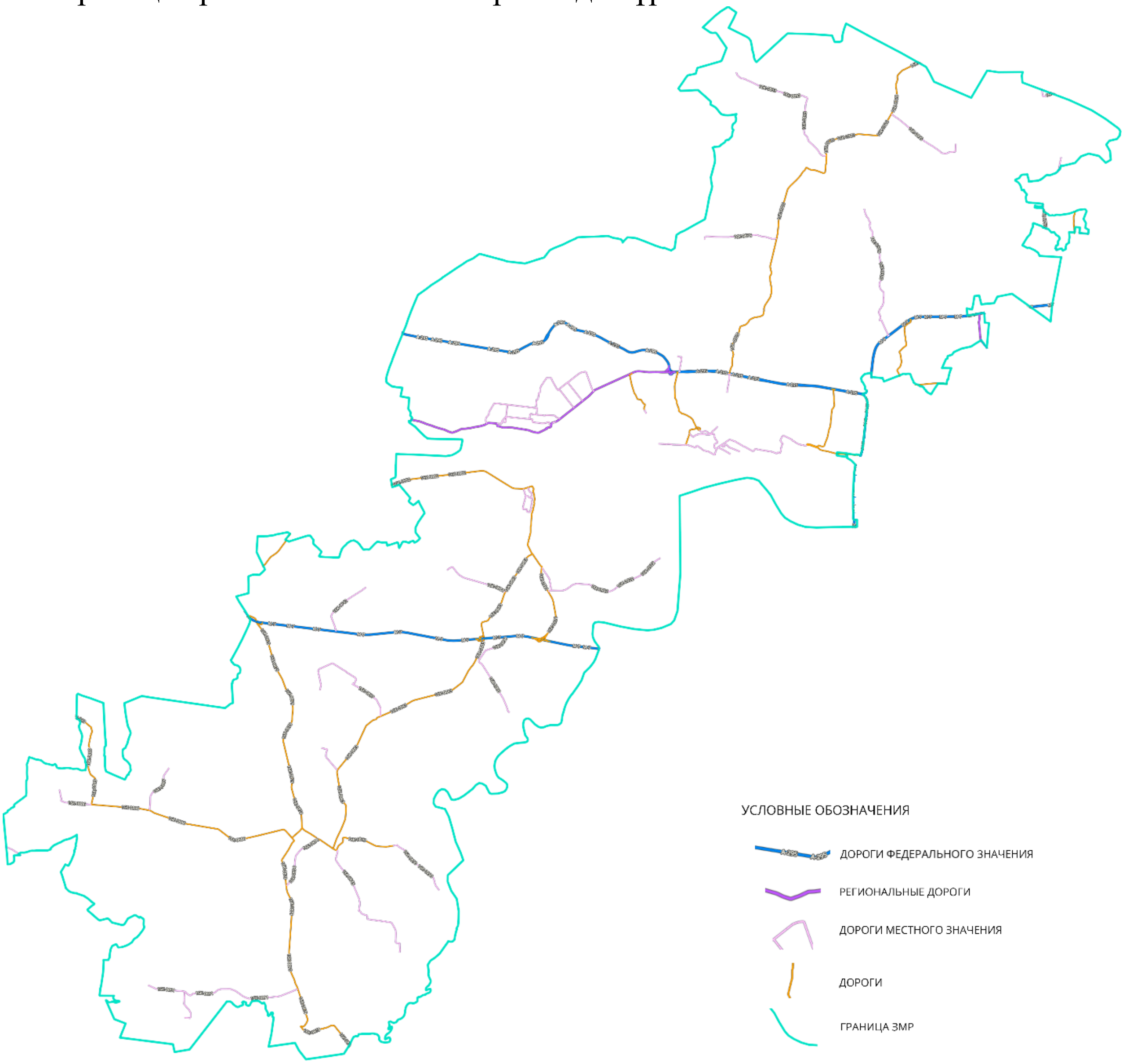

29 нчы рәсем - ТР ЗМР ның гомуми кулланылыштагы автомобиль юлларының төп челтәрләр схемасы

ЗМР транспорт-коммуникация инфраструктурасының үзенчәлеге - район территориясен төньяк һәм көньяк өлешләргә бүлү аркасында аның чагыштырмача аерымлылыгы. Зөя елгасы районның көньяк өлешендәге территорияне Югары Ослан районыннан аерып тора. Районның төньяк һәм көньяк өлешләре арасындагы элемтә федераль әһәмияттәге «Идел» М-7 автомобиль юлы трассасында, Яр Моркваши т.п. районында, тимер юл күпере буйлап башкарыла.

Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы МБ милкендәге автомобиль юлларының озынлыгы 1124,4 км тәшкил итә, шуларның 515,1 км каты өслекле, камилләштерелгән өслекле (цемент-бетон, асфальт-бетон һәм

асфальт-бетон , вак таш һәм чуерташ тибындагы, ябышучан материаллар белән эшкәртелгән) 467,9 км.

Зеленодольск шәһәре чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген оештыру һәм юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү мәсьәләләре «ЗМР төзелеш һәм инфраструктура үсеше департаменты» МББУ өстенә йөкләнгән.

90 торак пункт асфальт-бетон өслекле автомобиль юллары белән тоташкан (ЗМР торак пунктларының гомуми санынннан 85 %).

Һәр торак пункт социаль һәм башка инфраструктура объектларына ел әйләнәсе керүне тәэмин итү өчен, асфальт-бетон керү юлы белән тәэмин ителергә һәм, шулай итеп, автомобиль юллары белән тотрыклы элемтәне тәэмин итәргә тиеш. ЗМР территориясендә асфальт-бетон өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителмәгән 23 торак пункт (23 грунт автомобиль юлы), бу торак пунктларның гомуми санынннан 22 % тәшкил итә (17 нче таблица).

17 нче таблица - Асфальт-бетон керү юллары булмаган ЗМР торак пунктлары

Территория исеме	Торак пункт	Автомобиль керү юлларын каплау
Әйшә АҖ	Нарат п.	грунт
Акъегет АҖ	Бакырчы авылы	грунт
Бишнә авыл җирлеге	Рус-Мари Кавали авылы	грунт
	Гремячий Ключ	грунт
	Кызыл Кармыш авылы	грунт
Большие Ключи авыл җирлеге	Светлое Озеро п.	грунт
	Соловьевка ав.	грунт
	Малые Ключи авылы	грунт
Олы Карагуҗа авыл җирлеге	Синтәк авылы	грунт
Олы Шырдан авыл җирлеге	Селище Говядино ав.	грунт
	Иске Шырдан ав.	грунт
Олы Җәке авыл җирлеге	Үтәнгеш ав.	грунт
"Карамалы Тау штп"ГП	Бритвино ав.	грунт
Күгәй авыл җирлеге АҖ	Рус Исламы ав.	грунт
Күгеш авыл җирлеге	Тугай авылы	грунт
Түбән Урысбага авыл җирлеге	Кече Ачасыр ав.	грунт
	Кызыл Таң ав.	грунт
Норлат авыл җирлеге	Косякау ав.	грунт
	Прибой п.	грунт
Рус Әҗиле авыл җирлеге	Рус Наратлысы ав.	грунт
Өтәшкә авыл җирлеге	Зур Өтәк ав.	грунт

Территория исеме	Торак пункт	Автомобиль керү юлларын каплау
	Кече Өтәк ав.	грунт

Мәгълүматларны анализлау (17 нче таблица) авыл торак пунктларының асфальт-бетон өслекле керү юлларының ихтыяҗы тулысынча канәгатьләндерелмәвен күрсәтә, бу районның төп юллар белән авыл торак пунктларының тотрыклы элемтәсе булуын гарантияләми.

Финанслашу нигезендә федераль бюджет һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән ел саен гомуми файдаланудагы юллар челтәре белән каты өслекле юллар буенча элемтәләрен тәэмин итү өчен торак пунктларга автомобиль юлларын төзү, реконструкцияләү һәм капиталь ремонтлау эшләре алып барыла.

2017 елның 18 декабрендәге «ТРның 2018 елга гомуми кулланылыштагы юлларында юл эшләре турында» ТР МК карары тормышка ашырыла, анда «Төрләмә-Норлат - Борындук» автомобиль юлында Гөбнә елгасы аша күпер ремонтлауны, 27+655 км озынлыктагы автомобиль юлын ремонтлауны, Сухая Елга- Берновые Кавали автомобиль юлын һәм «Норлат - Акъегет»-Күгеш - Тугай автомобиль юлларын ремонтлау карала.

УДСны норматив таләпләргә туры китерү һәм БДДны арттыру шулай ук Казан агломерациясе территориясендә «Имин һәм сыйфатлы юллар» өстенлекле проектын гамәлгә ашыру кысаларында программа чараларын гамәлгә ашыру барышында да гамәлгә ашырыла. БКД проекты программасына А0295 Йошкар-Ола-Зеленодольск-М-7 «Волга» автомобиль юлында 95+000-км 126+000-7 ремонт чаралары, шулай ук 2018 елда Төрләмә-Норлат-Борындык (2+000-3+600) автомобиль юлын ремонтлау һәм Норлат-Городище автомобиль юлында киртә урнаштыру, 6+000-6+400 километр.

ЗМР территориясендә 70, 50 һәм 25 метр киңлектәге юл буе полосалары туры килә торган I, III, IV, V категорияле автомобиль юллары бар.

ТР ЗМР территориясендә автомобиль юлларының төп киселешләрен һәм кушылмаларын визуаль рәвештә сайлау тикшерүе күрсәткәнчә, УДС элементлары «Автомобиль юллары классификациясе. Төп параметрлары һәм таләпләре» СП 34.13330.2012 «автомобиль юллары» төеннәр параметрларының күрсәтелгән документлар белән билгеләнгән юл категорияләренә туры килү өлешендә, ГОСТ Р 52398-2005 таләпләренә туры килә.

ЗМРда региональ яисә муниципальара әһәмиятле автомобиль юлларында 23 ясалма корылма бар. Конструктив элементлар буенча классификация: тимер-бетон - 18 шт./736,56 п.м.; металл - 5 шт./210,75 п.м. Ясалма корылмалар мәгълүматлары буенча тулырак мәгълүматлар 18 нче таблицада китерелгән.

18 нче таблица - Төбәк һәм муниципальара әһәмияттәге юлларда ясалма корылмаларның характеристикалары

№	Урнашу урыны		Су агымы исеме	Материал (ж/б/, металл, агач)	Озынлыгы п.м.	Ел			Мәйдан, м2
	КМ+	Янәшәсендә күпер урнашкан т.п. исеме.				корылмалар	Соңгы кап. ремонт	Юл категориясе	
АВТОЮЛ Төрләмә-Норлат- Борындык 38,190 км (паспорт буенча а/д ТП-06г)									
1	7+250	Түбән Урысбага	Бува елгасы	т/ю	27,50	1971	2003	IV	275
2	12+685	Норлат авылы	Әрә елгасы	т/ю	52,35	1965		IV	524
3	17+430	Норлат авылы	Булатка елгасы	т/ю	28,65	1971		IV	287
4	27+655	Рус Әҗәле авылы	Гөбнә елгасы	металл	100,05	1971	2007	IV	941
АВТОЮЛ Норлат-Акъегет-14,905 км (паспорт буенча а/д ТП-09г)									
5	5+085	Күгәй авылы	инеш	т/ю	18,35	1972		IV	165
6	9+292	Күгәй авылы	Укша елгасы	т/ю	30,60	1973		IV	275
АВТОЮЛ Норлат-Городище 10,920 км (паспорт буенча а/д ТП-08г)									
7	0+086	Норлат авылы	Булатка елгасы	металл	20,50	1967	ППР-10	IV	191
АВТОЮЛ Карамалы Тау-Албаба станциясе 29,250 км (паспорт буенча а/д ТП-06г)									
8	20+035	Кири ав.	Бува елгасы	металл	36,80	1969	2009	IV	231
9	3+-95	Олы Ходяш авылы	инеш	т/ю	12,50	1978	2010	IV	123
10	4+365	Протопоповка ав.	инеш	т/ю	26,60	1970	ППР-13	IV	267
11	24+470	Рязаново ав.	Әрә елгасы	т/ю	66,25	1981		IV	663
АВТОЮЛ «Тат. Әҗиле-Күкәй» - Тат.Танай 2 км									
12	0+750	Тат.Танай авылы	Гөбнә елгасы	т/ю	62,44	1973	2010	IV	525
АВТОЮЛ «Казан-Йошкар Ола»-Олы күлбаш 26,320 км									
13	7+-31	Б-Безводное авылы	Сумка елгасы	т/ю	32,05	1974		IV	231
14	14+760	Бол.Ключи авылы	коры җир	т/ю	18,60	1973		IV	167

№	Урнашу урыны		Су агымы исеме	Материал (ж/б/, металл, агач)	Озынлыгы п.м.	Ел			Мәйдан, м2
	КМ+	Янәшәсендә күпер урнашкан т.п. исеме.				корылмалар	Соңгы кап. ремонт	Юл категориясе	
15	24+234	Олы Күлбаш авылы	Петьялка елгасы	т/ю	39,25	1974	ППР-10	IV	353
АВТОЮЛ «Казан-Йошкар Ола»-Васильево 5,910 км (паспорт буенча а/д ТП-09г)									
16	4+590	Васильево п.	т/ю путеп.	т/ю	60,80	1980	ППР-13	IV	620
АВТОЮЛ«Нурлат-Акъегет»-Күгеш-Тугай» 4,740 км									
17	3+000	Күгеш ав.	инеш	металл	35,60			IV	174
АВТОЮЛ М-7 «Волга»-Олы Ачасыр-Кири 7,934 км									
18	7+434	Кири ав.	инеш	металл	17,80			IV	139
АВТОДОРОГА Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләренең йөреше 18,110 км (паспорт/д ТП-09г).									
19	10+280	Зеленодольск шәһәре	т/ю путеп.	т/ю	59,78	2004		III	717
20	0+525	Әйшә авылы	Сумка елгасы	т/ю	90,68	2004		III	1088
АВТОЮЛ Свияжск утравына килү 7,670 км (паспорт буенча а/д ТП-09г).									
21	4+165	Мезиново авылы	Зөя елгасы	т/ю	23,68	2008		IV	225
22	5+550	Свияжск(Зөя) ав.	Сәкел елгасы	т/ю	29,68	2011		IV	296
АВТОЮЛ«Норлат-Акъегет»-Юынчы»									
23	2+090	Юынчы ав.	Әрә елгасы	т/ю	56,80			IV	687
БАРЛЫГЫ: 23 данә / 947,31 п.м.									9164

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, Казанның ЗМР белән элемтәсен тәэмин итүче автоюл инфраструктурасының үткәрү мөмкинлеге арта баручы транспорт йөкләнешенә туры килми. Казаннан Зеленодольск һәм Осиново юнәлешендә автомагистральдә вакытлы транспорт тоткарлыклары барлыкка килүнең даими булуы ачыклана.
УДС Зеленодольск шәһәренең төп каркасы булып тора. Зеленодольск шәһәренең магистраль һәм башка урамнары һәм юллары системасы 30 нчы рәсемдә сурәтләнгән.

30 нчы рәсем16 - Зеленодольск шәһәренең терәк УДС

Зеленодольск шәһәренең планлаштыру нигезен тармакланган структурасы булган гомумшәһәр үзәге тәшкил итә. Гомумшәһәр үзәгенең шартлыча бүленеп бирелгән элементларын ике зур районга: үзәк һәм көнчыгыш районнарга (Мирный районы) үстерү һәм формалаштыру. Үткәрелгән тикшерү автотранспортның югары интенсив агымнары Паратск, Гоголь, Татарстан, Ленин, Октябрь, Жуковский, Белинский, Вокзал алды, Яңа төзелеш, Озерная, Башкала, Королев, Гайдар, Карл Маркс урамнары буйлап узуын күрсәткән. Әлеге урам челтәрендә ТЧ хәрәкәтендә вакыт-вакыт тоткарлыклар барлыкка килә.
УДС шактый өлеше , ЗМР ТСОДД норматив булмаган эксплуатация халәтендә, бу ремонт эшләренең чикләнгән финанслануы белән бәйле.

Аерым алганда, норматив таләпләргә туры килми торган җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгының югары өлеше (31 нче рәсем).

31 нче рәсем - Җирле әһәмияттәге автомобиль юлы торышына үрнәк

Кайбер торак пунктларга каты өслекле подъезд юллары булмау, юл катламының канәгатьләнерлек торышы (аеруча ишегалды территорияләренең асфальт өслегенең тузганлыгы), тышкы урам яктырту челтәре җитәрлек үсеш алмаган, яңгыр сулары канализациясе булмау һәм УДС аерым элементларының үткәрү сәләте түбән булу ЗМР шәһәр һәм авыл җирлекләренең барысына да хас.

ТЧ хәрәкәтендә тоткарлыклар барлыкка килүнең тотрыклы учаклары булып "тар" урыннар: тимер юл аша чыгу урыннары, су киртәләре аша күперләр тора. Зеленодольск шәһәрендә төрле дәрәҗәдәге транспорт чишелешләре саны җитәрлек түгел.

Зеленодольск шәһәре өчен түбәндәге урамнарда урнашкан бер дәрәҗәдә тимер һәм автомобиль юлларын кисешү проблемасын хәл итү аеруча актуаль:

1. Волжск - 1 данә Аркылы чыгу урыны характеристикалары: көйләнә торган, бер юллы, АСС һәм ТСОДД җиһазландырылган, өслек - резинокорд.;

2. Металлистлар - 1 данә. Аркылы чыгу урыны характеристикалары: бер юллы, көйләнә торган, АСС һәм ТСОДД җиһазландырылган, өслек - резинокорд;

3. Яңа төзелеш - 5 шт, шул исәптән:

– бер юллы, көйләнә торган, АСС, УЗП, шлагбаум һәм ТСОДД җиһазландырылган, өслек - резинокорд;

– бер юллы, көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, өслек - а/б (керү юллары);
– ике юллы, көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, өслек - эчке һәм тышкы плитә түшәмә а/б (керү юллары) ;
– бер юллы, көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, түшәмә өслеге - а/б (керү юллары);
– күп юллы (өч юллы), көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, аркылы чыгу урыны түшәмә өслеге - а/б (керү юллары);

4. Башкала - 1 данә. Күп юллы (өч юллы), көйләнә торган, АСС, УЗП, шлагбаум белән җиһазландырылган, түшәмә өслеге - резинокорд.

5. Кооператив - 3 данә, шул исәптән:
– бер юллы, көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, түшәмә өслеге - а/б;
– бер юллы, көйләнми торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, түшәмә өслеге - а/б;
– бер юллы, көйләнә торган, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, түшәмә өслеге- а/б.

6. Гайдар - 1 данә. Күп юллы (ике юллы, шуларның берсе - керү юлы), көйләнә торган, АСС, ТСОДД (юл билгеләре) җиһазландырылган, түшәмә өслеге : бер юл аша - резинокорд, икенче юл аша (керү юлы) - а/б.

32 нче рәсемдә Зеленодольск шәһәре УДСка әлеге тимер юл аша чыгу урыннары күрсәтелгән.

32 нче рәсем - Зеленодольск шәһәрендәге УДС тимер юл аша аркылы чыгу урыннары

Автомобильләр хәрәкәтенең югары тыгызлыгы шартларында урам-юл челтәрендә(УДС) мондый объектлар булу хәбәр итү юлларының артык йөкләнешенә китерә һәм автотранспорт тоткарлыкларыннан икътисадый һәм экологик югалтулар артуга китерә (автотранспорт чараларының нигезсез озакка сузылуы, экономик булмаган режимдагы хәрәкәткә бәйле рәвештә автомобильләр тарафыннан ягулык чыгымнары артып китү, вакытны үткәрү, машина йөртүчеләрнең психологик дискомфорты, хезмәт җитештерүчәнлеген киметү һәм экологик хәлне начарайту). Проблема автоюл һәм тимер юл хәрәкәте пиклары вакытына туры килү белән катлаулана. Шул ук вакытта әлеге урам-юл челтәре объектлары кешеләр һәм техника өчен зур куркыныч чыганагы булып тора, чөнки юл-транспорт һәлакәте тимер юл аркылы чыгу урыннарында (алар барлыкка килгәндә) кешеләрнең травматизмы югары дәрәҗәдә булуына, матди югалтуларга бәйле авыр нәтиҗәләр белән характерлана һәм еш кына зур иҗтимагый резонанс тудыра.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, урам-юл челтәрендә тимер юл аша аркылы чыгу юлы булу урам-юл челтәре үткәрүчәнлеген киметеп кенә калмый, ә озак срокლы перспективада тотрыклы һәм тиз йөрешле автомобиль һәм тимер юл элемтәсе үсешен тоткарлый. Шуңа күрә Зеленодольск шәһәрендә тимер юл аша аркылы чыгу урыннарын нәтиҗәле файдалану проблемасын хәл итү бик актуаль бурыч булып тора, ул киләчәктә төрле дәрәҗәләрдә транспорт тармакларын төзү юлы белән үз чишелешен табарга тиеш. Бөтендөнья практикасы поездлар һәм автотранспорт хәрәкәтенең

югары интенсивлыгы шартларында тимер һәм автомобиль юлларының кисешкән булуы, хәрәкәт тизлегенең югары булуы белән бәйле рәвештә үсә.

ЗМР уң һәм сул ярларының транспорт бәйләнешен арттыру кысаларында Зеленодольск шәһәрен – Карамалы Тау шәһәрчеген тоташтыручы Идел елгасы аша автомобиль күпере төзү актуаль. . Зеленодольск шәһәре районында Идел елгасы аша автомобиль күперен төзү - Зеленодольск - Карамалы Тау - Норлат - Өтәшкә - Рус Наратлысы һәм алга таба Кайбыч районына чыгу юлларын көчәйтәчәк.

ЗМР яңа Божралы автомобиль юлының төньяк өлеше аша узуы шулай ук районның төньяк өлешенең икътисади үсешенә ярдәм итәчәк.

ЗМРның логистик потенциалын сизелерлек арттыра торган төгәлләнгән проектлар сыйфатында Сафоново авылы тирәсендә автомобиль юлы төзелешен һәм Зеленый Дол ст. тимер юл кичүе аша Зеленодольск шәһәрендә юл үткәргечен төзүне «Казан-Йошкар-Ола»автомобиль юлы реконструкциясен билгеләп үтәргә мөмкин

Транспорт проблемаларының радикаль чишелеше карала торган урам-юл челтәрен, эре транспорт корылмаларын һәм элемтә юлларын төзү һәм реконструкцияләү юлы белән мөмкин, алар шәһәр районнарының транспорт бәйләнешен арттыруны, транспорт агымнарын бүлүне, төп юл-транспорт объектларының үткәрүчәнлеген һәм автомобиль һәм җәяүлеләр агымы иминлеген арттыруны тәэмин итә. Әмма мондый карарлар зур капитал салуларны, чараларны гамәлгә ашыруның шактый срокларын таләп итә һәм территорияләрне аерып алу белән бәйле, әмма карала торган перспективага алга таба гамәлгә кертү кирәк була.

УДС үсеше һәм ТР ЗМР территориясендә юл-транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен шартлар транспорт-шәһәр төзелешен үзләштерү өчен яраклы булып торалар һәм тарихи яктан төзелгән капиталь төзелеш, табигый киртәләр (су киртәләре, тимер юл)белән бәйле чикләүләр һәм кыенлыклар ,табигый факторлар, җитештерү һәм башка объектив шартлар белән бәйле планлаштыру чикләүләре бар. УДС, ТСОДД һәм юл-транспорт инфраструктурасы объектларының нәтиҗәле үсеш перспективалары финанс ресурсларының чикләнүе һәм аерым масштаблы чараларны гамәлгә ашыруның зур сроклары белән тоткарлана.

5 Транспорт чаралары һәм җәяүлеләр хәрәкәтенең гамәлдәге оешмасы тасвирламасы, маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру, транспорт чаралары туктаталышы һәм туктап тору өчен урыннарны, юл сервисы объектларын урнаштыру тасвирламасын да кертеп

5.1 Транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру

Тикшерелә торган территориядә юл хәрәкәтен оештыруның барлыкка килгән системасы Зеленодольск шәһәрендәге урам-юл челтәрендә транспорт һәм җәяүлеләр агымнары хәрәкәтен светофор белән җайга салуны күздә тота. Зеленодольск шәһәре урам-юл челтәрендә светофор объектларның урнашуы 33 нче рәсемдә, шулай ук 19 нчы таблицада күрсәтелгән.

33 нче рәсем - ЗМР территориясендә светофор объектларның урнашуы

ЗМР урам-юл челтәрендә автотранспорт агымнарының реверсив хәрәкәтен оештыру каралмаган.

19 нчы таблица - ЗМР территориясендә светофор объектларның урнашуы

№	Светофор объектын дислокацияләү урыны
1	Гоголь һәм Татарстан урамнары киселешендә
2	Ленин һәм Татарстан урамнары киселешендә
3	Октябрь һәм Иван Заикин урамнарын киселешендә

№	Светофор объектын дислокацияләү урыны
4	Гоголь һәм Иван Заикин урамнарын киселешендә
5	Белинский һәм Мичурин урамнарын киселешендә
6	Башкала һәм Йошкар-Ола урамнары киселешендә
7	Башкала һәм Королев урамнары киселешендә
8	Комаров һәм Королев урамнары киселешендә

Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны контрольдә тоту һәм юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өчен нигездә Волжск, Күл һәм А-295 трассалары буйлап урнаштырылган видеокүзәтү камералары тора- 34-35 рәсемнәр.

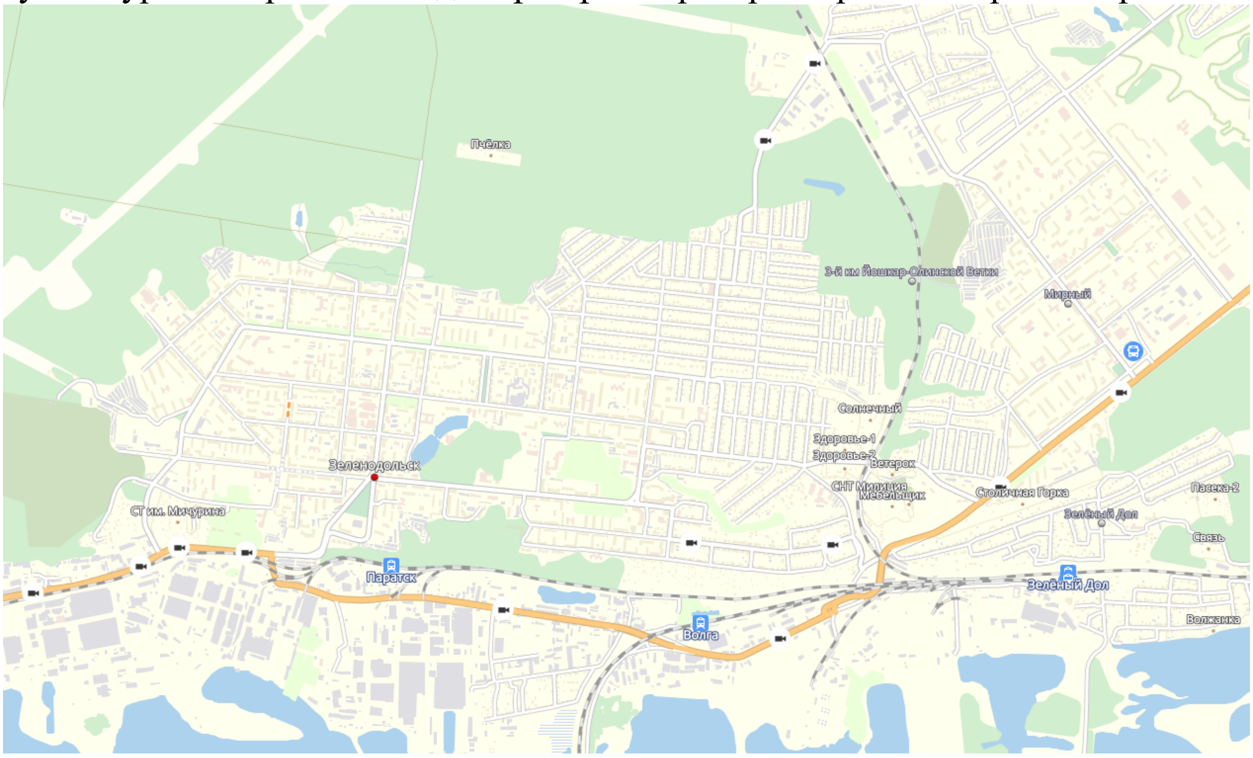

34 нче рәсем - видеокүзәтү камераларын урнаштыру (Зеленодольск шәһәре)

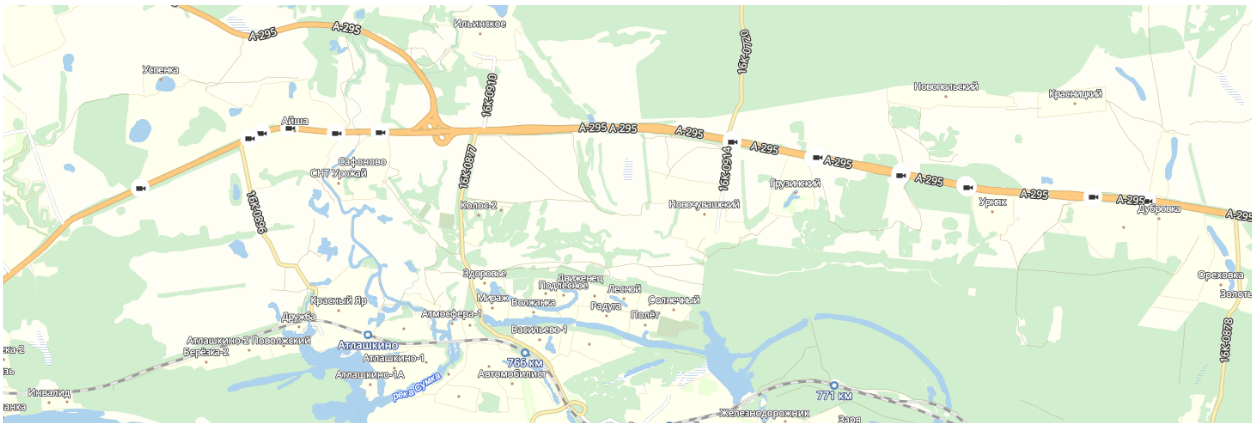

35 нче рәсем17 - Видеокүзәтү камераларын урнаштыру (ЗМР)

Хәзерге вакытта ЗМР урам-юл челтәрендә агымнар хәрәкәтенең нәтиҗәле канализацияләнүен тәэмин итә торган божра кисешүләрен һәм юнәлеш җайланмаларын куллану киң таралмаган. Шул ук вакытта божра кисешүләрнең функциональ билгеләнеше: катлаулы планировкалы төеннәрдә транспорт агымнарын бүлү; төеннәрнең һәм БДДның үткәрү сәләтен арттыру; тизлекне тоткарлау, шәһәр мохитенең билгеле бер архитектура стилен булдыру һәм башкалар.

ЗМР урам-юл челтәрендә тизлекне физик җайга салу түбәндәге чараларны киңрәк кертергә тиеш: ясалма тигезсезлекләр ясау; юлның төрле типтагы һәм төстәге юл өслеген ясалма тарайту; автомобиль юлларының ТЧ хәрәкәтен траекториясен үзгәртергә мәҗбүр итә торган зигзаглар төзү; юл чатларын һәм җәяүлеләр кичүен торгызырга; божра кисешкән урыннарны куллану;юл участокларын (җәяүлеләр кичү урыннары, маршрут транспорты тукталышлары) юл өслеген төрле типта һәм төстә урнаштыру; хәрәкәтне канализацияләү (автомобиль агымнарын бүлү, юлның артык киңлеген резервлау, җәяүлеләр юлларын аеру һ. б.); транспорт чараларын җәяүлеләр аралыгына керү мөмкинлеген чикләү; тавыш полосасы урнаштыру;зона чикләүләрен кертү (җәяүлеләр зоналарын, торак зоналарын, мәктәп зоналарын оештыру).

Урам-юл челтәрендә тизлекне мәҗбүри киметү өчен ЗМР урам-юл челтәренең аерым потенциаль-куркыныч участокларында ясалма юл тигезсезлекләре (ИДН) куелган, автотранспорт чараларының максималь тизлегенә чикләүләр һәм йөк автотранспортына тыюлар кертелгән. ТС хәрәкәтенең максималь тизлеген чикләү ЗМРның төрле участокларында ТСОДД тарафыннан билгеләнгән. 36 нчы рәсемдә ТР ЗМР территориясе буенча ТС хәрәкәтенең максималь тизлегенә билгеләнгән чикләүләрнең картограммасы күрсәтелгән.

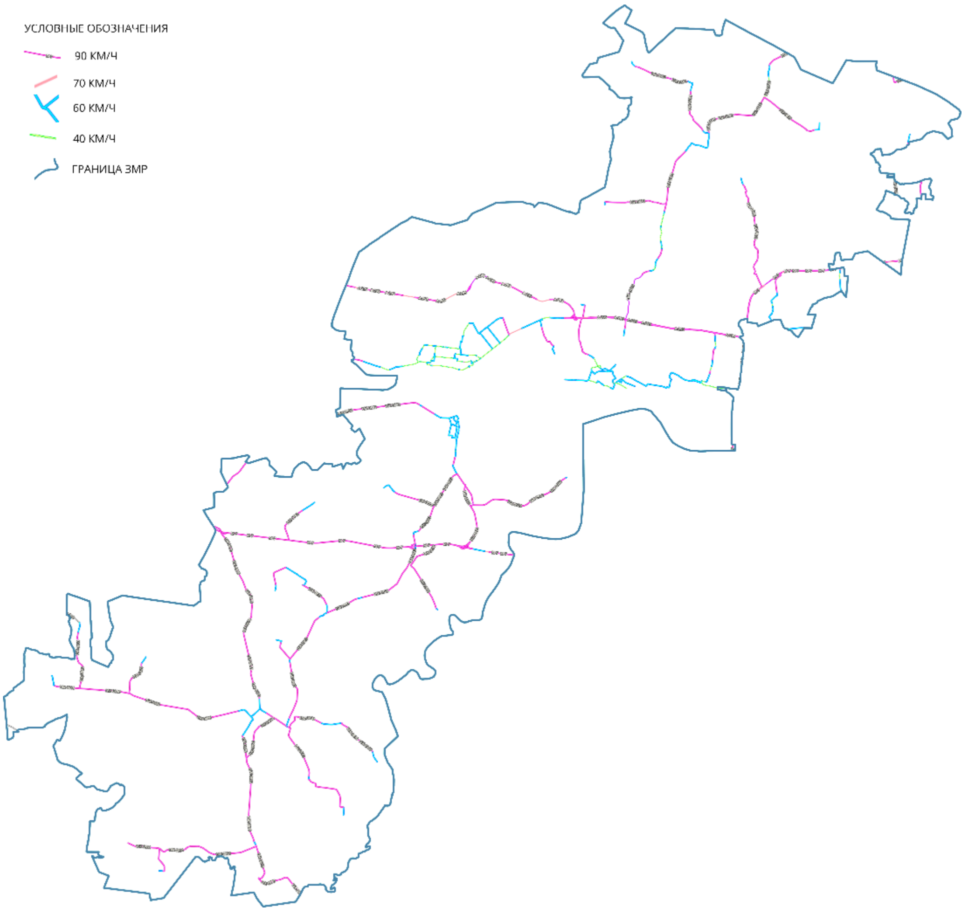

36 нчы рәсем - ТР ЗМР территориясендә ТС хәрәкәтенең максималь тизлегенә билгеләнгән чикләүләр картаграммасы

37 нче рәсемдә Зеленодольск шәһәре территориясендә ТС хәрәкәтенең максималь тизлеген чикләү картограммасы күрсәтелгән.

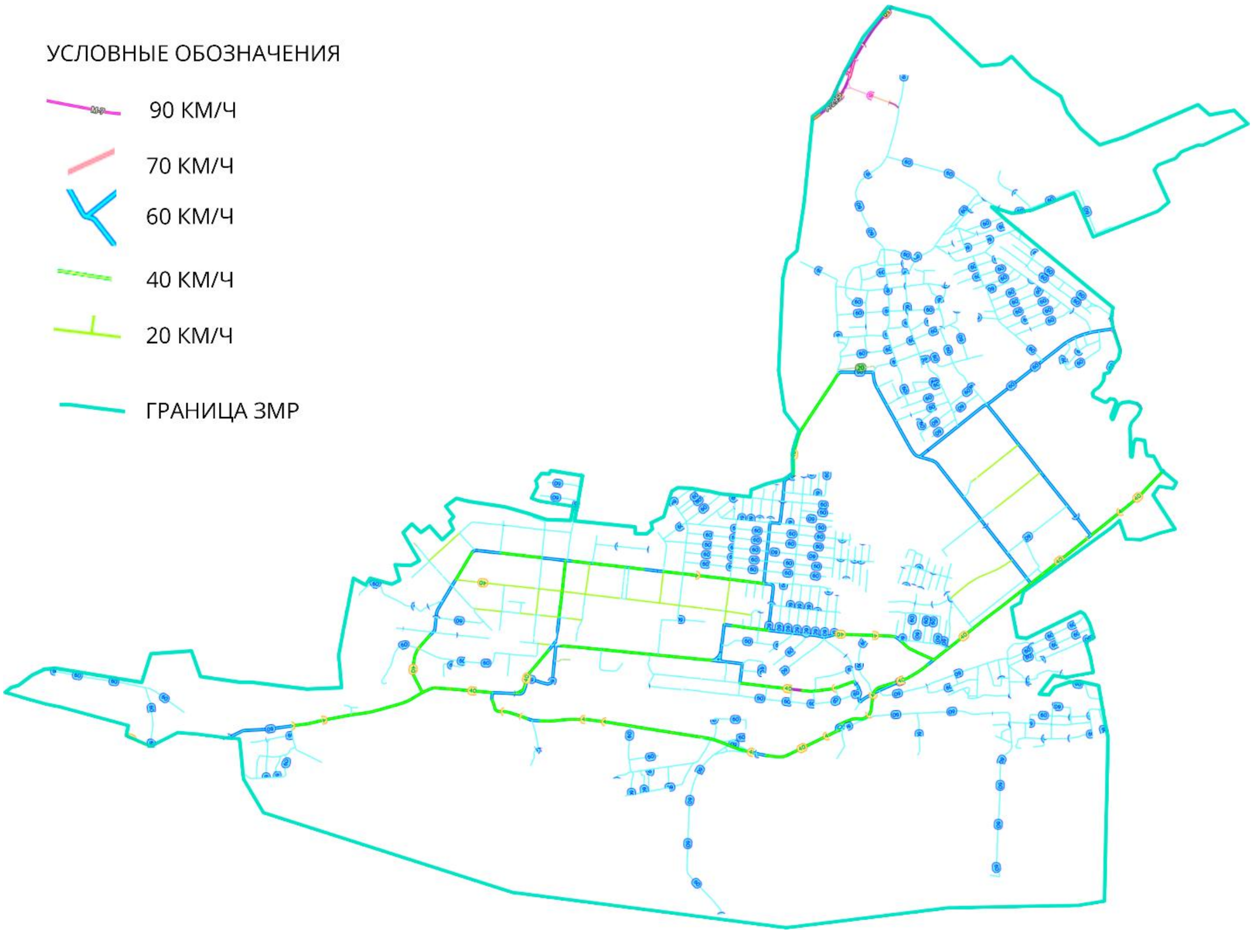

37 нче рәсем18 - Зеленодольск шәһәре территориясендә ТС хәрәкәтенең максималь тизлеген чикләү картаграммасы

Зеленодольск шәһәрендә бер яклы хәрәкәт Почта, Вокзал алды, Карл-Маркс һәм Тынычлык урамнары буйлап оештырылган.
ТСОДД дислокациясе буенча белешмәләр һәм кирәкле ТСОДД булу-булмау турындагы мәгълүмат "ТР Зеленодольск муниципаль районының автомобиль юлларында (урамнарында) юл хәрәкәте оештыру" документында бар. Әлеге документ юл хәрәкәте билгеләрен урнаштыру схемасы булган урам схемаларын үз эченә ала.

5.2 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәтен оештыру

ЗМР территориясендә җәяүлеләр хәрәкәте барлыкка килгән инфраструктура (тротуарлар, җәяүлеләр өчен юллар, аркылы чыгу юллары, мәйданнар) буенча гамәлгә ашырыла. 38-39 нчы рәсемнәрдә Зеленодольск шәһәрендә җәяүлеләр өчен юлларның карта-схемасы күрсәтелгән.

38 нче рәсем - Зеленодольск шәһәрендә (көнбатыш өлеше)җәяүлеләр өчен юлларның карта-схемасы

.

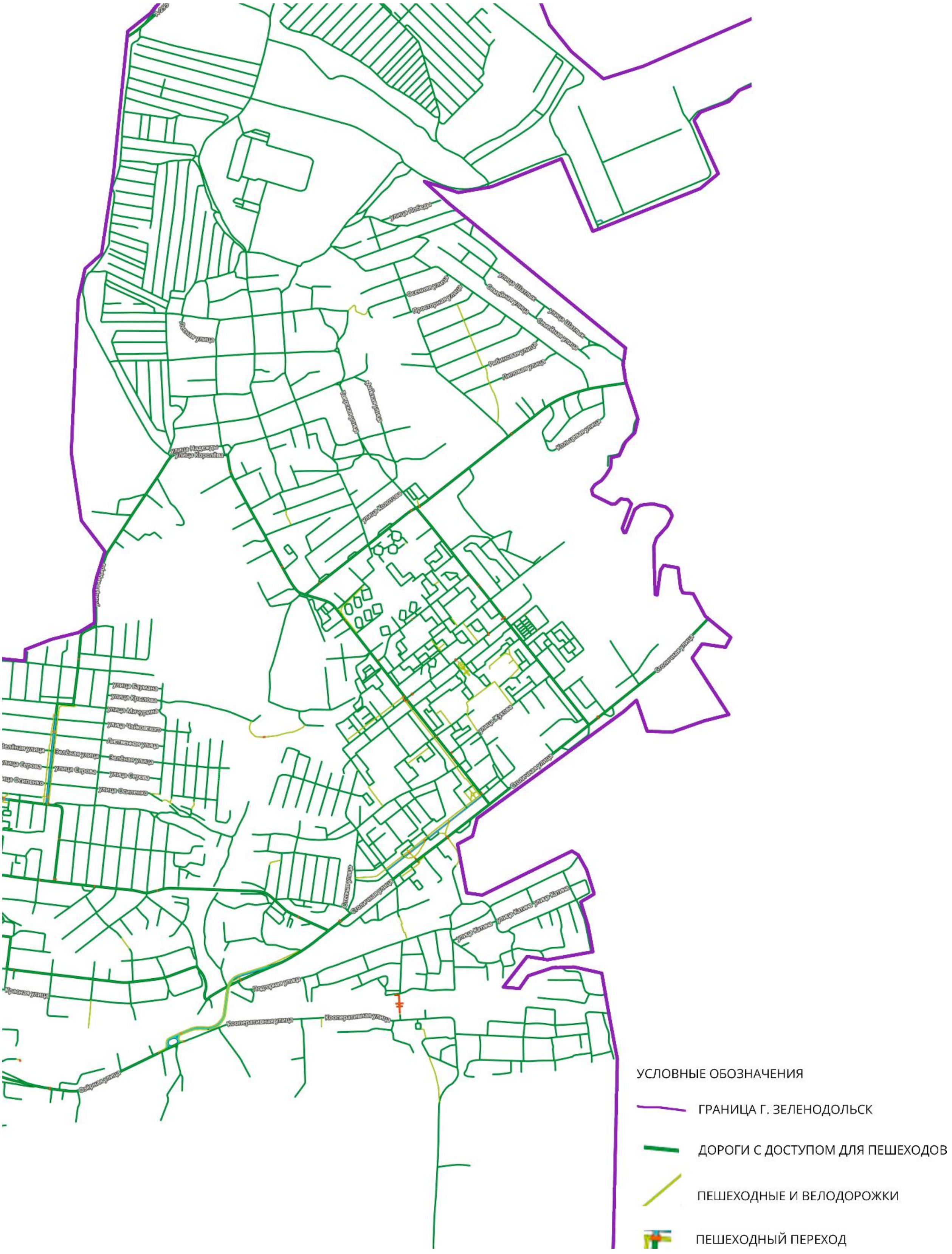

39 нчы рәсем - Зеленодольск шәһәрендә (көнчыгыш өлеше)җәяүлеләр юлларының карта-схемасы

.

ЗМР урам -юл челтәрендә халыкның автомобильләшү дәрәҗәсе арту белән, бигрәк тә шәһәрдә, автотранспортны кую проблемасы билгеләнде, бу җәяүлеләр инфраструктурасының һәм юл йөрү кагыйдәләренең үткәрүчәнлеген киметә. Машина кую урыннары җитмәү сәбәпле, автомобиль хуҗалары еш кына җәяүлеләр чыга торган юлларда, газоннарда, балалар мәйданчыкларында, тротуарларда үз ТЧларын парковкага куялар, шул рәвешле юл хәрәкәтендә башка катнашучылар өчен куркыныч шартлар тудырып кына калмыйча, шәһәрне төзекләндерүне дә бозалар (40 нчы рәсем).

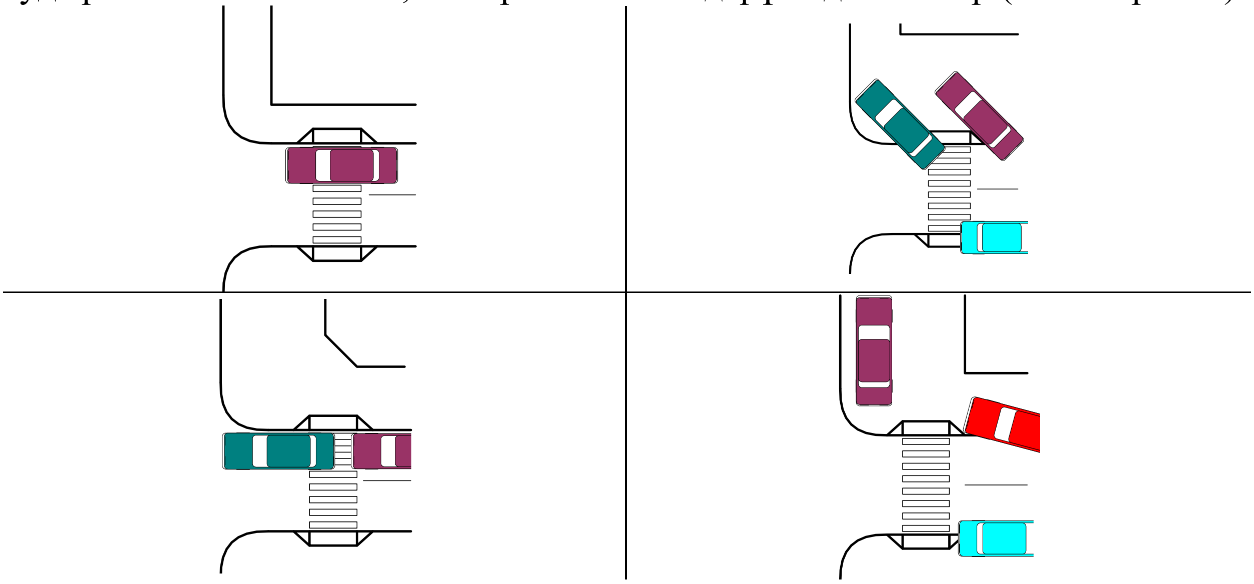

40 нчы рәсем - Зеленодольск шәһәре һәм ЗМРның башка торак пунктларына урам-юл челтәре өчен хас җәяүлеләр чыга торган юллар зонасы территориясенә ТЧ үтеп керү очракларының ачык мисаллары

Күп кенә җәяүлеләр өчен чыгу юллары, үзләренең турыдан-туры билгеләнешен үтәмичә, физик яктан гына бар. Мәсәлән, торак төзелеше зоналарының ишегалды территорияләрен зур автостоянка белән чагыштырырга мөмкин. Торак хуҗалары үзләрен мондый шартларда бик үк уңайлы хис итми - йорт яны территориясе еш кына үтеп йөрү өлеше булып тора. Мондый шартларда ТС хәрәкәте кыенлаша, ә җәяүлеләргә үз подъездларыннан чыгу һәм керү мөмкин түгел диярлек. Газоннар, спорт һәм балалар өчен уен мәйданчыклары парковка урынына әверелә, төрле киртәләргә һәм бордюр ташларына карамыйча. Әлеге гамәлләр нәтиҗәсендә экологик хәл начарая һәм йорт яны территориясенең эстетик күренеше бозыла.

41 нче рәсемдә ЗМР торак пунктларында урам-юл челтәрләре өчен хас булган тротуарлар һәм җәяүлеләр юллары зоналарында җәяүлеләр пространстволары территориясенә ТЧ үтеп керү очракларының типлаштырылган мисаллары күрсәтелде.

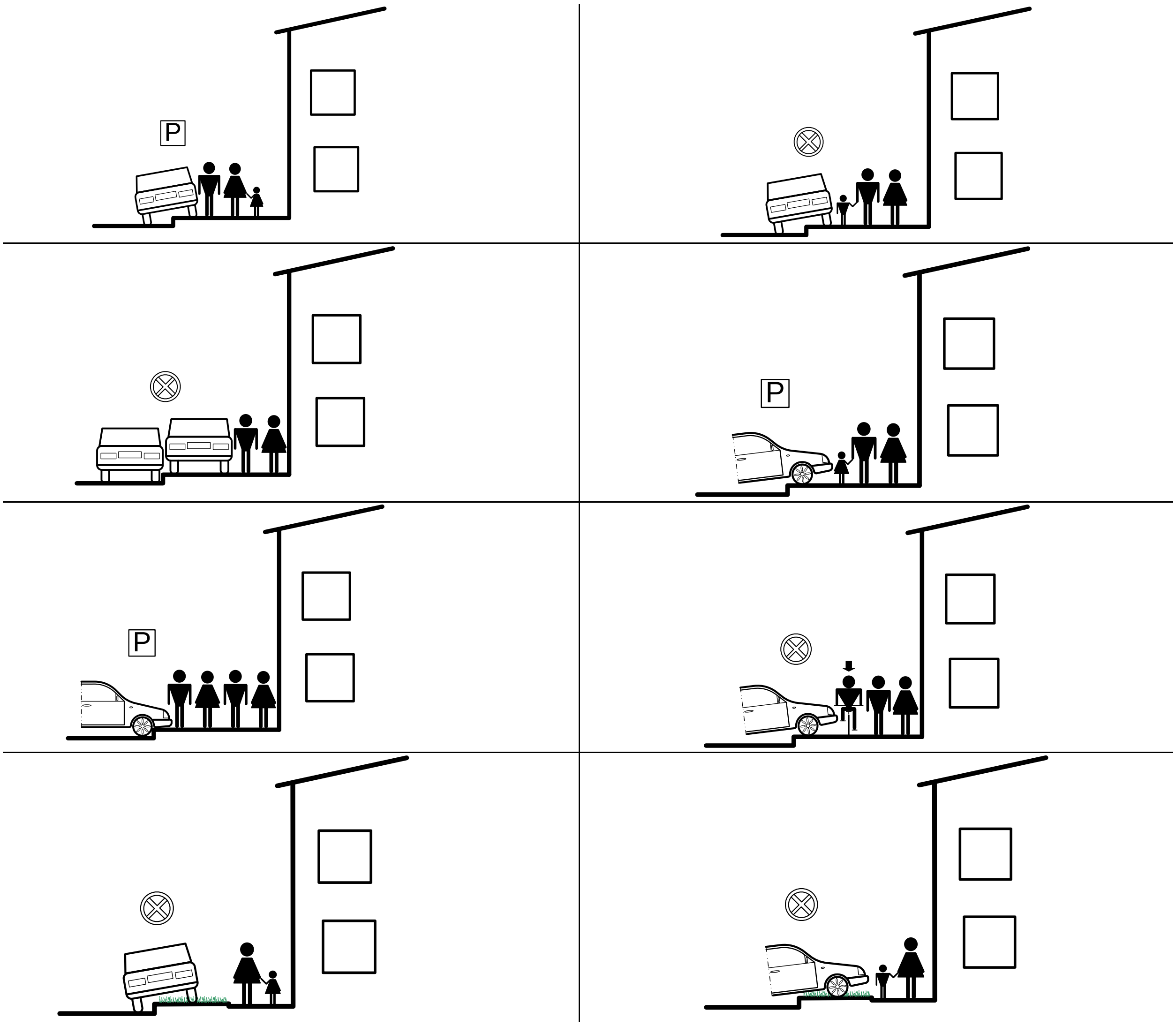

41 нче рәсем - Тротуарлар һәм юллар зонасында җәяүлеләр пространствосы территориясенә ТЧ үтеп керүе очракларының гомумиләштерелгән мисаллары

Мондый хәлләр функциональ халәткә һәм җәяүлеләр пространствосы үсешенә тиешле контроль булмау аркасында барлыкка килә. Бу халыкның алардан файдалануга кызыксынуын киметә һәм башка хәрәкәт итү ысулын кулланырга яки җәяүлеләр пространствосыннан китәргә мәҗбүр итә, бу юл-транспорт һәлакәте чыгу куркынычын арттыра.

Җәяүлеләр пространствосы территорияләрендә барлыкка килгән фактик ситуация еш кына җәяүлеләргә зыян китермичә, машиналарга керү мөмкинлеген чикләүне таләп итә, аеруча аларның аз хәрәкәтләнүче категорияләре өчен.

ЗМРда юл хәрәкәтенең нәтиҗәле системасын булдыру кысаларында исәп-хисап чорына шәһәрдә мобильлек өлешен җәяүлеләр һәм велосипедлар хәрәкәте ярдәмендә халыкның актив хәрәкәт итү ысуллары өчен гамәлдәге инфраструктураны үстерү исәбенә арттыруга ирешү таләп ителә.

Хәзерге вакытта Зеленодольск шәһәре, шәһәр тибындагы поселоклар һәм ЗМР авыл җирлекләренең урам-юл челтәре халыкның моторлаштырылмаган

юллары өчен урам киңлекләренең һәм инфраструктураның җитәрлек булмаган үсеше белән характерлана. Исәп-хисап чорына ТР ЗМР торак пунктларында эффектив җәяүлеләр инфраструктурасы, шәһәр һәм авыл мохитен сыйфатлы оештыру, уңайлы планлаштыру һәм төзекләндерүнең югары дәрәҗәсе, эстетик яктан җәлеп итүчән һәм үтемле җәмәгать киңлекләре булу, уңайлы экологик хәл, юл хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тудыру, рекреация белән пространстволар формалаштыру бурычы тора.
Хәзерге вакытта җирле халык һәм туристлар өчен велотранспорт инфраструктурасы (төзекләндерелгән велоюллар, велопарклар һәм велогаражлар) юк диярлек. Җәяүлеләр киңлекләрен камилләштерүгә ихтыяҗ бар, бу шулай ук кайбер реконструктив чараларны тормышка ашыруны таләп итә. Шуңа бәйле рәвештә юл хәрәкәтен оештыру буенча җәяүлеләр пространстволарына автомобильләр керү белән идарә итүгә, юл хәрәкәтен оештыру буенча инженер һәм планлаштыру проект карарларын тормышка ашыру, җәяүлеләр өчен коймалар урнаштыруга кагылышлы карарларны эшләү һәм гамәлгә кертү мәсьәләләре мөһим булып тора.

Исәп-хисап срогына тулаем гомумшәһәр велохәрәкәтләр системасын (үзара бәйләнгән веломаршрутлар системасын) төзүне һәм Зеленодольск шәһәрендә, Васильево штп, Карамалы Тау штп велотранспорт инфраструктурасын төзүне күздә тоту актуаль. Васильево штп, .

Шәһәрдә велосипед транспорты үсешен тоткарлый торган проблемаларның берсе — велосипедлар куяр өчен җиһазландырылган урыннар булмау. Моннан тыш, гамәлдәге шартларда велосипедчылар үзләре өчен махсус бүлеп бирелгән киңлекләрдән башка гади юллардан еш файдалана. Велосипедта сәяхәт кылырга мөмкин булган очракта, велопарклар булмау сәбәпле, халык автомобиль һәм җәмәгать транспортын куллана.

Зеленодольск ш., Васильево штп, Карамалы Тау штп велопарклар халыкны (сәүдә һәм спорт объектларын, дәүләт учреждениеләрен һ.б.) күпләп җәлеп иткән барлык объектларда да җир кишәрлекләренең хокук ияләре акчалары исәбеннән җиһазландыру максатка ярашлы булыр.

Велосипед парковкалары барлык номенклатур объектларда велосипедчылар маршруты буенча урнаштырылырга тиеш. Велосипед челтәрен эксплуатацияләү процессында алар гариза режимында яки үзоешу юлы белән өстәлергә мөмкин.

Велотранспорт үсеше юл киңлекләрен тагын да нәтиҗәлерәк файдалануга китерә Велосипед хәрәкәте шәһәрнең җәмәгать киңлеген тулаем алганда халык өчен уңайлырак итә. Шәһәр чикләрендә велосипед хәрәкәтен, шәһәр

яны зоналарын, микрорайоннарны һәм халыкны җәмәгать пассажир транспорты белән җәлеп итүнең төп объектларын берләштерү халыкның транспорт мобильлеге проблемаларын хәл итүнең рациональ юлы булып тора.

ТР ЗМР территориясендә велотранспорт елына кимендә 7 ай актив кулланылырга мөмкин Исәп-хисап чорына актив велосипедлаштыру Зеленодольск шәһәренең, шәһәр тибындагы поселокларның һәм ЗМР авыл җирлекләренең транспорт, социаль һәм экологик проблемаларын хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- шәһәрнең пассажир җәмәгать транспортын арттыруга ихтыяҗ аз булачак, халыкның автотранспортка бәйлелеге кимиячәк, бигрәк тә якын арага (5 чакрымга кадәр) барганда;
- җирле халыкның мобильлеге артачак, шул исәптән шәһәр чигендә һәм аннан читтә тизрәк һәм куркынычсызрак хәрәкәт итү мөмкинлеге артачак һәм аннан читтә күрше микрорайоннар арасында бәйләнешнең булмавы бетереләчәк, автомобиль парковкаларына ихтыяҗ кимиячәк;
- автомобиль хәрәкәтенең шәһәр урамнарында йөкләнеш дәрәҗәсе һәм автотранспортның әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысы кими;
- аз үлчәмле һәм моторлы булмаган велотранспорт чараларыннан киңрәк файдалану исәбенә гамәлдәгеурам-юл челтәреннән файдалануның нәтиҗәлелеге артачак;
- юл-транспорт һәлакәтләреннән нәтиҗәләрнең авырлыгы кимиячәк, чөнки велосипедта йөрү автотранспортта йөрүгә караганда азрак куркыныч тудыра.

5.3 Маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру

Татарстан Республикасында транспорт оешмаларына һәм пассажирлар йөртүчеләргә социаль әһәмияткә ия пассажирлар йөртүне тәэмин итү, шулай ук Татарстан Республикасы территориясе буенча гражданнарның аерым категорияләренә ташламалы йөрүне тәэмин итү максатларында дәүләт ярдәме күрсәтү чаралары комплексы гамәлгә ашырыла.

ЗМР транспорт системасының тотрыклы эшләве гомуми файдаланудагы пассажирлар автотранспорты системасы үсешенә турыдан-туры бәйле. Районда пассажирлар йөртүнең төп күләмен гамәлгә ашыручы шәһәр пассажир транспортына халыкның көндәлек тормышына, бигрәк тә авыл җирлекләре халкына транспорт хезмәте күрсәтүдә төп роль бирелә.
Шәһәр пассажир транспортының(ГПТ) төп өстенлеге - бу бер җиңел автомобильгә караганда шактый (дистәләрчә тапкыр) ташу мөмкинлеге. Шушы шартларны исәпкә алып, ЗМР халыкның доминант йөрү чарасы буларак, моторлаштырылмаган ысуллары белән беррәттән, җәмәгать пассажир автотранспорты да хезмәт итәргә тиеш, ул җәлеп итүчән, һәркем файдалана алырлык һәм куркынычсыз булырга тиеш.
ЗМР үзәге белән даими автобус элемтәсе булган җирлекләр саны - 46, бу район җирлекләренең гомуми санының 43,8%ын һәм район үзәкләре белән элемтәгә кергән ТР җирлекләренең гомуми санының 3,5%ын тәшкил итә.
ЗМР шәһәрдән тыш маршрут челтәренең суммар озынлыгы - 537,4 км, бу ТР шәһәрдән тыш элемтәләрнең гомуми челтәреннән 4,58 % тәшкил итә (11709 км).
ЗМТ халкының транспорт хәрәкәтчәнлеге норматив күрсәткечкә ирешми. Әйтик, кеше айга йөрергә тиеш булган норматив сан -39,93 тәшкил итсә, факт буенча бу күрсәткеч айга 5,3 йөрүне тәшкил итә.
Транспорт хезмәтләреннән файдалану индексы 0,96 га тигез, бу халыкның транспорт хезмәте өчен түләү мөмкинлеген булмауны чагылдыра.
Ташуларны «Зеленодольск пассажир автотранспорт предприятиесе» ҖЧҖ тәэмин итә. Предприятиеләр төркеменә түбәндәгеләр керә:

- «ЗПАТП» ҖЧҖ (автотранспортка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау);
- «Экспресс» ҖЧҖ (шәһәр, шәһәр яны һәм муниципальара ташулар);
- «Пригород» ҖЧҖ (заказлы, муниципальара һәм республикаара ташулар);
- «АвтоТранс»ҖЧҖ (мәктәп ташулары);
- «Седьмое ЧАТО»ҖЧҖ (пассажирларга автовокзаллар һәм автостанцияләр хезмәтләре күрсәтү).

Базаның гомуми мәйданы 28 300 кв.м. тәшкил итә һәм ул административ корпус бинасы, автомобильләрне механикалаштырылган юу, ябык стоянка, аерым зур корпуслар тарафыннан техник хезмәт күрсәтү зонасы (ТО-1, ТО-2), искергән детальләрне торгызу цехы, мотор цехы, кузов цехы, агымдагы ремонт зонасы, автомобильләрне буяу цехыннан тора.

Ремонт базасының № ДСАТ RU.ОС031.ТО0505 сертификаты бар.
Автопаркның хәрәкәтчән составы 106 берәмлек техника тәшкил итә, шулардан:

- 53 - зур класслы автобус (НефАЗ, HYUNDAI, HIGER);
- 37 - урта сыйныф автобусы (ПАЗ, HYUNDAI);
- 16 - кече сыйныф автобусы (IVECO, FORD, PEUGEOT, CITROEN).

Автопаркның газ-мотор ягулыгына акрынлап күчүе бара, бу шәһәр һәм район урамнарында экологик хәлне яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк. Хәзерге вакытта метанда һәм пропанда 39 автобус бар, бу автопаркның гомуми санының 36,8%ын тәшкил итә.
Барлык автобуслар да «ГЛОНАСС» иярчен навигациясе системасы белән җиһазландырылган.
«Пассажирлар йөртүдә куркынычсызлык» проектын гамәлгә ашыру кысаларында автобусларда видеокамералар һәм салонда видеокүзәтү алып бару өчен автомобиль видеорегистраторлары урнаштырылган.
Пассажирларга уңайлы шартлар тудыру өчен «Зеленодольск - Казан» маршруты буенча даими рәвештә пассажирлар йөртүне һәм заказлы ташуларны гамәлгә ашыручы автобусларда интернетка ирекле керү мөмкинлеге тормышка ашырылган.
Күпчелек автобуслар түбән идәнле, бу физик мөмкинлекләре чикләнгән пассажирларны йөртүне җиңеләйтә. Шулай ук автобуслар күтәреп куела торган пандус белән һәм инвалид коляскасы урыныннан кузгалмасын өчен махсус беркетү җайланмасы белән җиһазландырылган.
Бүгенге көндә Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хуҗалыгы министрлыгы белән муниципальара маршрутлар буенча пассажирлар йөртүгә ; Зеленодольск шәһәре Башкарма комитеты һәм ЗМР белән ЗМР территориясе аша уза торган шәһәр, шәһәр яны (муниципаль) маршрутлар буенча пассажирлар йөртү хокукына ; ЗМР Васильево штп территориясендә ЗМР Васильево штп Башкарма комитеты белән пассажирлар йөртү хокукына килешүләр гамәлдә . .
«Зеленодольск - Волжск» республика маршруты килештерелде һәм Россия Транспорт министрлыгы реестрына кертелде.
2013 елда «Метрополитен пассажирларны йөрткәндә китерелгән зыянны яшәү, сәламәтлеккә, пассажирларның мөлкәтенә зыян китергән һәм пассажирларны йөрткәндә китерелгән зыянны түләткән өчен ташучының гражданлык җаваплылыгын мәҗбүри иминләштерү турында» 2012 елның 14 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон үз көченә керде. Шул рәвешле, 2013 елдан җәмәгать транспортының барлык пассажирлары иминиятләштерелгән.

Мирный микрорайонында Зеленодольск шәһәренең визит карточкасы һәм керү капкалары булган Автовокзал эшли. Автовокзал бинасында кирәкле булган бөтен нәрсә бар (билет кассасы, диспетчерлык хезмәте, ташламалы, электрон юл билетларын сату һәм тулыландыру пункты, көтү залы, ана һәм бала бүлмәсе).
«Казан-2» тимер юл вокзалының Транспорт-күчеп утыру төенендә даими маршрутларга билетлар сату буенча хезмәтләр күрсәтү оештырылды. Шулай ук даими маршрутлар буенча пассажирлар җибәрү буенча хезмәт күрсәтү өчен Васильево шәһәр тибындагы поселогында махсус пункт бар.
Берничә ел дәвамында, отылган тендерлар нигезендә, предприятиеләр төркеме «Мәктәп автобусы» программасын үтәү кысаларында ЗМУ белән актив хезмәттәшлек итә. Районның 12 мәктәбе укучыларын йөртү гамәлгә ашырыла, алар төрле класслы махсус җиһазландырылган 22 мәктәп автобусына хезмәт күрсәтә.
Зеленодольск шәһәрендә һәм Зеленодольск районында электрон картада йөрү өчен түләүнең автоматлаштырылган системасын гамәлгә кертү буенча «Социаль карта» ААЖ белән килешү төзелде. Бүгенге көндә маршрутларда йөрү өчен түләүнең дифференциацияләнгән системасы эшли.
2016 елның октябрендә Россия Сбербанкы, «АК БАРС» банкы һәм MasterCard белән берлектә ТР Хөкүмәте тарафыннан эшләнгән «ТР яшәүчесе картасы» проекты эшли башлады. Проектның максаты - мөмкин булган мәгълүмат, түләү һәм башка идентификация сервисларын берләштерү, бу дәүләт, муниципаль һәм социаль әһәмияткә ия хезмәтләрне электрон рәвештә алырга мөмкинлек бирә. Төбәктә транспорт, медицина һәм мәгариф өлкәләрендә, спорт объектларында карта белән түләүне кабул итү челтәре интенсив үсеш кичерә.
Предприятие базасында карта белән түләү сервисы, ягъни әлеге карта буенча транспорт кушымтасын гамәлгә ашыру һәм Pay Pass технологиясен хуплап банк картасы яки җайланма ярдәмендә түләү мөмкинлеге гамәлгә ашырыла.
Зеленодольск шәһәренең 1а йорты Королев урамындагы «Мирный» автовокзалында ике чыгу юлы бар, автовокзал мәйданы 360 кв.м тәшкил итә, диспетчерлык хезмәте бинасы, кассалар, көтү залы, ана һәм бала бүлмәсе, автовокзалның үткәрү мөмкинлеге тәүлегенә уртача 5000 кеше тәшкил итә, көтү залы 100 кеше сыйдыра. «Мирный» автовокзалы 4 маршрутка хезмәт күрсәтә. Әлеге автовокзалда 10 камера видеокүзәтү урнаштырылган, шуларның 6сы тышкы күзәтү өчен камералар.
ЗМР территориясендә җәмәгать транспорты хәрәкәтенең 8 маршруты эшли. Маршрутлар параметрлары 20 нче таблицада күрсәтелгән.
Барлык маршрутлар өчен билгеләнгән тукталыш пунктларында гына пассажирларны утырту һәм төшерү тәртибе. Даими ташу төре: 1, 4, 6, Октябрьнең 70 еллыгы маршрутлары өчен җайга салынмый торган тариф буенча даими йөртү (сезонлы маршрут); 2, 402, 405, 410 нчы маршрутлар өчен җайга салынулы тариф буенча даими ташу.

Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу маршруты буенча барлык маршрутлар өчен ташуны гамәлгә ашыручы юридик затның исеме,урнашкан урыны, 410 - «Экспресс» ҖЧҖ гайри. ТР Зеленодольск шәһәре Металлистлар ур. 6 нчы йорт , 410 маршрут өчен - «Пригород» ҖЧҖ. ТР Зеленодольск шәһәре Металлистлар ур. 6 нчы йорт

Зеленодольск шәһәрендә пассажирлар йөртүнең маршрут схемасы 42 нче рәсемдә, Васильево шәһәр тибындагы поселокта 43 нче рәсемдә күрсәтелгән..

42 нче рәсем - Зеленодольск шәһәрендә пассажирлар йөртү маршруты схемасы

43 нче рәсем - Васильево шәһәр тибындагы поселокта пассажирлар ташу маршруты схемасы. Васильево

20 нче таблица - даими рәвештә пассажирлар йөртүнең һәм багаж ташуның муниципаль маршрутлары реестры

Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу маршрутының теркәү номеры	Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу маршрутының тәртип номеры	Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу маршруты атамасы	Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу маршруты буенча арадаш тукталыш пунктлары атамасы	Даими рәвештә йөртү маршруты буенча тукталыш пунктлары арасында урамнар, автомобиль юллары исеме	Даими рәвештә пассажирлар йөртү маршрутының озынлыгы, км	Даими рәвештә пассажирлар йөртү маршруты буенча кулланыла торган транспорт чараларының төрләре һәм класслары (һәр классның ТЧ максималь саны)			Даими рәвештә пассажирлар йөртү өчен файдаланыла торган транспорт чараларының экологик характеристикалары	Даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташый башлау көне	Даими пассажирлар йөртү маршруты буенча беренче, арадаш һәм соңгы тукталыш пунктлары исеме
						Төр	Класс	Һәр классның ТЧ максималь саны			
1	1	«Колхоз базары-Яңа ур. »	Колхоз базары - Җиңү мәйданы - Кооператив ур., -Тегү фабрикасы - пост. Идел - ЖБИ - ДЕПО - Футбол ур.- Зеленый Дол ст.- Яңа ур.	Татарстан ур. - Вокзал алды ур. - Яңа төзелеш ур.-Күл ур.- Кооператив ур.-Зур Завод ур.- Яңа ур.	7,3	Автобус	кече	5	Евро-3	15.05.2017	"Колхоз базары- Яңа"

2	2	«Колхоз базары – Төзүчеләр Пр. »	Колхоз базары - Җиңү мәйданы - ЗПКБ (таләп буенча) - Стадион - Сәүдә йорты - Чехов - Октябрь - Азык-төлек комбинаты - Яшьләр - Мирный - Студентлар - «Мирный» автовокзалы - «Комаров» базары- Җилкән - Сәйдәш - Ледокол - Төзүчеләр Пр. - Позис	Татарстан ур. - Ленин ур. - Заикин ур. - Октябрь ур. - Башкала ур. - Королев ур. - Сәйдәшев ур. - Төзүчеләр пр.- Комаров ур.	8,8	Автоб ус	зур	12	Евро-5	05.10.2015	"Колхоз базары- Төзүчеләр проспекты"
3	4	«Механика көллияте - Колхоз базары - Автовокзал - ЭССЕН»	РҮХ - ЗАГС - Механика көллияте - НарСуд - Колхоз базары - Музыка мәктәбе - Почта-Магнит - Заикин - Казан - Мичурин - Мәчет - Гари - Су-3 -	Карл Маркс ур., Паратск ур., Рогачев ур., Энгельс ур., Комсомол ур.,- Татарстан ур.,-Карл Маркс ур.,	18,7	Автоб ус	кече	12	Евро-3	15.05.2017	"Механика көллияте - "Мирный" "автовокза лы

			Королев - Җилкән - Заправка - Мираж - ЭССЕН - Березка СҮ - "Мирный" автовокзалы	Заикин ур., Гоголь ур.,- Белинский ур.,- Жуковский ур., Гайдар ур.,- Королев ур.,- Бакый Урманче ур.,- Төзүчеләр проспекты - Башкала ур.,						
4	6	«Механика көллияте - Колхоз базары - Автовокзал - Волна мкры - Позис»	Унберенче мәктәп-Чайка -Снежок - Механика көллияте- Нар.Суд - Колхоз базары - Чайка - Муравейник - Кояшлы - Заикин - Казан - Мичурин- Мәчет - Гари - Су-3 - Королев - Җилкән - Комаров базары - "Мирный" автовокзалы -	Гоголь ур., Паратск ур., Рогачев ур., Энгельс ур., Комсомол ур., Татарстан ур.,- Гоголь ур.,- Белинский ур.,- Жуковский ур., Гайдар ур.,- Королев ур.,- Комаров ур.,-	10,1	Автобус	урта	10	Евро-4	15.05.2017	"Механика көллияте- Дулкын мкр."

			Позис - Төзүчеләр проспекты - Ледокол - Дулкын мкр.	Төзүчеләр проспекты - Сәйдәшев ур.							
5		Октябрьнең 70 еллыгы (сезонлы маршрут)	Колхоз базары - Җиңү мәйданы - Стадион - сәүдә йорты- Чехов урамы - Октябрь ур.- Азык-төлек комбинаты - Октябрь урамы - Яшьләр урамы - Мирный - Студентлар - "Мирный" автовокзалы - Позис - Төзүчеләр проспекты - Октябрьнең 70 еллыгы. Колхоз базары - Чайка - Муравейник - Кояшлы - Заикин - Казан -	Татарстан ур. - Гоголь ур. - Белинский ур. - Гайдар ур. - Королев ур. - Комаров ур. - Төзүчеләр пр.-Сәйдәш ур. - ЗМЗ керү юлы - Татарстан ур.-Ленин ур. - Заикин ур. - Октябрь ур. - Башкала ур. - Королев ур. - Комаров ур.- Төзүчеләр пр. -	10,5	Автобус	зур	1	Евро-3	15.05.2017	"Колхоз базары - Октябрьнең 70 еллыгы"

			Мичурин - Мәчет - Гари - Су-3 - Королев - Җилкән - Позис - Төзүчеләр проспекты - Октябрьнең 70 еллыгы.	Сәйдәш ур. - ЗМЗ автомобиль керү юлы							
6	402	№ 402 «Зеленодольск - Васильево»	Колхоз базары-Җиңү мәйданы-Стадион - Сәүдә йорты - Чехов ур. - Октябрь ур. - Азык - төлек комбинаты - Мирный - Студентлар - "Мирный" автовокзалы - Ветлечебница -Успенка - Овощевод - Әйшә - Ильинка - Зират - Кирпеч - Переезд - Жил. Кооперация- Космонавтлар урамы - 1 нче кибет -	Татарстан ур. - Ленин ур. - Чехов ур. - Октябрь ур. - Башкала ур. - 1Р175 "Казан-Йошкар-Ола" - Васильево борылышы на кадәр - "Казан-Йошкар-Ола-Васильево" автомобиль юлы - Завод ур. - Октябрь ур. - Ирек ур. - Дзержинский ур. -	22,3	Автобус	4 урта берәмлек 1 зур берәмлек	5	Евро-3	25.06.2013	"Колхоз базары-Тимер юл вокзалы"

			Мәктәп-Пыяла заводы-Башлангыч мәктәп - Поссовет - Леваневский ур. - Тимер юл вокзалы	Вокзал алды-Тимер юл вокзалы							
7	405	№405 «Зеленодольск - Уразла»	Колхоз базары-Җиңү мәйданы - Чехов урамы - Студентлар - "Мирный" автовокзалы - Ветлечебница -Успенка - Овощевод - Әйшә - Ильинка борылышы-Новочувашский-Грузинский - Раифа бор.-Раифа - Мәктәп- Бакча - Җәнлек совхозы - Белобезводное - М.Ключи - Б. Ключи - Уразлы бор.-	Татарстан ур. - Ленин ур. - Октябрь ур. - Башкала ур. - 1Р175 "Казан-Йошкар-Ола" - "Казан-Йошкар-Ола-Олы Күлбаш" - " Большие Ключи-Уразла"	43,4	Автобус	зур	1	Евро-3	25.06.2013	"Колхоз базары - Уразлы"

			Олы Җәке-Каратмән-Уразлы авылы								
8	410	№ 410 «Норлат - Зөя утрау-шәһәрчеге - Карамалы Тау»	Норлат авылы - Совхоз - Албаба авылы - Косякау авылы - Кири авылы - Олы Ачасыр ав. - Бишбатман авылы - Ходяш авылы - Мизиново авылы - Зөя утрау-шәһәрчеге - Мизиново авылы - Протопоповка авылы - .	"Карамалы Тау штп-Албаба станциясе" - " Зөя утрау-шәһәрчегенә керү юлы"	26,6	Автобус	кече	1	Евро-3	18.09.2013	"Карамалы Тау авылы-Зөя утравы"

Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хуҗалыгы министрлыгының 2016 елның 09 июнендәге 182 номерлы боерыгы белән (2017 елның 26 июнендәге 219 номерлы боерык редакциясендә)расланган, Муниципальара маршрутлар буенча беренче һәм (яисә) соңгы тукталыш пунктларын куллану рөхсәт ителә торган ТР ЗМР территориясендә урнашкан тукталыш пунктлары исемлеге 21 нче таблицада китерелгән.
21 нче таблица - ТР ЗМРда муниципальара маршрутлар буенча беренче һәм (яисә) соңгы тукталыш пунктларының рөхсәт ителгән исемлеге

Урын	Тукталыш пунктының исеме	Урнашу урыны
«Зөя» утрау-шәһәрчеге	«Зөя утрау-шәһәрчеге» тукталыш пункты	«Зөя» утрау-шәһәрчеге
Зеленодольск шәһәре	"Мирный" автовокзалы	Зеленодольск шәһәре, Королев ур., 1а
Зеленодольск шәһәре	Зеленодольск шәһәренең калган пункты	Зеленодольск шәһәре, Карл Маркс ур., 39а
Васильево штп	Тимер юл вокзалында тукталыш пункты Васильево	Васильево штп Привокзальная ур., 1 нче йорт
Яңа Тура авылы	Яңа Тура авылының тукталыш пункты	"Яңа Тура" технополисы, ә / д А-295, 124км+889м
Мамадыш-Әкил авылы	Мамадыш-Акилово авылының тукталыш пункты	Мамадыш-Әкил авылы , Татарстан ур., 15 нче йорт
Акъегет	Акъегет авылының тукталыш пункты	«Норлат - Акъегет» а/д 14 км + 880 м
Күлбаш авылы	Күлбаш авылының тукталыш пункты	Күлбашы п., Подгорная һәм Олы урамнар киселеше
Бишнә авылы	Бишле авылының тукталыш пункты	Бишнә аылы, Үзәк ур.
Раифа монастыре	«Раифа монастыре» тукталыш пункты	«Йошкар-Ола - Казан» Олы Күлбаш - Дөбъяз» а/д/ -3км + 559м

Зеленодольск шәһәрендә һәм башка җирлекләрдә хәрәкәт итүгә ихтыяҗ үзгәрү халыкның шәхси автомобильләрдә йөрү ихтыяҗын канәгатьләндерә торган өлеше арта баруын раслый. Шуңа бәйле рәвештә җәмәгать пассажир транспортының һәм аның инфраструктурасының җәлеп итүчәнлеген арттыруга, социаль төркем пассажирларын йөртү хезмәтләре күрсәтү спектрын киңәйтүгә юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм гамәлгә кертү зарур.
ЗМР территориясендә ГПТ эшендә уртача һәм озак сроклы перспективада хәл ителергә тиешле түбәндәге төп проблемаларны аерып күрсәтергә мөмкин:
-пассажирлар агымын мониторинглау һәм тикшерү нигезендә җәмәгать транспортының маршрут челтәрен оптимальләштерү, транспортның башка төренә тиз һәм уңайлы күчереп утырту мөмкинлеге булган интеграцияләнгән

маршрут челтәрен төзү һәм, маршрутларның нигезсез кабатлануын исәпкә алып,ташу маршрутларын дөрес кабатлауны исәпкә алып, «СНиП 2.07.01-89 Шәһәртөзү» нигезендә гомуми файдаланудагы пассажир автотранспорты тукталышларына кадәр җәяүлеләр барып житү мөмкинлеге буенча хокук бозуларны бетерү. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (СП 42.13330.2016 актуальләштерелгән редакциясе) кучмә составның тулыландыру курсәткечләрен тәэмин иту, транспорт компанияләренең операцион чыгымнарын киметү һәм башкалар;
- халыкның аз хәрәкәтле төркемнәрен һәм инвалидларны, велосипедларны йөртүгә яраксызлыгы нәтиҗәсендә хәрәкәтчән кучмә состав паркын техник яктан канәгатьләнерлек булмаганга яңарту. Түбән идәнле, түбән рамлы хәрәкәтчән состав куллану, уңайлылылыкны , йөрү куркынычсызлыгын һәм гомумән алганда, гомуми файдаланудагы транспортның җәлеп итүчәнлеген арттыру өчен видеокузәтү системаларын, бушлай Wi - Fi белән өстәмә җиһазландыру;
- юл хәрәкәтен җайга салуның техник чараларын һәм транспорт процесслары белән идарә итү системасын үстерү юлы белән «тар» УДС элементларында гомуми файдаланудагы ТС өстенлекле хәрәкәтен тәэмин итү
- инфраструктура объектларын модернизацияләү (уңайлы транспорт-күчеп утыру узелларын булдыру, тукталыш пунктларын төзекләндерү, заезд кесәләрен урнаштыру, борылу мәйданчыкларын төзекләндерү, түбән полосалы хәрәкәт составы дәрәҗәсенә кадәр утырту мәйданчыгының горизонталь яссылыгын тигезләү, тышкы яктыртуны модернизацияләү һ.б.);
- ГПТ системасын эстетизацияләү (тукталыш павильоннарын төзекләндерү, навигациянең бердәм системасын һәм пассажирларны маршрут буенча ориентлаштыруның һәм башка чараларны гамәлгә кертү юлы белән аның шәһәрнең архитектура мохите белән гармонияле бәйләнешен тәэмин итү);
- ГПТ системасын экологияләү (пассажирлар йөртүдә энергияне сак тотучы технологияләрне куллану, хәрәкәтчән составның энергияне сак тотучы типларын куллануны һәм пассажирлар йөртү маршрутларында транспорт чаралары эшен оптимальләштерү). ТР ЗМР газ-мотор ягулыгында эшләүче автотранспорт техникасын сатып алу динамикасын киметә торган төп критерий булып ягулык салу станцияләренең тармакланган челтәре булмау тора. Автомобиль газ белән тәэмин итүче компрессор станцияләренең гамәлдәге челтәре автотранспорт предприятиеләреннән шактый еракта урнашкан, нәтиҗәдә предприятиеләрнең чыгымнары арта, бу үз чиратында автомобильләрне эксплуатацияләү өчен уңайсыз шартлар тудыра һәм тулаем КПГ да эшли торган автотранспорт техникасын сатып алу динамикасын киметүгә китерә.
- йөрү маршрутларын планлаштыру һәм төзү буенча җәмәгать транспорты пассажирларына мәгълүмати ярдәм күрсәтү системаларын алга таба үстерү (мобиль кушымталар, тукталышларда һәм хәрәкәтчән составта

интеграцияләнгән мәгълүмати таблолар, навигация һәм пассажирларны маршрут белән тәэмин итү системалары).
ГПТ системасын өстенлекле үстерү ЗМР транспорт системасын үстерүнең төп принцибы булып тора. ЗМРда җәмәгать пассажир транспорты максатчан сәфәрләр өчен шәхси автомобильгә җәлеп итүчән альтернатива булырга һәм һәм шул ук вакытта район территориясенең транспорт бердәмлеген саклау функциясен тотрыклы һәм нәтиҗәле башкарырга тиеш.

5.4 Юл сервисы объектларын ,транспорт чаралары тукталышларын һәм туктату урыннарын урнаштыру

ТР ЗМР территориясендә автотранспортны саклау ачык типтагы яссы туктап тору урыннарында, җәлеп итү объектлары участоклары чикләрендә, халыкның йорт яны участокларында һәм күпфатирлы йортларның ишегалды яны территориясендә гамәлгә ашырыла.
Шәхси төзелеш районнарында автомобильләрне саклау урыны каралмаган, чөнки ТЧ саклау индивидуаль җир кишәрлекләрендә гамәлгә ашырыла, һәм парковка пространствосы белән тәэмин ителеш 100 % тәшкил итә.
ТР чикләрендә даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташу өчен кулланыла торган ТЧ парковкаларының урнашу урыннары 22 нче таблицада китерелде.

22 нче таблица - Даими рәвештә пассажирлар йөртүне һәм багаж ташуны гамәлгә ашыру өчен кулланыла торган ТЧ парковкаларының урнашу урыны

Зеленодольск шәһәре	Королев ур., 1А ""Мирный" автовокзалы
	Металлистлар ур., 6 нчы йорт ""ЗПАТП" ҖЧҖ
	Королев ур., 1А ""Мирный" автовокзалы

44 нче рәсемдә Зеленодольск шәһәрендә «Р» хәрефе белән билгеләнгән парковкалар урнашкан урыннар күрсәтелгән, шулай ук яшел линялар тарафыннан бушлай парковкалар билгеләнгән, ә кызыл сызыклар белән санкцияләнмәгән парковкалар билгеләнгән.

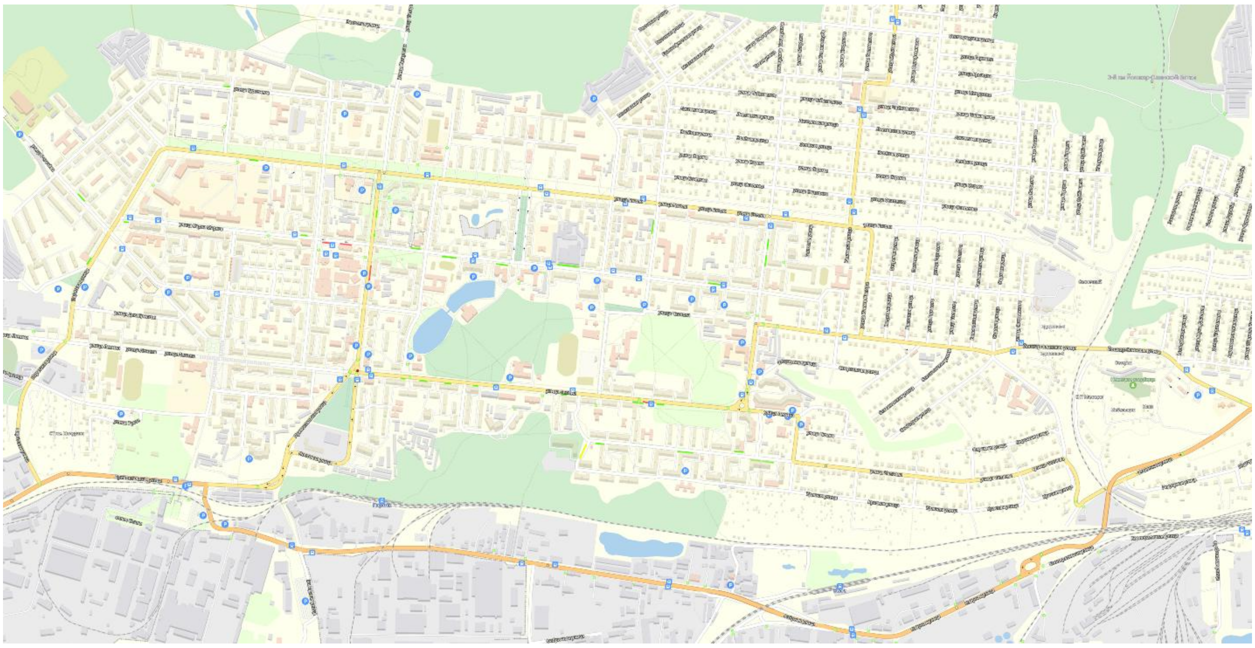

44 нче рәсем19 - Зеленодольск шәһәренең көнбатыш өлешендә машина кую урыннары

.

Парковкаларны турыдан-туры УДС урнаштыру кайвакыт түбәндәге тискәре нәтиҗәләргә китерә:

- җәяүлеләр хәрәкәте өчен каршылыклар тудыру;
- транспорт агымының тизлеген акрынайту;
- Урам -юл челтәрендә участокларны җыештыру кыенлыгы;
- ГПТ хәрәкәтенең кыенлыгы;
- Урам -юл челтәре участогының факттагы үткәрү мөмкинлеген киметү; Юл хәрәкәте иминлегенең тәэмин ителеш дәрәҗәсен киметү.

45 нче рәсемдәЗеленодольск шәһәренең көнчыгыш өлешендә парковкалар урнашкан урыннар күрсәтелгән.

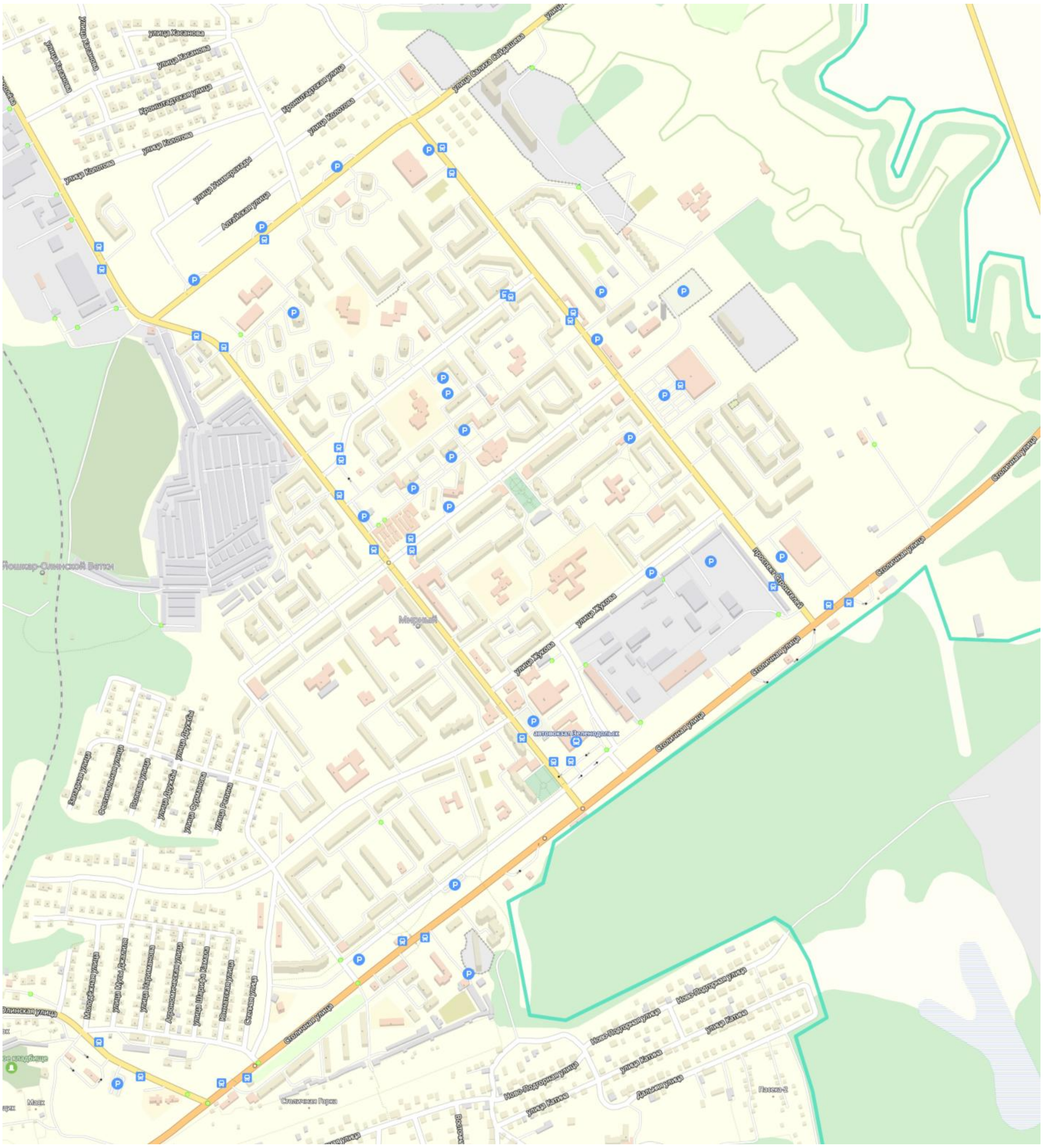

45 нче рәсем - Зеленодольск шәһәренең көнчыгыш өлешендә парковкаларның урнашу урыны

Машина кую урыны һәм ТЧ тукталышын анализлау шуны күрсәтә, күп хуҗалар хәрәкәтне кыенлаштырып автомобильләрен машина юлында калдыралар - 46 нчы рәсемдә үрнәк күрсәтелгән.

46 нчы рәсем - Машина юлы буйлап автомобильләрне урнаштыру

Автомобильләштерү арту сәбәпле шәхси ТЧ саклау һәм парковкалау җитди шәһәр төзелеше проблемасына әверелә. Зеленодольск шәһәренең Генераль планы нигезендә ЗМР шәһәр һәм авыл җирлекләрендә ТЧ урнаштыру проблемасын чишүне түбәндәге чараларга күчерергә мөмкин:

- индивидуаль транспортка альтернатива буларак, иҗтимагый транспорт системасын үстерүгә;
- хәрәкәтләнүнең актив ысуллары өчен инфраструктура үсешенә(җәяү, велохәрәкәт);
- массакүләм йөрү объектларының автомобиль кую урыннарын кирәкле сыйдырышлы автостоянкалар белән тәэмин итү;
- Зеленодольск шәһәренең гамәлдәге территориясендә һәм яңа төзелеш территориясендә җир асты һәм күпкатлы гаражлар төзү.

Җиңел автомобиль транспортын вакытлыча саклау өчен ачык тукталышларны индивидуаль җиңел автомобильләре исәп-хисап паркының ким дигәндә 70 % өчен күздә тотарга кирәк. Беренче чиратта күп катлы гаражлар урынында ачык автостоянкалар урнаштырырга мөмкин.
Юл сервисы объектларына автозаправка станцияләре, шиномонтаж салоннары, автосервислар һәм автомойкалар, вакытлыча туктап тору урыннары керә. ЗМР территориясендә юл сервисы объектлары күбрәк Зеленодольск шәһәре территориясендә тупланган (47 нче рәсем һәм 23 нче таблица).

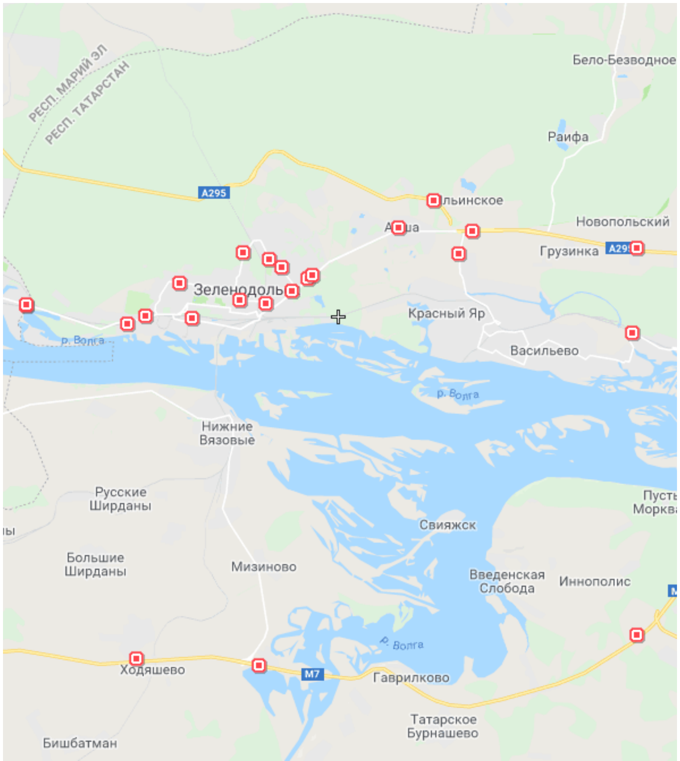

47 нче рәсем20 - Зеленодольск шәһәрендә юл сервисы объектларын урнаштыру урыны

23 нче таблицага - ЗМРда юл сервисының төп объектлары

№ т/б	Объект исеме	Урыны
1	Автостоянка	" Зеленодольск шәһәре" ГП
2	Автостоянка	" Зеленодольск шәһәре" ГП
3	Автостоянка	" Зеленодольск шәһәре" ГП
4	Автостоянка	Осиново авыл җирлеге
5	«Сжиженный газ» ҖЧҖ филиалының сыекландырылган газлар базасы АГЗС	" Зеленодольск шәһәре" ГП
6	АЗС	Осиново авыл җирлеге
7	АЗС	Октябрь АҖ
8	АЗС	Әйшә АҖ

№ т/б	Объект исеме	Урыны
9	АЗС	Осиново авыл җирлеге
10	АЗС	Әйшә АҖ
11	АЗС	"Карамалы Тау штп"ГП
12	АЗС	"Карамалы Тау штп"ГП
13	АЗС	Осиново авыл җирлеге
14	АЗС	Осиново авыл җирлеге
15	АЗС	"Васильево штп" ГП
16	АЗС	Әйшә АҖ
17	АЗС	Осиново авыл җирлеге
18	АЗС	"Карамалы Тау штп"ГП
19	АЗС	"Васильево штп" ГП
20	АЗС	Новопольский авыл җирлеге
21	АЗС	Октябрь авыл җирлеге
22	АЗС	Әйшә АҖ
23	Вокзал	" Зеленодольск шәһәре" ГП
24	Авыл хуҗалыгы предприятиесе гаражлары	Осиново авыл җирлеге
25	Автотранспортның туктап тору урыны мәйданчыгын төзекләндерү өчен	Раифа авыл җирлеге
26	АЗС	"Карамалы Тау штп"ГП

№ т/б	Объект исеме	Урыны
27	Көймә станциясе	Октябрь авыл җирлеге
28	АЗС	" Зеленодольск шәһәре" ГП
29	КДС	Осиново авыл җирлеге
30	КДС	Осиново авыл җирлеге
31	Мотель	"Карамалы Тау штп"ГП
32	«Зеленодольск пассажир автотранспорт предприятиесе» ААҖ	" Зеленодольск шәһәре" ГП
33	Юл машина станциясе 108 (тимер юлларга хезмәт күрсәтә торган объектлар)	"Карамалы Тау штп"ГП
34	КАМАЗ Сервис үзәге	Осиново авыл җирлеге
35	Машиналар өчен вакытлыча туктап тору урыны	Осиново авыл җирлеге

ЗМР территориясендә урнашкан юл сервисы объектларына түбәндәге җитешсезлекләр хас: юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары (юл билгеләре һәм тамгалары), күчеш-тиз йөрешле полосалар, тышкы яктырту, яңгыр канализациясе булмау, мәйданның билгеләнгән нормаларга туры килмәве.
2035 елга кадәр район территориясендә, ТР ЗМР ТПСындагы тәкъдимнәр нигезендә, юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча түбәндәге чаралар каралган: Әйшә авыл җирлегендә АЗС төзү; Осиново авыл җирлегендә КДС төзү; Олы Ачасыр авыл җирлегендә АЗС төзү.
Зеленодольск шәһәре өчен кирәкле АЗС саны 1200 җиңел автомобильгә 1 ягулык салу колонкасы (ТРК) нормативлары буенча билгеләнә.
Гамәлдәгеләргә өстәмә рәвештә АЗС төзү өчен, үсеп килүче һәм яңа районнарда аларны урнаштыру максатыннан, территорияләрне резервлау тәкъдим ителә.
Техник хезмәт күрсәтү станциясен урнаштыру күп катлы гараж комплексларын төзегәндә, алар составында транспорт өчен хезмәт күрсәтүләрнең бөтен спектры (техник хезмәт күрсәтү станциясе(СТО),

автомойка, ремонт, автозапчастьләр кибетләре)төзү күздә тотыла. СТО 200 җиңел автомобильгә 1 постны исәпләп проектлана, станцияләр өчен: 10 постка - 1,0 га; 15 постка - 1,5 га; 25 постка - 2,0 га.

6 Юл хәрәкәте параметрларын, шулай ук маршрут транспорт чараларының хәрәкәт параметрларын һәм транспорт чараларын вакытлыча туктатып тору һәм тукталыш урыннарын урнаштыру параметрларын анализлау

Юл хәрәкәте параметрларына анализ ясау транспорт агымнарының хәрәкәтенең интенсивлыгын, тизлеген һәм тыгызлыгын, юл хәрәкәте белән тәэмин ителешне, транспорт чаралары һәм җәяүлеләр хәрәкәтендә тоткарлыкларны, табигый тикшерү үткәрелгән нокталарда башка параметрларны тикшерүне күздә тота.
Транспорт агымнарының тизлеге табигый метод белән үлчәнгән. Тизлек режимының гамәлдәге чикләүләре әлеге документның 5.1 бүлекчәсендә тасвирланган.
Транспорт агымының тыгызлыгы-хәрәкәт тыгызлыгы (юл полосасын йөкләнеше) дәрәҗәсен билгеләүче киңлек характеристикасы. Аны юл полосасының 1 км озынлыгына туры килә торган транспорт чараларының саны белән үлчиләр.
Транспорт агымының тыгызлыгы түбәндәге (1)формула буенча исәпләнә:

$$\rho = \frac{\lambda}{V} \qquad (1)$$

биредә ρ - транспорт агымының тыгызлыгы;
λ - транспорт агымының интенсивлыгы;
V - транспорт агымының уртача тизлеге.
Транспорт агымнарының интенсивлыгы нигезендә урам-юл челтәренең аерым (төп) участокларын йөкләнеш дәрәҗәсен бәяләү башкарыла Урам-юл челтәренең йөкләнеш дәрәҗәсе (2) формула буенча исәпләнгән йөкләнеш коэффициенты белән билгеләнә

$$k = \frac{\lambda}{P_{\text{п.с.}}}$$

биредә k - йөкләнеш коэффициенты;
λ - транспорт агымының интенсивлыгы;
$P_{\text{п.с.}}$ - урам-юл челтәре участогының үткәрү мөмкинлеге

6.1 Индивидуаль транспорт хәрәкәте параметрларына анализ

ЗМРда урам-юл челтәренең 15 участогында үткәрелгән табигый тикшеренүләр нигезендә индивидуаль транспорт хәрәкәте параметрлары 24 нче таблицада китерелгән.

24 нче таблица -6 Индивидуаль транспорт хәрәкәте параметрлары

№	Урам/юл атамасы	Интенсивлык, берәм./сәг. кит.	Юлның үткәрү сәләте, берәм./сәг. кит.	Транспорт агымының тыгызлыгы, берәм.кит.	Йөкләнеш коэффициенты
1	Ленин	1284	1600	35	0,80
2	Татарстан	1240	1600	31	0,78
3	Төзүчеләр Проспекты	820	1600	23	0,51
4	Башкала	1716	2200	41	0,78
5	Королев	928	1400	22	0,66
6	Гайдар	100	1400	3	0,07
7	Заикин	1128	2200	32	0,51
8	Октябрь	1068	2200	30	0,49
9	Паратск	1176	1400	33	0,84
10	К. Маркс урамнары киселеше	164	1400	4	0,12
11	Чапаев	64	1200	2	0,05
12	Гоголь	1360	1600	33	0,85
13	Белинский	1184	1600	30	0,74
14	Панфилов	124	1000	3	0,12
15	16К-0883	123	800	4	0,15
16	А-295	2152	4000	52	0,54
17	Местечко Раифа	136	1200	3	0,11
18	Авыл янында кисешү Альбаба	108	800	3	0,14

№	Урам/юл атамасы	Интенсивлык, берәм./сәг. кит.	Юлның үткәрү сәләте, берәм./сәг. кит.	Транспорт агымының тыгызлыгы, берәм.кит.	Йөкләнеш коэффициенты
	Т/Ю пос янында киселеш				
19	Карл Маркс (Васильево)	188	800	4	0,24
20	Леваневский (Васильево)	164	800	4	0,21
21	Яр буе (Октябрь)	88	800	2	0,11
22	Гагрин (Октябрь)	116	800	3	0,15

24 нче таблицаны анализлау шуны күрсәтә: УДС тикшерелгән участокларында үткәрү сәләте һәм артык йөкләнеш белән бәйле проблемалар стандарт шартларда күзәтелми, әмма билгеле бер шартларда (юл-транспорт һәлакәтләре, бәйрәм көннәре) вакытлыча тыгылу ситуацияләре барлыкка килергә мөмкин.

6.2 Маршрут транспорты хәрәкәте параметрларына анализ

ТР ЗМРда маршрут транспорты (автобуслар) хәрәкәте параметрлары 25 нче таблицада күрсәтелгән.

25 нче таблица - ЗМР буенча маршрут транспорты хәрәкәте параметрлары

№ т/б	Маршрут	Расписание
1	№ 1 "Колхоз базары - Яңа ур."	Җибәрү пункты: Колхоз базары Вакыт: 5.10 нан 8.30 га кадәр 10 мин. интервал 8.30 дан 12.10 га кадәр 15 мин. интервал , 12.10 нан 18.30 га кадәр 10 мин интервал. 19.00, 19.25, 19.50, 20.10, 20.30
		Җибәрү пункты: Яңа ур. Вакыт: 5.35 тән 8.55 кә кадәр 10 мин.интервал, 8.55 тән 12.35 кә кадәр 15 мин. интервал , 12.35 тән 18.55 кә кадәр интервал 10 мин .

№ т/б	Маршрут	Расписание
		19.25, 19.50, 20.15, 20.35, 20.55
2	№ 2 "Колхоз базары - Төзүчеләр проспекты"	Җибәрү пункты: Колхоз базары Вакыт: 5.00, 5.20, 5.40, 5.50, 5.55, алга таба һәр 5 мин саен 20.30, 20.40, 20.55, 21.10, 21.30, 21.45, 22.00 гә кадәр.
		Җибәрү пункты: Төзүчеләр проспекты Вакыт: 5.25, 5.45, 6.05, 6.15, 6.25, алга таба һәр 5 мин саен 20.55, 21.05, 21.15, 21.35, 21.55, 22.10, 22.25 кә кадәр.
3	№ 1В Т/ю вокзалы - Ветераннар йорты (Васильево штп)	Җибәрү пункты: Т/ю вокзалы Вакыт: 5.35, 5.55 6.05 тән 18.40 ка кадәр 10-15 мин.интервал, 19.25, 19.30, 20.00, 20.20
		Җибәрү пункты: Ветераннар йорты Вакыт: 5.20, 5.40 5.50 дән 18.10 га кадәр 10-15 мин.интервал, 18.50, 19.05, 19.35, 19.50.
4	№ 2В Т/ю вокзалы - Сосновый бор (Васильево штп)	Җибәрү пункты: Т/ю вокзалы Время: 7.10, 7.55, 8.45, 9.30, 11.25, 12.05, 12.55, 13.55, 14.45, 16.30, 17.15, 18.05, 19.00, 19.37
		Җибәрү пункты: Сосновый бор Время: 6.25, 7.30, 8.15, 9.10, 9.55, 11.45, 12.30, 13.20, 14.20, 15.10, 16.50, 17.37, 18.30, 19.17
5	№ 4 "Механика көллияте - Колхоз базары - "Мирный" автовокзалы- "Эссен"	Җибәрү пукты: Механика көллияте Вакыт: 5.10, 5.30, 5.50, 6.00 сәгатьтән 20.00 сәгатькә кадәр интервал 8 минуттан артык түгел. 20.15, 20.30, 20.45, 21.00, 21.30
		Җибәрү пункты: Эссен Вакыт: 5.40, 6.00, 6.20, 6.30 дән 20.30 га кадәр интервал 8 мин. 20.45, 21.00, 21.15, 21.30, 22.00

№ т/б	Маршрут	Расписание
6	№ 6 "Механика көллияте - Колхоз базары - "Мирный" автовокзалы - м-н Волна - "Позис"	Җибәрү пункты: Колхоз базары Вакыты: 5.00, 5.20, 5.40, 6.00, 6.12 дән 20.30 га кадәр интервал 10 мин. 20.40, 21.00, 21.20
		Җибәрү пункты: Позис Вакыты: 5.40, 6.00, 6.20, 6.40, 6.52 дән 21.10 га кадәр интервал 10 мин тан артмый. 21.20, 21.40, 22.00
7	"Колхоз базары - "Октябрьнең 70 еллыгы" бакча җәмгыяте (дача участокларыннан файдалану чорына гамәлдә)	Ял көннәре Җибәрү пункты: Колхоз базары Вакыт: 7.00 (2 нче маршрут буенча), 8.00 (6 нчы маршрут буенча), 9.30 (2 нче маршрут буенча), 13.00 (2 нче маршрут буенча), 16.10 (6 нчы маршрут буенча), 18.30 (6 нчы маршрут буенча) Җибәрү пункты: Бакчачылык җәмгыяте Время: 7.30 (2 нче маршрут буенча), 8.40 (6 нчы маршрут буенча), 10.00 (2 нче маршрут буенча), 13.30 (2 нче маршрут буенча), 16.50 (6 нчы маршрут буенча), 19.10 (6 нчы маршрут буенча)
		Гадәти көннәр Җибәрү пункты: Колхоз базары Время: 6.30 (6 нчы маршрут буенча), 8.30 (2 нче маршрут буенча), 13.00 (6 нчы маршрут буенча), 15.30 (2 нче маршрут буенча), 17.45 (Төзүчеләр проспекты буенча) Җибәрү пункты: Бакчачылык җәмгыяте Время: 9.00 (2 нче маршрут буенча), 13.30 (6 нчы маршрут буенча), 16.10 (2 нче маршрут буенча), 19.00 (2 нче маршрут буенча)
8	№ 104 "Зеленодольск - Казан"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) һәр 20 минут саен Җибәрү пункты: Зеленодольск (автовокзал) уртача һәр 30 минут саен

№ т/б	Маршрут	Расписание
		Җибәрү пункты: Казан уртача һәр 20 минут саен
9	№ 110 "Васильево - Осиново - Казан"	Җибәрү пункты: Васильево (т/юы вокзал)уртача һәр 30 минут саен Җибәрү пункты: Казан (Төньяк вокзал) уртача һәр 30 минут саен Җибәрү пункты: Осиново («Ивушка» кибете), Вакыты: 8.00
10	№ 117 "Технополис Новая Тура - Казан шәһ., Столичный автовокзалы"	Сишәмбе, чәршәмбе, пәнҗешәмбе, җомга Җибәрү пункты: Яңа Тура уртача һәр 30 минут саен Җибәрү пункты: Казан уртача һәр 30 минут саен Шимбә, якшәмбе Җибәрү пункты: Яңа Тура уртача һәр 20 минут саен Җибәрү пункты: Казан уртача һәр 20 минут саен
11	№ 402 "Зеленодольск - Васильево штп"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) уртача һәр 25 минут саен Җибәрү пункты: Васильево штп (т/ю вокзалы) уртача һәр 25 минут саен
12	№ 403 "Зеленодольск - Волжск"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) уртача һәр 10 минут саен Җибәрү юлы: Волжск уртача һәр 10 минут саен
13	№ 405 "Зеленодольск - Уразла"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) Вакыты: 5.10, 8.55, 12.00, 16.30 Җибәрү пункты: Уразла Вакыты: 6.35, 10.25, 13.25, 17.30
14	№ 410"Норлат - Зөя утрау-шәһәрчеге- Карамалы Тау"	Дүшәмбе, чәршәмбе, җомга Җибәрү пункты: Норлат авылы Вакыты: 06.00, 11.00, 15.30 Җибәрү пункты: Зөя утравы Вакыты: 06.50, 17.15 Җибәрү пункты: Карамалы Тау Вакыты: 8.15, 12.40, 16.45, 17.45 Сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә, якшәмбе

№ т/б	Маршрут	Расписание
		Җибәрү пункты: Норлат авылы Вакыты: 06.00, 11.00, 15.30 Җибәрү пункты: Карамалы Тау Вакыты: 8.15, 12.40, 16.45, 17.45
15	№ 552 "Зеленодольск - Күлбаш - Мемдәл - Казан"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) Вакыты: 5.00 Җибәрү пункты: Күлбаш Вакыты: 6.15, 10.05, 13.30, 17.35 (Зеленодольск шәһ.) Җибәрү пункты: Мемдәл Вакыты: 6.00, 9.50, 13.20, 17.20 (Зеленодольск шәһ.) Җибәрү пункты: Казан (Төньяк вокзал) Вакыты: 8.15, 12.00, 16.00
16	№ 554 "Зеленодольск - Бишнә - Казан"	Җибәрү пункты: Зеленодольск (колхоз базары) Вакыты: 6.00 Җибәрү пункты: Бишнә Вакыты: 7.20, 12.00, 15.45 Җибәрү пункты: Казан (Төньяк вокзал) Вакыты: 10.05, 14.10, 17.30 Җибәрү пункты: Мемдәл Вакыты: 18.45 (Зеленодольск) Җибәрү пункты: Күлбаш Вакыты: 18.55 (Зеленодольск)
17	"Зеленодольск- Соль-Илецк"	Даими рейслар җәй көне генә башкарыла Атна саен "Мирный" автовокзалыннан китә.

Маршрутлы транспорт хәрәкәте параметрларын анализлау ЗМР территориясендә маршрут пассажир транспорты эшендәге җитешсезлекләр булмау, хәрәкәтчән составның хәрәкәт интерваллары пассажирлар агымы күләмен канәгатьләндерә.

6.3 Транспорт чараларын вакытлыча туктатып тору һәм тукталыш урыннарын урнаштыру параметрларына анализ

Хәзерге вакытта Зеленодольск шәһәренең төп урамнары: Паратск, Гоголь, Татарстан, Ленин, Октябрь, Жуковский, Белинский, Вокзал алды яны, Яңа

төзелеш, Озерная, Башкала, Королев, Гайдар, Карл Маркс урамнары буйлап парковка пространствосы җитмәү күзәтелә. Әлеге урамнар тирәсендә парковка пространствосын ике тапкыр арттыру тәкъдим ителә.

Гамәлдәге төзелештә парковкалар проблемасы аеруча кискен тора, массакүләм булу объектларында, шуңа күрә транспорт күп күп йөри торган яңа объектларны проектлаганда шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нигезендә машина кую урыннарының норматив санын күздә тоту зарур. Зеленодольск шәһәренең урам-юл челтәрләрен тикшерү нәтиҗәләре буенча урыннарда машина кую урыннары җитәрлек булмау проблемалары , 26 нчы таблицада санап үтелгән урыннарда билгеләп үтелде.

26 нчы таблица - ТЧ вакытлыча туктап тору һәм тукталыш урыннарын тикшерү нәтиҗәләре

Урнашу урыны	Өстәмә таләп ителгән машина-урын саны, берәм.
Серго исемендәге "Позис" заводы буйлап	40
Волжск һәм Вокзал алды яны урамындагы сәнәгать зонасы буйлап	30
Волжск урамындагы Краснозаринск станциясе янында	30
Шәһәр пляжы янында	50
«Маяк» укыту-спорт базасында	50
Хастаханә биналары алдында (Гоголь ур.).	40
2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында Королев урамы буйлап	30
Барлыгы	270

ЗМР ның башка торак пунктларында парковкалар кытлыгы ачыкланмаган.

Исәп-хисап срогына парковка урыннары кытлыгын киметү, урамнан тыш парковкалар төзү, шул исәптән Зеленодольск шәһәрендә машина кую урыннары системасын үстерү чараларын күрү аеруча актуаль.

ЗМР территориясендә булган парковка пространствосын үстергәндә урам-юл йөрү өлешендә ачык булган саклау парковкаларын оештыру(шул исәптән машина йөртү өлешен киңәйтү юлы белән), ябык типтагы яссы урам парковкаларын төзү, күпьяруслы паркинглар урнаштыру күздә тотыла. Тукталыштагы парковкалары шулай ук төрле масштабта һәм тормышка ашыруда булырга мөмкин. Мондый парковкалар зур булмаган яссы парковкалар рәвешендә дә, күп катлы паркинглар рәвешендә дә оештырылырга мөмкин.

Шәһәр территориясендә парковка урыннарын арттыруны хосусый инвестицияләрне җәлеп итеп, шул исәптән дәүләт-хосусый партнерлык проектларын гамәлгә ашыру нигезендә гамәлгә ашыру максатка ярашлы булыр.

Автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен газоннарны рөхсәтсез куллануны булдырмау өчен, махсус билгеләнгән урыннарда экологик парковкалардан (экопарковкалардан) файдалану перспективалы , алар – газон чирәме белән чәчелгән һәм газон рәшәткәсе белән ныгытылган

автотранспорт чаралары кую өчен территорияләр, үсемлекләрнең тамыр системасына автомобиль шиналары зыян китерми, участокның эстетик төрен саклап кала

Парковкалар пространствосын тикшерү буенча мәгълүмат, шулай ук 5.4 бүлекчәдә бирелгән.

7 Пассажир һәм йөк ташу агымнарына анализ

7.1 Пассажирлар агымын бәяләү

Пассажирлар агымын тикшерү халыкның эре шәһәрләргә (Зеленодольск, Волжск, Казан) миграциясен күрсәтте. Бу ЗМР предприятиеләрендә эш урыннары кытлыгы һәм хезмәт хакы түбән булу белән аңлатыла. Көн саен эшкә һәм кире күбесенчә Казан шәһәренең башкала агломерациясе үзәгенә 15,0 меңгә якын кеше килә. Шул ук вакытта күрше төбәклардән ЗМРга көн саен 5 мең хезмәткәр килә. Район территориясендә Зеленодольск шәһәрендә һәм югарыда аталган алга киткән авыл җирлекләрендә ЗМР башка җирлекләрдә яшәүчеләр өчен хезмәт шартлары уңайлырак булуга бәйле җирлекара хезмәт миграциясе бар.

Пассажирлар ташуны гамәлгә ашыру өчен ТЧ кулланыла торган тип һәм маркалар, шулай ук пассажирлар ташу маршрутларында пассажирлар агымы мәгълүматлары 27 нче таблицада күрсәтелгән.

Гомумән алганда, узган еллар белән чагыштырганда, җәмәгать транспортында пассажирлар агымының уңай динамикасы күзәтелә, «Сады», Казан - Яңа Тура маршрутларыннан тыш. Мондый күрсәткечләр халыкка җәмәгать автомобиль транспортында пассажирлар йөртүнең ихтыяҗы һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең канәгатьләнерлек сыйфаты турында сөйли.

27 нче таблица7 - Пассажир автомобиль транспорты хәрәкәте маршрутларында пассажирлар агымы буенча белешмәләр

№ маршрут	Маршрут исеме	ТЧ тибы	Автобус маркасы	Чыгарылган елы	Пассажир агымы, мең пасс.				
					2013 ел	2014 ел	2015 ел	2016 ел	2017 ел
1	Колхоз базары - Яңа урам	Урта сыйдырышлы	ПАЗ 320402-03	2011	424,4	433,8	409,5	391,4	432,7
			ПАЗ 32054	2016					
2	Колхоз базары - Төзүчеләр Проспекты	Күп кеше сыйдырышлы	НефАЗ 5299-30-51	2014	2715,1	2 734,4	2 730,9	3 099,9	3 276,5
			НефАЗ 5299-30-32	2012					
4	Механика көллияте - Автовокзал - ЭССЕН	Аз кеше сыйдырышлы	Ивеко 2227ut	2010	376,4	387,3	403,2	509,1	628,4
			И веко 2227ut	2011					
			Ивеко 2227us	2013					
6	Механика көллияте - Автовокзал - Дулкын мкр.	кече, урта сыйдырышлы	Ивеко 2227us	2013	1 003,5	1 073,4	1 076,2	1 106,6	1 178,4
			Ивеко 2227ut	2011					
			ПАЗ 32054	2017					
			ПАЗ 32054	2014					
			ПАЗ 32054	2016					
Бакчалар	Октябрьның 70 еллыгы	урта, зур сыйдырышлы	НефАЗ 5299-30-51	2014	7,3	21,2	9,4	13,0	11,2
			НефАЗ 5299-20-32	2010					
			ПАЗ 320302-08	2014					
			ПАЗ 320402-03	2011					
104	Казан - Зеленодольск	Күп кеше сыйдырышлы	Hyundai universe	2012	2 140,9	2 118,1	2 080,7	2 244,2	2 399,6
			НефАЗ 5299-11-31	2015					
			НефАЗ 5299-11-32	2012					

№ маршрут	Маршрут исеме	ТЧ тибы	Автобус маркасы	Чыгарылган елы	Пассажир агымы, мең пасс.				
					2013 ел	2014 ел	2015 ел	2016 ел	2017 ел
110	Васильево - Осиново - Казан	кече, урта сыйдырышлы	ПАЗ 320302-08	2014	387,4	392,1	406,1	449,9	492,1
			ПАЗ 32054	2014					
			ПАЗ 4234-05	2016					
117	Казан - Яңа Тура	Күп кеше сыйдырышлы	НефАЗ 5299-20-32	2010	0,0	0,0	113,2	253,9	187,9
			НефАЗ 5299-30-32	2012					
			НефАЗ 5299-30-51	2014					
402	Зеленодольск - Васильево	урта сыйдырышлы	ПАЗ 320302-08	2014	662,6	651,6	583,1	547,0	554,7
			ПАЗ 320402-03	2010					
			ПАЗ 320402-03	2011					
			ПАЗ 320402-03	2012					
			ПАЗ 32054	2014					
			ПАЗ 4234-05	2013					
405	Зеленодольск - Уразла	зур сыйдырышлы	Higer KL6109GH	2012	44,2	40,5	42,8	49,0	53,8
			НефАЗ 5299-30-51	2014					
1	Т/ю Вокзалы (Васильево штп) - Ветераннар йорты - Т/ю вокзалы (Васильево штп)	Урта сыйдырышлы	ПАЗ 320402-03	2011	209,8	189,7	227,8	272,0	313,4
			ПАЗ 32054	2016					
			ПАЗ 320302-08	2014					
2	Т/ю Вокзалы (Васильево штп) - Сосновый бор мкр. - Т/ю Вокзал (Васильево штп)	Урта сыйдырышлы	ПАЗ 320402-03	2011	101,7	103,5	110,9	123,2	143,7
			ПАЗ 32054	2016					
			ПАЗ 320302-08	2014					

Перспективага халыкның пассажирлар әйләнеше һәм транспорт хәрәкәте үсешенең төп факторлары булып халыкның эшлекле активлыгын һәм санын арттыруга, ТР ЗМР физик һәм юридик затларның реаль керемнәре үсешенә ирешү тора.

7.2 Йөк транспорты хәрәкәте параметрларын бәяләү

Йөк агымнарын анализлау өчен әлеге эштә хәрәкәт ешлыгының һәм төп транспорт үзәкләрендә транспорт агымы составының табигый үлчәмнәре нәтиҗәләре башлангыч мәгълүматлар булып тора. Йөк транспортының хәрәкәт параметрларын бәяләү нәтиҗәләре 28 нче таблицада күрсәтелгән.

28 нче таблица - Йөк транспорты хәрәкәте параметрларын бәяләү нәтиҗәләре

Үлчәү ноктасы	Кече йөк транспортының интенсивлыгы	Урта йөк транспортының интенсивлыгы	Зур йөк транспортының интенсивлыгы
№1	16	12	16
№2	20	0	4
№3	32	4	0
№4	4	4	16
№5	4	4	16
№6	16	8	0
№7	4	28	8
№8	4	4	0
№9	4	40	4
№10	0	0	0
№11	104	28	112
№12	0	16	108
№13	4	0	44
№14	4	0	0
№15	12	4	0

Йөк ташу турындагы мәгълүматлардан чыгып, зур йөк транспорты Зеленодольск шәһәренең магистраль урамнары буенча узуы, уртача йөк транспорты шәһәрнең урам-юл челтәрендә булуы, әмма аз күләмдә булуы турында нәтиҗә ясарга була. Урамнарда кече йөк транспорты өлеше зур түгел, әмма ул шәһәрнең сәүдә һәм сәнәгатен уңай үстерү өчен кирәк.

Зеленодольскида Волжск ур., Ленин ур., Октябрь ур., Йошкар-Ола ур., Башкала ур., яки Волжск ур.,Яңа төзелеш ур., Озерная ур., Башкала ур. буенча «Волжск - Казан» туры һәм кирегә таба көн саен иртәнге пик-сәгатьтә Волжскига таба 600 берәмлеккә якын транзит транспорт һәм Казанга таба 900 берәмлеккә якын транзит транспорт уза. Яңа төзелеш һәм Озерная урамындагы тимер юл аша күпер авария хәлендә. Аны япканда ремонт вакытында Йошкар-Ола, Октябрь, Чапаев урамнары, Башкала урамыннан борылышлар артык тулы булачак.

Зеленодольск шәһәрендә Идел аша күпер булмау районның торак пунктлары арасында пассажирлар һәм йөк алмашу вакытын арттыра, транзит транспорт шәһәр урамнары буйлап йөрергә мәҗбүр була.

Тулаем алганда, ТР ЗМР территориясе аша йөкләрне транзит транспортлауны оештыруның гамәлдәге схемасы йөк автомобильләренең шактый интенсив хәрәкәтенә китерә, шул исәптән тәүлекнең иң киеренке чорында да. Бу УДС һәм БДД йөкләнеше дәрәҗәсендә тискәре чагылыш таба. Торак пунктларның урам челтәрләре буенча еш кына барлык төр автотранспорт агымнары уза.

ТР ЗМР территориясендә йөк логистикасы системасын формалаштыруга төрле факторлар йогынты ясый: транзит йөкләр агымнары булу һәм юнәлешләре, йөк барлыкка китерүче һәм йөк йотучы пунктларның эш режимы, операторлар, йөкләр типлары, йөртүчеләрнең эш режимы, заказчылар каршында йөк ташучыларның йөкләмәләре һәм башкалар. Бу параметрларны өйрәнү йөкләрне иң акланган маршрутлар , йөкләрне илтүнең дәвамлылыгы һәм вакыты буенча ташуның төрле вариантларын оптимальләштерергә мөмкинлек бирә. Стратегиянең игътибар үзәгендә әлеге эшчәнлек нәтиҗәсе буларак эшләнгән, алар үзендә төрле чаралар комплексы булган. ТР ЗМР өчен иң перспективалы юнәлешләр арасында түбәндәге чишелешләр аерылып тора:

1. УДС йөк транспорты хәрәкәтен тыюларның/чикләүләрнең оптималь системасын эшләү һәм контрольдә тоту

2. Йөк автомобильләре өчен оештырылган стоянкаларны рациональләштерү һәм урнаштыру.

3. Яңа әйләнеп узу юллары төзү.

4. Йөкләрне ташу операторлары белән йөк агымнарының маршруты һәм китерү вакыты белән идарә итү.

5. Йөкләрне берләштерү үзәкләрен төзү.

Йөк автомобильләре транспортының махсуслаштырылган юлларны һәм йөк агымнарын үткәрү өчен магистральләр оештыруны җайга салу зарур.

Әлеге юнәлештәге эшләрнең аерым перспективалы чишелешләре ТР ТПС, ТР ЗМР ТПС, ЗМР шәһәр һәм авыл җирлекләренең Генераль планнарына салынган. Тышкы автомобиль юлларының перспектив челтәре киләчәктә ЗМР торак пунктларыннан транспортның транзит йөк хәрәкәтен чыгару бурычын хәл итәргә, торак пунктлар территориясендә дә, күрше муниципаль

районнар территориясендә дә тотрыклы транспорт элемтәләрен тәэмин итәргә, иң күп йөкләнешле юнәлешләр арасында элемтә урнаштырырга тиеш. Йөк консолидациясе үзәкләрен булдыруны шәһәрнең иң эре сәнәгать предприятиеләре базасында карарга кирәк. ЗМР территориясендә йөк автотранспорты өчен стоянкалар урнаштыру йөк автотранспорт чараларының транзит хәрәкәте юлында максатка ярашлы.

"Көнбатыш-Көнчыгыш" һәм "Төньяк-Көньяк" коридорлары буенча халыкара йөк агымнарына хезмәт күрсәтү максатыннан Свияжск тимер юл станциясе районында регионара йөк агымнары урнашкан Свияжск төбәкара мультимодаль логистика үзәге урнашкан.

Свияжск төбәкара мультимодаль логистик үзәге логистика технологиясе нигезендә транспортның төрле төрләрен билгеләү буенча кабул итүне, вакытлыча саклауны, эшкәртүне, бүлүне, документларны рәсмиләштерүне һәм йөкләрне җибәрүне оештыру, "Көнбатыш-Көнчыгыш" һәм "Төньяк-Көньяк" коридорлары буенча халыкара йөк агымнарына хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән.

Үзәк составына складлар һәм контейнер мәйданчыклары булган тимер юл-автомобиль терминалы; су-автомобиль терминалы, складлары, контейнерлар һәм генераль йөкләр өчен мәйданчыклары булган елга порты; административ һәм хезмәт биналары; тимер юл һәм автомобиль юллары; төяү-бушату мәйданчыклары; инженер-технологик коммуникацияләр; сервис объектлары керә.

Проект транспорт һәм товар үткәргеч инфраструктураны үстерүгә комплекслы якын килүне тәэмин итә, бигрәк тә "Көнбатыш Европа - Көнбатыш Кытай" халыкара транспорт коридорын төзү кысаларында, ул шулай ук Татарстан Республикасы территориясе аша узачак.

Логистик үзәкне урнаштыру КарамалыТау, Зеленодольск шәһәре һәм якын-тирә торак пунктларда яшәүчеләрнең хезмәт кушымталары урыны белән тәэмин итәргә мөмкинлек бирә. Күрше республикалардан - Чуваш Республикасы, Марий-Эл Республикасы - хезмәт миграциясе күләме артачак.

«Әйшә» АҖ А трассасы буенча юл читендә минилогистик үзәккә борылганда йөк автомобильләренең 295 стихияле стоянкасы бар. Низаглы һәм авария куркынычы булган хәлләр барлыкка килә, юлның үткәрү мөмкинлеге кими.

Транзит һәм җирле транспорт агымнары 1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск» әйләнеп узу юлында иртәнге пик-сәгатькә М-7 таба 700 берәмлек транспорт , һәм Йошкар Олы-Олага - 600 берәмлек транспорт тәшкил итә.Агымның 40% ы эре габаритлы йөк транспортын тәшкил итә (ЮХИДИ постын әйләнеп уза һәм М-7 федераль трассасында үлчәү контроле). III категория юлының 2 полосасы бар, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу авария очраклары барлыкка килү һәм җәяүлеләрне таптау куркынычына китерә.

Сумка елгасы аша күпер районында А295 трассасында җиһазландырылган чишмә урнашкан. Машина йөртүчеләр, потенциаль куркыныч вәзгыять тудырып, юл читендә автомобильләрен калдыралар, юлның бу участогында үтеп китү мөмкинлеге кими.

А295 трассасыннан Васильево шәһәр тибындагы поселокка юл III категорияле, 2 полосалы, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруын контрольдә тоту системалары юк, югары интенсивлык (иртәнге-пик вакытта 150 машина) аеруча җәйге вакыт чорында (пик чорда 350 машина), бу һәлакәтле хәлләр килеп чыгуны һәм җәяүлеләрне бәрдерү куркынычына китерә.

Исаково борылышыннан алып Чуаш республикасы чигенә кадәр М7 трассасы 2 полосалы, торак пунктлар буйлап бөтен җирдә дә яктыртылмый, машина йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу һәлакәтле хәлләр килеп чыгуны һәм җәяүлеләрне бәрдерү куркынычына китерә.

Залесная урамы борылышында - Осиново урамы - Осиново АҖ ягына таба пик сәгатьләрендә транспорт тоткарлыклары була.

Осиново АҖ- Казан әйләнеп уза торган юл III категорияле , 2 полосалы, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, машина йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу һәлакәт очраклары килеп чыгуны һәм җәяүлеләрне таптау куркынычына китерә.

Карамалы Тау юлындагы борылыш М7 автоюлыннан борылыш. М7 буенча чишелеш астында берьяклы хәрәкәт, чөнки бер ягы транспорт өчен ябык. Тәүлекнең караңгы вакытында бу машина йөртүчеләрнең ориентирын боза. Юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычы туа.

Исаково - Карамалы Тау юлы III категорияле , 2 полосалы, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, машина йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу авария хәлләре килеп чыгуга һәм җәяүлеләрне таптату куркынычына китерә.

Куркыныч юл чаты (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш) Исаково - Карамалы Тау юллары. Исаково - Карамалы Тау юлын кисеп чыгу өчен куркыныч маневр ясарга кирәк.

8 Юл хәрәкәте шартларын анализлау, кисешкән урыннарның һәм светофор көйләнешле юллар кушылган урыннарның йөкләнеше турындагы мәгълүматларны да кертеп

ТР ЗМР территориясендә юл хәрәкәтенең гамәлдәге шартлары тулаем алганда КСОДДның алдагы бүлекләрендә тасвирланган аерым проблемалы участоклар белән канәгатьләнерлек булуы белән характерлана.

Автотранспорт агымнарының төп өлеше ЗМР халкының 60%ы яши торган Зеленодольск шәһәре территориясе буйлап уза. Шулай ук район территориясе буйлап узучы федераль әһәмияттәге автомобиль юллары участоклары да иң күп йөкләнешле хәрәкәткә керә.

Зеленодольск шәһәрендә транспорт хәрәкәте шартлары турында уртача статистик мәгълүматларны «Яндекс-Пробки» үзәгенең аналитик тикшерүен күрсәтә, ул ТЧ урнаштырылган телематик җиһазлардан кергән мәгълүмати белешмәләргә нигезләнгән. Әлеге мәгълүматларның мөһим өстенлеге тикшерелә торган территорияне тулысынча урап алу һәм вакытка һәм юл координаталарына төгәл бәйлелектән, шулай ук хәрәкәт башланган вакыттан алып автомобиль хәрәкәте маршрутлары буенча өзеклекләр булмаудан гыйбарәт. 48 нче рәсемдә Зеленодольск шәһәре УДС хәрәкәтенең йөкләнеш дәрәҗәсе статистикасы күрсәтелгән - яшел төс - хәрәкәт кыен түгел, сары төс - хәрәкәтнең аз гына кыенлыклары бар.

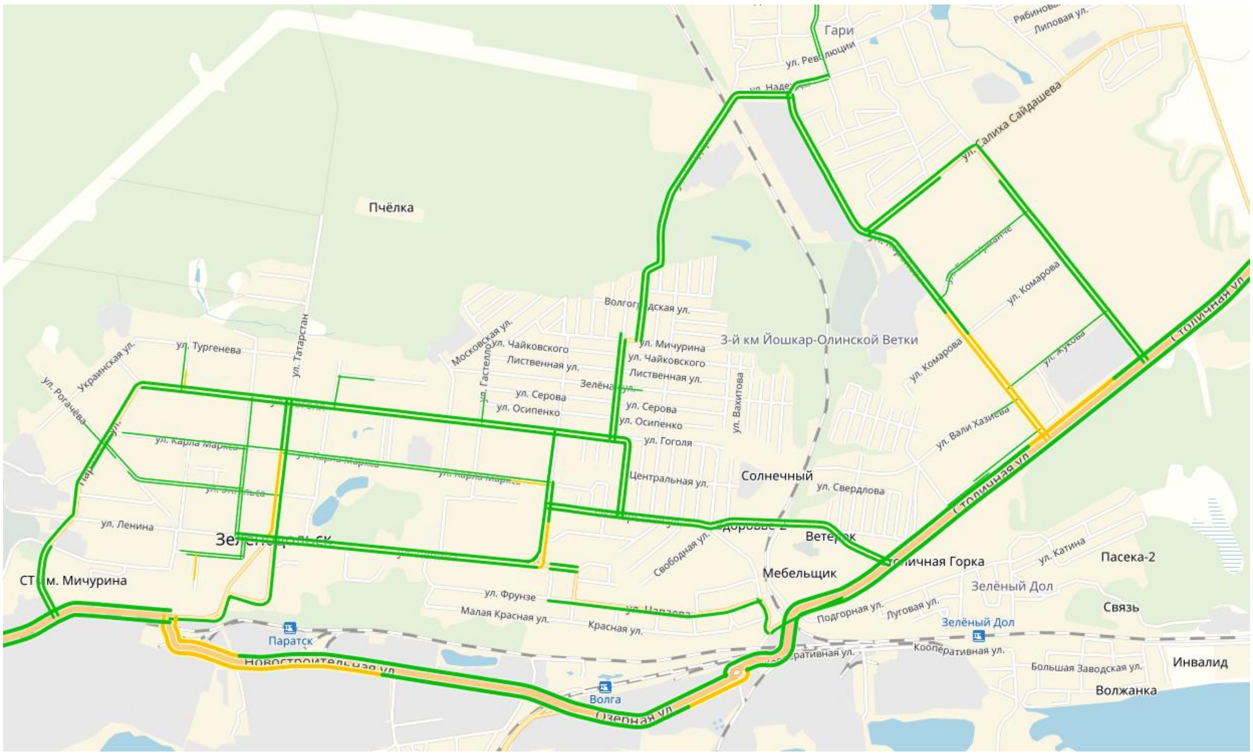

48 нче рәсем - «Яндекс-Пробки» (гадәти көн, эш вакыты) мәгълүматлары буенча, Зеленодольск шәһәре урам-юл челтәренең хәрәкәт йөкләнеше статистикасы

Транспорт агымнары хәрәкәте, кагыйдә буларак, җитди кыенлыкларсыз уза, тәүлекнең пик чоры һәм Идел елгасы белән аерылган ЗМР өлешләренең транспорт элемтәсе булмаудан тыш. Зеленодольск шәһәрен һәм Карамалы Тау шәһәрен тоташтыру өчен хәзерге вакытта М-7 юлы буенча күпер кулланыла, һәм мөмкин булган 4 километр урынына 60-70км юл үтәргә кирәк.

. Васильево штп, Карамалы Тау штп, ЗМР авыл җирлекләрендә, гомумән алганда, транспорт агымнары хәрәкәте шартларының якындагы «картинасы» күзәтелә.

Зеленодольск шәһәренең урам-юл челтәрендә светофор объектлары Гоголь һәм Татарстан; Ленин һәм Татарстан; Октябрь һәм Иван Заикин; Гоголь һәм Иван Заикин; Белинский һәм Мичурина; Башкала һәм Йошкар-Ола; Башкала һәм Королев; Комаров һәм Королев урамнары кушылган җирдә урнаштырылган. Светофор белән көйләнелгән урамнарда автомобильләр агымының параметрлары 29 нчы таблицада китерелгән.

29 нчы таблица - Светофор белән көйләнелгән урамнар характеристикасы

№	Урам/юл атамасы	Интенсивлык, берәм./сәг. кит.	Юлның үткәрү сәләте, берәм./сәг. кит.	Транспорт агымының тыгызлыгы, берәм.кит.	Йөкләнеш коэффициенты
1	Ленин	1284	1600	35	0,80
2	Татарстан	1240	1600	31	0,78
3	Башкала	1716	2200	41	0,78
4	Королев	928	1400	22	0,66
5	Заикин	1128	2200	32	0,51
6	Октябрь	1068	2200	30	0,49
7	Гоголь	1360	1600	33	0,85
8	Белинский	1184	1600	30	0,74

ТР ЗМР урам-юл челтәре объектларында светофор белән көйләнүне үстерү буенча тәкъдимнәр эшнең икенче этабы буенча хисапта китерелгән.

9 Юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгу сәбәпләрен һәм шартларын анализлау

ТР буенча Эчке эшләр министрлыгының ЮХИДИ бүлекчәсе тарафыннан бирелгән юл-транспорт һәлакәтләре һәм алардан килгән зыяннарның

авырлыгы буенча статистик мәгълүматлар БДД белән тәэмин ителеш дәрәҗәсен бәяләүгә нигез булды. 2012-2017 еллар аралыгында юл-транспорт һәлакәтләре мәгълүматлары җыелды, төркемләнде, системалаштырылды һәм анализланды, ягъни тикшерелә торган юл-транспорт һәлакәтен формалаштырганда 6 ел тәшкил иткән беренчел мәгълүматлар җыю чоры файдаланылды. Әлеге сайлап алу юл йөрү кагыйдәләренең торышы һәм юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү мөмкинлекләре һәм аның килеп чыгу сәбәпләрен бетереп нәтиҗәләренең авырлыгы турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.
Юл-транспорт һәлакәте һәм аның нәтиҗәләре буенча статистик мәгълүматлар 2012 елдан 2017 елга кадәрге чорда 49 нчы рәсемдә күрсәтелгән.

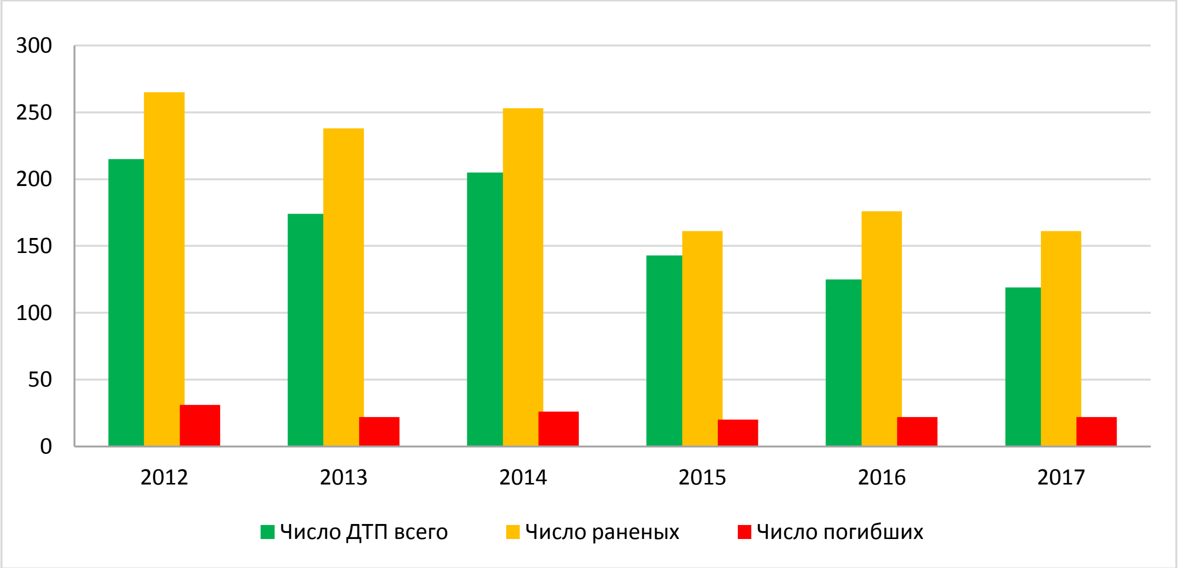

49 нчы рәсем - 2012-2017 елларда ТР ЗМР территориясендә теркәлгән һәм яраланган юл-транспорт һәлакәтләре динамикасы.

50 нче рәсемдә 2013-2017 елларда ЗМР территориясендә авария куркынычы динамикасы күрсәтелгән.

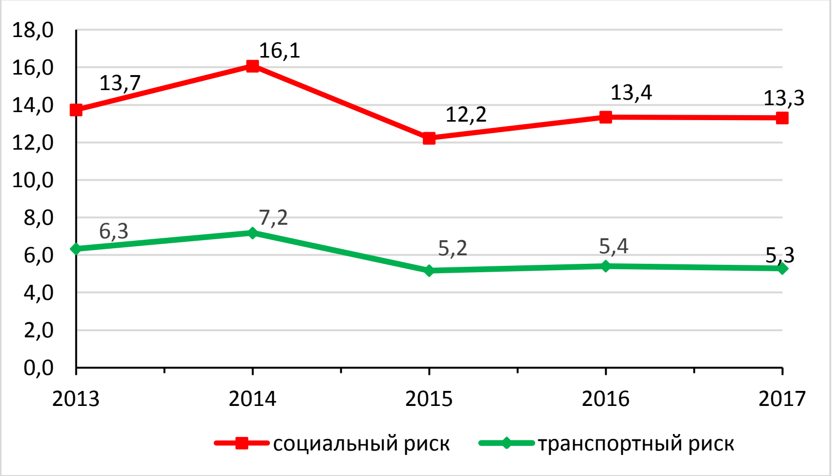

50 нче рәсем - 2013-2017 елларда ЗМР территориясендә авария куркынычы динамикасы.

ТР ЗМР территориясендә теркәлгән автотранспорт саны буенча мәгълүматлар 51 нче рәсемдә һәм 30 нчы таблицада китерелгән.

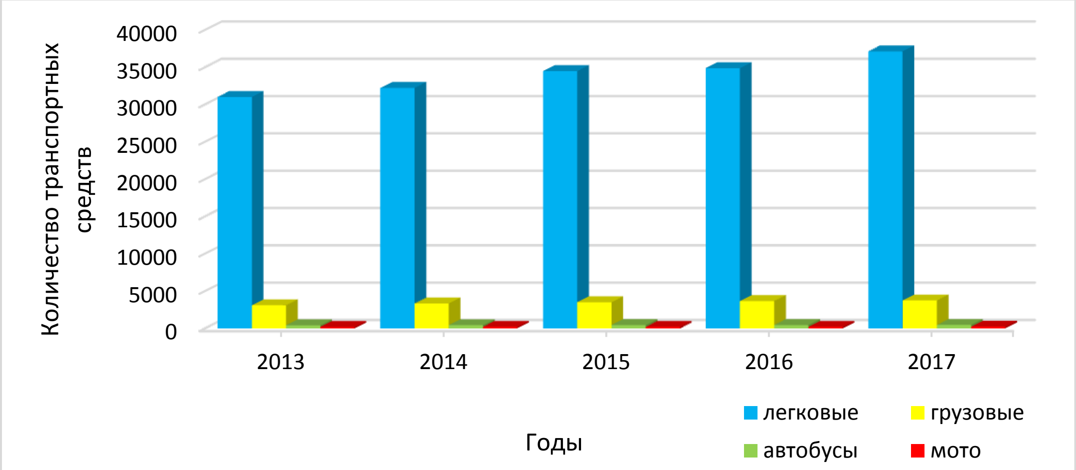

51 нче рәсем - ТР ЗМР ТЧ саны буенча белешмәләр

30 нчы таблица - Категорияләр буенча ТР ЗМРда теркәлгән ТЧ саны

ТЧ тибы	Еллар				
	2013	2014	2015	2016	2017
Җиңел	31014	32234	34493	34886	37139
йөк машиналары	3105	3339	3517	3678	3754
автобуслар	429	441	453	463	470
мото	207	211	213	216	248

Халыкны автомобильләштерү дәрәҗәсе арту тенденциясе күзәтелә. 2017 ел торышы буенча Татарстан Республикасы ЗМРда автомобильләштерү дәрәҗәсе 1 мең кешегә 225 берәмлек ТЧ тәшкил итә. Соңгы елларда автопарк саны арту УДС юл хәрәкәте шартлары характеристикаларының сизелерлек үзгәрүенә һәм катлаулануына китерде, бу авария куркынычын арттыра Юл-транспорт һәлакәтләренең төрләре буенча таралуы турындагы мәгълүматлар 31 нче таблицада китерелгән.

31 нче таблица - Юл-транспорт һәлакәтен төрләре буенча бүлү

Төрле төрдәге юл-транспорт һәлакәтләре саны	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Тенденция	2017 елда барлык юл-транспорт һәлакәтләренең%ы
Бәрелеш	87	54	94	51	60	51	-0,06	42,9
Җәяүлене таптату	89	63	62	63	43	42	-0,10	35,3
Каплану	8	25	20	12	8	9	-0,10	7,6
Велосипедчыны бәрдерү	5	5	2	5	1	5	-0,27	4,2
Каршыга чыгу	19	13	15	6	11	10	-0,30	8,4

Басып торган ТЧ бәрелү	7	9	3	3	2	2	-0,53	1,7
Поезд белән бәрелешү	0	0	0	2	0	0	0,30	0,0
Пассажир елылып төшү	0	2	2	0	0	0	-0,75	0,0
Юл-транспорт һәлакәтенең башка төре	0	3	7	1	0	0	-0,19	0,0
Юл-транспорт һәлакәте	215	174	205	143	125	119	-0,04	

ТР ЗМР территориясендә юл-транспорт һәлакәтенең төп сәбәпләре буенча мәгълүматлар 32 нче таблицада китерелгән.

32 нче таблица - ТР ЗМР территориясендә юл-транспорт һәлакәтенең төп сәбәпләре

Тән җәрәхәтләре булган юл-транспорт һәлакәтенең төп сәбәпләре				
Юл-транспорт һәлакәтенең сәбәпләре	2016 ел		2017 ел	
	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән (юл-транспорт һәлакәтләренең гомуми санынннан %)	Хокук бозучылар ачыкланган (юл-транспорт һәлакәтләренең гомуми санының%)	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән (юл-транспорт һәлакәтләренең гомуми санынннан %)	Хокук бозучылар ачыкланган (юл-транспорт һәлакәтләренең гомуми санының%)
Тизлекне арттыру	33-6-56 (26,4%)	170335 (87,6%)	29-7-33 (22,6%)	167845 (86,6%)
Узып китү(обгон)	17-2-35 (13,6%)	361 (0,18%)	8-1-13 (7,54%)	362 (0,18%)
Аек булмаган хәлдә идарә итү	21-9-27 (16,8%)	423 (0,21%)	16-2-30 (13,4%)	371 (0,19%)
Җәяүлеләр тарафыннан юл йөрү кагыйдәсен бозу	23-2-21 (18,4%)	2013 (1,03%)	32-7-26 (26,8%)	2092 (1,08%)
Юл чатын узу һәм маневрлау	15-0-21 (12,0%)	3487 (1,79%)	10-0-14 (9,43%)	3253 (1,67%)
Тех. төзек булмау	0-0-0 (0,0%)	1791 (0,92%)	1-0-1 (0,94%)	2570 (1,32%)
Башка	16-3-16 (12,8%)	15934 (8,19%)	23-5-44 (17,9%)	17153 (8,85%)
Барлыгы	125-22-176 (100,0%)	194344 (100,0%)	119-22-161 (100,0%)	193646 (100,0%)
Матди зыян салынган юл-транспорт һәлакәтенең төп сәбәпләре				
Юл-транспорт һәлакәтенең сәбәпләре	2016 ел		2017 ел	
	Юл-транспорт һәлакәте (юл-транспорт һәлакәтләренең	Хокук бозучылар ачыкланган (юл-транспорт	Юл-транспорт һәлакәте (юл-транспорт һәлакәтләренең	Хокук бозучылар ачыкланган (юл-транспорт

	гомуми саныныӊ%)	һәлакәтләренеӊ гомуми саныныӊ%)	гомуми саныныӊ%)	һәлакәтләренеӊ гомуми саныныӊ%)
Тизлекне арттыру	1360 (39,8%)	170335 (87,6%)	1223 (38,6%)	167845 (86,6%)
Узып китү(обгон)	102 (2,98%)	361 (0,18%)	95 (3,00%)	362 (0,18%)
Аек булмаган хәлдә идарә итү	61 (1,78%)	423 (0,21%)	56 (1,76%)	371 (0,19%)
бозу Җәяүлеләр тарафыннан юл йөрү кагыйдәләрен бозу	0 (0,0%)	2013 (1,03%)	0 (0,0%)	2092 (1,08%)
Юл чатын узу һәм маневрлау	1114 (32,6%)	3487 (1,79%)	951 (30,0%)	3253 (1,67%)
Тех. төзек булмау	0 (0,0%)	1791 (0,92%)	0 (0,0%)	2570 (1,32%)
Башка	780 (22,8%)	15934 (8,19%)	840 (26,5%)	17153 (8,85%)
Барлыгы	3417 (100,0%)	194344 (100,0%)	3165 (100,0%)	193646 (100,0%)

Юл-транспорт һәлакәтләре санын ел саен бүлү үзгәрешсез кала бирә. Аварияне ӊ төп сәбәбе - машина йөртүчеләрнеӊ һәм җәяүлеләрнеӊ юл йөрү кагыйдәләрен аӊлы рәвештә санга сукмауда чагыла торган түбән дисциплинасы. Шуныӊ белән беррәттән, ЗМР территориясендә юл-транспорт һәлакәте буенча статистик мәгълүматларга анализ 2017 елда юл-транспорт һәлакәтләренеӊ төп сәбәпләре түбәндәгеләр булуы турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә:

- хәрәкәтнеӊ конкрет шартларына тизлекнеӊ туры килмәве;
- җәяүлеләрнеӊ юл йөрү кагыйдәсен бозуы;
- ТЧ исерек хәлдә идарә итү;
- узып китү, юл чатларын узу һәм маневрлау кагыйдәләрен бозу.

Юл-транспорт һәлакәтләре ТР ЗМР территориясендә тигез таралмаган булуы белән характерлана.

2017 елда Зеленодольск шәһәренеӊ һәм ЗМР урам-юл челтәрендә 119 исәпкә алынган юл-транспорт һәлакәте теркәлгән, аларда 22 кеше үлгән һәм 161 кеше төрле дәрәҗәдәге җәрәхәтләнгән. Шәһәр чигендә 30 исәпкә алынган юл-транспорт һәлакәте булган. Җәяүлеләр кичүендә 11 юл-транспорт һәлакәте булган, аларда 11 кеше төрле авырлыктагы җәрәхәтләр алган.

ТР ЗМР урамнары һәм юллары буенча юл-транспорт һәлакәтләрен бүлү турында мәгълүматлар 33 нче таблицада китерелгән.

33 нче таблица - ТР ЗМР урамнары һәм юлларында юл-транспорт һәлакәтләрен бүлү

№ т/б	2016		2017	
	Шәһәр һәм район юллары һәм урамнары исемнәре	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән	Шәһәр һәм район юллары һәм урамнары исемнәре	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән
1	Йошкар-Ола-Зеленодольск М-7 кадәр а/ю	19-2-31	Мәскәү-Өфе а/ю	19-7-19
2	Мәскәү-Өфе а/ю	17-4-26	Йошкар-Ола-Зеленодольск М-7 кадәр а/ю	18-2-20
3	Башкала ур.	9-2-9	Карамалы Тау штп Васильево	10-1-13
4	Сафоново-Помары а/ю	8-6-24	Түбән Новгород-Казан-Күлбаш а/ю	7-2-16
5	Карамалы Тау штп Васильево	7-1-8	Сафоново-Помары а/ю	7-2-14
6	Түбән Новгород-Казан-Күлбаш а/ю	6-0-15	Карамалы Тау п.	5-1-5
7	Гоголь ур.	6-0-8	Королев ур.	5-0-10
8	Осиново п.	4-1-3	Ленин ур.,	5-0-5
9	Норлат п.	3-2-3	Норлат-Акъегет	4-3-10
10	Свияжск(Зөя) ст.-Норлат а/ю	3-0-5	Гоголь ур.	4-0-5
11	Рогачев ур.	3-0-4	Башкала ур.	3-0-4
12	Ремплер ав.	3-0-3	Осиново п.	3-0-3
13	Королев ур.	2-1-1	Төзүчеләр проспекты	3-0-3
14	Октябрь ш.	2-1-1	Свияжск(Зөя) ст.-Норлат а/ю	2-1-2
15	Воронино авылы	2-1-1	Октябрь ур.	2-0-4
16	Ленин ур.,	2-0-2	Заикин ур.	2-0-2
17	Комаров ур.	2-0-2	Ремплер ав.	1-1-3
18	Төзүчеләр проспекты	2-0-2	Т Әҗәл-Норлат	1-1-0
19	Б. Ключи авылы	2-0-2	Карамалы Тау-Свияжск(Зөя) утрау-шәһәрчеге а/ю	1-1-0
20	Норлат-Акъегет	2-0-2	Б. Безводное авылы	1-0-4
21	Төрләмә-Норлат	1-1-0	Мизиново авылы	1-0-2
22	Протопоповка ав.	1-0-3	Әйшә	1-0-2
23	Татарстан урамы	1-0-2	Протопоповка ав.	1-0-2
24	Зур Завод ур.	1-0-1	Сәйдәшев ур.	1-0-1

№ т/б	2016		2017	
	Шәһәр һәм район юллары һәм урамнары исемнәре	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән	Шәһәр һәм район юллары һәм урамнары исемнәре	Юл-транспорт һәлакәте-Үлгән-Җәрәхәтләнгән
25	Декабристлар ур.	1-0-1	Волжск ур	1-0-1
26	Хаҗиев ур.,	1-0-1	К.Маркс ур.	1-0-1
27	Йошкар-Ола ур.	1-0-1	Космсомол ур.	1-0-1
28	Яңа төзелеш ур.,	1-0-1	Октябрь ш.	1-0-1
29	Октябрь ур.	1-0-1	Паратск ур.	1-0-1
30	Гагарин ур.	1-0-1	Албаба-Норлат	1-0-1
31	Паратск ур.	1-0-1	Макеевка авылы	1-0-1
32	Б. Безводное авылы	1-0-1	Жуковский урамы	1-0-1
33	Албаба-Норлат	1-0-1	Бәчек ав.	1-0-1
34	Ивановский авылы	1-0-1	Б. Ключи авылы	1-0-1
35	Кооператив ур.	1-0-1	Норлат-Күгәй	1-0-1
36	Гайдар ур.	1-0-1	Красницкий п.	1-0-1
37	Новониколаевский ав.	1-0-1		
38	Әйшә	1-0-1		
39	Жуковский урамы	1-0-1		
40	Дзержинский урамы	1-0-1		

Искәрмә:

- зыян күрүчеләр белән 15 дән артык юл-транспорт һәлакәте булган;
- зыян күрүчеләр белән 10-15 юл-транспорт һәлакәте булган;
- зыян күрүчеләр белән 5-10 юл-транспорт һәлакәте булган;
- зыян күрүчеләр белән 1 дән 5 кә кадәр юл-транспорт һәлакәте булган;

Юл-транспорт һәлакәтләренең иң зур концентрациясе А-295 Йошкар-Ола - Зеленодольск автомобиль юлында, аеруча 109 һәм 114 чакрым ераклыкта, Мәскәү - Владимир - Түбән Новгород - Казан - Өфе (төп юнәлеш) ,аеруча 740-755 чакрым ераклыкта, М-7 Идел автомобиль юлында күзәтелә.

2017 елда ТР ЗМР территориясендә юл-транспорт һәлакәтләре булган урыннарны дислокацияләү 34 нче таблицада күрсәтелгән.

34 нче таблица - 2017 елда ЗМРда юл-транспорт һәлакәте урынын дислокацияләү

№	Юл	км	м

№	Юл	км	м
1	А-295 Йошкар-Ола - Зеленодольск - М-7 Идел автомобиль юлы	95	900
2		95	979
3		97	200
4		98	972
5		107	380
6		109	0
7		109	130
8		109	200
9		111	220
10		112	0
11		112	0
12		114	918
13		114	0
14		114	948
15		117	700
16		123	0
17		123	0
18	Большие Ключи - Уразла	4	500
19	Олы Күлбаш - Бишнә	10	150
20	Казан - Йошкар-Ола - Олы Күлбаш - Дөбъяз	4	600
21		4	100
22		5	0
23		8	0
24		10	140
25	Казан - Йошкар-Ола - Олы Күлбаш - Маевка	1	700
26	Казан - Йошкар-Ола - Васильево	2	600
27		2	900
28		4	250
29		5	589
30	Мәскәү - Владимир - Түбән Новгород - Казан - Өфе (төп юнәлеш) М-7 Идел	736	300
31		738	300

№	Юл	км	м
32		739	400
33		740	500
34		742	440
35		742	150
36		745	940
37		746	16
38		748	600
39		749	942
40		750	400
41		751	500
42		753	9
43		755	300
44		755	220
45		789	817
46		789	850
47		800	500
48		802	45
49	Карамалы Тау - Албаба станциясе	16	850
50		26	800
51		28	20
52	Норлат - Акъегет	1	100
53		2	800
54		3	100
55		3	550
56		4	0
57	Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен әйләнеп узу	4	140
58		6	600
59		7	900
60		11	400
61		17	550
62		17	70
63		17	650

№	Юл	км	м
64	Бәчек авылына керү юлы	1	0
65	Улитино т.п.керү юлы	4	0
66	Зөя утрау-шәһәрчегенә керү юлы	3	900
67	Төрләмә - Норлат - Борындык	23	600

Соңгы елда аварияллелеккә топографик анализ барышында, юл-транспорт һәлакәтләре кылу урыннарын тикшерелә торган территория картасына (УДС участокларына) бәйләп, юл-транспорт һәлакәтләре урыннарының барлыкка килүен һәм күчерелүен күрсәтүче ТР ЗМР территориясендә 2017 елда барлыкка килгән авария хәлендәге (юл - транспорт һәлакәтләре концентрациясе урыннары) түбәндәге урыннар ачыкланды: «А - 295 Йошкар-Ола-Ола-Зеленодольск-М-7 Идел автомобиль юлы, шулай ук 17 км «Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен әйләнеп узу»

ОДМ 218.6.015-2015 «Россия Федерациясе автомобиль юлларында юл-транспорт һәлакәтләрен исәпкә алу һәм анализлау буенча тәкъдимнәрдә юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе торак пункттан читтә 1000 метрдан яки торак пунктта 200 метрдан артмаган урам участогы тора, йә хисап елы дәвамында бер яки биш яки аннан күбрәк юл-транспорт һәлакәтләре, аларның төренә карамастан, нәтиҗәдә кешеләр һәлак яки җәрәхәтләнгән юллар, урамнар кисешкән урын булып тора.

Юл-транспорт һәлакәтләре белән бәйле канәгатьләнерлек булмаган юл шартлары юлларны кышын карап тотуның кимчелекләре, юл билгеләренең булмавы һәм начар күренүве, юл катламындагы җитешсезлекләр һәм тышкы яктылыкның булмавы белән бәйле.

Җомга атнаның иң аварияле көне булып тора(52 нче рәсем). 2017 елда 18 сәгатьтән 24 сәгатькә кадәр иң күп юл-транспорт һәлакәтләре булган (53 нче рәсем).

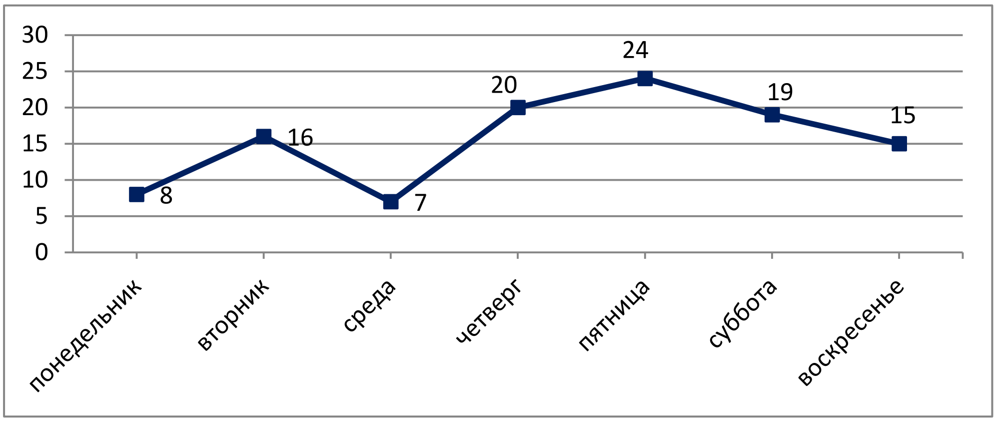

52 нче рәсем - 2017 елда атна көннәрендә юл-транспорт һәлакәте бүленеше

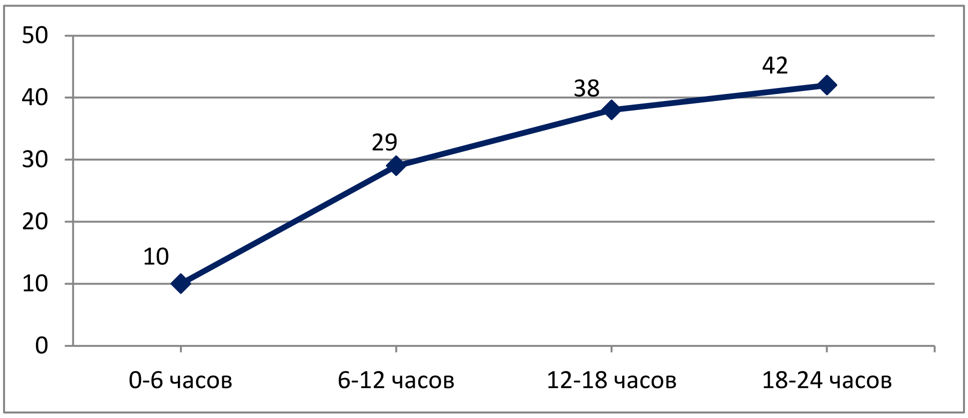

53 нче рәсем - 2017 елда тәүлекнең бер сәгатьенә юл-транспорт һәлакәте бүленеше

Шулай итеп, үткәрелгән анализ нәтиҗәсендә ТР ЗМР территориясендә юл-транспорт һәлакәте килеп чыгуга китерә торган төп сәбәпләр һәм шартлар билгеләнде.

БӘЯЛӘМӘ

Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының (Россия Транспорт министрлыгының) «Юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында» 2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы боерыгы таләпләренә туры китереп, ТР ЗМР КСОДД эшләүнең беренче этабы кысаларында тикшеренү территориясендә ОДД системасын характерлый торган чыганак мәгълүматларын җыю, гомумиләштерү, системалаштыру һәм анализлау гамәлгә ашырылды.

Табигый күзәтүләр уздырылды, транспорт агымнары хәрәкәте һәм төп төеннәрдә пассажирлар агымы характеристикалары буенча тикшеренүләр уздырылды, шулай ук түбәндәгеләргә анализ ясалды:

- территорияне планлаштыру документларына һәм территорияне планлаштыру документларына, стратегик планлаштыру документларына;
- маршрут транспорт чараларының хәрәкәт параметрларына,
- транспорт чараларын вакытлыча туктап тору һәм тукталыш өчен урыннар урнаштыру буенча;
- юл хәрәкәте шартлары, шул исәптән УДС йөкләнеше турындагы мәгълүматларны да кертеп;
- муниципаль район территориясендә пассажирлар һәм йөк ташу агымнарына;
- юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу сәбәпләрен ачыклап, авария хәлендәге статистик мәгълүматларга.

Шулай итеп, эшләрне үтәү барышында беренче этапта Татарстан Республикасының ЗМР юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә төп проблемалар ачыкланды.

Алынган эш нәтиҗәләре эшләрнең киләсе этабында фаразланган чорларга юл хәрәкәтен оештыру буенча программа чараларын эшләүгә нигез булып тора. ТР ЗМР территориясендә УДС гамәлдәге торышы һәм кулланылучы ысуллар һәм ТСОДД модернизация чараларын этаплап тормышка ашыруны, локаль объект дәрәҗәсендә дә, гомуми системалы дәрәҗәдә дә ОДДны камилләштерү буенча прогрессив проект чишелешләрен эзләүне һәм кертүне таләп итә.

ФАЙДАЛАНЫЛГАН ЧЫГАНАКЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. "Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы Федераль закон.
2. Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы (Россия Транспорт министрлыгы) 2015 елның 17 мартындагы «Юл хәрәкәтен оештыруның проектларына һәм схемаларына әзерлек кагыйдәләрен раслау турында» 43 нче номерлы боерыгы
3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларын раслау турында» 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары (09.08.2016 үзг.).
4. 2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең транспорт стратегиясе (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2008 елның 22 декабрендәге 1734-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган).
5. 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясе (2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланды).
6. Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хуҗалыгы министрлыгының 2017 елның 24 июлендәге 253 номерлы боерыгы белән расланган 2030 елга кадәр перспективада 2016-2021 елларга Татарстан Республикасы транспорт комплексын үстерү стратегиясе.
7. «2014-2022 елларга Татарстан Республикасы транспорт системасын үстерү» дәүләт программасы.
8. Шәһәр яны пассажирлар йөртү өлешендә 2030 елга кадәр Татарстан Республикасы халкына транспорт хезмәте күрсәтүнең комплекслы планы.
9. Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы.
10. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).
11. 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр чорга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе (Электрон ресурс): - Керү датасы: 14.04.2018.
12. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының шәһәр һәм авыл җирлекләренең генераль планнары (Электрон ресурс): - Керү датасы: 12.04.2018.
13. СП 42.13330.2016. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89. [Текст] -СНиП 2.07.01-89* алмашка; кертелгән 2017-07-01. - М.: ФГБУ ЦНИИП Минстроя Минстроя, 2016.
14. ГОСТ 33062-2014. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Юл һәм юл буе сервисы объектларын урнаштыруга таләпләр.

15. СП 34.13330.2012 Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02-85*актуаль редакциясе .
16. ГОСТ Р 52766-2007. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Җиһазлау элементлары. Гомуми таләпләр.
17. ГОСТ Р 50597-93. "Автомобиль юллары һәм урамнар. Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү шартлары буенча мөмкин булган эксплуатация торышына таләпләр».
18. ОДМ 218.2.020-2012 «Автомобиль юлларының үткәрү сәләтен бәяләү буенча методик тәкъдимнәр».
19. ОДМ 218.6.011-2013. «Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру чараларын планлаштыру өчен федераль әһәмияттәге автомобиль юлларында авария хәлендәге юл шартларының йогынтысын бәяләү методикасы».
20. Юл хәрәкәтен оештыруның заманча ысулларын эшләүгә юнәлдерелгән фәнни тикшеренүләр үткәрү, шул исәптән транспорт агымнарының хәрәкәт режимнарының юл хәрәкәте иминлегенә йогынтысын тикшерүгә нигезләнгән. НИР турында хисап (Этап № 1) (НИИАТ); җит. С.Н. Карасевич; башкар: [МАДИ (ГТУ), ИрГТУ, РГСУ һ.б.] - Мәскәү; 2014. - Дәүләт контракты № 14/5/1/01 30.07.2014 ел Дәүләт заказчысы - Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы.
22. Карасевич С.Н., Капский Д.В. Шәһәр тибындагы поселокларда һәм шәһәрләрдә һәлакәткә очраган урыннарны анализлау методы / С.Н. Карасевич, Д.В. Капский / Научн. вест. автомоб. т-та / НИИАТ. - Мәскәү, 2015. - Вып.: 07-09 (июль-сентябрь). - Б. 23-35.
23. Карасевич, С.Н.һәм башкалар Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында юл куркынычсызлыгы аудитын уздыруга принципларны һәм алымнарны үстерү / С.Н. Карасевич, В.А. Грабауров, Е.Н. Кот / Фәнни хәбәр. Автомоб. т-та / НИИАТ. - Мәскәү, 2013. - Вып. 5 (май). - Б. 11-18.

А КУШЫМТАСЫ

Әлеге кушымтада «ТР ЗМР территориясендә КСОДД эшләү» хисабының 4 нче таблицасында күрсәтелгән төеннәрдә транспорт агымының интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре китерелгән, әлеге хисапта табигый тикшеренүләр үткәрү методикасы һәм процессы тасвирламасы бар.
Әлеге кушымтада 15 бүлекчә бар – һәр төен өчен 1әр бүлекчә. Һәр бүлекчәдә тикшерелә торган төен схемасы һәм үлчәүләр нәтиҗәләре белән таблица китерелгән. Үлчәү нәтиҗәләре таблицаларында түбәндәге ТЧ тибындагы классификация һәм , ВСН 45-68, ОН 025270-66 и СП 34.13330.2012 нигезендә коэффициентларга китерү кулланыла:

1. индивидуаль транспорт (ИТ), китерү коэффициенты - 1;
2. аз сыйдырышлы җәмәгать транспорты (ПАЗ тибындагы автобус), китерү коэффициенты - 1,4;
3. җәмәгать транспортыурта сыйдырышлылык (Лиаз 529265 тибындагы шәһәр автобусы) - (СВ), китерү коэффициенты - 2,5;
4. җәмәгать транспорты зур сыйдырышлы (бергә тупланган автобус) - (БВ), китерү коэффициенты - 4,6;
5. кече йөк транспорты (ГАЗель Некст тибындагы 2 тоннага кадәр йөк күтәрү) - (М ГР), китерү коэффициенты - 1,3;
6. урта йөк транспорты (ГАЗон Некст тибындагы 8 тоннага кадәр йөк күтәрү) - (СР ГР), китерү коэффициенты - 1,6;
7. зур йөк транспорты (автопоездлардан кала 8 тоннадан артык йөк күтәрү) - (Б ГР), китерү коэффициенты - 1,8;
8. автопоездлар (АП), китерү коэффициенты - 2,7;
9. Мотоциклар (Мото), китерү коэффициенты - 1,0;
10. Велосипедлар (Вело), китерү коэффициенты - 1,0;

А.1 Ленин һәм Татарстан урамнары кисеше

А.1.1 рәсеме - Ленин һәм Татарстан урамнары кисеше

А.1.1 нче таблица - Хәрәкәтнең интенсив үлчәмнәре нәтиҗәләре, иртәнге пик сәгатьтә, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеш е	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомум и	керү	чыгу юлы
1	1-2	260	12	28	0	0	0	0	0	0	0	300	0	353	598	710
	1-4	188	8	8	8	4	0	4	0	0	0	220	13	245		
2	2-1	236	4	4	8	0	0	0	0	0	0	252	0	266	628	909
	2-4	288	4	12	8	4	8	4	0	0	0	328	26	362		
3	3-1	276	0	16	4	4	0	0	0	0	0	300	6	330	678	0
	3-2	240	0	0	4	0	0	4	0	0	0	248	8	258		
	3-4	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	0	90		
4	4-1	108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108	0	114	412	697
	4-2	216	4	8	8	4	4	4	0	0	0	248	19	298		
	Барлыгы	1896	32	76	40	16	12	16	0	0	0	2088	72	2316	231 6	2316

А.1.2 таблицасы - Хәрәкәтнең интенсивлыгы үлчәү нәтиҗәләре, кичке пик сәгатьтә, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	84	0	8	0	0	0	0	0	0	0	92	0	110	350	866
	1-4	136	24	24	0	4	0	0	0	0	0	188	6	240		
2	2-1	432	24	36	0	0	0	0	0	0	0	492	0	562	851	776
	2-4	204	12	20	12	0	0	0	0	0	0	248	0	289		
3	3-1	164	0	28	0	4	12	0	0	0	0	208	25	264	641	0
	3-2	224	8	4	0	0	12	0	0	0	0	248	20	271		
	3-4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	106		
4	4-1	24	0	4	0	0	0	0	0	0	0	28	0	40	435	635
	4-2	304	16	20	4	0	0	0	0	0	0	344	0	395		
	Барлыгы	1672	84	144	16	8	24	0	0	0	0	1948	51	2277	2277	2277

А.2 Төзүчеләр проспекты һәм Башкала урамы киселеше

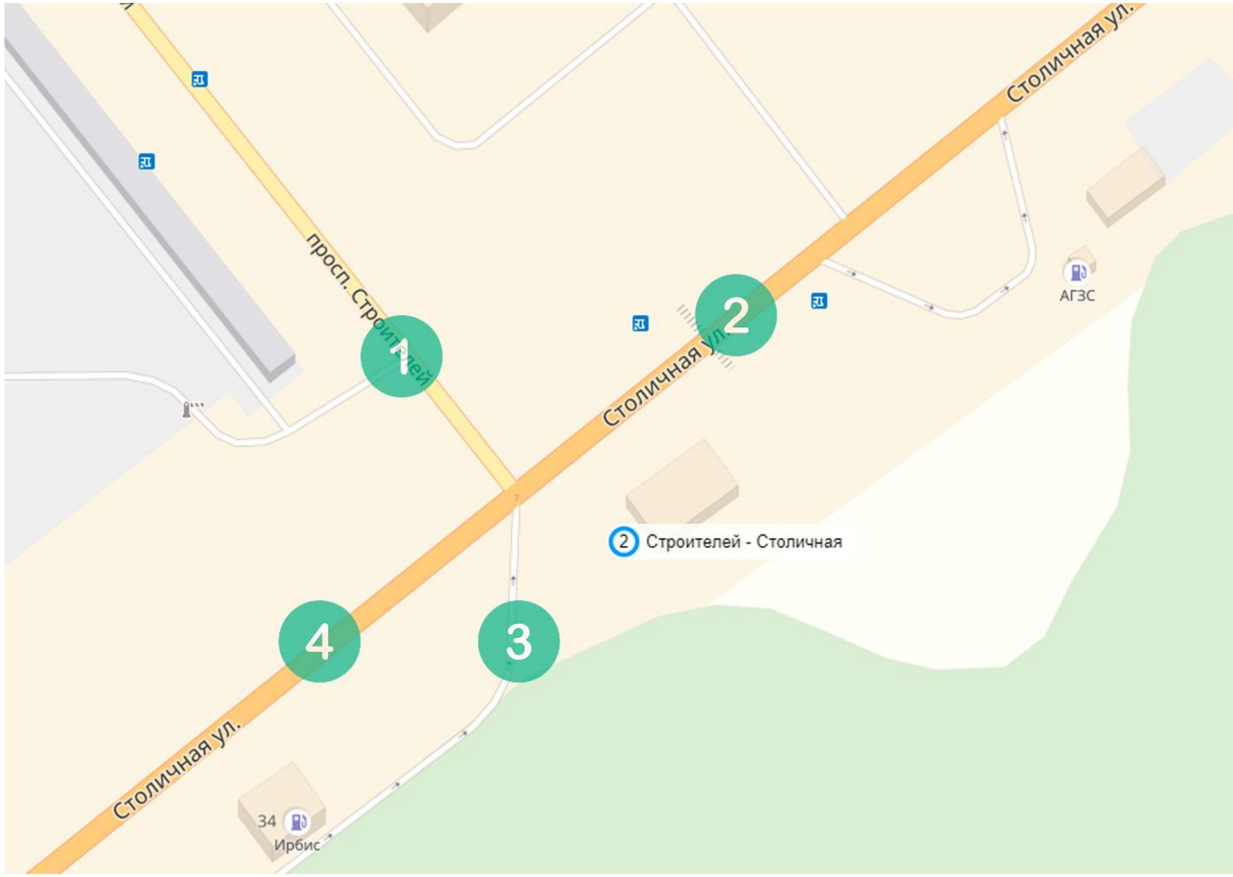

А.2.1 рәсеме - Төзүчеләр проспекты һәм Башкала урамы киселеше

А.2.1 нче таблица - Кичке пик сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәме нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	0	90	302	676
	1-4	140	8	20	4	0	0	0	0	0	0	172	0	212		
2	2-1	304	0	4	0	8	0	0	0	0	0	316	11	328	966	598
	2-4	596	4	0	4	4	0	0	8	0	0	616	27	638		
3	3-1	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	30	90	0
	3-2	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	0	54		
	3-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
4	4-1	268	12	8	0	0	0	4	0	0	0	292	8	318	772	856
	4-2	408	4	0	4	8	0	0	4	0	0	428	22	454		
	Барлыгы	1872	28	32	12	20	0	4	12	0	0	1980	68	2130	2130	2130

А.2.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәмнәре нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	88	0	4	0	0	0	0	0	0	0	92	0	104	289	239
	1-4	132	12	12	0	0	0	0	0	0	0	156	0	185		
2	2-1	48	0	0	0	4	0	0	0	0	0	52	6	58	465	470
	2-4	360	0	0	4	16	4	8	0	0	0	392	42	407		
3	3-1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	30	0
	3-2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
	3-4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
4	4-1	132	16	4	0	0	0	0	0	0	0	152	0	171	527	602
	4-2	312	0	0	4	4	8	4	0	0	0	332	26	356		
	Барлыгы	1084	28	20	8	24	12	12	0	0	0	1188	74	1311	1311	1311

А.3 Королев һәм Башкала урамнары киселеше

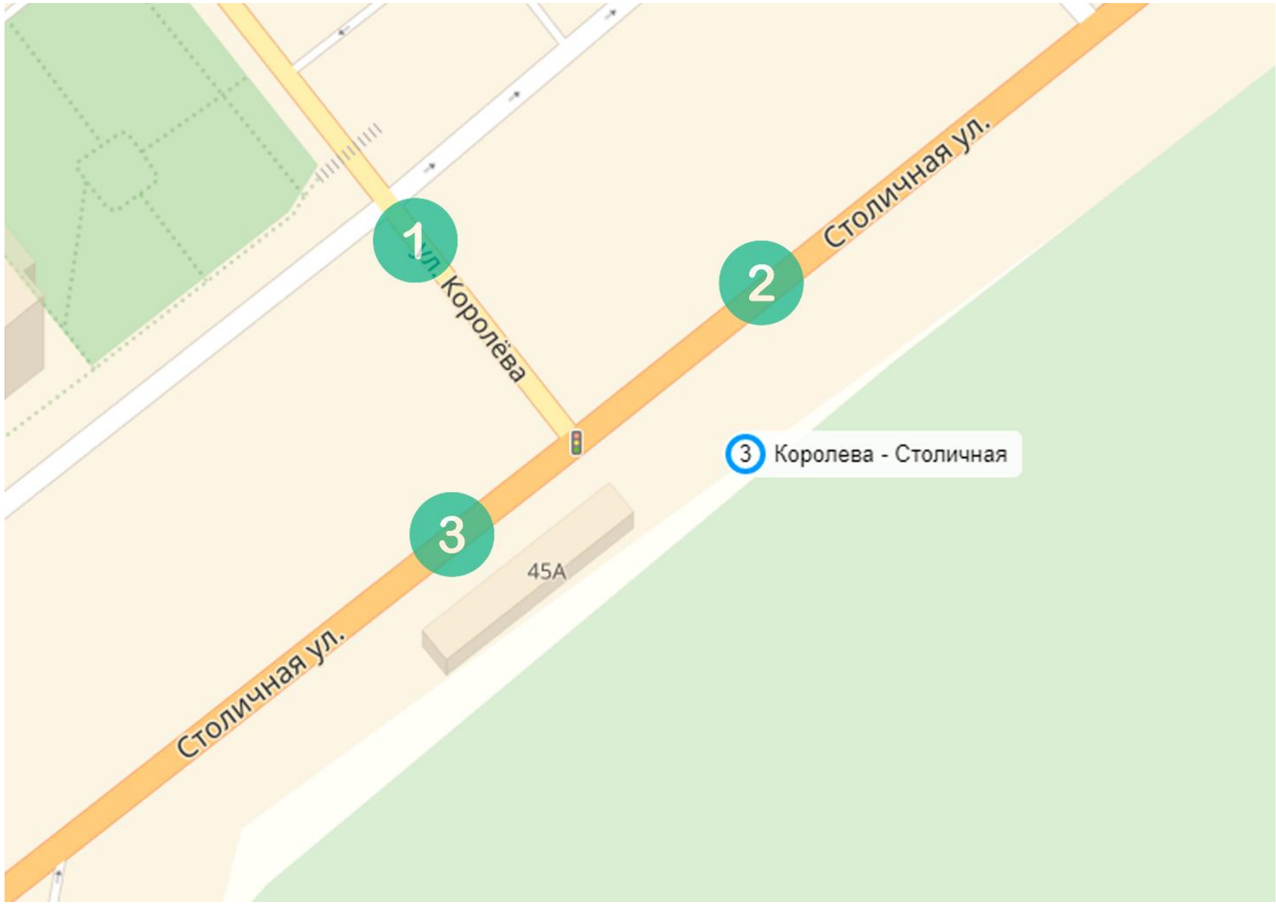

А.3.1 рәсеме - Королев һәм Башкала урамнары киселеше

А.3.1 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, эш көне

Кер	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

ү	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	320	8	16	4	0	0	0	0	0	0	348	0	382	870	249
	1-3	404	0	20	20	8	0	0	0	0	0	452	11	488		
2	2-1	24	0	0	0	0	4	0	0	0	0	28	7	37	684	938
	2-3	612	12	0	0	12	0	0	0	0	0	636	16	647		
3	3-1	180	0	4	12	4	0	0	0	0	0	200	6	212	768	1135
	3-2	520	8	4	0	8	0	0	0	0	0	540	11	556		
	Барлыгы	2060	28	44	36	32	4	0	0	0	0	2204	51	2322	2322	2322

А.3.2 нче таблица - Кичке пик -сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	180	12	4	0	0	0	0	0	0	0	196	0	213	391	292
	1-3	156	0	0	16	0	0	0	0	0	0	172	0	178		
2	2-1	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80	0	86	547	592
	2-3	440	0	0	0	0	0	8	0	0	0	448	15	461		
3	3-1	188	0	0	12	0	0	0	0	0	0	200	0	206	585	639
	3-2	348	0	0	0	0	4	4	4	0	0	360	25	379		
	Барлыгы	1392	12	4	28	0	4	12	4	0	0	1456	40	1523	1523	1523

А.4 Королев - Гайдар урамнары киселеше

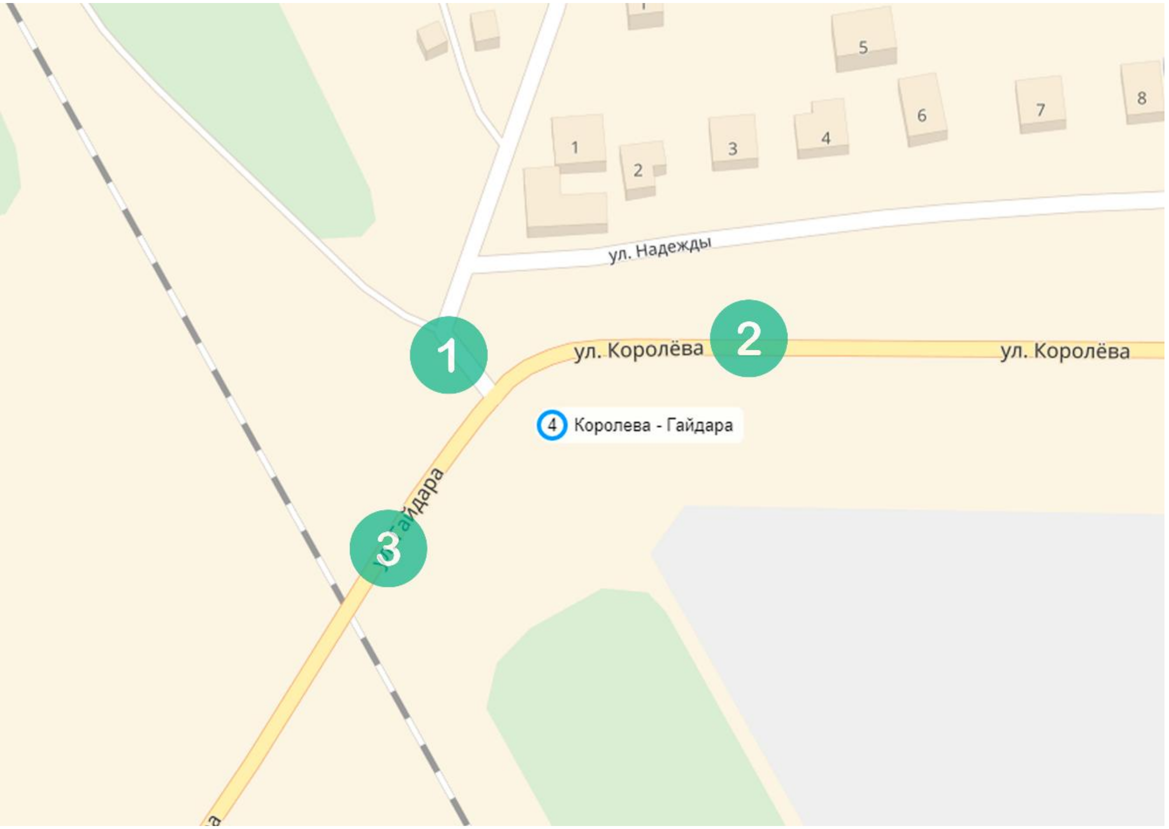

А.4.1 рәсеме - Королев - Гайдар урамнары киселеше

А.4.1 нче таблица - Иртәнге пик сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк	гомуми	керү	чыгу юлы

													машинасы			
1	1-2	316	16	0	0	0	0	12	0	0	0	344	22	366	400	360
	1-3	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	34		
2	2-1	252	16	12	0	4	0	4	0	0	0	288	13	322	344	403
	2-3	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	22		
3	3-1	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	0	38	75	56
	3-2	24	0	0	0	0	4	0	0	0	0	28	7	37		
	Барлыгы	668	32	12	0	4	4	16	0	0	0	736	42	819	819	819

А.4.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәмнәре нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	316	8	4	0	4	0	0	0	0	0	332	6	348	418	334
	1-3	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64	0	70		
2	2-1	252	4	8	0	0	0	0	0	0	0	264	0	284	306	354
	2-3	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	22		
3	3-1	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	50	56	92
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	Барлыгы	692	12	12	0	4	0	0	0	0	0	720	6	780	780	780

А.5 Заикин һәм Октябрь урамнары киселеше

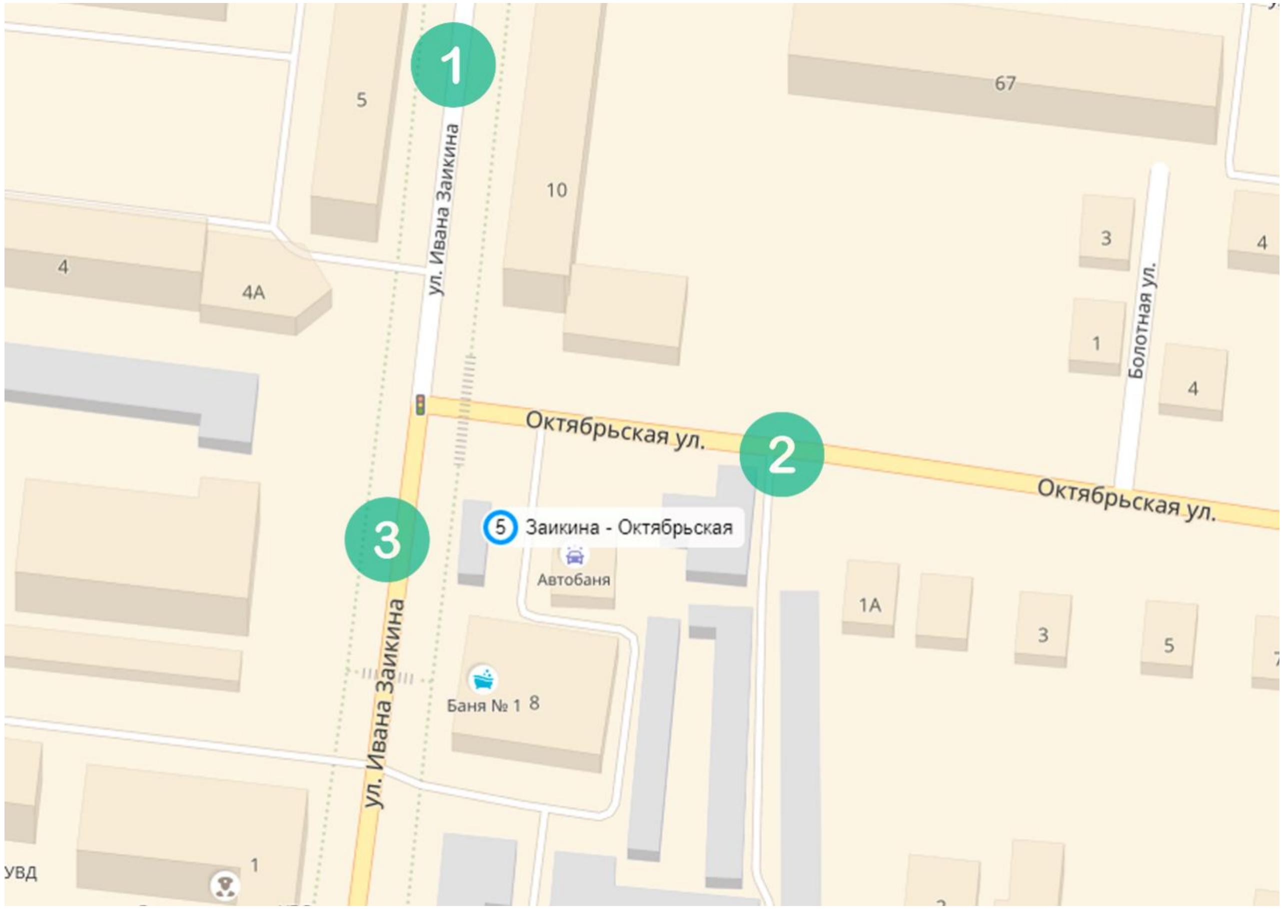

Рәсем А.5.1 - Заикин һәм Октябрь урамнары киселеше

А.5.1 нче таблица - Кичке пик сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәме нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	320	4	8	0	8	0	0	4	0	0	344	22	371	831	823
	1-3	372	20	12	24	0	0	0	0	0	0	428	0	460		
2	2-1	348	16	0	8	0	0	0	0	0	0	372	0	385	595	615
	2-3	188	4	4	0	0	0	0	0	0	0	196	0	210		
3	3-1	356	8	16	20	4	0	0	0	0	0	404	6	438	682	670
	3-2	212	4	4	4	0	4	0	0	0	0	228	7	244		
	Барлыгы	1796	56	44	56	12	4	0	4	0	0	1972	35	2108	2108	2108

А.5.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәмнәр нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	104	4	0	4	8	0	0	0	0	0	120	11	128	226	180
	1-3	80	0	0	0	12	0	0	0	0	0	92	16	98		
2	2-1	72	0	0	0	4	0	0	0	0	0	76	6	82	260	134
	2-3	156	0	0	16	0	0	0	0	0	0	172	0	178		
3	3-1	80	0	0	0	4	0	4	0	0	0	88	13	98	104	276
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	Барлыгы	492	4	0	20	4	4	16	0	0	0	548	46	590	590	590

A.6 Паратск һәм К. Маркс урамнары киселеше

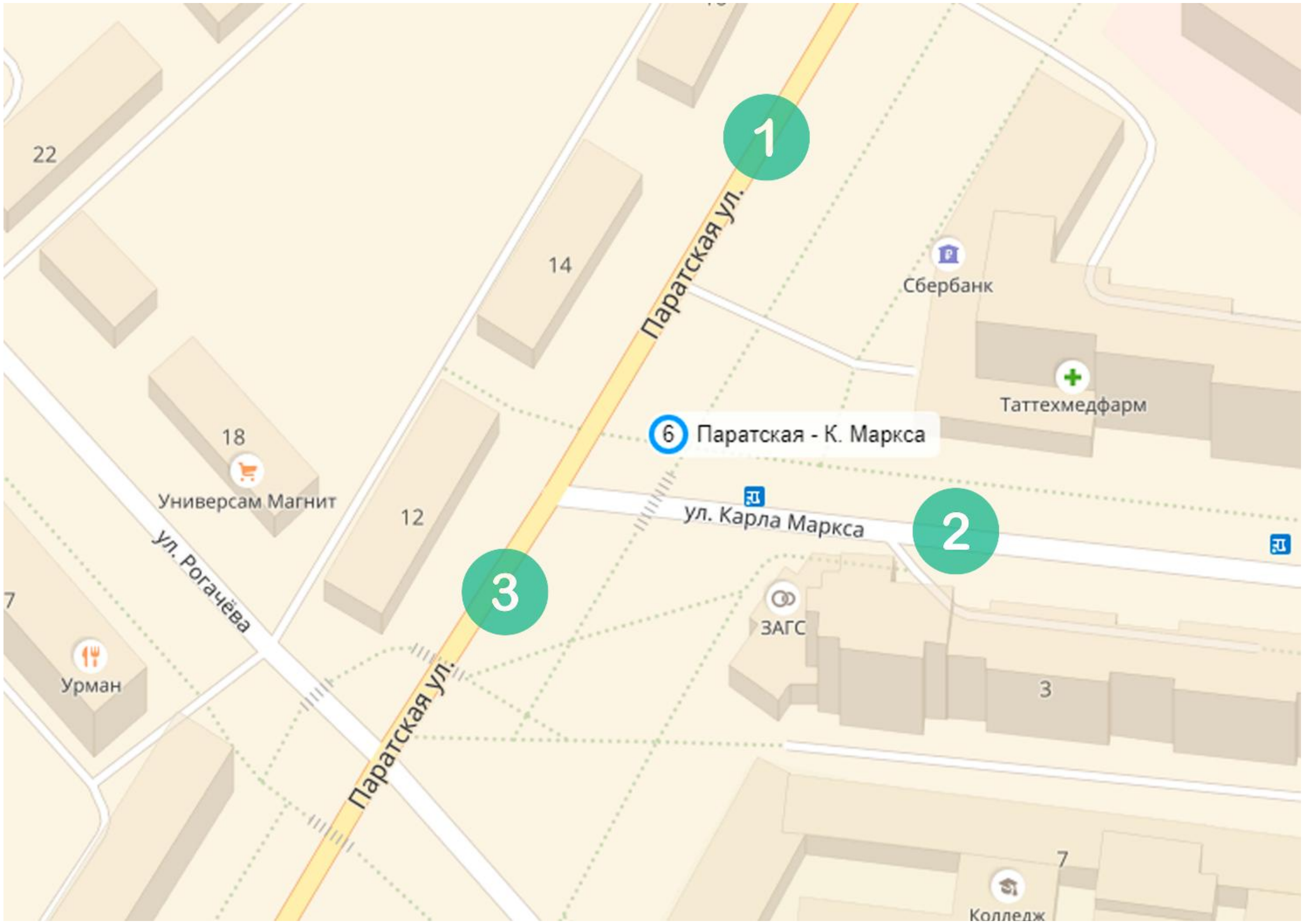

Рәсем А.6.1 - Паратск һәм К. Маркс урамнары киселеше

А.6.1 нче таблица - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәме нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	16	4	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	28	375	491
	1-3	288	4	12	0	4	8	0	0	0	0	316	18	347		
2	2-1	56	12	0	0	8	0	0	0	0	0	76	11	87	197	34
	2-3	92	8	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	110		
3	3-1	384	0	4	0	4	0	0	0	0	0	392	6	404	410	457
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	Барлыгы	836	28	16	0	16	8	0	0	0	0	904	35	982	982	982

А.6.2 нче таблица - Иртәнге пик -сәгатьтә хәрәкәт интенсивлык үлчәм нәтиҗәләре, ял көне нәтиҗәләре

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	216	154
	1-3	164	4	8	0	4	4	0	0	0	0	184	12	206		
2	2-1	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	16	100	16
	2-3	44	4	4	0	0	0	4	4	0	0	60	18	84		
3	3-1	104	0	4	0	4	4	4	0	0	0	120	19	138	144	290
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	Барлыгы	320	12	16	0	8	8	8	4	0	0	376	49	460	460	460

A.7 Паратск һәм Энгельс урамнары киселеше

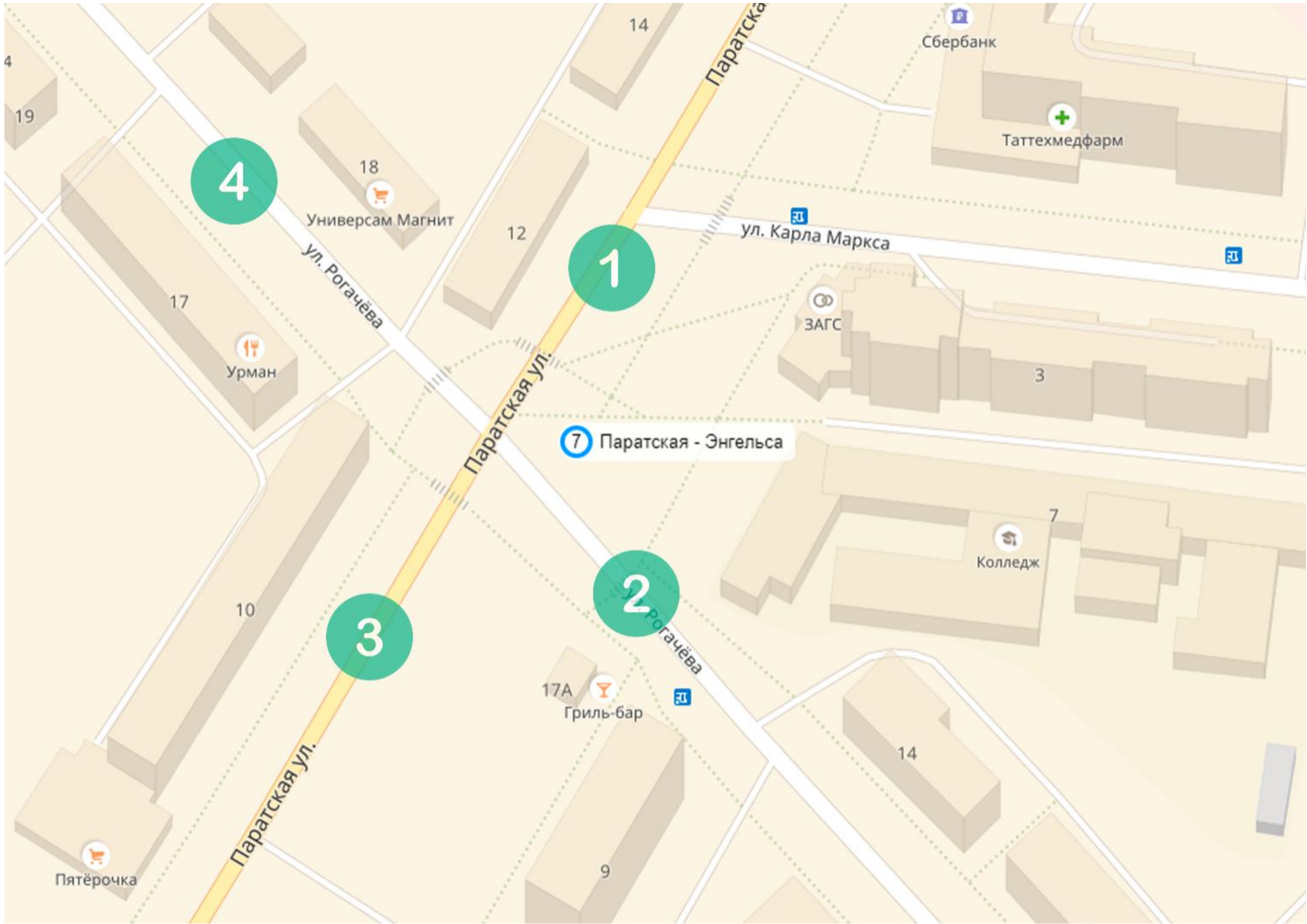

Рәсем А.7.1 - Паратск һәм Энгельс урамнары киселеше

А.7.1 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	92	12	12	0	0	0	0	0	0	0	116	0	145	825	474
	1-3	480	8	16	0	0	12	8	0	0	0	524	34	571		
	1-4	96	0	0	0	0	4	0	0	0	0	100	7	109		
2	2-1	80	0	4	0	0	4	0	0	0	0	88	7	103	291	410
	2-3	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80	0	86		
	2-4	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	96	0	102		
3	3-1	344	0	4	0	0	4	0	0	0	0	352	7	367	580	735
	3-2	144	0	0	0	0	4	0	0	0	0	148	7	157		
	3-4	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	56		
4	4-1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	190	267
	4-2	108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108	0	108		
	4-3	72	0	0	0	4	0	0	0	0	0	76	6	78		
	Барлыгы	1652	20	36	0	4	28	8	0	0	0	1748	68	1886	188 6	1886

А.7.2 нче таблица - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	12	4	12	0	0	0	0	0	0	0	28	0	54	260	247
	1-3	128	8	0	0	0	4	0	0	0	0	140	7	152		
	1-4	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	0	54		
2	2-1	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	42	154	165
	2-3	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	64	0	70		
	2-4	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	42		
3	3-1	164	0	0	0	0	4	0	0	0	0	168	7	177	266	240
	3-2	60	0	0	0	0	4	0	0	0	0	64	7	73		
	3-4	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	16		
4	4-1	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	28	84	112
	4-2	28	0	4	0	0	0	0	0	0	0	32	0	38		
	4-3	12	0	0	0	4	0	0	0	0	0	16	6	18		
	Барлыгы	632	12	16	0	4	12	0	0	0	0	676	27	764	764	764

A.8 Октябрь һәм Чапаев урамнары киселеше

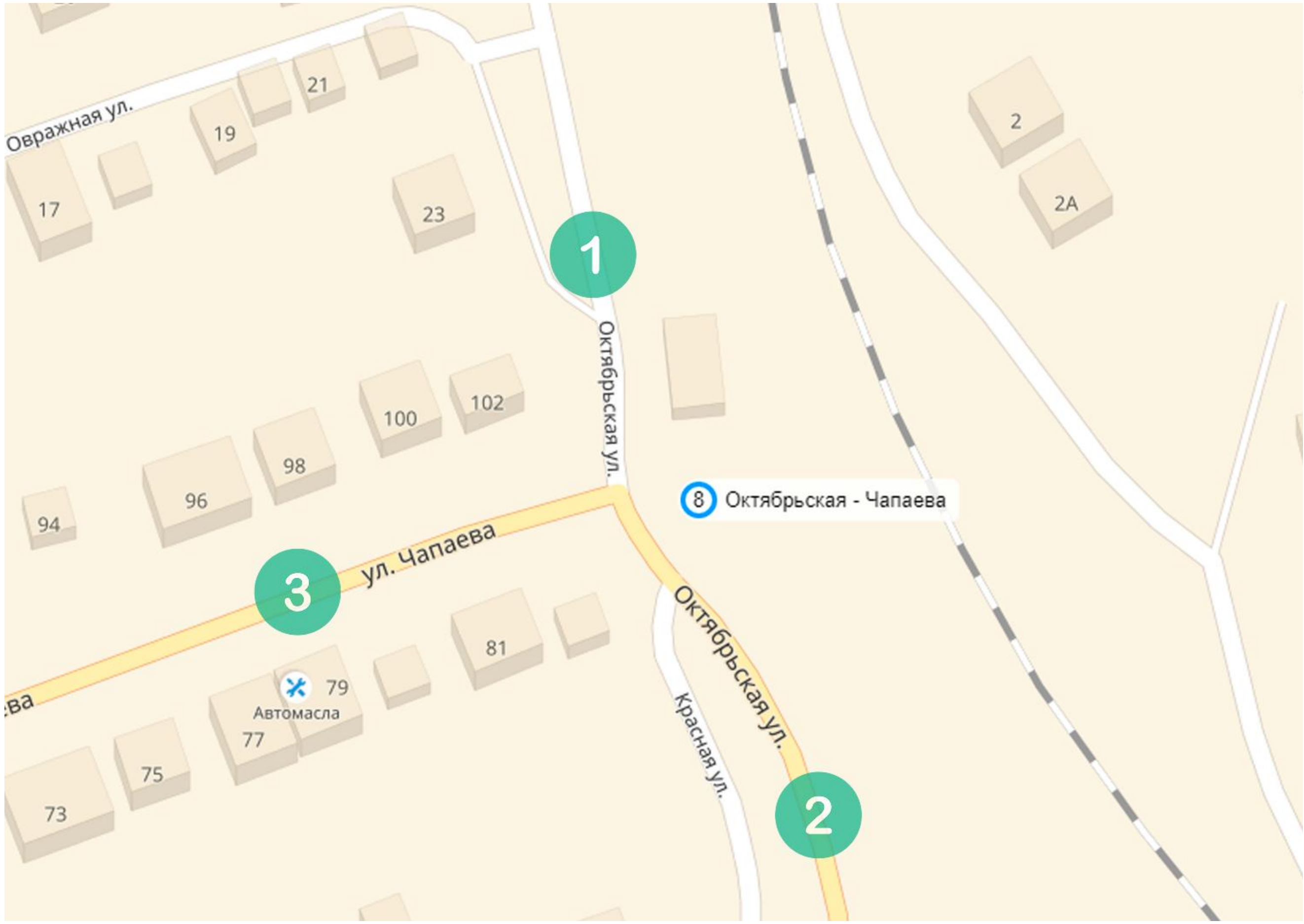

A.8.1 рәсеме - Октябрь һәм Чапаев урамнары киселеше

A.8.1 таблицасы - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәү нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	34	48	324
	1-3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
2	2-1	292	0	0	0	0	0	0	0	0	0	292	0	298	340	88
	2-3	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	42		
3	3-1	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	26	80	56
	3-2	44	0	0	0	4	0	0	0	0	0	48	6	54		
	Барлыгы	428	0	0	0	4	0	0	0	0	0	432	6	468	468	468

А.8.2 таблицасы - Кичке пик -сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәү нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14	24	216
	1-3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
2	2-1	164	0	0	0	0	0	0	0	0	0	164	0	170	184	51
	2-3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
3	3-1	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	46	83	24
	3-2	20	0	0	0	4	4	0	0	0	0	28	12	37		
	Барлыгы	244	0	0	0	4	4	0	0	0	0	252	12	291	291	291

А.9 Гоголь һәм Белинский урамнары киселеше

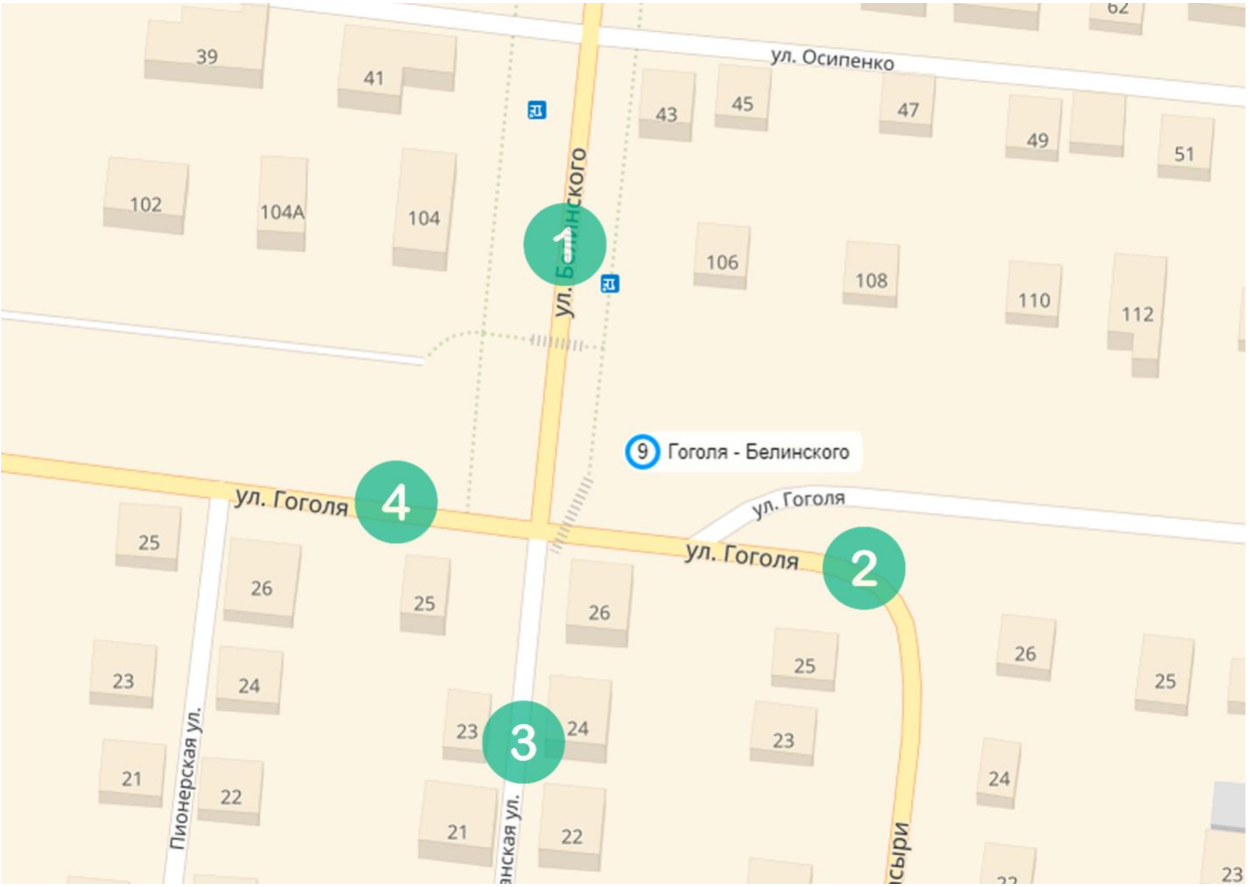

А.9.1 рәсеме - Гоголь һәм Белинский урамнары киселеше

А.9.1 таблицасы - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәү нәтиҗәләре, эш көне

Кер	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

Ү	юнәлеше	ТЧ/сәг	М В	С В	Б В	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомум и	керү	чыгу юлы
1	1-2	652	0	16	0	0	12	0	0	0	0	680	20	718	750	644
	1-3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
	1-4	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	18		
2	2-1	440	4	24	4	4	24	4	0	0	0	504	51	566	692	902
	2-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	2-4	96	0	0	0	0	4	0	4	0	0	104	18	120		
3	3-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	12	20
	3-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
	3-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
4	4-1	72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	72	0	72	250	138
	4-2	172	4	0	0	0	0	0	0	0	0	176	0	178		
	4-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Барлыгы	1452	8	40	4	4	40	4	4	0	0	1556	89	1704	170 4	1704

А.9.2 нче таблица - Иртәнге пик -сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
	1-3	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	0	38		
1	1-4	588	16	12	0	12	0	0	0	0	0	628	16	659	719	83
	2-1	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	22		
	2-3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
2	2-4	148	0	0	0	4	4	0	0	0	0	156	12	165	185	64
	3-1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
	3-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
3	3-4	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14	501	824
	4-1	424	12	16	0	0	0	0	0	0	0	452	0	481		
	4-2	60	0	0	0	0	4	0	0	0	0	64	7	67		
4	4-3	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	12	79	513
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Барлыгы	1296	28	28	0	16	8	0	0	0	0	1376	35	1484	148 4	1484

А.10 Панфилов урамын һәм 16К-0883 юллары киселеше

А.10.1 рәсеме - Панфилов урамын һәм 16К-0883 юллары киселеше

А.10.1 нче таблица - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	72	76
	1-3	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	62		
2	2-1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14	24	24
	2-3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
3	3-1	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	62	76	72
	3-2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
	Барлыгы	136	0	0	0	0	0	0	0	0	0	136	0	172	172	172

А.10.2 нче таблица - Иртәнге пик сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	16	16
	1-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6		
2	2-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	60	56
	2-3	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	0	54		
3	3-1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	56	60
	3-2	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	46		
	Барлыгы	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	96	0	132	132	132

А.11 А-295 дан местечко Раифага борылыш

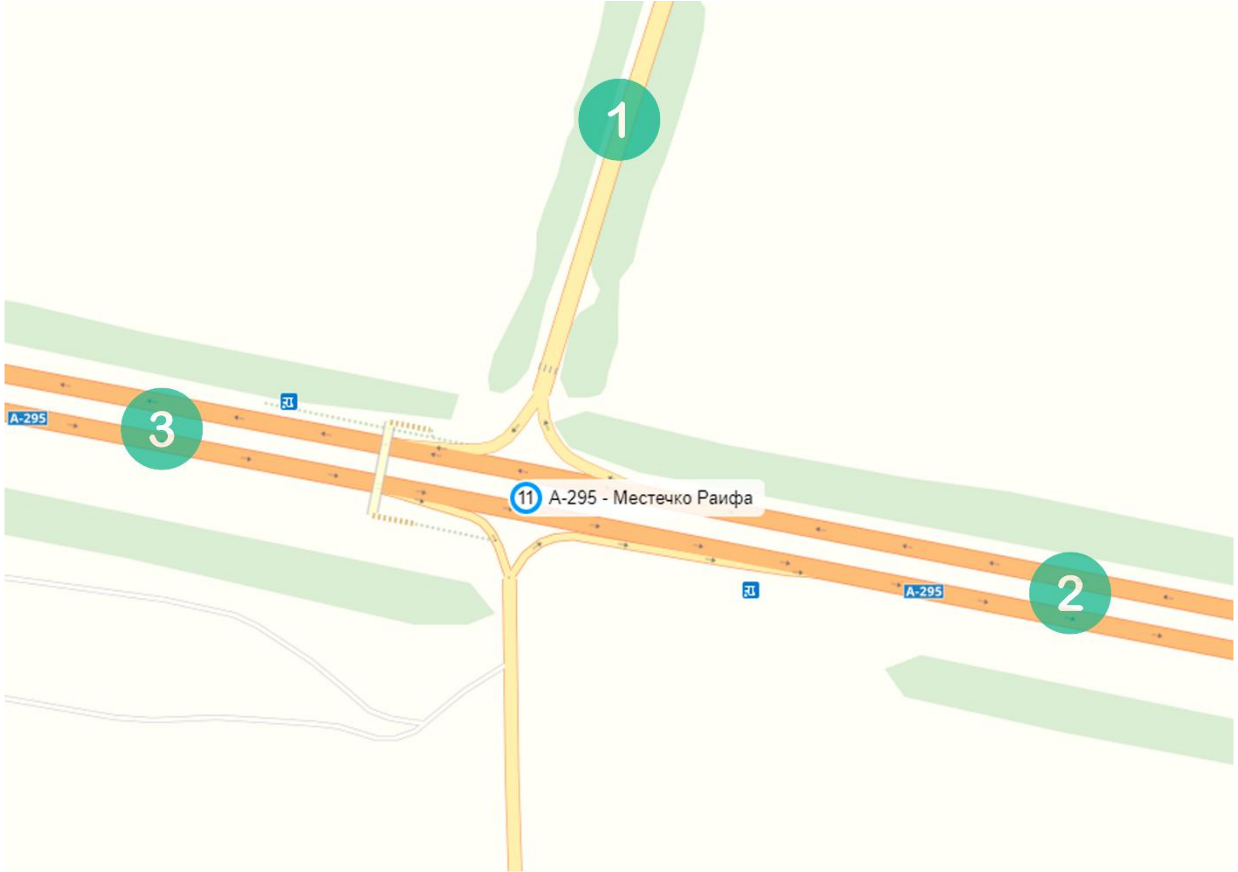

А.11.1 - А-295 дан местечко Раифага борылыш

А.11.1 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгын үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сә	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	г	ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-3	136	4	0	8	0	0	0	0	0	4	152	0	160	160	0
2	2-3	1124	20	8	4	56	16	52	0	0	0	1280	192	1358	1358	1256
3	3-2	1028	16	8	4	48	12	60	0	0	0	1176	190	1256	1256	1358
	Барлыгы	2288	40	16	16	104	28	112	0	0	4	2608	382	2792	2774	2614

А.11.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-3	108	0	0	4	0	20	8	0	0	0	140	47	165	165	0
2	2-3	464	16	24	4	0	40	28	8	0	0	584	136	693	693	560
3	3-2	408	20	20	4	0	24	8	4	0	0	488	64	560	560	693
	Барлыгы	980	36	44	12	0	84	44	12	0	0	1212	247	1436	1418	1253

А.12. М-7 белән Исаково янәшәсендә киселеш

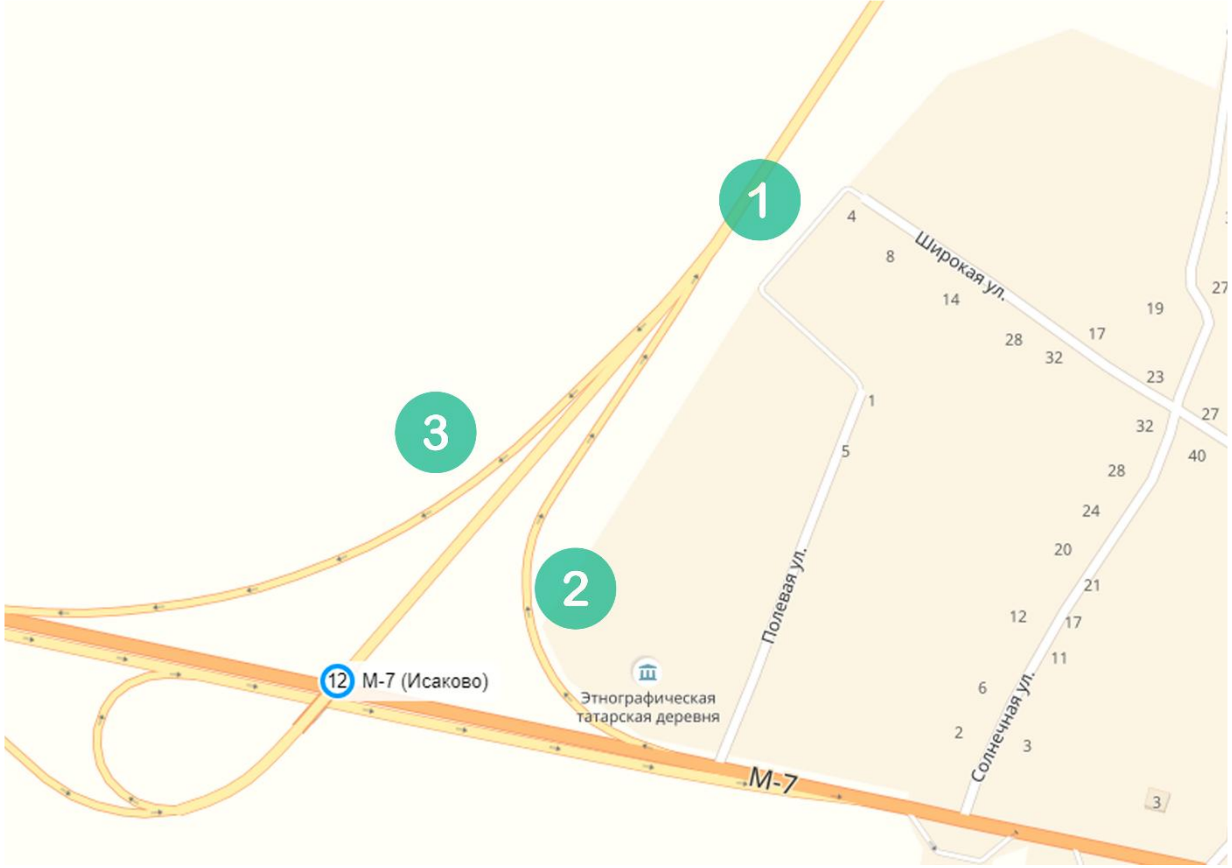

А.12.1 рәсеме - М-7 белән Исаково янәшәсендә киселеш

А.12.1 таблицасы - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-3	40	0	0	0	0	0	4	0	0	0	44	8	54	54	0
2	2-1	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	50	50	0
	Барлыгы	84	0	0	0	0	0	4	0	0	0	88	8	104	104	0

А.12.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	2-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	0
2	2-3	76	8	4	0	0	16	108	16	0	0	228	264	367	367	0
	Барлыгы	76	8	4	0	0	16	108	16	0	0	228	264	373	373	0

А.13. Альбаба Т/Ю пос янында киселеш

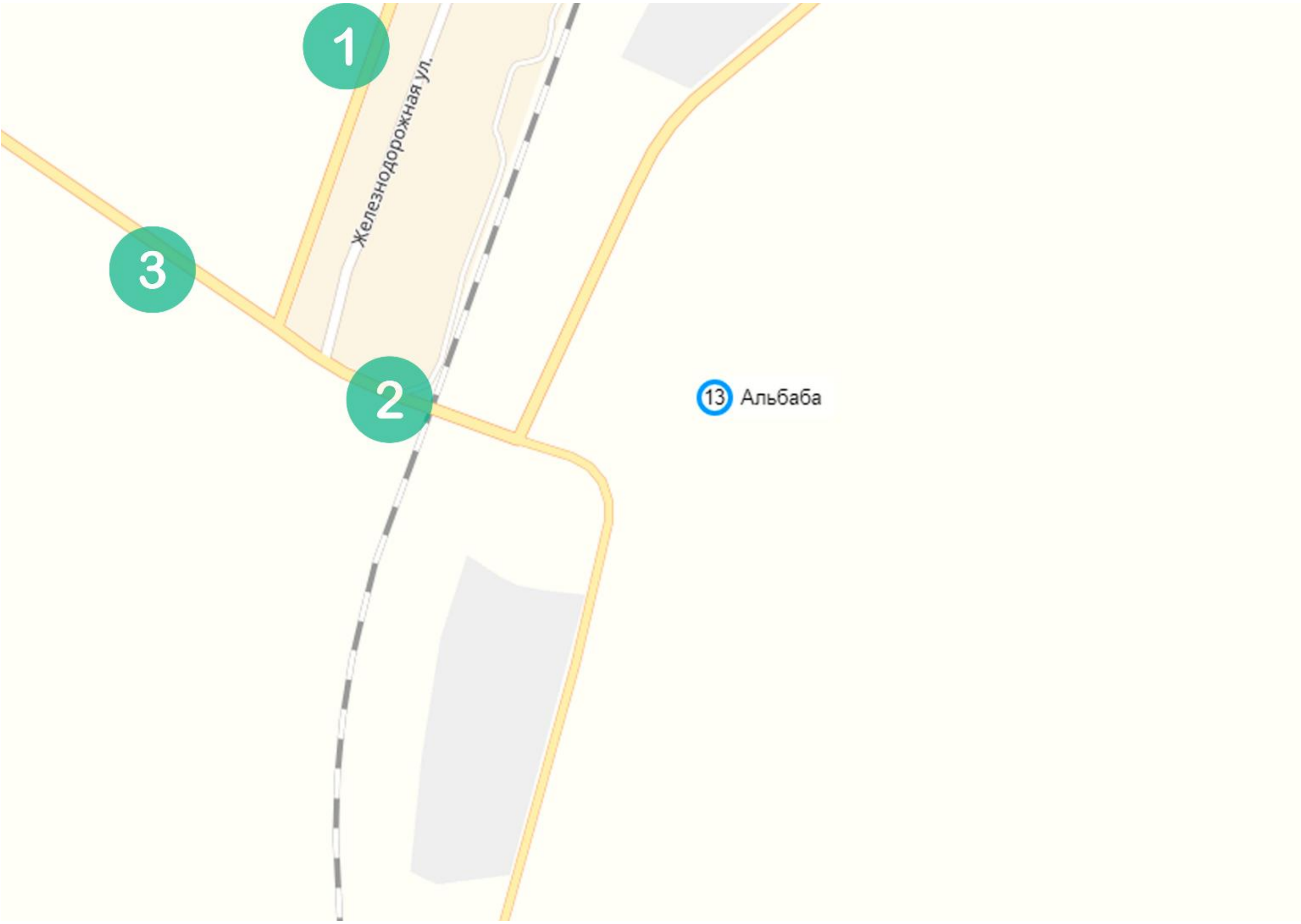

Рәсем А.13.1 -   Альбаба Т/Ю пос янында киселеш

А.13.1 таблицасы - Кичке пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	4	0	0	0	0	0	4	0	0	0	8	8	18	96	48
	1-3	56	8	0	0	4	0	0	0	0	0	68	6	78		
2	2-1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10	72	66
	2-3	12	0	0	0	0	0	24	0	0	0	36	44	62		
3	3-1	20	0	0	0	0	0	4	0	0	4	28	8	38	86	140
	3-2	20	0	0	0	0	0	12	0	0	0	32	22	48		
	Барлыгы	116	8	0	0	4	0	44	0	0	4	176	88	254	254	254

А.13.2 нче таблица - Иртәнге пик -сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	26	40
	1-3	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	8	0	20		
2	2-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	16	24
	2-3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	10		
3	3-1	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	34	52	30
	3-2	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	18		
	Барлыгы	48	0	4	0	0	0	0	0	0	0	52	0	94	94	94

A.14 Карл Маркс һәм Леваневский (Васильево) урамнары киселеше

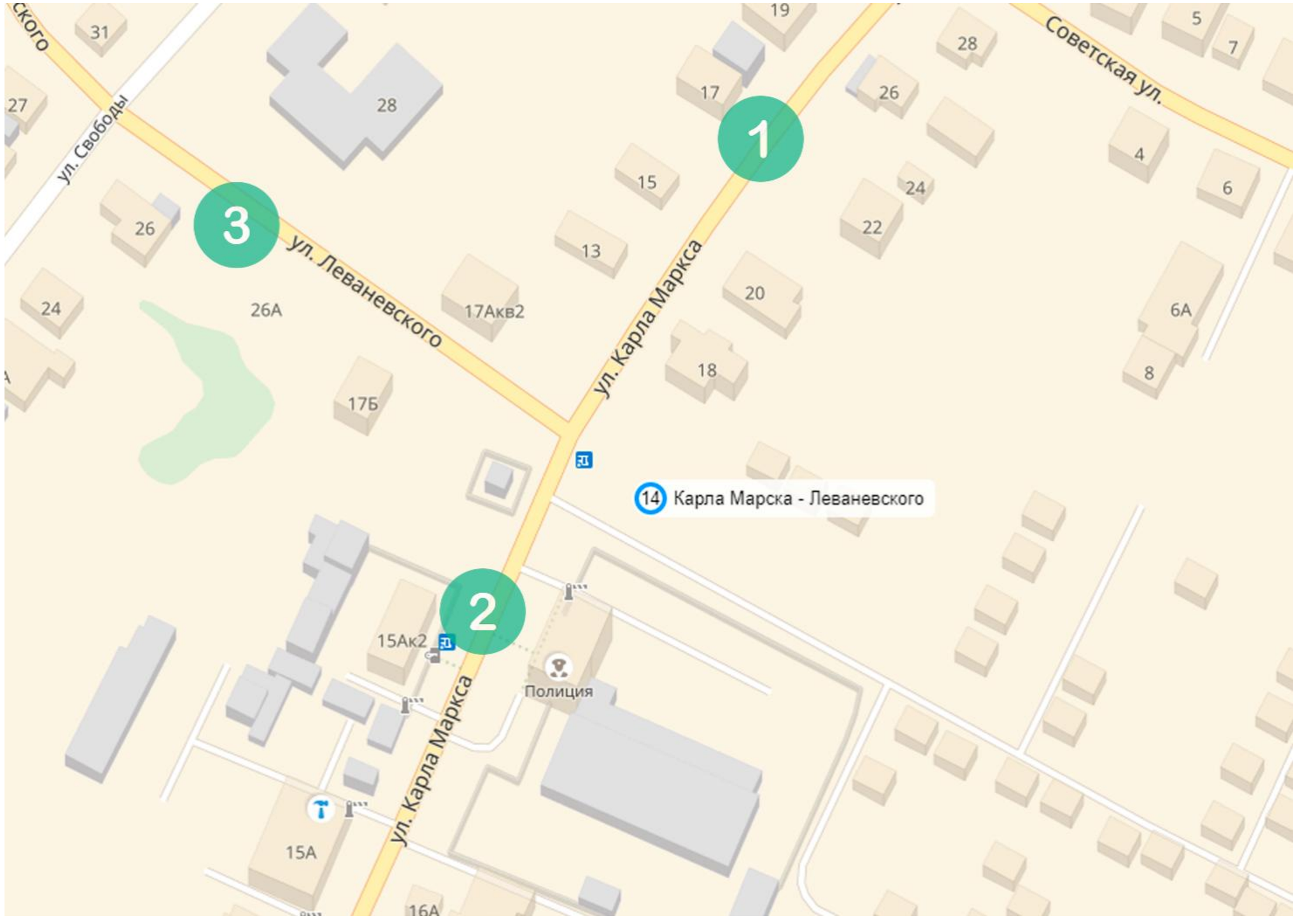

A.14.1 рәсеме - Карл Маркс һәм Леваневский (Васильево) урамнары киселеше

A.14.1 таблицасы - Иртәнге пик- сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	26	88	124
	1-3	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	62		
2	2-1	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	26	72	74
	2-3	4	4	12	0	0	0	0	0	0	0	20	0	46		
3	3-1	92	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92	0	98	146	108
	3-2	12	4	8	0	4	0	0	0	0	0	28	6	48		
	Барлыгы	204	8	20	0	4	0	0	0	0	0	236	6	306	306	306

А.14.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	34	84	64
	1-3	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	50		
2	2-1	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	0	38	58	54
	2-3	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	20		
3	3-1	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	26	46	70
	3-2	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	20		
	Барлыгы	140	8	0	0	0	0	0	0	0	0	148	0	188	188	188

А.15 Яр буе һәм Гагрин (Октябрь) урамнары кисеше

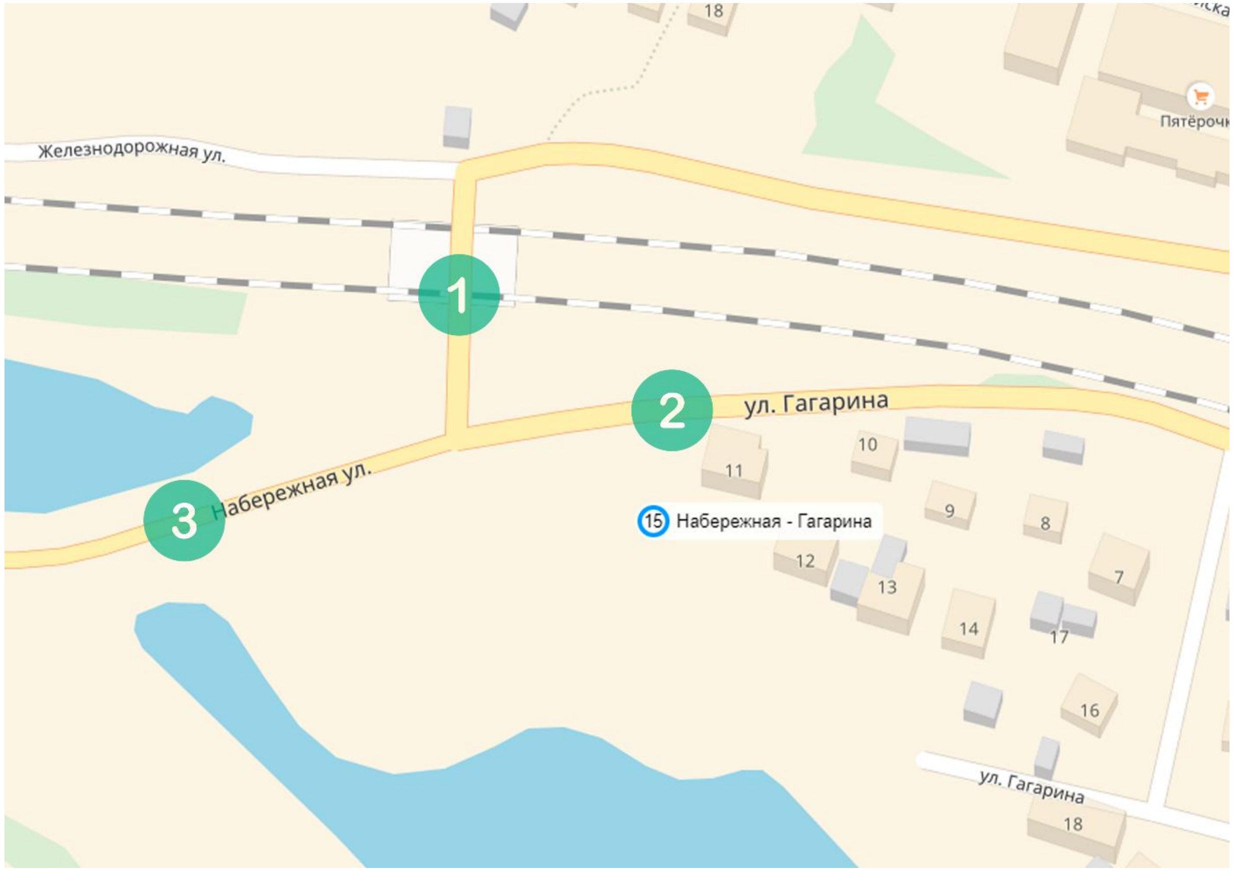

Рәсем А.15.1 - Яр буе һәм Гагрин (Октябрь) урамнары кисеше

А.15.1 таблицасы - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, эш көне

Керү	№	ИТ,	ОТ, ТЧ/сәг	М ГР,	СР ГР,	Б ГР,	АП,	МОТО,	ТЧ/сәг	Нәтиҗә,	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.

	юнәлеше	ТЧ/сәг	МВ	СВ	БВ	ТЧ/час	ТЧ/сәгать	ТЧ/сәг.	ТЧ/сәг	ТЧ/сәг		ТЧ/сәг	йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	0	74	88	52
	1-3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
2	2-1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14	28	100
	2-3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	14		
3	3-1	28	0	0	0	4	0	0	0	0	0	32	6	38	64	28
	3-2	16	0	0	0	4	0	0	0	0	0	20	6	26		
	Барлыгы	136	0	0	0	8	0	0	0	0	0	144	12	180	180	180

А.15.2 нче таблица - Иртәнге пик-сәгатьтә хәрәкәт интенсивлыгы үлчәм нәтиҗәләре, ял көне

Керү	№ юнәлеше	ИТ, ТЧ/сәг	ОТ, ТЧ/сәг			М ГР, ТЧ/час	СР ГР, ТЧ/сәгать	Б ГР, ТЧ/сәг.	АП, ТЧ/сәг	МОТО, ТЧ/сәг	ТЧ/сәг	Нәтиҗә, ТЧ/сәг	Китерелгән интенсивлык,берәмлек/сәг. кит.			
			МВ	СВ	БВ								йөк машинасы	гомуми	керү	чыгу юлы
1	1-2	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52	0	58	84	48
	1-3	16	0	0	0	4	0	0	0	0	0	20	6	26		
2	2-1	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	18	40	111
	2-3	12	0	0	0	4	0	0	0	0	0	16	6	22		
3	3-1	20	0	0	0	4	0	0	0	0	0	24	6	30	83	48
	3-2	40	0	0	0	0	4	0	0	0	0	44	7	53		
	Барлыгы	152	0	0	0	12	4	0	0	0	0	168	25	207	207	207

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯ
МӘСКӘҮ шәһәре
Индивидуаль эшкуар
КАРАСЕВИЧ СЕРГЕЙ НИКОЛАЕВИЧ

Инв.№ 14.КСОДД.2

ХИСАП

"Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын эшләү"

Этап II. «Фаразлау чорларына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы кысаларында чаралар эшләү»
(соңгы)

2008 елның 27 мартындагы 008 номерлы муниципаль контракт

Эшләрне башкаручы:
Индивидуаль эшкуар
техник фәннәр кандидаты ________________ С.Н. Карасевич
м.у. (имза)
"_____" ________ 20____ ел

Мәскәү, 2018

РЕФЕРАТ

Тикшеренү объекты-ТР ЗМР территориясендә ОДД системасы.

Эшнең максаты ТР ЗМР территориясендә юл хәрәкәте иминлеген һәм нәтиҗәлелеген күтәрүгә юнәлдерелгән КСОДД эшләүдән гыйбарәт.

Эш башкаруның төп этаплары:

1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру буенча килеп туган вәзгыятькә характеристика, аңа карата КСОДД эшләп чыгарыла.
2. Фаразланган чорларга ТР ЗМР территориясендә КСОДД кысаларында чаралар эшләү.

Эшне уздыру методы статистик куелышта бурычларны хәл иткәндә кулланыла торган системалы һәм ситуацион анализ ысулларын, мәгълүматны җыю, гомумиләштерү һәм системалаштыру, табигый күзәтүләр һәм транспорт тикшеренүләрен, аналогия һәм эвристик ысуллар (эксперт бәяләве), стандарт математик ысуллар һәм гамәли компьютер программаларыннан файдаланудан, күчеп йөрүләрдә латент ихтыяҗларны ачыклау юлы белән транспорт хәрәкәтчәнлеген бәяләү ысулларыннан гыйбарәт. ТР ЗМР КСОДД эшләгәндә дәүләт статистикасының һәм хисаплылыгының рәсми күрсәткечләре, ТР министрлыклары һәм ведомстволары материаллары һәм ТР ЗМР Башкарма комитеты һәм аның составына керүче авыл җирлекләре биргән мәгълүматлар файдаланылды.

ТР ЗМР территориясендә территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары белән үзара бәйләнгән оештыру характерындагы техник, икътисадый һәм экологик нигезләнгән чараларның бербөтен системасын үз эченә алган Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасының эш нәтиҗәсе булып тора.

Эш нәтиҗәләрен куллану өлкәсе - ТР ЗМР Башкарма комитеты һәм хезмәт күрсәтелә торган территориядә ОДД өлкәсендә оешмалар.

Эшләр нәтиҗәләренең гамәли әһәмияте шунда ки, ТР ЗМР территориясендә транспорт чараларын һәм җәяүлеләрне эксплуатацияләү процессының иң зур нәтиҗәсенә юнәлтелгән карарлар һәм чараларны гамәлгә ашыру, чыгымнарны һәм аларны гамәлгә ашыру срокларын киметкәндә, юл хәрәкәте проблемаларын хәл иткәндә комплекслылык тәэмин итәчәк, район үсешенең озак сроклы стратегик юнәлешләрен исәпкә алу һәм ОДД өлкәсендә эшчәнлекне камилләштерү, шулай ук ЮХИДИ өлкәсендә үзебезнең һәм чит ил тәҗрибәсенә туры килә торган технологияләрне һәм методларны куллану.

Тикшеренүләрнең фәнни һәм техник яңалыклары ТР Зеленодольск МР территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерүдә актуаль таләпләрне, транспорт, пассажир һәм җәяүлеләр агымнары хәрәкәтен оештыру алымнарын һәм карарларын исәпкә алган КСОДД эчтәлеге буенча фәнни нигезләнгән тәкъдимнәр эшләүдән гыйбарәт.

Тикшеренү объекты үсеше турында фаразланган фаразлар тикшерү объектының уңай үзгәрешләрен чагылдыручы ОДД буенча чараларны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеге индикаторлары һәм контроль күрсәткечләренең сыйфатлы һәм сан үзгәрешләреннән гыйбарәт.

Эчтәлек

РЕФЕРАТ **3**

ЭЧТӘЛЕК **5**

ТАМГАЛАР ҺӘМ КЫСКАРТУЛАР **10**

КЕРЕШ **11**

1 ПРОЕКТНЫ ЭШЛӘҮ ӨЧЕН КИРӘКЛЕ РӘСМИ ДОКУМЕНТАР СТАТИСТИК, ТЕХНИК ҺӘМ БАШКА МӘГЪЛҮМАТЛАРНЫ ҖЫЮ ҺӘМ СИСТЕМАЛАШТЫРУ. ФАЙДАЛАНЫЛА ТОРГАН АЛЫМНАРНЫ ҺӘМ БАШЛАНГЫЧ МӘГЪЛҮМАТ АЛУ ЧАРАЛАРЫН ТАСВИРЛАУ 12

1.1 Башлангыч мәгълүматларны җыю һәм системалаштыру турында гомуми белешмәләр 12

1.2 Муниципаль берәмлек территориясе турында гомуми белешмәләр 13

1.3 Муниципаль берәмлекнең демографик хәле 18

1.4 Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый хәле 20

2 МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ТИКШЕРҮЛӘРЕН ӘЗЕРЛӘҮ ҺӘМ УЗДЫРУ 30

2.1 Төп транспорт төеннәрендә кул ысулы белән хәрәкәт агымының һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү әзерләү һәм уздыру 30

2.1.1 Юл хәрәкәте һәм транспорт агымы составының интенсивлыгын натураль тикшерү үткәрү методикасы 30

2.1.2 Табигый тикшерүне әзерләү һәм уздыру 32

2.2 Гомуми файдаланудагы пассажир транспортында пассажирлар агымын әзерләү һәм уздыру 37

2.2.1 Пассажирлар агымын табигый тикшерү үткәрү методикасы 37

2.2.2 Табигый тикшерү уздыруны әзерләү 39

2.3 Транспорт чараларын туктатлыш һәм вакытлыча куеп тору өчен урыннарны табигый тикшерүгә әзерләү һәм уздыру 45

3 ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУНЫҢ БУЛГАН ДОКУМЕНТЛАРЫНА ҺӘМ ТЕРРИТОРИЯНЕ ПЛАНЛАШТЫРУ ДОКУМЕНТЛАРЫНА, СТРАТЕГИК ПЛАНЛАШТЫРУ ДОКУМЕНТЛАРЫНА АНАЛИЗ 49

3.1 Территориаль планлаштыру документларына һәм территорияне планлаштыру документларына анализ 49

3.2 Стратегик планлаштыру документларына анализ 71

4 ЮЛЛАРНЫҢ ТӨП ЭЛЕМЕНТЛАРЫН, АЛАРНЫҢ КИСЕШКӘН УРЫННАРЫН ҺӘМ КУШЫЛГАН УРЫННАРЫН ТАСВИРЛАУ, ШУЛ ИСӘПТӘН ЮЛ ЭЛЕМЕНТЛАРЫНЫҢ ГЕОМЕТРИК ПАРАМЕТРЛАРЫН, ТРАНСПОРТ-ЭКСПЛУАТАЦИЯ ХАРАКТЕРИСТИКАЛАРЫН ДА КЕРТЕП 79

5 ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ХӘРӘКӘТЕНЕҢ ГАМӘЛДӘГЕ ОЕШМАСЫ ТАСВИРЛАМАСЫ, МАРШРУТ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ХӘРӘКӘТЕН ОЕШТЫРУ, ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ТУКТАТАЛЫШЫ ҺӘМ ТУКТАП ТОРУ ӨЧЕН УРЫННАРНЫ, ЮЛ СЕРВИСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН УРНАШТЫРУ ТАСВИРЛАМАСЫН ДА КЕРТЕП 94

5.1 Транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру 94

5.2 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәтен оештыру 98

ЗМР ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ХӘРӘКӘТЕ БАРЛЫККА КИЛГӘН ИНФРАСТРУКТУРА (ТРОТУАРЛАР, ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЮЛЛАР, АРКЫЛЫ ЧЫГУ ЮЛЛАРЫ, МӘЙДАННАР) БУЕНЧА ГАМӘЛГӘ АШЫРЫЛА. 38-39 НЧЫ РӘСЕМНӘРДӘ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК ШӘҺӘРЕНДӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЮЛЛАРНЫҢ КАРТА-СХЕМАСЫ КҮРСӘТЕЛГӘН. 98

ЗМР УРАМ -ЮЛ ЧЕЛТӘРЕНДӘ ХАЛЫКНЫҢ АВТОМОБИЛЬЛӘШҮ ДӘРӘҖӘСЕ АРТУ БЕЛӘН, БИГРӘК ТӘ ШӘҺӘРДӘ, АВТОТРАНСПОРТНЫ КУЮ ПРОБЛЕМАСЫ БИЛГЕЛӘНДЕ, БУ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ИНФРАСТРУКТУРАСЫНЫҢ ҺӘМ ЮЛ ЙӨРҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕНЕҢ ҮТКӘРҮЧӘНЛЕГЕН КИМЕТӘ. МАШИНА КУЮ УРЫННАРЫ ҖИТМӘҮ СӘБӘПЛЕ, АВТОМОБИЛЬ ХУҖАЛАРЫ ЕШ КЫНА ҖӘЯҮЛЕЛӘР ЧЫГА ТОРГАН ЮЛЛАРДА, ГАЗОННАРДА, БАЛАЛАР МӘЙДАНЧЫКЛАРЫНДА, ТРОТУАРЛАРДА ҮЗ ТЧЛАРЫН ПАРКОВКАГА КУЯЛАР, ШУЛ РӘВЕШЛЕ ЮЛ ХӘРӘКӘТЕНДӘ БАШКА КАТНАШУЧЫЛАР ӨЧЕН КУРКЫНЫЧ ШАРТЛАР ТУДЫРЫП КЫНА КАЛМЫЙЧА, ШӘҺӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮНЕ ДӘ БОЗАЛАР (40 НЧЫ РӘСЕМ). 101

КҮП КЕНӘ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ӨЧЕН ЧЫГУ ЮЛЛАРЫ, ҮЗЛӘРЕНЕҢ ТУРЫДАН-ТУРЫ БИЛГЕЛӘНЕШЕН ҮТӘМИЧӘ, ФИЗИК ЯКТАН ГЫНА БАР. МӘСӘЛӘН, ТОРАК ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАЛАРЫНЫҢ ИШЕГАЛДЫ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕН ЗУР АВТОСТОЯНКА БЕЛӘН ЧАГЫШТЫРЫРГА МӨМКИН. ТОРАК ХУҖАЛАРЫ ҮЗЛӘРЕН МОНДЫЙ ШАРТЛАРДА БИК ҮК УҢАЙЛЫ ХИС ИТМИ - ЙОРТ ЯНЫ ТЕРРИТОРИЯСЕ ЕШ КЫНА ҮТЕП ЙӨРҮ ӨЛЕШЕ БУЛЫП ТОРА. МОНДЫЙ ШАРТЛАРДА ТС ХӘРӘКӘТЕ КЫЕНЛАША, Ә ҖӘЯҮЛЕЛӘРГӘ ҮЗ ПОДЪЕЗДЛАРЫННАН ЧЫГУ ҺӘМ КЕРҮ МӨМКИН ТҮГЕЛ ДИЯРЛЕК. ГАЗОННАР, СПОРТ ҺӘМ БАЛАЛАР ӨЧЕН УЕН МӘЙДАНЧЫКЛАРЫ ПАРКОВКА УРЫНЫНА ӘВЕРЕЛӘ, ТӨРЛЕ КИРТӘЛӘРГӘ ҺӘМ БОРДЮР ТАШЛАРЫНА КАРАМЫЙЧА. ӘЛЕГЕ ГАМӘЛЛӘР НӘТИҖӘСЕНДӘ ЭКОЛОГИК ХӘЛ НАЧАРАЯ ҺӘМ ЙОРТ ЯНЫ ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ ЭСТЕТИК КҮРЕНЕШЕ БОЗЫЛА. 101

41 НЧЕ РӘСЕМДӘ ЗМР ТОРАК ПУНКТЛАРЫНДА УРАМ-ЮЛ ЧЕЛТӘРЛӘРЕ ӨЧЕН ХАС БУЛГАН ТРОТУАРЛАР ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ЮЛЛАРЫ ЗОНАЛАРЫНДА ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОЛАРЫ ТЕРРИТОРИЯСЕНӘ ТЧ ҮТЕП КЕРҮ ОЧРАКЛАРЫНЫҢ ТИПЛАШТЫРЫЛГАН МИСАЛЛАРЫ КҮРСӘТЕЛДЕ. 101

МОНДЫЙ ХӘЛЛӘР ФУНКЦИОНАЛЬ ХАЛӘТКӘ ҺӘМ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОСЫ ҮСЕШЕНӘ ТИЕШЛЕ КОНТРОЛЬ БУЛМАУ АРКАСЫНДА БАРЛЫККА КИЛӘ. БУ ХАЛЫКНЫҢ АЛАРДАН ФАЙДАЛАНУГА КЫЗЫКСЫНУЫН КИМЕТӘ ҺӘМ БАШКА ХӘРӘКӘТ ИТҮ ЫСУЛЫН КУЛЛАНЫРГА ЯКИ ҖӘЯҮЛЕЛӘР ПРОСТРАНСТВОСЫННАН КИТӘРГӘ МӘҖБҮР ИТӘ, БУ ЮЛ-ТРАНСПОРТ ҺӘЛАКӘТЕ ЧЫГУ КУРКЫНЫЧЫН АРТТЫРА. 102

ЗМРДА ЮЛ ХӘРӘКӘТЕНЕҢ НӘТИҖӘЛЕ СИСТЕМАСЫН БУЛДЫРУ КЫСАЛАРЫНДА ИСӘП-ХИСАП ЧОРЫНА ШӘҺӘРДӘ МОБИЛЬЛЕК ӨЛЕШЕН ҖӘЯҮЛЕЛӘР ҺӘМ ВЕЛОСИПЕДЛАР ХӘРӘКӘТЕ ЯРДӘМЕНДӘ ХАЛЫКНЫҢ АКТИВ ХӘРӘКӘТ ИТҮ ЫСУЛЛАРЫ ӨЧЕН ГАМӘЛДӘГЕ ИНФРАСТРУКТУРАНЫ ҮСТЕРҮ ИСӘБЕНӘ АРТТЫРУГА ИРЕШҮ ТАЛӘП ИТЕЛӘ. 102

5.3 Маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру 104

5.4 Юл сервисы объектларын ,транспорт чаралары тукталышларын һәм туктату урыннарын урнаштыру 119

6 ЮЛ ХӘРӘКӘТЕ ПАРАМЕТРЛАРЫН, ШУЛАЙ УК МАРШРУТ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫНЫҢ ХӘРӘКӘТ ПАРАМЕТРЛАРЫН ҺӘМ ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫН ВАКЫТЛЫЧА ТУКТАТЫП ТОРУ ҺӘМ ТУКТАЛЫШ УРЫННАРЫН УРНАШТЫРУ ПАРАМЕТРЛАРЫН АНАЛИЗЛАУ 126

6.1 Индивидуаль транспорт хәрәкәте параметрларына анализ 127
6.2 Маршрут транспорты хәрәкәте параметрларына анализ 128
6.3 Транспорт чараларын вакытлыча туктатып тору һәм тукталыш урыннарын урнаштыру параметрларына анализ 132
26 нчы таблица - ТЧ вакытлыча туктап тору һәм тукталыш урыннарын тикшерү нәтиҗәләре 134
7 ПАССАЖИР ҺӘМ ЙӨК ТАШУ АГЫМНАРЫНА АНАЛИЗ 135
7.1 Пассажирлар агымын бәяләү 135
7.2 Йөк транспорты хәрәкәте параметрларын бәяләү 139
8 ЮЛ ХӘРӘКӘТЕ ШАРТЛАРЫН АНАЛИЗЛАУ, КИСЕШКӘН УРЫННАРНЫҢ ҺӘМ СВЕТОФОР КӨЙЛӘНЕШЛЕ ЮЛЛАР КУШЫЛГАН УРЫННАРНЫҢ ЙӨКЛӘНЕШЕ ТУРЫНДАГЫ МӘГЪЛҮМАТЛАРНЫ ДА КЕРТЕП 142
9 ЮЛ-ТРАНСПОРТ ҺӘЛАКӘТЛӘРЕНЕҢ КИЛЕП ЧЫГУ СӘБӘПЛӘРЕН ҺӘМ ШАРТЛАРЫН АНАЛИЗЛАУ 144
БӘЯЛӘМӘ 155
А КУШЫМТАСЫ 159
А.1 ЛЕНИН ҺӘМ ТАТАРСТАН УРАМНАРЫ КИСЕШЕ 160
А.2 ТӨЗҮЧЕЛӘР ПРОСПЕКТЫ ҺӘМ БАШКАЛА УРАМЫ КИСЕЛЕШЕ 163
А.3 КОРОЛЕВ ҺӘМ БАШКАЛА УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 166
А.4 КОРОЛЕВ - ГАЙДАР УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 168
А.5 ЗАИКИН ҺӘМ ОКТЯБРЬ УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 170
А.6 ПАРАТСК ҺӘМ К. МАРКС УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 172
А.7 ПАРАТСК ҺӘМ ЭНГЕЛЬС УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 174
А.8 ОКТЯБРЬ ҺӘМ ЧАПАЕВ УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 177
А.9 ГОГОЛЬ ҺӘМ БЕЛИНСКИЙ УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 179
А.10 ПАНФИЛОВ УРАМЫН ҺӘМ 16К-0883 ЮЛЛАРЫ КИСЕЛЕШЕ 182
А.11 А-295 ДАН МЕСТЕЧКО РАИФАГА БОРЫЛЫШ 184
А.12. М-7 БЕЛӘН ИСАКОВО ЯНӘШӘСЕНДӘ КИСЕЛЕШ 186
А.13. АЛЬБАБА Т/Ю ПОС ЯНЫНДА КИСЕЛЕШ 188
А.14 КАРЛ МАРКС ҺӘМ ЛЕВАНЕВСКИЙ (ВАСИЛЬЕВО) УРАМНАРЫ КИСЕЛЕШЕ 190
А.15 ЯР БУЕ ҺӘМ ГАГРИН (ОКТЯБРЬ) УРАМНАРЫ КИСЕШЕ 192
РЕФЕРАТ 195
ЭЧТӘЛЕК 197
ТАМГАЛАР ҺӘМ КЫСКАРТУЛАР 202
КЕРЕШ 203
1 КСОДДның ТӨП ЧАРАЛАРЫ БУЕНЧА ПРИНЦИПИАЛЬ ТӘКЪДИМНӘР ҺӘМ КАРАРЛАР ӘЗЕРЛӘҮ 204
2 МОНДЫЙ ВАРИАНТЛАРНЫҢ ҺӘРКАЙСЫ ӨЧЕН КСОДД ТӨП ЧАРАЛАРЫ БУЕНЧА ПРИНЦИПИАЛЬ ТӘКЪДИМНӘР ЭШЛӘҮ НИГЕЗЕНДӘ ПРОЕКТЛАУНЫҢ ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ВАРИАНТЛАРЫНА ЯКЫНЧА БӘЯ БИРҮ ..... **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

3 ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ПРОЕКТЛАУ ВАРИАНТЫ ӨЧЕН КСОДД БУЕНЧА ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕН ТӨЗҮ .... **ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.**

3.1 Территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын тәэмин итү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.2 Юлларның фаразлана торган йөкләнешен, янәшәдәге территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырыла торган чараларны исәпкә алып, категориясе ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.3 Транспорт агымнарын юллар челтәре буйлап бүлү .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

*3.4 Юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын, аның функцияләрен һәм этапларын эшләү, гамәлгә кертү һәм куллану.****Ошибка! Закладка не определена.***

3.5 Юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыру, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматтан файдалану шартлары, аны актуальләштерү чорлылыгы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.6 Юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.7 реверсив хәрәкәтне куллану .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.8 маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп; .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.9 Транзит транспорт агымнарын үткәрүне оештыру .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.10 Йөк транспорт чараларын үткәрүне оештыру, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган зур габаритлы параметрлары буенча тәкъдимнәрне дә кертеп .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.11 Транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.12 Юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.13 Бердәм парковка киңлеге формалаштыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру) .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.14 Юлларда яисә аларның участокларында транспорт чараларының берьяклы хәрәкәтен оештыру... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.15 Утны светофор җайга салуны кертүне таләп итә торган кисешүләр, кушылган урыннар исемлеге .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.16 Светофор җайга салу режимы .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.17 Булган юл шартлары белән булдырыла торган куркыныч (конфликтлы хәлләр) хәрәкәтен һәм факторларын юкка чыгару .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.18 җәяүлеләр юлларын хәрәкәтен оештыру, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыру; .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

11 НЧЕ РӘСЕМ - «ТОРАК ЗОНА» ХӘРӘКӘТЕН ОЕШТЫРУ МЕТОДЫН ГАМӘЛГӘ АШЫРГАНДА БАРЛЫККА КИЛГӘН ТОРАК ТӨЗЕЛЕШЕ ТЕРРИТОРИЯСЕН ИНЖЕНЕРЛЫК БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ АЛГОРИТМЫ .... ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

3.19 Инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.20 Белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын тәэмин итү ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.21 Велосипед хәрәкәтен оештыру .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.22 Юллар, юллар яисә юллар участоклары челтәрен үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чаралары ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.23 Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның автомат режимда эшләүче фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

3.24 Тоткарланучылар өчен махсус стоянкалар урнаштыру .... ***Ошибка! Закладка не определена.***

4 Аерым территорияләрдә юл хәрәкәте кагыйдәләрен эшләүнең чиратын, шулай ук таләп ителә торган финанс күләмен бәяләүне һәм гамәлгә кертүдән көтелгән нәтиҗәне күрсәтеп, КСОДД чаралары программасын формалаштыру. .... **Ошибка! Закладка не определена.**

5 КСОДД составында тәкъдим ителә торган чараларны гамәлгә ашыру мөмкинлеген тәэмин итү максатларында Татарстан Республикасы ЗМР территориясендә институциональ үзгәртеп корулар, норматив хокукый, норматив-техник, методик һәм мәгълүмати тәэмин итү эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр формалаштыру. .... **Ошибка! Закладка не определена.**

Е-Таблицның КСОДД чараларының чыгым вариантының иң начар бәяләнешен яшерү кушымтасы ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Ж кушымтасы - КСОДД чараларының уртача чыгымлы вариантын бәяләүне яшерү таблицасы .... **Ошибка! Закладка не определена.**

З-Таблицның кушымтасы КСОДД чараларының аеруча чыгымлы вариантын бәяләүне яшерү. .... **Ошибка! Закладка не определена.**

ТАМГАЛАР ҺӘМ КЫСКАРТУЛАР

Әлеге эштә түбәндәге тамгалар һәм кыскартулар кабул ителде:
АСУДД - юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә системасы;
а/д - автомобиль юлы;
БДД - юл хәрәкәте иминлеге;
г.-шәһәр;
ГИБДД (ЮХИДИ) - Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе;
ГПТ - шәһәр пассажир транспорты;
д.-авыл;
юл-транспорт һәлакәте - юл-транспорт һәлакәте;
ЗМР - Зеленодольск муниципаль районы;
ИТС - интеллектуаль транспорт системасы;
КСОДД - юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы;
МГН - халыкның аз мобильле төркемнәре;
МБ - муниципаль берәмлек;
НИР - фәнни-тикшеренү эше;
т.п.- торак пункт
ОДД - юл хәрәкәтен оештыру;
штп(пгт)-шәһәр тибындагы поселок;
ПДД - юл хәрәкәте кагыйдәләре;
ПКРТИ КА - Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы;
р. - елга;
ТР - Татарстан Республикасы;
РФ - Россия федерациясе;
с.-авыл;
СММЛЦ - Свияжск төбәкара мультимодаль логистика үзәге;
сп - авыл җирлеге;
СРДД - юл хәрәкәтен җайга салу чаралары;
ТВП - җәяүлеләр өчен чакырылган табло (светофор өчен)
ТПУ - транспорт-күчереп утырту төене;
ТС - транспорт чарасы;
ТСОДД - юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары;
УДД - юл хәрәкәте белән идарә итү;
УДС - урам-юл челтәре;

КЕРЕШ

"Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы Федераль закон рәсми басылып чыккан көннән соң бер ел узгач үз көченә керә, ул юл хәрәкәтен оештыруның (алга таба - КСОДД) комплекслы схемалары муниципаль районнар, шәһәр округлары яисә шәһәр җирлекләре территорияләрендә юл хәрәкәтен оештыру яки юл хәрәкәте иминлеге бүлеге өлкәсендә эшчәнлекне камилләштерүнең нәтиҗәлелеген тәэмин итүнең озак сроклы стратегик юнәлешләрен гамәлгә ашыручы гомуми чиге булган аларның өлешләрендә юл хәрәкәтен оештыру турында комплекслы карарлар формалаштыру максатларында эшләнә.

Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының 2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы "Юл хәрәкәтен оештыру проектларын әзерләү һәм схемасын раслау турында" боерыгы нигезендә, КСОДД эшләнмәсе карала торган территориядә юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә эшчәнлекне үстерүнең һәм камилләштерүнең озак сроклы стратегик юнәлешләрен исәпкә ала торган принципларга таянырга; транспорт чараларын һәм җәяүлеләрне күчерү процессының чыгымнарны һәм срокларын киметкәндә иң зур нәтиҗәлелеген тәэмин итә торган ОДД чараларыннан файдалану; юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә үзебезнең һәм чит ил тәҗрибәсенә туры килә торган технологияләрне һәм методларны куллану; юл хәрәкәте иминлеге нигезләре проблемаларын хәл иткәндә комплекслылыкны тәэмин итү.

Әлеге эшнең максаты - КСОДД, аерым алганда, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль берәмлеге территориясендә юл хәрәкәте иминлеген һәм нәтиҗәлелеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар программасын эшләү.

Зеленодольск муниципаль районы территориясендә КСОДД эшкәртү тикшерелә торган территориядә юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә эшчәнлекне

үстерүнең һәм камилләштерүнең югарыда күрсәтелгән стратегик юнәлешләрен исәпкә алган принципларга нигезләнә һәм транспорт һәм җәяүлеләр агымнарының хәрәкәтен оештыру проблемаларын хәл иткәндә комплекслылыкны тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Куелган максатка ирешү өчен, эшләрнең икенче этабы кысаларында принципиаль чишелешләр һәм Татарстан Республикасы Җир һәм азык-төлек министрлыгы территорияләрендә фаразланган чорларга юл йөрү кагыйдәләре формалаштырылды.

Икенче этапта эш башкаруның нәтиҗәсе булып фаразланган чорларга ТР ЗМР территориясендә КСОДД кысаларында программа чараларын эшләү тора.

Тикшерелә торган территориянең каркас элементларын үстерү, транспорт челтәренең тар урыннарын бетерү һәм җәмәгать пассажир транспортын үстерүне планлаштыру проблемасына аерым игътибар бирелде. Транспорт инфраструктурасы эшендә үзгәрешләрне аңлау һәм транспорт, пассажир һәм җәяүле агымнарның динамикасы фаразы Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү системасын үстерү, пассажир транспортын үстерүне планлаштыру һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен камилләштерү схемасын перспективалы эшләүгә нигез итеп куелды.

1 КСОДДның төп чаралары буенча принципиаль тәкъдимнәр һәм карарлар әзерләү

ТР ЗМРда төп чаралар буенча принципиаль тәкъдимнәр һәм карарлар әзерләгәндә халык санын фаразлау, социаль-икътисадый үсеш статистик мәгълүматлары һәм планнары, ТР ЗМР халкының ихтыяҗлары һәм эшлекле активлыгы, Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы чаралары исәпкә алынды.

Транспорт комплексы һәм тиешле КСОДД үсеше сценарийларын эшләгәндә, регионның социаль-икътисадый үсеше планнарыннан тыш, Татарстан Республикасы һәм Россия үсешенең макроикътисадый

тенденцияләре исәпкә алынды; районның икътисадый-географик урыны (Казан агломерациясенең бер өлеше булып тора; Иделнең ике ярында урнашкан; Чуваш һәм Мария Республикалары белән чиктәш; Казан, Волжск, Йошкар-Ола, Чабаксар, Ульяновск); транспорт челтәренең гамәлдәге потенциалы (район территориясе буенча - М7 (Идел) "Мәскәү - Түбән Новгород - Казан - Уфа", 241 "Казан - Буа - Казан" 241 "Ульян Республикасы, Зеленодольск һәм Зеленодольск шәһәрләре үзәгендә урнашкан; Зеленодольск МР - Зеленодольск МР-Ола-7; транспорт агымы - перспектив.

Төбәкара багланышларны, логистик һәм инвестицион потенциалны шактый арттыра торган соңгы эре проектларның берсе буларак, Сафоново авылы районында автомобиль юлы төзелеше, Зеленодольск шәһәрендә Зеленодольск тимер юл аша юл кичүе, Зеленодольск шәһәре һәм Волжск аша юллар төзелеше белән «Казан-Йошкар-Ола» автомобиль юлы реконструкциясен билгеләп үтәргә мөмкин.

Шулай итеп, аларны гамәлгә ашыруга финанс чыгымнарыннан чыгып, үсешнең 3 сценарий планы эшләнде, чөнки барлык принципиаль тәкъдимнәрне һәм карарларны гамәлгә ашыру ТР ҮМР финанс мөмкинлекләренә һәм өстенлекләренә һәм үзәкләрдән финанслауга бәйле (Республика һәм Федераль).

ОДДның төп чаралары буенча барлык принципиаль тәкъдимнәр һәм карарлар беренче чиратта куркынычсызлыкны, барлык торак пунктлар арасында транспорт элемтәсен, муниципаль районның социаль-икътисадый үсеше вариантларына һәм аның районара/төбәкара элемтәләренә бәйле барлык транспорт ихтыяҗларын канәгатьләндерүне тәэмин итәргә тиеш.

ТР ЗМР территориясендә КСОДД гамәлгә ашыруның өч принципиаль варианты тәкъдим ителә:

1. «Иң аз чыгымлы» вариант беренче чиратта шәһәрдә, авыл җирлекләрендә һәм бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруны тәэмин итә; генераль план чараларын исәпкә алып, барлык районның һәм торак пунктларында транспорт челтәрен ачыклау буенча ачыкланган «тар урыннарда» үткәрү мөмкинлеген арттыруны тәэмин итә, әмма йон эчендәге корреспонденцияне тәэмин итү һәм регионара транспорт элемтәләрен киңәйтү өчен торак пунктлар арасында

транспорт бәйләнешен киңәйтүгә юнәлдерелгән чыгымлы чаралар күздә тотылмый.

2. «Урта чыгымлы» вариант шәһәрдә, авыл җирлекләрендә һәм бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруны тәэмин итә; торак пунктларның һәм бөтен районның транспорт челтәрендә ачыкланган «тар урыннарда» транспорт элемтәсен арттыруны тәэмин итә; шулай ук, Генераль планны, ТКРТИ чараларын исәпкә алып, эчке корреспонденцияне тәэмин итү өчен торак пунктлар арасында транспорт бәйләнешен киңәйтүгә юнәлдерелгән чыгымлы чараларны күздә тота, ләкин район/төбәкара транспорт элемтәләрен киңәйтүне күздә тотмый.

3. «Иң чыгымлы» вариант бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруны тәэмин итә; торак пунктлар һәм бөтен район транспорт челтәрләренең ачыкланган «тар урыннарга» үткәрү сәләтен арттыруны тәэмин итә; торак пунктларны читләтеп үтүгә региональ транспорт челтәрен киңәйтүгә (яшәү, экология һәм иминлек уңайлылыгын арттыруга) юнәлтелгән чыгымлы чараларны күздә тота; торак пунктлар арасында корреспонденцияне тәэмин итү өчен транспорт элемтәсен киңәйтүгә һәм, Генераль план, КРТИ чараларын исәпкә алып, район/төбәкара транспорт элемтәләрен киңәйтүгә. Өченче этап чараларын этаплап тормышка ашыру, һичшиксез, районның алгарышлы социаль-икътисадый үсеше һәм инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тәэмин итә.

Өченче вариант районның һәм тулаем республиканың икътисадый үсеш потенциалы һәм динамикасы өчен аеруча туры килә, ләкин ул аеруча чыгымлы һәм аны гамәлгә ашыру районның финанс мөмкинлекләренә һәм үзәкләрдән (Республика һәм Федераль) финанслашу мөмкинлекләренә бәйле, шуңа күрә КСОДД чараларын мәҗбүри гамәлгә кертү өчен нигез вариант итеп "уртача чыгымлы" вариантны кабул итәргә тәкъдим ителә.

Транспорт челтәре һәм КСОДД үсешенең барлык өч вариантының тәкъдимнәре һәм карарлары районда булган транспорт хәлен, планлаштыру документларын, Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын (ПКРТИ КА) гамәлгә ашыру чараларын комплекслы тикшерү нигезендә эшләнде.

ТР ЗМР транспорт челтәре һәм инфраструктурасы проблемалары:

Транспорт ситуациясен комплекслы тикшерү нәтиҗәләре буенча ТР ЗМР транспорт челтәре һәм инфраструктурасының булган проблемалары ачыкланды:

1. Зеленодольскдә Волжск ур., Ленин ур., Октябрь ур., Йошкар-Ола ур., Башкала ур., яки Волжск ур., Новостроительная ур., Озерная ур., Башкала ур., Башкала ур., көн саен иртәнге сәгать-пикка якынча 600 бер. транзит транспорты Волжск шәһәренә һәм Казанга таба 900 бер. транспорты уза. Новостроительная урамындагы һәм Озерная урамындагы күпер тимер юл аша авария хәлендә. Ремонт вакытында аны япканда Йошкар-Ола урамы,

Октябрь ур., Чапаев ур., Башкала ур.

2. Идел елгасы аша күпернең булмавы район торак пунктлары арасында пассажирлар һәм йөк алмашу вакытын арттыра (ТР ЗМР 2 районга бүленгән дип санарга мөмкин: берсе - сул яр буена; икенчесе - уң якта), транзит транспорт шәһәр урамнары буйлап йөрергә мәҗбүр.

3.Әйшә АЖ А 295 трассасы буйлап минилогистик үзәккә борылганда йөк фуралары тора. Авария хәлендәге вәзгыять туа. Юлның үткәрү сәләте кими.

4. интенсив транспорт агымы вакытында А 295 трассасының (Әйшә АЖ) 116 км трассасында (иртәнге пик- сәгатьтә) җәяүлеләр өчен бер дәрәҗәдә куркыныч юл кичүе. Әлеге участокта җәяүлеләрнең көн саен хезмәт корреспонденциясе, шул исәптән мәктәпкә балаларны корреспонденциясе шулай ук пик вакытында туры килә (җәяүлеләр катнашында юл-транспорт һәлакәте чыгу куркынычы югары).

5. Транспорт челтәренең торышына һәм функциональлегенә, халыкның, предприятиеләрнең һәм авыл җирлекләре оешмаларының транспорт ихтыяҗларына үткәрелгән анализ нигезендә халыкка кирәкле хезмәт, уку һәм мәдәни-көнкүреш корреспонденцияләре булган түбәндәге юнәлешләр ачыкланды:

- Рус Исламы авылы - Күгәй авылы;
- Урман - Күгәй авылы;
- Олы Карагуҗа авылы (Казан - Зеленодольск а/ю) – Олы Күлбаш авылы);
- 16К-0720 а/д сп Олы Күлбаш АЖ т.п. Сентәк авылына кадәр;
- Норлат авылы чатыннан - Акъегет авылыннан «Әрә» күперенә һәм Тугай авылына кадәр;
- Карамалы Тау АЖ - Олы Шырдан авылы.

6. Иртәнге сәгать-пикка «Йошкар-Ола - Зеленодольск» 1Р 175 әйләнеп узу юлында трамвай һәм җирле транспорт агымнары М-7 - 700 берәмлек транспортка 600 бер. транспорт тәшкил итә һәм Йошкар-Олага таба 40 % зур габаритлы йөк транспорты (ЮХИДИ постын әйләнеп уза һәм М-7 федераль трассасында саллы контроль) тәшкил итә. Юл III категорияле , 2 полосалы , торак пунктлар һәм тротуарлар буйлап яктыртылмый, машина йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу авария очраклары килеп чыгу һәм җәяүлеләрне таптату куркынычына китерә.

7. Сумка күпере янында А295 трассасында җиһазландырылган чишмә урнашкан. Машиналарны машина читендә калдыралар. Авария хәлендәге вәзгыять туа. Юл участогында үткәрү сәләте кими.

8. A295 трассасыннан Васильево шпт илтүче юл IV категорияле 2 полосалы, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, машина йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, аеруча җәйге чорда (пик чорда 350 машина) интенсивлык (150 машина) аеруча җәйге чорда (пик чорда 350 машина), бу һәлакәт ситуацияләре килеп чыгу һәм җәяүлеләрне бәрдерү куркынычына китерә.

9. Исаково авылы борылышыннан Чуаш республикасы белән чиккә кадәр М7 трассасының 2 полосасы бар, торак пунктлар буйлап бөтен җирдә дә яктыртылмый, машина йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу һәлакәтле хәлләр килеп чыгу һәм җәяүлеләрне бәрдерү куркынычына китерә.

10. Залесная урамы борылышында Осиново урамы, Осиново АҖ ягына пик сәгатьләрендә транспорт тоткарлыклары барлыкка килә.

11. Осиново АҖ - Казан шәһәренең әйләнеп уза торган юлы III категорияле, 2 полосалы, торак пунктлар буйлап яктыртылмый, йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны тикшереп тору системалары юк, бу һәлакәт очраклары килеп чыгу һәм җәяүлеләрне таптату куркынычына китерә.

12. Карамалы Тау штп М7 автоюлыннан борылыш. М7 буенча чишелеш астында берьяклы хәрәкәт, чөнки бер як транспорт өчен ябык. Тәүлекнең караңгы вакытында бу машина йөртүчеләрнең ориентирын боза. Юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычы туа.

13. Исаково - Карамалы III категорияле Түбән юл 2 полосага ия, торак пунктлар һәм тротуарлар буйлап яктыртылмый, йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны контрольдә тоту системалары юк, бу һәлакәт очраклары килеп чыгу һәм җәяүлеләрне таптату куркынычына китерә.

14. Исаково - Карамалы Тау юлы (Зөя утрау-шәһәрлегенә борылыш) куркыныч чатта. Исаково - Карамалы Тау юлын кисеп чыгу өчен куркыныч маневр ясарга кирәк.

Генераль планда транспорт челтәре һәм ЗМР инфраструктурасының түбәндәге кимчелекләре күрсәтелгән:

1. Районның логистик потенциалыннан нәтиҗәле файдаланмау (СММЛЦ эксклуатациягә кертелмәгән);
2. ТР ЗМР уң һәм сул ярларының транспорт (логистик) бәйләнеше булмау, автомобиль күпере төзү зарурлыгы;
3. Кайбер торак пунктларга каты өслекле юллар булмау; урамнарны яктырту челтәре җитәрлек дәрәҗәдә үсеш алмаган, яңгыр канализациясе булмау; юл өслегенең түбән сыйфатлы булуы; юл челтәренең үткәрү сәләте түбән булу; ишегалды территорияләренең асфальт түшәмәсенең таушалуы;
4. Казаннан Зеленодольскига һәм Осиново АҖ юнәлеше буенча автомагистральнең йөкләнеше.

Зеленодольск шәһәре УДС һәм ТР Зеленодольск районы торак пунктларының проблемалы участоклары.

Үткәрелгән анализ нәтиҗәләре буенча Зеленодольск шәһәре һәм ЗМР торак пунктларының УДС торышын өйрәнү түбәндәге проблемалы участоклар ачыкланды:

Зеленодольск

1. Волжск урамы буйлап барганда машина йөртүчеләр тизйөрешле режимнан артып китә. Волжск урамындагы юл өлешендә район халкы һәм кунаклары җәяү һәм велосипедта шул исәптән тәүлекнең караңгы вакытында да хәрәкәт итәләр. Юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу куркынычы зур;
2. Уртак предприятие нормаларын бозган өчен 251.1325800.2016 11нче урта гомуми белем бирү мәктәбе (Гоголь 40 һәм 40а) янында территорияне үтеп йөрү өлешеннән чикләү юк. Мәктәпләр территориясен юл йөрү өлешеннән аеручы коймалар шәһәрнең башка мәктәпләрендә дә юк.
3. Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә зур габаритлы автобус җәмәгать транспорты Татарстан урамыннан Ленин урамына сул якка борылырга өлгерми.
4. Шәһәрдә һәм ТР ЗМР торак пунктларында җәяүлеләр тротуарлары юк, җәяүлеләр юл буйлап барырга мәҗбүр. Күп урамнарда яктылык юк. Бу җәяүлеләрне таптату юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычын арттыра.
5. Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешендә төзелеш җиңеләйтелгән конструкцияләрдән ясалган, юл чатында күренергә комачаулый. Әлеге сәбәп буенча юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычы бар.
6. Башкала урамы буенча торак йортлар һәм «Зеленый дол» станциясендә җәяүлеләр юлны бер дәрәҗәдә кисеп үтә (еш кына тиешле урында түгел) җәяүлеләр катнашында юл-транспорт һәлакәте чыгу куркынычы югары).
7. Йошкар-Ола урамындагы Башкала урамында борылганда пик сәгатьләрендә тоткарлыклар барлыкка килә.
8. Башкала урамы белән Королев урамында борылганда пик сәгатьләрендә тоткарлыклар барлыкка килә.
9. Төзүчеләр урамындагы куркыныч юл чаты, Башкала ур. Башкала урамында транспорт агымы аеруча пик сәгатьләрдә (Казан юнәлешендә 600 машина, Волжск ягына 800 машина) аеруча зур. Тәртип көйләнми. Машина йөртүчеләргә хәтта Төзүчеләр урамыннан Башкала урамындагы агымга эләгү өчен хокук борылганда да озак торырга туры килә. Сулга борылу (Төзүчеләр урамындагы Төзүчеләр ур.) авария-куркынычы. Башкала урамындагы Төзүчеләр урамындагы юлдан төшү шулай ук машина йөртүчеләр өчен авария куркынычы тудыра.
10. Ленин урамында боҗра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына (Ленин ур.) таба Зеленодольск халкы һәм кунаклары тиешсез урында машина юлларын парк зонасы ягына кисеп чыгалар. . Боҗрада Ленин урамы һәм И.Заикин урамы буенча ЮХИДИгә таба җәяүлеләр өчен 2 юл бар инде.*ТР ЗМР торак пунктлары*

11. Урам буйлап җәяүле тротуарлар юк һәм түбәндәге торак пунктларда яктыртыла: Васильево, Әйшә, Осиново, Большие Ключи, Норлат, Яңа Тура, Мамадыш-Әкил, Акъегет, Рус Әҗиле, Олы Ходяше, Татар Танае, Күгәй, Олы Карагуҗа, Бишнә. Җәяүлеләр поселок буйлап юл аша йөрергә мәҗбүр. Нигездә юл буйларында яктылык юк. Транспортның җәяүлеләрне бәрдерү куркынычы зур.
12. Осиново АҖ Салават күпере үзәге янындагы куркыныч җәяүлеләр кичүе.
13. Осиново АҖ Комаров урамында тизлекне арттыру фактлары була. Яктылык бар җирдә дә юк. Юл кыры буйлап тротуарлар бөтен җирдә дә юк, кешеләр машина юлыннан барырга мәҗбүр.
Зеленодольск шәһәрендә һәм ТР ЗМР торак пунктларында җәмәгать пассажир транспорты системасы проблемалары:
1. Халыкның район буенча күчеп йөрүгә ихтыяҗын билгеләү барышында җәмәгать транспорты хезмәтләре белән тәэмин ителмәгән түбәндәге таләп ителгән юнәлешләр ачыкланды:

- К. Маркс - Совет - Җиңү (Васильево шәһәр тибындагы поселогы);
- Космонавтлар урамы - Менжинский - Спорт урамы - Калинин (Васильево проспекты);
- Зөя - Акъегет - Күгеш (ТР ЗМР);
- Васильево - Октябрь - Юдино(ТР ЗМР).

2. Осиново АҖ тукталышы җиһазланмаган (тукталыш павильоны юк). Юл буйлап «Радужный» сәүдә үзәгенә кадәр тротуар юк.
3. Шәһәрдәге кебек үк, районда да җәмәгать пассажир транспорты маршрут челтәренең тукталыш пунктларының төп өлеше норматив таләпләргә туры килми.
4. Осиново авыл җирлегендә Юбилей урамында автобус транспорты өчен ахыргы пунктта рейслар арасында тору зонасы юк. Автобуслар хәзерге вакытта юл буйлап тәртипсез басып торалар.
Халыкны шәһәр транспортын саклау объектлары белән тәэмин итү проблемалары (парковка пространствосы).
Үткәрелгән анализ нәтиҗәләре буенча әлеге мәсьәлә буенча беренче дәрәҗәдәге проблемалар ачыкланды:
Зеленодольск
1. Серго исемендәге «Позис» заводы буеда һәм Волжск урамы һәм Вокзал яны буенча сәнәгать зоналары буенча санкцияләнмәгән парковка.
2. Волжск – Зеленодольск а/ю участогында, җәйге вакытта Зеленодольск районы халкы һәм кунаклары, балык тотарга һәм ялга килүчеләр, Волжск урамы буенча машиналар йөрү часте буенда хаотик төстә машиналар куялар.

3. Су коену сезонында Зеленодольск районы халкы һәм кунаклары урман массивында хаотик машиналар парковкалый.
4. “Маяк” укыту-спорт базасында массакүләм чаралар вакытында парковка пространствосы җитми. Кешеләр машиналарны куярга ярамаган урынга куялар.
5. К. Маркс, Яңа төзелеш; Ленин ур., Татарстан ур., Энгельс ур.,буенда санкцияләнмәгән парковка.
6. Гоголь урамы буенча район үзәк хастаханәсе янында санкцияләнмәгән парковка. Килүчеләргә гамәлдәге парковкада машина урыннары җитми.
7. Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында (Королев, 9) санкцияләнмәгән парковка.
ТР ЗМР
8. Сумка күпере янында А295 трассасында җиһазландырылган чишмә урнашкан. Машина йөртүчеләр машиналарын юл читендә калдыралар. Авария хәлендәге вәзгыять туа. Юлның әлеге участогында йөрү мөмкинлеге кими.

ТР ЗМР транспорт челтәре һәм инфраструктурасының югарыда әйтелгән проблемаларын хәл итү һәм аларны алга таба үстерү тәкъдимнәре:
1.Зеленодольск шәһәрендәге Яңа төзелеш урамындагы һәм Озерная урамында күперне тимер юллар аша кыска вакыт эчендә ремонтларга кирәк. Беренче чиратта объектка төзелеш-техник экспертиза үткәрергә кирәк. Башкала, Октябрь, Йошкар-Ола, Чапаев урамнарындагы йөкләнешне бетерү өчен, күперне төзекләндерү вакытында әлеге эшнең барлык исәпкә алынган чараларын беренче чиратта уздыру дөрес булачак:

- Башкала урамыннан Йошкар-Ола урамына борылышта өстәмә полоса өстәргә, әлеге борылыштан тукталышны Башкала урамына чыгарырга;
- Чапаев ур., Октябрь ур., Йошкар-Ола ур., тротуарлар урнаштырырга;

2. Районны ике яр арасында тоташтырып, Идел елгасы аша күпер төзелешенә акча салырга:

- III категорияле 2 полосалы юлны II категорияле 2 полосалы юлга реконструкцияләү: 1000 м;
- күперләр төзү - күпергә илтүче юл - 250 м; күпернең озынлыгы 1 310 м (II категорияле 2 полосалы); күпергә илтүче юл - 150 м;

- III категорияле 2 полосалы юлны - Карамалы Тау авылыннан М7 борылышына кадәр Исак авылы тирәсендә 9,6 км-II категорияле 2 полосалы юлга реконструкцияләү;
- II категорияле юлда 3,7 км Карамалы Тау АҖ һәм Портопоповка авылындагы трасса буйлап киртә төзекләндерү ;

Бу районадагы пассажир һәм йөк әйләнешен арттырачак, районның торак пунктларының инвестицион җәлеп итүчәнлеген арттырачак, транзит транспорты, шәһәр урамнарын кисеп үтмичә, күпер аша китәчәк.

3. «Әйшә» АҖ А 295 трассасы буенча юл читендә минилогистик үзәккә борылганда «туктап тору тыела»билгесен куярга кирәк.

4. А 295 трассасының 116 чакрымына (Әйшә АҖ) интенсив транспорт агымында (1300 берәмлек. иртәнге пик – сәгатьтә) җәяүлеләр өчен җир өсте кичүен урнаштырырга кирәк.

5. ТР ЗМР түбәндә күрсәтелгән торак пунктлары арасында бәйләнешне тәэмин итәргә:

- Рус Исламы авылы - Күгәй авылы юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл (3км) төзү ;
- Урман авылы - Күгәй авылы (5км) юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл төзү;
- Олы Карагуҗа авылы урта мәктәбенә кадәр (1.7 км) Казан – Зеленодольск – Олы Күлбаш юлыннан) V категорияле асфальт өслекле керү юлын салу ;
- Синтәк авылына кадәр (1.6км) V категорияле керү юлын салу ;
- Норлат - Акъегет тармагыннан «Әрә» елгасы күперенә кадәр (1 км) һәм Тугай авылына кадәр (1.7 км) V категорияле юл салу.

Эшләнгән тәкъдимнәрнең актуальлеге шулай ук КА ПКРТИ чаралары белән дә расланган.

6. Әйләнеп узучы юлда (Волжск һәм Зеленодольск шәһәрләрен әйләнеп узу) 1Р 175 «Йошкар-Ола-Зеленодольск» торак пунктларны һәм тротуарларны яктыртырга, машина йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системаларын урнаштырырга

Әйләнеп узучы юлны реконструкцияләүнең финанс мөмкинлеген карау (Волжск һәм Зеленодольск шәһәрләрен урап узу) - III категориядән (2 полосадан), II (3 полосага) - 22 км- киңәйтү.

7. Сумка елгасы аша күпер янында А 295 а/ю машиналар туктый торган урында "туктап тору тыелган" билгеләрен урнаштырырга кирәк. Куркынычсыз урында 4-5 машина урынлы машина кую урынын урнаштырырга һәм чишмәгә тротуар салырга.
8. А295 трассасыннан Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлар буенда тротуарлар салырга һәм яктырту җайланмасын куярга, машина йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системаларын урнаштырырга.
9. Исаково авылы борылышыннан Чуаш республикасы белән чиккә кадәр М7 а/ю торак пунктлар буйлап яктырту җайланмасын куярга, йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруын видеофиксацияләү системасын урнаштырырга.
10. Залесная урамыннан сул якка Зеленодольск ягыннан Осиново урамындагы светофор әйләнү ук циклын 120 сек. кадәр арттырырга. Залесная урамындагы Осиново урамыннан Казанга таба светофор әйләнү ук циклын 120 сек. кадәр арттырырга.
11. Осиново АҖ - Казан шәһәре әйләнеп узу юлы буйлап торак пунктлар буйлап тротуарлар салырга һәм тышкы яктыртуны җиһазландырырга, йөртүчеләр тарафыннан тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системасын урнаштырырга, тизлекне чикләүне сәгатенә 70 км га билгеләргә.
12. Карамалы Тау штп борылышы янында М7 а/ю чишелештәге полосаны Казан ягына ачу.
13. Исак - Карамалы Тау а/ю торак пунктлары буйлап тротуарлар салырга һәм яктыртуны җиһазландырырга, йөртүчеләрнең тизлек режимын арттыруын видеофиксацияләү системаларын урнаштырырга.
14. Исак - Карамалы Тау а/ю куркыныч юл чатын (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш) реконструкцияләргә - 200 м 2 полосалы (III категорияле) юл участогын реконструкцияләргә һәм иске юлны 250 м (III категорияле демонтажларга.

ТР ЗМР транспорт инфраструктурасын үстерү буенча Генераль планның чаралары:

- тышкы транспорт элемтәләре төеннәрен (автовокзал, тимер юл вокзалы) хезмәт күрсәтү объектлары белән тулыландыру.

Транспорт челтәрен киңәйтү һәм транспорт инфраструктурасын үстерү буенча Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасыннан (ПКРТИ)чаралар.

Программа 2016 елда Россия Федерациясенең «Имин һәм сыйфатлы юллар» стратегик үсешенең өстенлекле юнәлеше бурычларын гамәлгә ашыру кысасында эшләнгән. 2017 елдан Казан агломерациясендә гамәлгә ашырыла башлады, анда ЗМР керә. Программаның чаралары түбәнрәк китерелгән.

Регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзү, реконструкцияләү буенча ПКРТИ КА чаралары:

- божралы автомобиль юлының төньяк участогын төзү (73,9 км);
- ЗМР территориясендә 2 ВСМ төзү (28,2 км);
- КАДның төньяк участогын Бишнә авыл җирлеге территориясендә , Большие Ключи авыл җирлеге һәм Олы Карагуҗа авыл җирлеге территориясендә (19,444 км) төзү;
- Әйшә АҖ территориясендә ике дәрәҗәдәге юл чишелеше төзү;
- Большие Ключи авылын әйләнеп йөрү юлын салу (5,2 км);
- Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләренең әйләнеп йөрү юлын реконструкцияләү (18,3 км);
- М-7 «Волга»-Ивановское а/ю (8 км) төньяк участогын реконструкцияләү ;
- М-7 "Волга" а/ю Карамалы Тау штп, Олы Ачасыр АҖ, Түбән Урысбага АҖ территориясендә (21,728 км) реконструкциясе;
- Осиново АҖ һәм Раифа АҖ (8, 015 км) территориясендә М-7 «Волга»-Ивановское а/ю реконструкциясе;
- Йошкар-Ола-Зеленодольск-М-7«Волга» А-295 автомобиль юлын км 95+000-км 126+000 км реконструкцияләү:

Транспорт инфраструктурасы объектларын төзү буенча ПКРТИ КА чаралары:

- Зөя утрау-шәһәрчегенә туристик елга вокзалы төзү;
- Карамалы Тау штп территориясендә Свияжск мультимодаль логистика үзәге төзү;

- СММЛЦ инвестиция проектын гамәлгә ашыру өчен инфраструктура оештыру (2193,7 га);
- СММЛЦ га т/ю керү юлы;
- Әйшә АЖ һәм Ильинский АЖ территориясендә АЗС төзү;
- Олы Ачасыр АЖ территориясендә АЗС төзү;
- Әйшә АЖ территориясендә АЗС төзү;
- Осиново АЖ территориясендә АЗС төзү.

ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау буенча ПКРТИ КА чаралары:

- Рус Әҗиле авыл җирлеге территориясендә «Олы Кайбыч-Багай»-Рус Әҗиле (0,839 км) а/ю (асфальт-бетон өслеге салу)төзү
- Акъегет авыл җирлеге территориясендә «Норлат-Акъегет»-Бакырчы а/ю (1,119 км) (асфальт-бетон өслек җайланмасы)төзү ;
- Олы Ачасыр АЖ территориясендә Олы Ачасыр-Кири- М-7 «Волга» а/ю (3,671 км) (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
- Рус Әҗиле АЖ территориясенең Татар Наратлысы авылына керү юлы- Рус Әҗиле авыл җирлегендә (0,76 км) асфальт-бетон өслек төзү (асфальт-бетон өслек салу) төзү;
- Өтәшкә АЖ территориясендә Кече Өтәк-Өтәк а/ю (3,898 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү ;
- Норлат АЖ территориясендә «Төрләмә-Норлат-Борындык»Рязаново (2,484 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү;
- Норлат АЖ территориясендә «Төрләмә-Норлат-Борындык»Рязаново а/ю (1,081 км) капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру);
- Күгеш АЖ территориясендә «Норлат-Акъегет»-Күгеш-Тугай а/ю (0,655 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;

- Карамалы Тау штп территориясендә Луговой-Бритвино п.а/ю (4,4 км)(асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Карамалы Тау штп территориясендә Улитино т.п. керү юлы а/ю (0,191 км)(асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Акъегет-Акъегет авыл җирлеге территориясенең чик тирәсе Акъегет(2,5 км)а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Бишнә авыл җирлеге территориясенең Бишнә-Рус-Мари Кавали а/ю (2,8 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Бишнә авыл җирлеге территориясенең Бишнә-Рус-Мари Кавали-Берновые Кавали а/ю (2,5 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Олы Ачасыр АҖ, Норлат АҖ территориясендә Олы Ачасыр авылы-Түбән Урысбага (2 км) а/ю (асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Большие Ключи территориясендә Большие Ключи-Ивановское а/ю (3,9 км) (асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Большие Ключи территориясендә Большие Ключи--Уразла-Соловьевка а/ю/д (2,3 км)(асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Олы Карагуҗа АҖ һәм Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Карагуҗа - Олы Җәке а/ю/ (1,4 км)(асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Олы Шырдан АҖ, Карамалы Тау штп территориясендә Олы Шырдан- Олы Ходяш (2,8 км)а/ю(асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Олы Шырдан АҖ территориясендә Олы Шырдан- Карамалы Тау (5,1 км)а/ю (асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Җәке-Марий-Эл республикасы чиге (2,9 км)а/ю (асфальт-бетон өслеге салу) төзү;

- Бишнә АҖ территориясендә Олы Күлбаш-Бишнә-Кызыл Кармыш (2,8 км) а/ю (асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Олы Карагуҗа АҖ территориясендә Олы Күлбаш-Синтәк а/ю (0,8 км)(асфальт-бетон өслеге салу) төзү;
- Күгеш АҖ территориясендә районның чиге-Юынчы а/ю(2,2 км)(асфальт-бетон өслеге салу) төзү; ;
- Бишнә АҖ территориясендә Гремячий Ключ-Шигали а/ю (1,3 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Большие Ключи АҖ һәм Осиново АҖ территориясендә Ивановское-Красно-Октябрь урманчылыгы (8,8 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Большие Ключи АҖ һәм Бишнә АҖ территориясендә Красный Кармыш-Ивановский (2,5 км)а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
- Большие Ключи АҖ территориясендә Маевка-Малые Ключи (2,6 км)а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
- Мамадыш-Әкил АҖ территориясендә район чиге-Мамадыш-Әкил а/ю(6,1 км)(асфальт-бетон өслек ясау)төзү ;
- Мулла Иле АҖ һәм Норлат АҖ территориясендә Мулла Иле-Прибой (4,7 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Норлат АҖ территориясендә Карамалы Тау-Албаба станциясе-Норлат -3 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
- Түбән Урысбага АҖ территориясендә Түбән Урысбага -Кече Ачасыр а/ю (0,7 км) (асфальт-бетон өслек ясау)төзү ;
- Осиново АҖ, Новопольский АҖ территориясендә Яңа Тура-Красницкий а/ю (2,6 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү ;
- Күгәй АҖ территориясендә Норлат-Акъегет-Рус Исламы а/ю (4,2 км)(асфальт-бетон өслек салу) төзү ;

– Норлат АҖ территориясендә Норлат-Татар Исламы а/ю (1,5 км) (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Мамадыш Әкил АҖ территориясендә Мамадыш-Әкилне әйләнеп узу а/ю (1,7 км)(асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Түбән Урысбага АҖ территориясендә Кече Ачасыр авылына керү юлы а/ю (0,8 км) (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
– Олы Шырдан АҖ территориясендә Рус Шырдан авылына керү юлы (1,4 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
– Олы Шырдан АҖ территориясендә Селище Говядино авылына керү юлы (1,2 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;
– Большие Ключи АҖ территориясендә Соловьевка авылына керү юлы (0,7 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау)төзү;);
– Күгәй АҖ һәм Норлат АҖ территориясендә Татар Исламы авылына керү юлы (2,4 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау) төзү ;
– Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Җәке т.п. керү юлы (0,9 км) а/ю (асфальт-бетон өслек ясау) төзү ;
– Осиново АҖ территориясендә Вороновка т.п. керү юлы (0,2 км)а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Бишнә АҖ (1,5 км) территориясендә Гремячий Ключ т.п. керү юлы (1,5 км)а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Новопольский АҖ территориясендә Дубровка т.п. керү юлы(0,6 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Рус Әҗиле АҖ территориясендә Карашәм т.п. керү юлы (0,7 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү ;
– Әйшә АҖ территориясендә Нарат т.п. керү юлы ((0,5 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу) төзү;
– Мамадыш-Әкил АҖ территориясендә Рус Танае торак пунктына керү юлы(0,1 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү ;

- Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселогы территориясендә Чуаш республикасы чиге-Карамалы Тау-Улитино (0,6 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү ;
- Олы Җәке АҖ территориясендә Үтәнгеш т.п.керү юлы (2,1 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Большие Ключи АҖ территориясендә Светлое Озеро т.п.керү юлы а/ю (0,9 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Большие Ключи АҖ территориясендә пром.площадкага керү юлы а/ю (0,1 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Мулла Иле АҖ территориясендә пром.площадкага керү юлы (2,2 км) а/ю (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Карамалы Тау штп территориясендә сәнәгать мәйданчыгына керү юлына (0,6 км)а/ю асфальт-бетон өслек ясау төзү ;
- Большие Ключи АҖ территориясендә Малые Ключи авылына керү юлы а/ю (3,5 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Бишнә АҖ территориясендә Рус-Мари Кавали авылына керү юлы (0,7 км) а/ю асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Мулла Иле АҖ территориясендә объектларга керү юлына (0,2 км) а/ю асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Рус Әҗиле АҖ һәм Өтәшкә АҖ территориясендә Рус Наратлысы- Гөбнә т/ю станциясе керү юлына(2,8 км) а/ю асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Күгәө АҖ һәм Күгеш АҖ территориясендә а/Тау Иле авылына а/ю (5,3 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү ;
- Күгеш АҖ территориясендә район чиге - Тугайга а/ю (0,9 км) (асфальт-бетон өслек салу)төзү;
- Олы Карагуҗа АҖ территориясендә республика чиге - Чирүчигә (2,5 км) а/ю (асфальт-бетон өслек урнаштыру)төзү;

- Большие Ключи авыл җирлеге һәм Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Уразла авылына керү юлында а/ю (5,9 км)(асфальт-бетон өслек ясау) төзү ;
- Төрләмә-Норлат-Борындык автомобиль юлларын ремонтлау ПК2+000-ПК3+600 (1,6 км);
- БКД (0,4 км) кысаларында Нурлат-Городище автомобиль юлына киртә кую җайланмасын урнаштыру.

Транспорт ситуациясен комплекслы тикшерүләр нигезендә Зеленодольск шәһәренең һәм ТР ЗМР торак пунктларының УДС һәм инфраструктурасын үстерү буенча тәкъдимнәр:

Зеленодольск

1. Волжск урамында яктырту һәм юл йөрү кагыйдәләрен бозуның видеотеркәү системасын җиһазландырырга кирәк. Торак пунктлар буйлап тротуарлар салырга.
2. 11 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе янындагы территорияне (Гоголь ур., 40 һәм 40а) коймалар белән юл йөрү өлешеннән аерып алырга. СП 251.1325800.2016 нормалары нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл йөрү өлешеннән аерып коймалар куярга.
3. Татарстан урамыннан Ленин урамына сул якка борылганда "сул якка борылу" - 30 секундлы светофор циклы белән светофор секциясен өстәргә.
4. Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешендә җиңел конструкцияләрдән корылманы юл йөрү өлешеннән башка урынга күчерергә.
5. Башкала урамы буенча торак йортлар һәм «Зеленый дол» тимер юл станциясе юнәлешендәге участокта җәяүлеләр өчен җир өсте юлы төзергә һәм юлны койма белән аерып , җәяүлеләрнең юлны тиешле булмаган урында кичү мөмкинлеген булдырмаска.
6. Йошкар-Ола урамында Башкала урамы белән борылганда, юлны бер полосага киңәйтергә кирәк. Тукталышны алырга кирәк булачак. Якындагы тукталыш җәлеп итү объектларыннан җәяү бару зонасында урнашкан.
7. Королев урамындагы Башкала урамы белән борылганда, юлны бер полосага киңәйтергә кирәк.
8. Төзүчеләр ур.-Башкала ур. куркыныч чатта светофор урнаштырырга.
9. Ленин урамында божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына (Ленин ур., 46) җәяүлеләр өчен имин чыгу урынын тәэмин итү өчен җәяүлеләр өчен парккка юл аша чыгу юлын оештыруны ТВП белән светофор тәкъдим ителә.
10. Чапаев, Надежда, Космонавтлар, Ленин, Октябрь, Мәктәп урамнары буйлап тротуарлар төзергә / ремонтларга һәм яктыртуны җиһазландырырга.

ТР ЗМР торак пунктлары

11. Васильево, Әйшә, Осиново, Большие Ключи, Норлат, Яңа Тура, Мамадыш-Әкил, Акъегет, Рус Әҗәле, Олы Ходяшо, Татар Танае, Күгәй, Олы Карагуҗа, Бишнә торак пунктларда юл кырые буйлап җәяүле өчен тротуарлар урнаштырырга һәм ут ясарга :
12. Осиново АҖ Радужный сәүдә үзәге янындагы имин булмаган җәяүлеләр кичүендә (тауга менгәндә) ТВП белән светофор урнаштырырга тәкъдим ителә.
13. ОсиновоАҖ Комаров урамында ТЧ йөртүчеләренең тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системасын һәм ут куярга.
14. Васильево шәһәр тибындагы поселогында җәяүлеләр кичүен бетон стенага алып куярга.

15. Васильево штп Космонавтов урамында уку йортлары янында ясалма тигезсезлекләр (лежачий полицейский) урнаштырырга.
16. Васильево шәһәр тибындагы поселогында Октябрь урамына җәяүлеләр өчен чыгу юлын ясарга һәм ясалма тигезсезлекләр (лежачий полицейский) урнаштырырга.

Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктураны үстерү буенча Генераль план чаралары.

Халыкка шәһәр транспорты белән тулы күләмдә хезмәт күрсәтүне тәэмин итү максатларында Зеленодольск шәһәренең гамәлдәге урам-юл челтәрен камилләштерүне, аны гамәлдәге шәһәр территориясендә һәм яңа төзелеш территориясендә үстерүне тәкъдим итәләр:

- гомумшәһәр һәм район әһәмиятендәге юлларны реконструкцияләү һәм яңаларны төзү:
- юллар участокларын реконструкцияләү:
  - гомумшәһәр әһәмиятендәге - 7,6 км;
  - район әһәмиятендәге - 3,4 км;
- юлларның яңа участокларын төзү:
  - район әһәмиятендәге - 1,02км;
- урам-юл челтәре объектларын төзү:
  - Яңа Төзелеш ур. Вокзал яны ур. белән тоташтыручы юлүткәргеч;
  - Октябрь урамы буенча катлаулы киселешнең ике катлы чишелеше
  - Футбол ур., Горький-Казан шоссесы
- урам-юл челтәре территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү;
- кызыл сызыклар чикләрендә урамнарның аркылы профильләрен киңәйтү.

УДСның нәтиҗәлелеген күтәрү өчен транспорт коммуникацияләрен дифференциацияләү тәкъдим ителә:

- функциональ билгеләү буенча (гомумшәһәр, район, җирле);

– хәрәкәт юнәлеше буенча (берьяклы, ике яклы);
– шәһәр структурасында роле буенча (магистраль, җирле, җәяүлеләр урамнары һәм юллар).

Урам-юл челтәренең нәтиҗәлелеген арттыру өчен Генераль план чаралары тарафыннан түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

– транспорт хәрәкәтенең төрле юнәлешләрен бүлешүне тәэмин итә торган махсус транспорт-инженерлык җайланмалары һәм корылмалар төзү;
– транспорт һәм җәяүлеләрне аеру (газоннар, яшел полосалар, юлүткәргечләр, җир асты һәм җир өсте кичүләре, күперләр, эстакадалар, төрле дәрәҗәдәге чишелешләр урнаштыру).

Зеленодольск шәһәре Генераль планының беренче чираттагы чаралары - гамәлдәге төзелешнең урам-юл челтәренкамилләштерү чаралары:

– юллар участокларын реконструкцияләү;
– урамнарны төзекләндерү һәм яшелләндерү.

Исәп-хисап срогына яңа торак төзелеше территориясендә урам-юл челтәрен үстерү һәм яңа объектлар (юллар, юлүткәргечләр) төзү чаралары һәм зур шәһәр транспорт бождрасын оештыру чараларын гамәлгә ашыру тәкъдим ителде. Бу урам-юл челтәренең тармаклануын арттырачак һәм шәһәр транспорт элемтәсе проблемаларын җитәрлек дәрәҗәдә хәл итәчәк.

Транспорт ситуациясен үткәрелгән комплексны тикшеренүләр нигезендә җәмәгать пассажир транспорты системасын үстерү тәкъдимнәре:

1. Җәмәгать транспорты хезмәтләрен түбәндәге юнәлешләрдә тәэмин итү мөмкинлеген карарга:

– К. Маркс ур.- Совет ур. -Җиңү ур.(Васильево штп);
– Космонавтов ур.-Менжинский ур.-Спорт ур.-Калинин ур. (Васильево пгт);
– Зөя - Акъегет - Күгеш (ТР ЗМР);
– Васильево - Октябрь - (ТР ЗМР).

2. Осиново АЖ тукталышка кадәр һәм «Радужный» сәүдә үзәгенә кадәр тукталыш, тукталыш павильоны, яктырткыч куярга, юл буенча тротуар салырга.
3. Җәмәгать пассажир транспортының маршрут челтәре тукталышы нормативларына туры китерү: тукталышларны транспорт чараларын туктатмыйча туктату өчен эшләнгән юлның бер ягында киңәйтеп җиһазландырырга; павильоннар белән; мәгълүмати табло; җәяүлеләр өчен чыгу юллары белән; тукталышларга кадәр тротуарлар һәм утлар куярга; мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр тукталышына керү мөмкинлеген тәэмин итү.
4. Осиново авыл җирлегендә Юбилейная урамы буенча соңгы пунктта автобус транспорты өчен норматив таләпләр нигезендә рейсара тору зонасын төзекләндерү.

Зеленодольск шәһәренең җәмәгать пассажир транспорты системасы буенча Генераль планы чаралары

Зеленодольск шәһәренең генераль планы - гамәлдәге һәм яңа үзләштерелә торган территорияләрдә шәһәр транспортының эшен оптимальләштерү максатларында Зеленодольск шәһәре халкына транспорт хезмәте күрсәтүне арттыру; маршрут-транспорт челтәрен киңәйтү; шәһәр транспорты объектларын (юллар, юлүткәргечләр, җир асты кичүләре, юл чишелешләрен бер дәрәҗәдә реконструкцияләү һәм төзү) буенча чаралар тәкъдим ителә. Түбәндәге чаралар тәкъдим ителә:

автовокзал территориясен шәһәр автостанциясе территориясенә (1 кв.) үзгәртеп кору;

- автотранспорт тукталышын оештыру;
- автотранспортка хезмәт күрсәтү объектлары белән күпкатлы гараж комплекслары төзү (.36, 38, 91, 95, 97, 98, 232кв);
- шәһәр транспорты инфраструктурасы объектлары территориясен төзекләндерү.

Зеленодольск шәһәрендә өзлексез хәрәкәтне оештыру өчен Генераль план чаралары белән түбәндәгеләр планлаштырыла:

- Горький тимер юлының Йошкар-Ола тимер юл полотносы аша, Сәйдәшев ур. Волгоград урамы белән тоташтыручы тимер юл үткәргече;
- Шоссе Горький - Казан - Озерная ур. (авыр тимер юл төене өстендә транспорт чишелеше) юлүткәргече;

– Яңа төзелеш ур. - Вокзал алды ур.юлүткәргече;
– Сәйдәшев урамындагы бер катлы транспорт чишелеше.

Шәһәр транспорты структурасын камилләштерү өчен Зеленодольск шәһәренең Генераль планы нигезендә түбәндәгеләрне гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

– Зеленый Дол станциясеннән Мирный торак районына җәяүлеләр менү өчен ябык лапаслы эскалатор;
– Башкала урамы аша 232 кв. дан җәяүлеләрне йөртү өчен җир асты кичүе;
– шәһәр транспортының тукталыш мәйданчыклары 600 метрлы интервалны үтәп;
– урамнарны һәм юлларны төзекләндерү чаралары: аларны өстәмә рәвештә ясалма яктырту белән тәэмин итү; светофорлар һәм юл билгеләре белән тәэмин ителешне арттыру; тротуарлар һәм тукталыш павильоннары киртәләрен урнаштыру, үзәктән ерак территорияләрдә тукталыш мәйданчыкларын арттыру.

Транспорт ситуациясен комплекслы тикшеренүләр уздыру нигезендә шәһәр транспортын (парковка пространствосын) саклау объектлары челтәрен үстерү тәкъдимнәре:

Зеленодольск

1. Серго исемендәге «Позис» заводы һәм Волжск урамындагы сәнәгать зонасы буйлап 50 машина урынлы парковка киңлеген арттыру зарур.

2.Зеленодольск шәһәренең Волжск урамындагы участокта, Волжск – Зеленодольск шәһәре а/ю җәй вакытында Зеленодольск районы халкы һәм кунаклары өчен Краснозаренский тимер юл станциясе янындагы Волжск урамындагы машина кую урынын ял итүче балыкчылар өчен 8-10 машина кую урыны белән җиһазландырырга кирәк;

3.Шәһәр пляжы янында 20-25 машина урынына автомобильләр кую мәйданчыгы булдырырга;

4. “Маяк” укыту-спорт базасында өстәмә 35-40 машина урыны булган автомобильләр кую мәйданчыгы булдырырга. Базага керү ишеге янында металл гаражларны алып куяп парковканы киңәйтергә мөмкин.

5. К. Маркс, Яңа төзелеш; Ленин, Татарстан, Энгельс урамнары буйлап парковкалар оештыру өчен урыннар табарга.

6. Гоголь урамы буенча район үзәк хастаханәсе янында 35-40 машина урынлы парковка өчен урыннар әзерләргә.
7. Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында (Королев,9) 10-15 машина урынлы машина кую урынын карарга.
8. Юллар янындагы корылмаларны парковкалар ясамыйча гына төзүне тыярга. Күрсәтелгән урамнар буйлап рөхсәтсез машина кую урыннары өчен контрольне һәм җәзаны катгыйландырырга.
Шәһәрдә автомобильләр урнаштыру мәсьәләсен хәл итү буенча Генераль план чаралары:

- индивидуаль транспортка альтернатива буларак, җәмәгать транспорт системасын үстерү;
- автомобиль кую урыннарын кирәкле сыйдырышлы автостоянкалар белән тәэмин итү;
- Зеленодольск шәһәренең гамәлдәге территориясендә һәм яңа төзелеш территориясендә җир асты һәм күпкатлы гаражлар төзү.

Гаражлар һәм җиңел автомобиль тукталышларының җир кишәрлекләре күләмен, аларның катлыгына карап, бер машина урынына кв.м алырга кирәк (СНиП 2.07.01.-89*):
Гаражлар өчен:

- Бер катлы 30
- Ике катлы 20
- Өч катлы 14
- Дүрт катлы 12
- Биш катлы 10
- 25 җир өсте стоянкалары

Җиңел автотранспортны вакытлыча саклау өчен ачык стоянкаларны индивидуаль җиңел автомобильләрнең исәп-хисап паркының 70 %ы тан ким дигәндә исәпләүдән каралырга тиеш,
Беренче чиратта күп катлы гаражлар урынында ачык автостоянкалар урнаштыру күздә тотыла.

2 Мондый вариантларның һәрберсе өчен Юл хәрәкәтен оештыруның комплексы схемасының төп чаралары буенча принципиаль тәкъдимнәр эшләү нигезендә проектлаштыру вариантларын эреләндерелгән бәяләүне уздыру

Тәкъдим ителә торган чараларның финанслауның якынча лимиты (эреләндерелгән бәяләүләр).

Автоюл челтәрен төзүгә һәм реконструкцияләүгә капитал салуларның бәясе «Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын капиталь ремонтлауга, ремонтлауга һәм тотуга федераль бюджетның бюджет ассигнованиеләре күләмен исәпләү кагыйдәләре һәм финанс чыгымнары нормативлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 30 маендагы 658 номерлы карары белән билгеләнгән нормативлар нигезендә кабул ителде.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 30 маендагы 658 номерлы карары нигезендә, автомобиль юлы участогына капиталь ремонт ясау бәясе L км озынлыкта:

$$\boldsymbol{H}_{\text{кап.рем.}} = \boldsymbol{H_V} * \text{К}_{\text{кат.}}\text{хК}_{\text{полос..}}\text{хК}_{\text{терр..}}\text{хК}_{\text{деф.иок.}}\text{х}\boldsymbol{L}_{\text{кап.}}$$

$\boldsymbol{H_V}$ - Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән V категорияле автомобиль юлларын капиталь ремонтлауга финанс чыгымнары нормативы;

$К_{кат.}$ - автомобиль юллары категорияләре буенча федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын капиталь ремонтлау бәясенең дифференциациясен исәпкә алган коэффициент 1 нче кушымта нигезендә;

$К_{полос.}$ - хәрәкәт полосалары саны буенча федераль әһәмияттәге автомобиль юлларына капиталь ремонт эшләре бәясенең дифференциациясен исәпкә алган коэффициент 2 нче кушымта нигезендә;

$К_{терр.}$ - федераль округлар буенча федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын капиталь ремонтлау бәясенең дифференциациясен исәпкә ала торган коэффициент, 3 нче кушымта нигезендә;

$К_{деф.иок.}$ - Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгы тарафыннан социаль-икътисадый үсешне фаразлау өчен эшләнгән һәм тиешле финанс елына һәм план чорына федераль бюджетны формалаштырганда исәпкә алына торган планлаштыру елына финанслауның барлык чыганаклары исәбенә төп капиталга инвестицияләр индексы-дефляторы (бер елдан артык вакытка исәпләгәндә-2017 елга дефлятор-индексыннан башлап тиешле елларга дефлятор-индекслар тапкырчыгышы)

$\boldsymbol{L}_{кап.}$ - тиешле федераль округта тиешле категориядәге федераль әһәмияткә ия булган автомобиль юлларының исәпләнгән озынлыгы.

Барлык исәпләүләр 2017нче елга китерелгән.

Транспорт инфраструктурасы объектларын реконструкцияләү өчен норматив базаның булмавы сәбәпле, проектта кабул ителгән финанслау лимиты автомобиль юлының 1,5 коэффициентын кулланып проект-смета документациясен исәпләү тәҗрибәсен исәпкә алып билгеләнде бәясе, ә яңа төзелеш өчен – 2,5 коэффициенты.$\boldsymbol{H}_{\text{кап.рем.}}$ Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.12.2004 N 190-ФЗ 48.2 ст.(2017 елның 31 декабрендәге редакция) нигезендә транспорт төзелешенең линия объектлары кабат кулланылыштагы проект документларына керми һәм капиталь төзелеш объектының проект егәрлеге һәм максаты буенча шундый ук төзелеш өчен проект документларын әзерләгәндә файдаланып булмый.

1 нче таблицадагы капиталь кертемнәрнең бәясе якынча күрсәтелде һәм проект-тикшерү эшләрен уздыру һәм дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәләрен алу нәтиҗәләре буенча төзәтмәләр кертелергә тиеш.

1 нче таблица - КСОДД төп чаралары буенча принципиаль тәкъдимнәрнең тәкъдим ителә торган вариантлары өчен гомуми чыгымнарның эреләндергән бәясе

	Иң аз чыгымлы вариант	Урта чыгымлы вариант	Иң чыгымлы вариант
2035 елга кадәр КСОДД чараларына гомуми чыгымнар.мең сум	6 864 865	9 834 705	216 225 568

3 Тәкъдим ителә торган проектлау варианты өчен КСОДД буенча чаралар исемлеген төзү

Әлеге бүлектә проектлауның тәкъдим ителә торган варианты өчен КСОДД буенча чаралар исемлеген гамәли тормышка ашыру буенча төп теоретик мәгълүмат һәм тәкъдимнәр китерелде. Тәкъдим ителә торган чараларның тәфсилле тасвирламасы проектлауның барлык вариантлары өчен 1 нче бүлектә һәм Е, Ж, З кушымталарында тәкъдим ителә.

3.1 Территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын тәэмин итү

Районның транспорт челтәре торак пунктлар арасында һәм алар чикләрендә тизлек, уңайлыклар һәм хәрәкәт иминлеген тәэмин итәргә, шулай ук региональ һәм бөтенроссия челтәрләренең тышкы транспорт объектлары һәм автомобиль юллары белән элемтәне тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта территориянең үзара бәйләнеше югары дәрәҗәдә булу һәм үсеш алган юл челтәре сәнәгать һәм бизнес үсеше өчен уңай шартлар тудыра, бу, үз чиратында, район икътисадын үстерүгә һәм халыкның тормыш дәрәҗәсен күтәрүгә ярдәм итә.

ТР ЗМР СТП һәм башка документлар нигезендә җирле әһәмияттәге яңа автомобиль юлларын төзү буенча чаралар һәм реконструктив чаралар күздә тотыла, алар авыл җирлекләренә һәм район территориясендәге җәлеп итү объектларына керү юлларын тәэмин итәчәк һәм шуның белән территорияләрнең транспорт бәйләнешен яхшыртачак. ЗМРда территориянең транспорт элемтәсен арттыру җирле әһәмияттәге юллар челтәрен үстерү юлы белән түбәндәге бурычларны хәл итәргә мөмкинлек бирә:

– транспорт чарасының нормадан артык үтелгән юлын киметә;

- җирле корреспонденцияләрне башкарганда федераль һәм төбәк юлларына йөкләнешне киметә;
- транспорт хәрәкәтенең яңа маршрутлары барлыкка китерә,алар юлның төп участогы ябылса, дублер маршрут буларак файдаланыла ала, бу исә юл хәрәкәте тулысынча туктауны булдырмаячак.

ТР ЗМР да территориаль планлаштыру документларында территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын яхшырту буенча түбәндәге чаралар күздә тотыла:

- 2021 - 2035 еллар чорында боҗралы автомобиль юлының (73,9км) яңа төньяк участогын төзү;
- 2020 елга кадәр Большие Ключи авылын әйләнеп чыгуның яңа төзелеше .

Үткәрелгән тикшерүләр нигезендә, планлаштырылганнарыннан тыш, Е, Ж, З. кушымталарында санап үтелгән чаралар да тәкъдим ителә.
Территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын яхшырту өчен КСОДД чаралары вариантына карап, КСОДД чараларының иң аз чыгымлы варианты өчен түбәндәге чараларны үтәү тәкъдим ителә:

- ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чараларын (1-8 пунктлар);
- ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чараларын (9-14 пунктлар);
- Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерү чаралары (15-17 пунктлар),

уртача чыгымлы вариант өчен:

- регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзү, реконструкцияләү чаралары (1-10 пунктлар);
- ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чаралары (11-58 пунктлар);

– Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерү чаралары (59-61 пунктлар);

аеруча чыгымлы вариант өчен

– регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзү, реконструкцияләү чаралары (1-11 пунктлар);
– ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чаралары (20-87 пунктлар);
– Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерү чаралары (88-90 пунктлар);

Әлеге чаралар территориянең транспорт бәйләнешен арттырырга тиеш. Чараларны гамәлгә ашыру бюджет булган очракта 2021-2033 елга планлаштырылырга тиеш. Территориаль планлаштыру документларында каралган чараларны гамәлгә ашыру беренче чиратта тора.
ЗМР территориясендә җәяүлеләр белән бәйлелек канәгатьләнерлек дәрәҗәдә. Җәяүлеләрнең хәрәкәтен оештыруның гамәлдәге системасы һәм җәяүлеләр өчен юлларның барып җитү картограммасы әлеге эшнең беренче этабы буенча отчетның 5.2 бүлегендә бирелгән. Җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруның булган кимчелекләре җәяүлеләр кичүләрен урнаштыру һәм җәяүлеләр йөрүен уңайлы итү белән бәйле, һәм аларны бетерү чаралары 3.18 - 3.19 бүлекчәләрдә алга таба әлеге документта китерелде.

3.2 Фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып юлларны категорияләү

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 28 сентябрендәге 767 нче номерлы карары белән Россия Федерациясендә автомобиль юлларын классификацияләү һәм аларны автомобиль юллары категорияләренә кертү кагыйдәләре расланды.
Файдаланыла торган автомобиль юлларын категорияләргә кертү түбәндәге транспорт-файдалану характеристикаларының һәм автомобиль юлларының куллану үзенчәлекләренең төп күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырыла:

– хәрәкәт полосаларының гомуми саны;
– хәрәкәт полосасы киңлекләре;
– юл кырые киңлеге;

- аерып торучы полоса булу һәм аның киңлеге;
- автомобиль юлы белән кисешү һәм автомобиль юлына чыгу тибы.

Юлның категориясен арттыру юлларның әлеге категориясе өчен билгеләнгән таләпләрдән артып киткән яки алга таба йөкләнешне арттыру көтелгән очракларда, шулай ук автомобиль юлы белән тәэмин ителгән тизлек, иминлек яисә күчәр йөкләнеше арткан таләпләргә җавап бирми торган очракларда кирәк.
Хәрәкәт шартлары һәм алардан йөрү шартлары буенча автомобиль юллары түбәндәге классларга бүленә:

- автомагистраль;
- тизйөрешле автомобиль юлы;
- гади автомобиль юлы (тизйөрешле булмаган автомобиль юлы).

«Автомагистраль» класслы автомобиль юлы өчен 1А категориясе билгеләнә.
«Тиз йөрешле автомобиль юлы» класслы автомобиль юлы өчен 1Б категориясе билгеләнә.
«Гади автомобиль юлы (тизйөрешле булмаган автомобиль юлы)» класслы автомобиль юлы өчен 1В, II, III, IV һәм V категорияле автомобиль юллары билгеләнә ала.
Автомобиль юллары транспорт-файдалану характеристикалары һәм куллану үзенчәлекләре буенча хәрәкәт полосаларының гомуми санына; хәрәкәт полосасының киңлегенә; юл кырые киңлегенә; аерып тору полосасы булуга һәм аның киңлегенә; автомобиль юлы белән кисешүнең тибына һәм автомобиль юлыннан файдалану мөмкинлегенә бәйле рәвештә категорияләргә бүленә.
Эксплуатацияләнә торган автомобиль юлларын автомобиль юллары категорияләренә кертү 2 нче таблицада китерелгән транспорт-эксплуатация характеристикаларының һәм автомобиль юлларының куллану үзенчәлекләренең төп күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

2 нче таблица – Автомобиль юллары категорияләре

Автомобиль юлы элементлары параметрлары	Автомобиль юлы классы						
	авто-магистраль	тизйөрешле автомобиль юлы;	гади автомобиль юлы (кыска булмаган автомобиль юлы)				
	Категорияләр						
	IА	IБ	IВ	II	III	IV	V
Хәрәкәт полосаларының гомуми саны, данә	4 һәм аннан күбрәк	4 һәм аннан күбрәк	4 һәм аннан күбрәк	4 яки 2	2	2	1
Хәрәкәт полосасы киңлеге, м	3,75	3,75	3,5 – 3,75	3,5 – 3,75	3,25 – 3,5	3,0 – 3,25	3,5 – 4,5
Юл кырые киңлеге (кимендә), м	3,75	3,75	3,25 – 3,75	2,5 – 3,0	2,0 – 2,5	1,5 – 2,0	1,0 – 1,75
Аеруп тору полосасы киңлеге, м	6	5	5	-	-	-	-
Автомобиль юллары белән	төрле	төрле	Светофорлы автомобиль юллары	бер	бер	бер	бер

Автомобиль юлы элементлары параметрлары	Автомобиль юлы классы						
	авто-магистраль	тизйөрешле автомобиль юлы;	гади автомобиль юлы (кыска булмаган автомобиль юлы)				
	Категорияләр						
	IA	IБ	IВ	II	III	IV	V
киселеш	дәрәҗәдә	дәрәҗәдә	белән бер дәрәҗәдә кисешү 5 километрдан да ким булмаган арада рөхсәт ителә.	дәрәҗәдә	дәрәҗәдә	дәрәҗәдә	дәрәҗәдә
Тимер юллар белән кисешү	төрле дәрәҗәдә	төрле дәрәҗәдә	төрле дәрәҗәдә	төрле дәрәҗәдә	төрле дәрәҗәдә	бер дәрәҗәдә	бер дәрәҗәдә
Килеп тоташкан юлдан бер дәрәҗәдә юлга чыгу мөмкинлеге	рөхсәт ителми	5 километрдан да ким булмаган арада рөхсәт ителә	5 километрдан да ким булмаган арада рөхсәт ителә	рөхсәт ителә	рөхсәт ителә	рөхсәт ителә	рөхсәт ителә

Автомобиль юлы элементлары параметрлары	Автомобиль юлы классы						
	авто-магистраль	тизйөрешле автомобиль юлы;	гади автомобиль юлы (кыска булмаган автомобиль юлы)				
	Категорияләр						
	IA	IБ	IВ	II	III	IV	V
Юлның хәрәкәт белән максималь йөкләнеше дәрәҗәсе	0,6	0,65	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Автомобиль юллары СНиП 2.05.02 – 85 буенча хәрәкәтнең исәпләү интенсивлыгына карап категориягә бүленә,3 нче таблица буенча
3 нче таблица - Хәрәкәтнең исәп-хисап интенсивлыгына карап, автомобиль юллары категорияләре

<table>
<tr><th colspan="2">Автомобиль юлы категориясе</th><th>Хәрәкәтнең төгәл интенсивлыгы, берәмлек/тәүлек кит.</th></tr>
<tr><td colspan="2">IА
(автомагистраль)</td><td>14000 артык</td></tr>
<tr><td colspan="2">IБ
(тизйөрешле юл)</td><td>14000 артык</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Гади юллар (тизйөрешле булмаган юллар)</td><td>IВ</td><td>14000 артык</td></tr>
<tr><td>II</td><td>6000 артык</td></tr>
<tr><td>III</td><td>2000 нән 6000 гә кадәр артык</td></tr>
<tr><td>IV</td><td>200дән 2000 гә кадәр артык</td></tr>
<tr><td>V</td><td>200 кә кадәр</td></tr>
</table>

ТР ЗМР территориясендә 46,342 км озынлыктагы "Волга" М-7 автомобиль юлы участогы уза:

- км 735+204 - км 757+151 (II техник категория);
- км 776+837 - км 801+282 (I техник категория),

федераль әһәмияттәге 1Р-175 «Йошкар-Ола - Зеленодольск» М-7 «Волга» магистраленә кадәр автомобиль юлы участогы гомуми озынлыгы 31,18 км булган, шул исәптән:

- км 95+118 - км 114+156 (III техник категория);
- км 114+156 - км 116+353 (II техник категория);
- км 116+353 - км 125+883 (III техник категория);
- км 125+883 - км 126+298 (I техник категория).

МБ милкендәге җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы - 1124,4 км, шуларның 515,1 е каты өслекле, камилләштерелгән өслекле (цемент-бетон, асфальт-бетон һәм асфальт-бетон тибындагы , укмаштыргыч материаллар белән эшкәртелгән вак таш һәм чуерташ) - 467,9.

Хәзерге вакытта муниципаль берәмлек территориясендә юлларның максималь йөкләнеше юлларның үткәрү мөмкинлеге күрсәткечләреннән артмый. Индивидуаль һәм йөк транспорты хәрәкәте параметрлары әлеге эшнең беренче этабы буенча хисап бүлекләрендә китерелгән, анда күренгәнчә, йөкләү коэффициенты Зеленодольск шәһәрендә уртача 60% һәм районның бөтен территориясендә 40% тан артмый. Фаразланган йөкләнешне, якындагы территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, түбәндәге нәтиҗәләр ясарга мөмкин:

- урам челтәренең төп параметрлары ТР шәһәр төзелешен проектлау нормативларына туры килә;
- фаразланучы параметрлар булганда, исәпләнгән чорга автомобиль юллары категориясен үзгәртү буенча чаралар таләп ителми.

ТР ЗМР юлларының транспорт-эксплуатация торышын һәм куллану үзлекләрен бәяләү автомобиль юллары параметрларының билгеләнгән категорияләргә туры килүен күрсәтте. Шуңа күрә юлларны, аларның фаразлана торган йөкләнешен, янәшәдәге территорияләрнең көтелгән үсешен исәпкә алып, категорияләүне, ТР ЗМР территориясендә юл-күперләр төзү буенча планлаштырылган чараларны үзгәрешсез калдырырга планлаштырыла.

КСОДД чараларының аеруча чыгымлы вариантында Идел елгасы аша күпер төзегәндә түбәндәге чаралар таләп ителә:

- III категорияле 2 полосалы юлны II категорияле 2 полосалы юлга реконструкцияләү: 1000 м;
- III категорияле 2 полосалы юлны 2 полосалы II категориялегә реконструкцияләү-Карамалы Тау авылыннан алып М7 борылышына кадәр 9,6 км.

3.3 Транспорт агымнарын юллар челтәре буйлап бүлү

Челтәрдә транспорт агымнарын юллар буенча бүлү нигезендә хәрәкәтнең һәр катнашучысы үз юлына тотуның гомуми бәясен минимальләштерергә омтыла дигән фикер ята. Юлның гомумиләштерелгән бәясе юлны бәяләүнең берләштерелгән критериеннан гыйбарәт. Гомумиләштерелгән бәянең төп өлешен бер урыннан икенче урынга баруга тотылган вакыт алып тора, әмма бу критерийга башка өлешләр дә, мәсәлән, юл бәясе кертелергә мөмкин.

Юл бәясе юл өлешләрен тәшкил иткән дугалар буйлап хәрәкәт итү бәясеннән, шулай ук бер дугадан икенчесенә күчү (киселешләрдәге маневрлар) бәяләреннән тора.

Әлеге эшнең беренче этабы буенча 6 нчы бүлектә тәкъдим ителгән тикшеренүләр нәтиҗәләре, шулай ук планлаштырылган чараларны анализлау 2035 елга кадәр Татарстан Республикасы ЗМР УДСның үткәрү сәләте резервы барлыгы турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

3.4 Юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын, аның функцияләрен һәм этапларын эшләү, гамәлгә кертү һәм куллану

Юл хәрәкәте белән идарә итүнең автоматлаштырылган системалары заманча технологияләре транспорт агымнарының югары интенсивлыгы, урам-юл челтәренең төрле участокларында юл шартларының үзгәрүчәнлеге, урам-юл челтәре составында түләүле участоклар яки башка шундый чикләүләр булу шартларында урам-юл челтәре процессларын автоматлаштыруга юнәлтелгән. Юл хәрәкәте белән идарә итүнең автоматлаштырылган системаларын гамәлгә кертү ярдәмендә хәл ителә торган төп бурычлар

- бер дәрәҗәдә кисешкән урыннарда светофор объектлары белән координацияләнгән һәм адаптив идарә итүне гамәлгә ашыру;
- транспорт агымнарының интенсивлыгын, составын һәм тизлеген контрольдә тоту;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларга маршруттагы юл шартлары турында хәбәр итү;
- хәрәкәт маршрутларында һава шартларын контрольдә тоту һәм фаразлау;
- юл шартлары үзгәрү шартларында транспорт агымнары хәрәкәте режимы белән идарә итү;
- авария очрагында юл хәрәкәтендә катнашучыларга диспетчерлык үзәге белән ашыгыч рәвештә элемтәгә керүне тәэмин итү;
- аеруча игътибар таләп итә торган урам-юл челтәре объектларын видеокүзәтүне гамәлгә ашыру;

- аеруча игътибар таләп итә торган урам-юл челтәре объектларын һәм ясалма корылмаларны автомат рәвештә бозлавыкка каршы эшкәртү;
- периферияләге җиһазлардан алына торган мәгълүматны җыю, эшкәртү һәм саклау.

ТР ЗМР урам-юл челтәре объектларының гамәлдәге торышын анализлау барышында аларның үсеш перспективаларын билгеләү түбәндәге төп нәтиҗәләр билгеләнде:

- ТР ЗМР урам-юл челтәре объектлары автотранспортның ике яклы хәрәкәте булган урамнардан һәм автомобиль юлларыннан гыйбарәт, күбесенчә ике полосалы, һәр якка бер полосалы хәрәкәт полосасы;
- ТР ЗМР урам-юл челтәре объектларының үткәрү сәләте җитәрлек запаска ия, автотранспортның күп полосалы хәрәкәтен озак сроклы перспективада урнаштыру юлы белән аны арттыру буенча чараларның күп булуы каралмый;
- бер светофор объектының эш режимының икенчесенә минималь йогынтысы;
- ТР ЗМР УДСка юл шартлары башлыча бертөрле, аларны кискен үзгәртү мөмкинлеге булган участоклар (озынча ясалма корылмалар, төрле һава торышы-климат шартлары булган автомобиль юллары участоклары) күзәтелми;
- Югарыда санап үтелгәннәрдән тыш, ниндидер башка сәбәпләр аркасында югары игътибар таләп итә торган УДС участоклары ЗМРда юк.

Үткәрелгән тикшерүләрдән һәм санап үтелгән нәтиҗәләрне анализлаудан чыгып, ЗМР УДС объектларында АСУДД элементларын кертү исәп-хисап срогына техник яктан нигезләнмәгән һәм икътисадый яктан яраксыз булып тора.

3.5 Юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыру, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматтан файдалану шартлары, аны актуальләштерү чорлылыгы

Юл хәрәкәте мониторингы юл хуҗалыгы өлкәсендә дәүләт хезмәтләре күрсәтү һәм дәүләт милке белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы, РФ субъектының вәкаләтле башкарма хакимият органнары яисә җирле үзидарә органнары, юл хәрәкәте өлкәсендә вәкаләтле оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.
Юл хәрәкәтенең төп параметрларына түбәндәгеләр керә:

- юл хәрәкәтен характерлаучы параметрлар (юл хәрәкәте ешлыгы, транспорт чаралары составы, транспорт чаралары хәрәкәтенең уртача тизлеге, хәрәкәт полосасының бер километрга туры килә торган транспорт чараларының уртача саны (хәрәкәт тыгызлыгы), юлның үткәрүчәнлеге);
- транспорт чаралары һәм (яисә) җәяүлеләр хәрәкәтендә вакыт югалтуны (тоткарлыкны) характерлаучы Юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәлелеге параметрлары.

Юл хәрәкәтен оештырганда юл хәрәкәтенең төп параметрларын билгеләү тәртибе, аларны исәпкә алуны алып бару тәртибе РФ Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.
Юл хәрәкәте мониторингы юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә дәүләт сәясәтен формалаштыру һәм гамәлгә ашыру, ФОИВ, РФ субъектларының башкарма хакимияте органнары һәм юл хәрәкәтен оештыру буенча җирле үзидарә органнары эшчәнлеген бәяләү, шулай ук юл хәрәкәте иминлеге бүлеге буенча чаралар сайлауны нигезләү, юл хәрәкәте оештыру нәтиҗәлелеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын формалаштыру максатларында гамәлгә ашырыла.
Хәзерге вакытта юл хәрәкәте параметрлары мониторингының автомат, ярымавтоматик һәм кулдан ясалган методлары кулланыла.
Мәгълүмат җыюның автомат ысулы өчен, транспорт детекторлары кулланыла.
Ярым автомат ысул юл вәзгыятенең видеоязмасын урам-юл челтәре төп төеннәрендә видеоматериалларны камераль эшкәртү белән куллана.

Мәгълүмат җыюның кулдан ясалган ысулы махсус кешеләр - юл хәрәкәте параметрларын исәпкә алучылар көче белән тәэмин ителә.
Үткәрелгән тикшерүләрдән һәм юл хәрәкәте параметрларының агымдагы һәм фаразлана торган параметрларын һәрьяклап анализлаудан чыгып, ЗМР УДС объектларында автоматик мониторинг элементларын кертү техник яктан нигезләнмәгән һәм икътисади яктан максатка ярашлы түгел.
ЗМР УДС объектларында юл хәрәкәте мониторингын оештыру өчен әлеге эш кысаларында табигый тикшерүләр башкарганда кулланылган ярымавтомат мониторинг куллану тәкъдим ителә. Әлеге ысулның методикасы әлеге эшнең беренче этабы буенча отчетның 2.1.1 бүлекчәсендә тасвирланган.
ЗМР территориясендә юл хәрәкәте мониторингы өчен түбәндәге төеннәрне аерып күрсәтергә мөмкин:

- Ленин һәм Татарстан урамнары киселеше;
- Төзүчеләр проспекты һәм Башкала урамы киселеше;
- Королев һәм Башкала урамы киселеше;;
- Королев - Гайдар урамнары киселеше
- Заикин һәм Октябрь урамнары киселеше;
- Паратск һәм К. Маркс урамнары киселеше;
- Парат һәм Энгельс урамнары киселеше;
- Октябрь һәм Чапаев урамнары киселеше;
- Гоголь һәм Белинский урамнары киселеше;
- Панфилов урамы һәм 16К-0883 юллары киселеше;
- А-295тән - местечко Раифага борылыш;
- Исаково янында М-7 белән киселеш;
- Албаба Т/Ю пос. янындагы киселеш ;
- Карл Маркс һәм Леваневский (Васильево) урамнары киселеше;
- Яр буе һәм Гагрин урамнары (Октябрьский)киселеше ;

Әлеге төеннәрне тикшерү районның юл хәрәкәте параметрлары турында 100% ка якын мәгълүматны алырга мөмкинлек бирә.
Юл хәрәкәтен оештыру дәрәҗәсенең транспорт челтәрендәге юл шартларына туры килүен тәэмин итү максатыннан юл хәрәкәтен агымдагы исәптә тоту һәм анализлау буенча чараларны елга кимендә 1 тапкыр май аеннан июнь аена кадәр, сентябрьдә яки октябрьдә 1 эш һәм 1 хезмәт көнендә даими рәвештә гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә.

Юл хәрәкәтен оештыру схемасына үзгәрешләр кертү кирәклеген билгеләү өчен кимендә 3 елга бер тапкыр яисә транспорт инфраструктурасы объектларының җитди үзгәрүе нәтиҗәсендә юл хәрәкәтен анализлау буенча комплекслы масштаблы чаралар үткәрү тәкъдим ителә

Юл хәрәкәтен оештыру чаралары юл хәрәкәте иминлеген һәм юлларның үткәрү мөмкинлеген арттыру максатыннан федераль башкарма хакимият органнары, РФ субъектлары башкарма хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, автомобиль юлларының милекчеләре яисә башка хуҗалары булган юридик һәм физик затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Чараларны эшләү һәм уздыру билгеләнгән тәртиптә раслана торган проектлар, схемалар һәм башка документлар нигезендә РФ норматив хокукый актларына һәм РФ субъектларының норматив хокукый актларына нигезләнеп гамәлгә ашырыла.

Юл хәрәкәтен оештыру (ОДД) документларына юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы (КСОДД) һәм юл хәрәкәтен оештыру проектлары(ПОДД) керә.

Юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләре РФ Транспорт министрлыгының 2015 елның 17 мартындагы 43 нче номерлы әмере белән расланган.

Әмернең 1 бүлегенең 7 пункты нигезендә юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы проектын тормышка ашыру һәм (яисә) аның аерым тәкъдимнәренә төзәтмәләр кертү максатыннан яисә мөстәкыйль документ буларак, юл хәрәкәтен оештыру проектлары эшләнә. Әмер шулай ук юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасына төзәтмәләр кертүнең ешлыгын билгели –кимендә биш елга бер тапкыр. Техник бирем нигезендә, барлык хисап материаллары эшләнгәннән соң, заказ бирүчегә документларны саклауның эчке нормативлары нигезендә раслау һәм алга таба саклау өчен тапшырыла. КСОДДны актуальләштерү һәм корректировкалау эшләрен башкару кирәк булган очракта, документлар төзелгән килешү (контракт) нигезендә эшләр башкару өчен билгеләнгән тәртиптә башкаруга тапшырыла.

Россия Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү департаменты тарафыннан Федераль юл агентлыгы белән берлектә «Автомобиль юлларында юл хәрәкәтен оештыру проектларын эшләү һәм раслау тәртибе» булдырылды,ул гамәлдә куллану өчен Департаментның (2006 елның 2 августында 13/6-3853 нче номерлы) һәм Агентлыкның (2006 елның 7 августындагы 01-29/5313 нче номерлы) уртак хаты рәвешендә рәсмиләштерелде. Тәртипнең 7 пункты, юл хәрәкәтен оештыру проекты заказчысын, документларны эшләүчедән алганнан соң, аңа яңа норматив документларны гамәлгә кертү белән бәйле үзгәрешләрне вакытында кертергә мәҗбүр итә.

Раслланган юл хәрәкәтен оештыру проектына кимендә өч елга бер тапкыр үзгәрешләр кертелә һәм раслана. Алдагы юл хәрәкәтен оештыру проектлары

заказчыда һәм ЮХИДИ бүлекчәләрендә документлар саклауның эчке нормативлары нигезендә сакланырга тиеш.

ЗМР өчен ОДД документларын эшләү, корректировкалау һәм актуальләштерү өлешендә түбәндәге чараларны планлаштырырга кирәк:

- якынча 2023 һәм 2028 елларда Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасына төзәтмәләр кертү;
- 2018 - 2019 еллар дәвамында җирле әһәмияттәге юллар буенча юл хәрәкәтен оештыру проектын эшләү;
- 2022, 2025, 2028, 2031 елларда ЗМР җирле әһәмияттәге юллар буенча юл хәрәкәтен оештыру проектына төзәтүләр кертү.

3.6 Юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерү

Барлык инженерлык схемаларын һәм хәрәкәт режимнарын эшләү машина йөртүчеләргә юл билгеләре, юл тамгалары, светофорлар, юнәлеш бирүче җайланмалар кебек техник чаралар ярдәмендә җиткерелә, асылда алар мәгълүмат чаралары булып тора Юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын куллану кагыйдәләре ГОСТ Р 52289 - 2004 «Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары. Юл билгеләрен, тамгаларны, светофорларны, юл коймаларын һәм юнәлеш бирүче җайланмаларны куллану кагыйдәләре» белән билгеләнгән.

Юл хәрәкәтендә мәгълүматны тасвирлауга берничә классификацион караш бар. Юл хәрәкәте буенча мәгълүматны өч төркемгә аеру максатка ярашлы булачак: юл, юлдан тыш һәм транспорт йөртүченең эш урынында тәэмин ителә торган.

Юл мәгълүматына юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары ярдәмендә машина йөртүчеләргә (шулай ук җәяүлеләргә) җиткерелгән барлык мәгълүмат керә.

Юлдан тыш мәгълүматка вакытлы матбугат басмалары (газеталар, журналлар), махсус карта-схемалар һәм юл күрсәткечләр, хәрәкәтнең типик маршрутлары, метеошартлар, юлларның торышы, хәрәкәтне оештыру схемаларында оператив үзгәрешләр турында юл хәрәкәте катнашучыларына радио һәм телевидение буенча җиткерелгән мәгълүмат һәм башкалар керә.

Машина йөртүченең эш урынындагы мәгълүмат хәрәкәт режимын контрольдә тотучы төрле датчиклар белән тәэмин ителә торган визуаль һәм тавыш мәгълүматтан тора: мәсәлән, хәрәкәт тизлеге, агымда хәрәкәт итүче транспорт чарасына кадәр дистанциянең дөрес булуы. Борт электрон-исәпләү машиналарын һәм иярченле элемтә куллана торган, үсеш алган навигация системалары аерым урын алып тора.

Маршрутлар буенча юнәлеш бирү машина йөртүчеләргә катлаулы транспорт чишелешләрендә төгәл юнәлеш алырга, хәрәкәт юнәлешен сайлаганда хаталанмаска ярдәм итүче мәгълүмат белән тәэмин итү системасыннан гыйбарәт, ул йөкләнеш артык зур булган юнәлешләрдә транспорт вазгыятен йомшартырга мөмкинлек бирә.

Маршрутлар буенча юнәлеш бирү транспорт чараларының шәхси хуҗалары өчен генә кирәк түгел. Аның белән такси, ашыгыч медицина ярдәме , янгын сагы, элемтә, авария хезмәтләре автомобильләренең төгәл һәм экономияле эшләве шактый тыгыз бәйләнгән.

Бару маршрутларында машина йөртүчеләргә юнәлеш бирүдәге хаталар теге яки бу транспорт бурычын үтәгәндә вакытны югалтуга һәм ягулыкны күбрәк тоту нәтиҗәсендә икътисади югалтуларга китерә.

Машина йөртүчеләрнең кирәкле объектның кайда урнашуы турында белергә һәм тиз арада дөрес юнәлешкә чыгу өчен кагыйдәләрне бозып маневр ясарга кирәк булганда кинәт туктау очракларындагы гамәлләре каршылыклы хәлләр килеп чыгу куркынычын арттыра.

Юл билгеләре белән светофор ярдәмендә җайга салу тамгалары һәм сигналлары юл хәрәкәтендә катнашучыларга машина йөртүче тарафыннан хәрәкәт режимын сайлауны формалаштыра торган мәгълүмат бирү чараларын тәшкил итә.

ГОСТ Р 52290 - 2004 тә классификация, төп параметрлар (төсләрне һәм яктылык техникасын да кертеп), символика, зурлыгы, төсләре, юл билгеләренең эксплуатация үзлекләре, шулай ук юл билгеләрен тикшерү методларына гомуми таләпләр китерелгән.

Юл билгеләре юлкатегориясе, аерым участокларның транспорт-файдалану характеристикалары һәм җәяүлеләр хәрәкәтен һәм транспорт агымнарын оештыруның кабул ителгән схемасы нигезендә билгеләнә.

Билгеләр урнаштыруны проектлау эше берничә этапта башкарыла:

– бару маршруты турында һәм хәрәкәткә хезмәт күрсәтү зоналары урнашуы турында машина йөртүченең күреп ориентлашуын һәм мәгълүмат белән тәэмин итү;
– юлның куркыныч участоклары торышына анализ (торак пунктлар, юл киселешләре, күперләр, тимер юл кичүләре һ.б.) һәм аларның транспорт-файдалану характеристикаларының тәүлекнең һәм елның төрле вакытында юл хәрәкәте иминлеге һәм уңайлыгы таләпләренә туры килүен тикшерү;
– билгеләрнең төрләрен ачыклау һәм аларның куркыныч зоналар урнашу урыннарын ачыклау, хәрәкәт иминлегенә зыян

китермичә, билгеләр санын киметү мөмкинлекләрен эзләү, барлык юлда яисә аерым зоналарда максималь һәм минималь тизлекләрне чикләүне кертү кирәклеген бәяләү, билгеләр күләмнәрен тулысынча төгәлләштерү, каршылыклы билгеләрне бетерү.

Эшнең беренче этабында юл хәрәкәтен оештыручы проектлаучылар һәм белгечләрнең төп бурычы булып барлык юл дәвамында машина йөртүчеләргә юл йөрү юлы турында хәбәр итүче төп күрсәткечләр урнаштыру: километр күрсәткечләре, маршрут схемалары, елга, күл, торак пунктлар исемнәре күрсәткечләрен урнаштыру тора.

Билгеләрне урнаштыру проектын төзүнең икенче этабында билгеләрне реаль яки потенциаль куркыныч булган аерым участокларда җентекләп урнаштыруга керешәләр. Әлеге участокларны һәм аларның чикләрен юл планын, буй профилен, авария коэффициентлары графикларын, үткәрү мөмкинлеген һәм йөкләнеш коэффициентларын, хәрәкәт тизлекләре графикларын һәм куркынычсызлык коэффициентларын, юл-транспорт һәлакәте турында мәгълүматларны уртак карап тикшерү нигезендә билгеләү зарур.

Һәр участок чикләрендә түбәндәге каршылыклы зоналар бүленергә тиеш:

– юлның хәрәкәт итү өлеше буенда яисә аның аша шактый күп җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте зоналары, җәмәгать транспорты тукталышларында кешеләр җыелырга мөмкин булган зоналар һ.б.
– еш кына автомобильләрнең хәрәкәт тизлеге яки маневрлары үзгәрә торган зоналар:
– күпсанлы транспорт чараларын кыска вакытлы туктатып тору һәм машиналарны озак вакытка куеп тору урыннары;
– узып китүләр һәм хәрәкәт полосаларын үзгәртү еш була торган участоклар;
– транспорт агымнары кисешкән, тармакланган һәм кушылган, автомобильләр борыла һәм хәрәкәт траекторияләрен үзгәртә торган зоналар;

- хәрәкәт тыгызлыгы югары булу сәбәпле транспорт чаралары хәрәкәте тизлеге кискен кими торган зоналар;
- хәрәкәт итү өлеше киңлеге, полосалар саны, биеклек габаритлары яисә транспорт чаралары авырлыгыннан мөмкин булган йөкләнеш алдагы участокларга караганда азрак булган зоналар;
- күрү мөмкинлеге чикләнгән зоналар;
- елның төрле вакытында куе томан, бозлавык, яннан көчле җил исү, юл өслегенең тигезсезлеге барлыкка килә торган зоналар;
- светофор ярдәмендә җайга салу һәм берьяклы хәрәкәт оештырылган зоналар.

Юл хәрәкәтенең кирәкле билгеләре булу яисә булмау турындагы дисслокация һәм мәгълүмат «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының автомобиль юлларында (урамнарында) юл хәрәкәтен оештыру» документында тәкъдим ителде. Әлеге документта юл хәрәкәте билгеләрен урнаштыру схемасы булган урам схемалары бар.

ЗМР территориясендә юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерү максатында «ТР ЗМР автомобиль юлларында (урамнарында) юл хәрәкәтен оештыру» документы нигезендә мәгълүмат бирү чараларын урнаштыру турындагы барлык тәкъдимнәрне үтәү таләп ителә.

3.7 Реверсив хәрәкәтне куллану

Реверсив хәрәкәт – пик сәгате вакытында башка полосаларны бушатырга юнәлтелгән мәҗбүри чара. Реверсив полоса буенча хәрәкәт капма-каршы якка үзгәрергә мөмкин. Мондый хәрәкәтне җайга салуның берничә ысулы бар. Юл өслеген ремонтлаганда реверсив хәрәкәтне кертү кирәк булырга мөмкин. Мондый очракта хәрәкәтне җайга салу бурычлары эшчеләргә яки ЮХИДИ хезмәткәрләренә йөкләнә.

Реверсив хәрәкәтнең өстенлеге булып юл аралыгының үткәрү мөмкинлеген арттыру тора. Нәтиҗәдә, юлның аерым участогын узу вакыты кими.

Реверсив хәрәкәт юлы-юл-транспорт һәлакәтләре ихтималы арта торган югары риск участогы. Моның нәтиҗәсендә машина йөртүчедән максималь игътибарлы булу таләп ителә. Реверсив полоса буенча хәрәкәт билгеләнгән билгегә кадәр дәвам итәргә мөмкин, ул әлеге юл аралыгы тәмамлануын күрсәтәчәк. Мондый типтагы хәрәкәт башлангач, юл киселешендә уң якка борылганда һәм уң яктагы кырый полосага күчкәндә бик сак булырга кирәк.

Хәтта, уң яктан реверсив полоса тәмамлана торган урында сул якка борылу кирәк булганда да, маневр тәмамлангач, уң рәткә басарга кирәк. Ике якка хәрәкәт оештырылган юлга чыкканда юл инспекторлары тарафыннан еш кына бу кагыйдәне үтәмәү теркәлә.

Кагыйдәләр нигезендә реверсив хәрәкәтне төрле ысуллар белән оештыру каралган. Шуларның иң әһәмиятлесе – тиешле юл билгесе урнаштыру. Шулай ук бу мәсьәләне хәл итү өчен юл тамгалары яки светофорлар файдаланылырга мөмкин.

Реверсив хәрәкәтне кертү төрле юнәлешләрдә транспорт агымнарының интенсивлыгы тигез булмаган участокларда гына максатка ярашлы. Бу пик сәгатендә, юл-ремонт эшләре башкарылганда яисә юлның аерым участогында юл-транспорт һәлакәте булган очракта оештырылырга мөмкин.

Югарыда күрсәтелгән мәгълүматны тикшерү һәм анализлаудан чыгып, ТР ЗМР УДСка реверсив хәрәкәтне куллану техник яктан нигезләнмәгән, икътисади яктан максатка ярашлы түгел.

3.8 Маршрут транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;

Пассажирларны шәһәр транспорты белән массакүләм йөртү, аның тизлеге, иминлеге һәм экономияле булуы халыкның уңайлылыгы өчен хәлиткеч әһәмияткә ия. Мондый йөртүләрнең нәтиҗәлелеге, бер яктан, аларның транспорт предприятиеләре тарафыннан оештырылуы сыйфатына, ә икенче яктан, юл хәрәкәте оештыруның гомуми дәрәҗәсенә бәйле, чөнки маршрут пассажир транспортының, кагыйдә буларак, аерым торган юллары юк.

Массакүләм пассажирлар йөртүнең иминлеген тәэмин итү өчен кирәкле шартлар: юл шартларына һәм йөртүләр күләменә туры килә торган төзек пассажир транспорт чаралары; машина йөртүчеләрнең һәм барлык хезмәт персоналының югары квалификациясе һәм дисциплиналылыгы; кирәкле җиһазлар белән төзек юллар; кирәкле очракларда массакүләм пассажир транспортына өстенлек биреп, хәрәкәтне рациональ оештыру.

Массакүләм пассажир транспорты үсеше хәрәкәтне оештыру буенча белгечләр алдында кайбер бурычлар куеп кына калмый, ә юл хәрәкәтенең барлык эшчәнлегенә сизелерлек йогынты ясый. Массакүләм пассажир транспорты үсеше һәм аның төгәл эше шәхси автомобильләрдән файдалануны, беренче чиратта, эш белән бәйле юл йөрүләр өчен киметергә һәм шуның белән урам-юл челтәре йөкләнешен киметергә мөмкинлек бирә. Шулай итеп, пассажирлар йөртүне һәм маршрутларда хәрәкәттәге составны төгәл оештыру хәзерге вакытта барлык шәһәр хәрәкәтен оештыру өчен глобаль мәсьәлә булып тора.

ЗМРда җәмәгать транспортының түбәндәге маршрутлары эшли:

- № 1 "Колхоз базары - Яңа ур.";

- № 2 "Колхоз базары - Төзүчеләр проспекты";
- № 1В Т/Ю вокзалы - Ветераннар йорты (Васильево штп);
- № 2В вокзал - Сосновый бор (Васильево штп);
- № 4 "Механика көллияте - Колхоз базары - "Мирный" автовокзалы- "Эссен";
- № 6 "Механика көллият - Колхоз базары - "Мирный" автовокзалы - м-н Волна - "Позис";
- "Колхоз базары - "Октябрьнең 70 еллыгы" Садовая җәмгыяте (дача участокларыннан файдалану чорына гамәлдә);
- № 104 "Зеленодольск - Казан";
- № 110 "Васильево - Осиново - Казан";
- № 117 "Технополис Новая Тура - Казан шәһәре Столичный автовокзалы";
- № 402 "Зеленодольск - Васильево штп";
- № 403 "Зеленодольск - Волжск";
- № 405 "Зеленодольск - Уразла";
- № 410 "Норлат - Зөя утрау-шәһәрчеге - Карамалы Тау";
- № 552 «Зеленодольск - Күлбаш - Мемдәл - Казан»;
- № 554 "Зеленодольск - Бишнә - Казан";
- «Зеленодольск - Соль-Илецк»;

Әлеге маршрутлар кирәкле корреспонденцияләрнең күпчелеген тәэмин итә, һәм бу маршрутларда кулланыла торган транспорт куркынычсызлык таләпләрен канәгатьләндерә. Күпчелек автобуслар түбән идәнле, бу физик мөмкинлекләре чикләнгән пассажирларны йөртүне җиңеләйтә. Шулай ук автобуслар күтәреп куела торган пандус белән һәм инвалид коляскасы урыныннан кузгалмасын өчен махсус беркетү җайланмасы белән җиһазландырылган.

Гамәлдәге маршрутлардан тыш яңаларын кертү дә тәкъдим ителәэ:

- Зөя - Акъегет - Күгеш;

- К.Маркс - Совет - Җиңү ур. (ТР ЗМР Васильево шәһәр тибындагы поселогы);
- Космонавтлар ур.- Менжинский - Спорт ур.-Калинин ур;
- Васильево штп- - Октябрь - Юдино.

Автобус тукталышлары элементларына, аларны автомобиль юлларында урнаштыру кагыйдәләренә һәм ЗМР территориясендә ТСОДД төзекләндерүгә таләпләр тулы күләмдә үтәлми. Автобус юлларында тукталышлар.ГОСТ 218.1.002-2003 нигезендә таләпләр Гомуми техник таләпләр түбәндәгечә:
I-III категорияле автомобиль юлларында автобус тукталышы составына түбәндәге элементлар кирә:

- тукталыш мәйданчыгы;
- утырту мәйданчыгы;
- көтү мәйданчыгы (I-III категория юллары өчен);
- күчеш-тизлек полосалары;
- заезд кесәсе (автомобиль юлларының кисешкән яисә кушылган урыннар зонасында тукталышлар урнаштырганда);
- бүлү полосасы (I-III категориядәге юллар өчен);
- тротуарлар һәм җәяүлеләр өчен юллар (I-III категориядәге юллар өчен);
- җәяүлеләр өчен юл аша чыгу;
- автопавильон;
- эскәмияләр;
- бәдрәф (I-III категория юллары өчен);
- контейнер һәм чүп савытлары (IV категория юллар өчен чүп савыты гына);
- юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары (юл билгеләре, билгеләр, киртәләр);
- яктырту (торак пунктлар чикләрендә тукталышларда).

Автобус тукталышлары ГОСТ 10807 буенча юл билгеләре белән җиһазландырыла, аларны ГОСТ 23457 буенча урнаштыралар.

Билге 1.20 «Җәяүлеләр кичүе» билгесе 150-300 м ераклыктагы җир өсте кичүенең җайга салынмый торган булуын билгели. Торак пунктлар аша узучы юллар участокларында билгене 50-100 м ераклыкта күз күреме ераклыгы 150 м дан кимрәк булган күчешләр алдыннан гына билгелиләр.

Билге 5.9 «Маршрут транспорт чаралары өчен полоса» билгесе маршрут транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән полоса башында билгеләнә.

Билге 5.12 «Автобус һәм (яки) троллейбус тукталышы урыны» билгесе утырту мәйданчыгы башында билгеләнә. Тукталыш пунктында павильон булган очракта, аның кырые өстендә павильонда (биеклектә 3,0 м га кадәр торак пунктлардан тыш) билгеләр урнаштыру рөхсәт ителә, ул маршрут транспорт чараларының тукталыш пунктына якынлашып килүче тукталыш пунктына яисә шушы кырый тигезлегендә мөстәкыйль таяну ноктасына юнәлтелгән.

5.12 билгесе ике яклы булырга тиеш. Бер яклы билгеләрне юллар участокларында торак пунктлардан читтә юл буйларында җәяүлеләр хәрәкәте булмаган аерым полоса белән куллану рөхсәт ителә.

Автопавильон стенасының эчке ягында автобус тукталышларында ГОСТ 25869 нигезендә автобусларның хәрәкәт маршрутлары турында мәгълүмат урнаштыралар.

5.16.1 һәм 5.16.2 «Җәяүлеләр кичүе» билгеләрен җәяүлеләрнең юл өлеше аша узуын оештыру өчен бирелгән урыннар янында билгеләнә.

5.16.1 билгесен юлдан уңда, 5.16.2 билгесен - сулда урнаштыралар Юл хәрәкәте полосаларының һәркайсының өч яки аннан да күбрәк полосасы булган аерым полосалы юлларда 5.16.2 билгесе аерым полосадагы һәр юлның сул ягында урнаштырыла.

5.16.1 һәм 5.16.2 билгеләре шундый итеп билгеләнә: 5.16.2 билгесе транспорт чараларының кичүгә якын булган урында кичүнең якындагы чиге янында, ә 5.16.1 билгесе ерак булган урында

5.16.1 һәм 5.16.2 билгеләре транспорт чараларының 1 м дан артык арага күчү сызыгыннан ераклашмаска тиеш.

Билгеләрне 5.16.1 билгесенең арткы ягына 5.16.2.билгесен урнаштырырга рөхсәт ителә.

5.17.1, 5.17.2 «Җир асты җәяүлеләр кичүе» һәм 5.17.3, 5.17.4 «Җир өсте җәяүлеләр кичүе» билгеләре баскыч юлларында җәяүлеләр өчен тоннельләр һәм күперләрне төп җәяүлеләр агымына таба урнаштыралар.

Мәгълүматлылыкны арттыру һәм хәрәкәт куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен Автомобиль юлларында автобус тукталышлары ГОСТ 218.1.002-2003 туры китерү таләп ителә. ЗМР территориясендә барлык тукталышлар да гомуми техник таләпләр. Әлеге чараларны бюджет булган очракта 2019 - 2025 еллар чорында башкарырга тәкъдим ителә.

Транспорт агымнарының интенсивлыгын арттырганда маршрут пассажир транспортының тизлеген һәм куркынычсызлыгын арттыру бурычы аеруча актуаль һәм шуның белән бергә хәл ителә торган авыр мәсьәлә булып кала.

Аның карары тәэмин itelә торган маршрут транспорт чараларына билгеле бер өстенлекләр бирүне таләп итә:

- РФ ПДД ның 52290 - 2004 «ТСОДД» ГОСТында каралган тиешле нигезләмәләре белән. Юл билгеләре. Гомуми техник таләпләр» һәм ГОСТ Р 52282 - 2004 «ТСОДД. Юл светофорлары. Типлар һәм төп параметрлар. Гомуми техник таләпләр. Сынау методлары»;
- махсус билгеләр белән һәм светофор җайга салу чаралары ярдәмендә;
- кисешүләрдә светофор җайга салу циклында өстенлек кертү;
- җәмәгать транспорты маршрутлары уза торган юлларда башка транспорт чаралары өчен аерым чикләүләр кертү;
- маршрут пассажир транспорты хәрәкәте өчен полоса бүлеп бирү, аның буенча транспорт чараларының башка төрләрен хәрәкәте тыела (маршрут пассажир транспортының өстенлекле хәрәкәте полосалары).

Юл хәрәкәте кагыйдәләре һәм дәүләт стандартлары маршрут транспорт чаралары өчен түбәндәге өстенлекләрне күз алдында тота:

- билгеләнгән маршрутлар буенча хәрәкәт итүче гомуми файдаланудагы транспорт чараларына 3.1 - 3.3; 3.18.1; 3.18.2; 3.19; 3.27 тыю билгеләрен, шулай ук 4.1.1 - 4.1.6 кисәтүче билгеләрен таратмыйлар. Бу хәрәкәтне оештыручыларга транспорт чараларының башка төрләре өчен ябык юнәлешләр һәм юллар буенча гомуми файдаланудагы пассажир транспорт чараларын уздырырга мөмкинлек бирә;
- рельссыз транспорт чаралары белән җайга салынмый торган юл чатларында йөргәндә трамвайга өстенлек бирәләр;
- барлык машина йөртүчеләрне торак пунктларда билгеләнгән тукталышлардан киткәндә троллейбусларга һәм автобусларга комачауламаска кушалар;

- тукталыш пунктлары зонасын билгеләү өчен 1.17 махсус билге урнаштыралар (юлның бер читендә сары зигзагсыман линия). Троллейбус, трамвай,автобус тукталышлары күрсәткечләреннән 15 метрга якынрак тукталыш һәм тукталышны тыю белән берлектә, мондый тамга маршрут пассажир транспортының тоткарлыкларын киметү өчен шартлар тудыра.

Җайга салына торган киселештә маршрут ТЧларын үткәрү өчен түбәндәгеләр файдаланылырга мөмкин:

- җәмәгать транспорты юллары буенча хәрәкәт өстенлеген исәпкә алып исәпләнгән җайга салуның махсус параметрлары һәм координация режимнары;
- транспорт чарасы киселешенә якынлашуны ачыклау белән бәйле актив ысуллар.

ЗМР уздырган тикшерүләрдән чыгып, маршрут ТЧ хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итү техник яктан нигезләнмәгән һәм икътисадый яктан максатка ярашлы түгел.
«ГОСТ 218.1.002-2003 Автомобиль юлларында автобус тукталышлары Гомуми техник таләпләр» буенча яңа маршрутлар кертү һәм тукталыш пунктларын урнаштыру 2025 елга кадәр үтәүгә тәкъдим ителә.

3.9 Транзит транспорт агымнарын үткәрүне оештыру

Аерым магистраль урамнарда шәһәр транспорт агымнарының гомуми составында шәһәр аша транзит белән йөрүче ТЧ шактый проценты тәшкил итә.
Транзит транспортының төп өлешен йөк автомобильләре тәшкил итә. Шуңа күрә дөньяның барлык илләрендә әйләнеп узу магистральләре төзү яки аны гомуми шәһәр агымнарыннан чыгару юлы белән транзит транспортны шәһәр чикләреннән чыгару буенча чаралар күрелә.
Әйләнеп узу магистральләре һәм ГСД булмаган шәһәрләрдә транзит агымнарын бу максатлар өчен махсус бүлеп бирелгән урамнар буенча шәһәр үзәген урап узарга кирәк. Транзит хәрәкәте өчен, катлаулы транспорт төеннәрен үтеп, торак төзелешеннән читтә урамнарны сайларга кирәк. Мондый урамнар машина йөртүченең ориентациясен тиз тәэмин итеп, тиешле күрсәткечләр белән җиһазландырылырга тиеш.
Транзит транспортын үткәрү өчен билгеләнгән барлык магистральләр түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

– шәһәр хәрәкәте өчен комачауламыйча, тоткарлыксыз югары тизлекле транзит транспортын үткәреп җибәрергә.
– транспорт һәм җәяүлеләр өчен хәвефсез хәрәкәт шартларын тәэмин итәргә

Транзит хәрәкәте өчен автомобиль магистральләрен төзү мәсьәләсе, перспективада күләмен арттыруны исәпкә алып, табигый тикшерүләр нигезендә алынган транзит агымнарның күләме турындагы мәгълүматлар нигезендә хәл ителергә тиеш.
Зеленодольск шәһәре өчен транзит агымнары әһәмиятле булып тормый, чөнки, нигездә, алар шәһәрне урап узып, М-7 һәм А-295 юллары аша уза.
Шулай ук ЗМРда территориаль планлаштыру документларында түбәндәге чаралар күздә тотыла:
– 2021 - 2035 еллар чорында боҗралы автомобиль юлының (73,9км) яңа төньяк участогын төзү;
– 2020 елга кадәр Большие Ключи авылын әйләнеп чыгуның яңа төзелеше .

ЗМР территориясендә гамәлдәге ОДД тулаем алганда гамәлдәге ихтыяҗларны канәгатьләндерә. Хәзерге вакытта 2033 елга кадәр перспективада территориаль планлаштыруның булган документлары таләпләрен үтәргә киңәш ителә.

3.10 Куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган зур габаритлы параметрлары буенча тәкъдимнәрне дә кертеп йөк транспорт чараларын үткәрүне оештыру

ЗМР территориясендә йөк транспортының иң интенсив хәрәкәте Зеленодольск шәһәрендә күзәтелә. Зур йөк транспорты магистраль урамнар буйлап уза һәм ЗМРга тулаем йогынты ясамый.
Территориаль һәм стратегик планлаштыруның һәм табигый тикшеренүләрнең анализланган документларына караганда, региональ һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларында йөк агымнарының интенсивлыгын сизелерлек арттыруны фаразлау өчен нигезләр ачыкланмаган.

Автомобиль транспортында куркыныч йөкләрне ташу кагыйдәләре РФ Транспорт министрлыгының 1995 елның 8 августындагы 73 номерлы боерыгы нигезендә билгеләнә, һәм автомобиль транспортында куркыныч матдәләр ташуның төп шартларын, шулай ук аларны транспортлауда куркынычсызлыкны тәэмин итү буенча гомуми таләпләрне регламентлый. Куркыныч йөкләр ташучы ТЧС хәрәкәте маршруты төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары буйлап башкарыла.

ЗМР территориясендә куркыныч йөкләр ташучы йөк ТЧ хәрәкәте расланган маршрутлар нигезендә гамәлгә ашырыла. ЗМР урам-юл челтәрләрдә юл хәрәкәте оештыру системасына үзгәрешләр, ТЧ хәрәкәтен куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөк төягән өстәмә ТСОДД урнаштыру, шулай ук мөмкин булган саллы параметрлар буенча мондый чаралар таләп ителми.

3.11 Транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләү

Юл хәрәкәте оештыруны камилләштерүнең иң мөһим чараларының берсе - ТЧның билгеле бер территорияләргә керүен чикләү. ТЧ керү мөмкинлеген чикләү төрле максатларда кулланыла:

- идарә тармагы дәрәҗәсендәге җитәкче документлар белән билгеләнә торган режимлы (ведомство) территорияләргә ТЧның керүен чикләү;
- транспорт инфраструктурасы объектларын законсыз тыкшыну актларыннан саклауны тәэмин итү максатларында «Транспорт куркынычсызлыгы турында» 2007 елның 09 февралендәге 16-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләренә ярашлы рәвештә ТЧ керүен чикләү;
- ремонт, төзелеш, торгызу эшләренә бәйле билгеле бер территорияләргә ТЧ керү мөмкинлеген вакытлыча чикләү (туктату);
- җәяүлеләр пространствосын оештыру һәм эшләүгә бәйле билгеле бер территорияләргә ТЧ керү мөмкинлеген чикләү.

ЗМРда билгеле бер территорияләргә керүне чикләү юлларга хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау буенча төрле эшләр башкарганда, юл өслегендә коммуникацияләр салганда, шулай ук экстраординар ситуацияләрендә юл

хәрәкәтендә катнашучыларның иминлеген тәэмин итү өчен оператив чара буларак максатка ярашлы. Эшләрне башкару закон таләпләре нигезендә башкарылырга тиеш.

ЗМРда альтернатив юл булганда, бигрәк тә язгы чорда, җирлек аша йөк транспорты хәрәкәтен чикләү тәкъдим ителә.

Зеленодольск шәһәрендә, Васильево шәһәр тибындагы поселогында һәм башка торак пунктларда җәяүлеләр өчен булган территорияләргә үтеп керүне чикләү методлары беренче чиратта җәяүлеләр пространстволары территорияләре чикләрендә төеннәр белән, УДС сызыклы участоклары, парковка пространстволары территорияләре һ.б. белән кулланыла торган беренчел һәм озак сроклы чараларга керә. Җәяүлеләрнең һәм велосипедчыларның хәрәкәт иминлеген тәэмин итү, аларның өстенлекле хәрәкәтен тәэмин итү өчен һ.б. билгеләнгән. Җәяүлеләр киңлекләре территориясенә очраклы яки белә торып үтеп керүне булдырмауга юнәлдерелгән физик чаралар аша тормышка ашырыла.

ЗМР шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрендә җәяүле киңлекләрне төзекләндерүне чикләү буенча техник чаралар куллануның төп аспектлары 1 нче рәсемдә китерелде.

1 нче рәсем - Керү мөмкинлеген чикләү чаралары классификациясе

Кече архитектура формалары	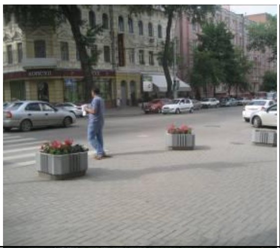	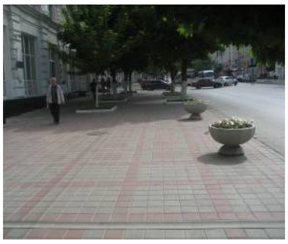	
Чикләүләр (Ограничительләр) һәм отбойниклар			

Юнәлеш, киртә җайланмалары һәм хәрәкәтне аеру (канализирования)ч аралары			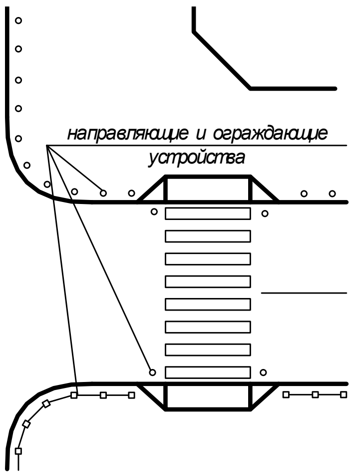
Узу юллары			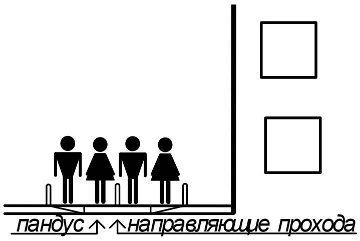
Югары бордюр			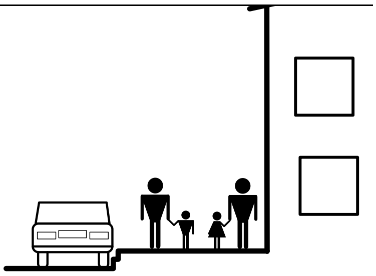

2 нче рәсем - Тротуарларга һәм җәяүлеләр өчен чыгу юлларын чикләү ысуллары

Яшел утыртмалар	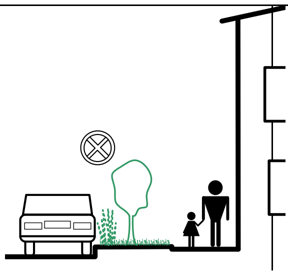	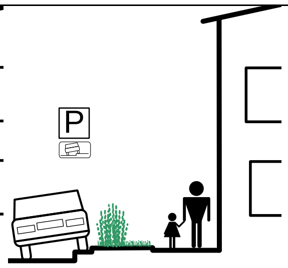	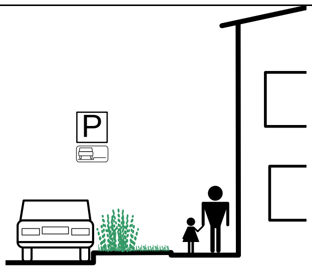

3 нче рәсем - Җәяүлеләр өчен пространстволар зоналарына керүне чикләү чараларын куллану

Һәр җирдә файдалану мөмкинлеген чикләү чараларын куллану ЗМР җирлекләре юл хәрәкәте территорияләрен автомобильләрдән арындырачак, аларның җәлеп итүчәнлеген һәм тотрыклы эшләвен тәэмин итәчәк, юл-транспорт һәлакәтләре барлыкка килү ихтималын киметәчәк һ.б. ЗМРда

УДСка керү мөмкинлеген чикләү чараларын куллану шартлары 4 нче таблицада китерелгән.

4 нче таблица - Керү мөмкинлеген чикләү чараларын куллану шартлары

Исеме	Максаты, куллану шартлары, үзенчәлекләре	Мисаллар
Кече архитектура формалары	Чәчәклекләр, вазоннар, шарлар, призмалар, пирамидалар, ярымшарлар һәм башка кече формаларны тротуарның җәяүлеләр өлеше җитәрлек дәрәҗәдә киңрәк булганда кулланалар. Керү мөмкинлеген чикләүдән тыш, архитектура формалары эстетик функцияне дә үти. Бу аспект әйләнә-тирә мохит дизайнына туры килү өчен формаларның төрен һәм зурлыгын килештерүне таләп итә.	
Чикләүләр (Ограничительләр) һәм отбойниклар	Чикләүләр машина кую кесәсе зонасына яки тротуарда ук урнаштыралар. Чикләүнең төп максатларының берсе- машинаның кыры эффектив тротуар киңлеге (җәяүлеләр өлеше) зонасына эләгүен булдырмау. Отбойниклар ныграк тотып тору мөмкинлегенә ия һәм тротуарда парковкаларны санкцияләнгән урнаштырганда кулланылырга тиеш	
Юнәлеш бирә торган һәм киртә җайланмалар	Җәяүлеләр өчен киртәләр җәяүлеләрнең машина юлына чыгуын булдырмый гына калмый, ә тротуарга керүне чикләү чарасы буларак та булып хезмәт итә. Юнәлеш бирә торган җайланмалар тротуар почмагында, юл өлешендә (бордюр ташы буйлап, разметка сызыклары буйлап) урнаштырылырга мөмкин. Тротуарларның һәм тукталыш пунктларының территорияләренең пассив куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен югары нык булган һәм тотрыклы стержень системасын кулланалар	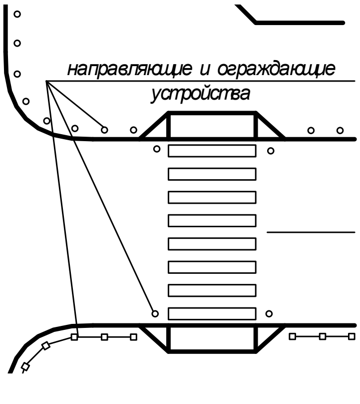
Узу юллары	Узу юлларын җәяүлеләр кичүе тамгасында, тротуар, җәяүлеләр юлы һәм башкалар урнаштыралар. Керү мөмкинлеген чикләү функциясеннән тыш, җәяүлеләр хәрәкәтен дә аералар. Алар яхшы күренә һәм нәтиҗәле җәяүлеләр киңлеген алмый.	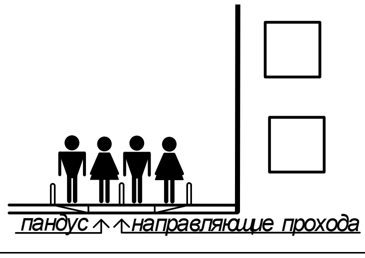

Исеме	Максаты, куллану шартлары, үзенчәлекләре	Мисаллар
Югары бордюр	Югары бордюр 2 яки 3 баскычлы булырга мөмкин. Бу сайланган бордюр ташының зурлыгына бәйле. Үтеп керүне чикләүнең әлеге ысулын иң нәтиҗәле, иң югары дәрәҗәдә тотып тора алырлык мөмкинлеге бар санарга кирәк.	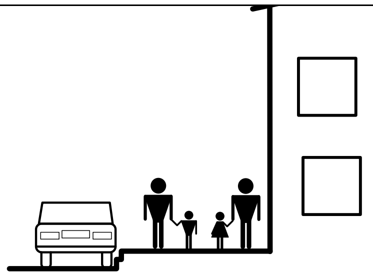
Яшел утыртмалар	Яшел утыртмалар үтеп керүне чикләүнең шактый нәтиҗәле чаралары булып чыга. Яшел утыртмаларны урнаштырганда тротуарның (җәяүле өлешенең) нәтиҗәле киңлеген саклауны күзәтергә кирәк. Шәһәрләрдә файдалануга җайлаштырылган яшел утыртмалар категориясен сайларга кирәк	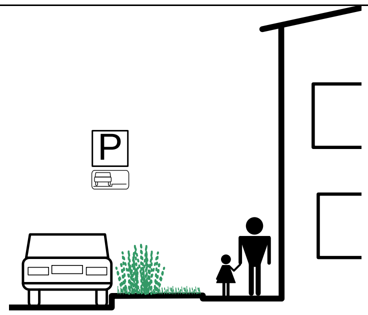

Автомобильләрнең тротуарга (җәяүлеләр юлларына) үтеп керүен чикләү максатларында УДСта җәяүлеләр киңлеге участокларын 4 һәм 5 нче рәсемнәрдә күрсәтелгән типлаштырылган схемалар нигезендә төзекләндерергә кирәк.

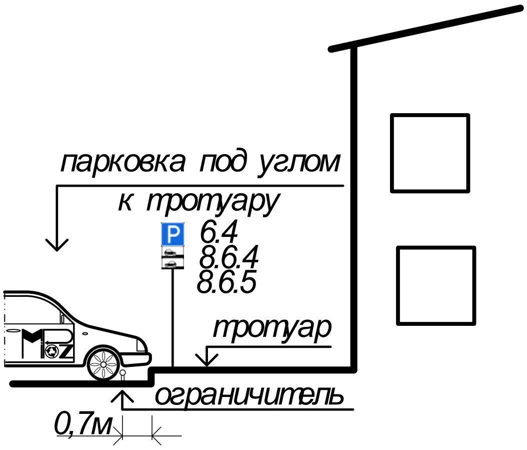

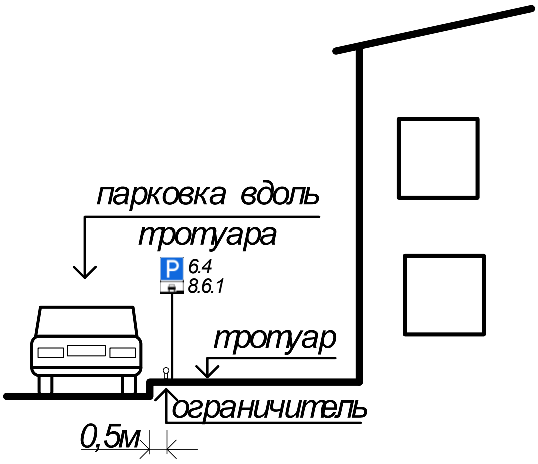

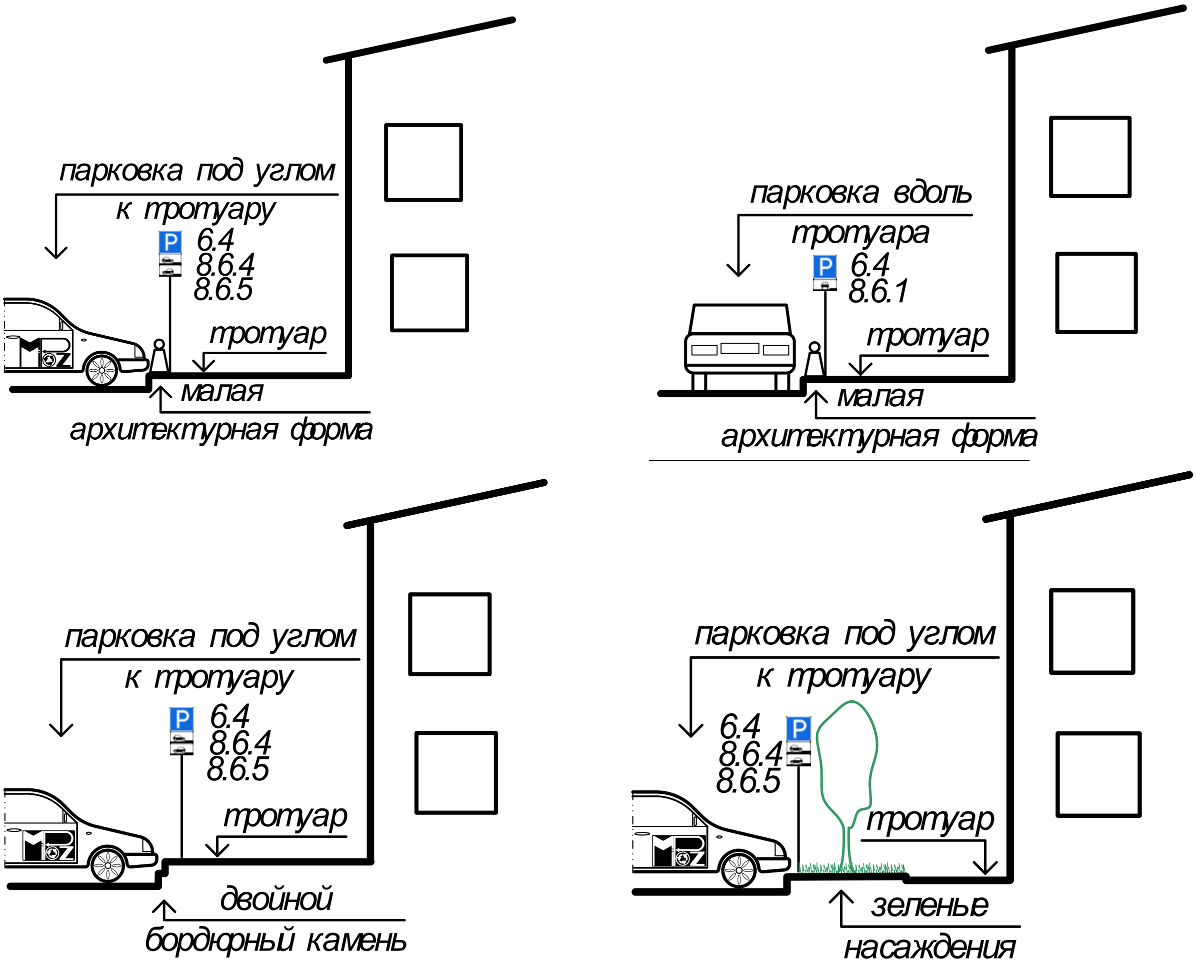

4 нче рәсем - Автомобильләрнең тротуарга керү мөмкинлеген чикләү

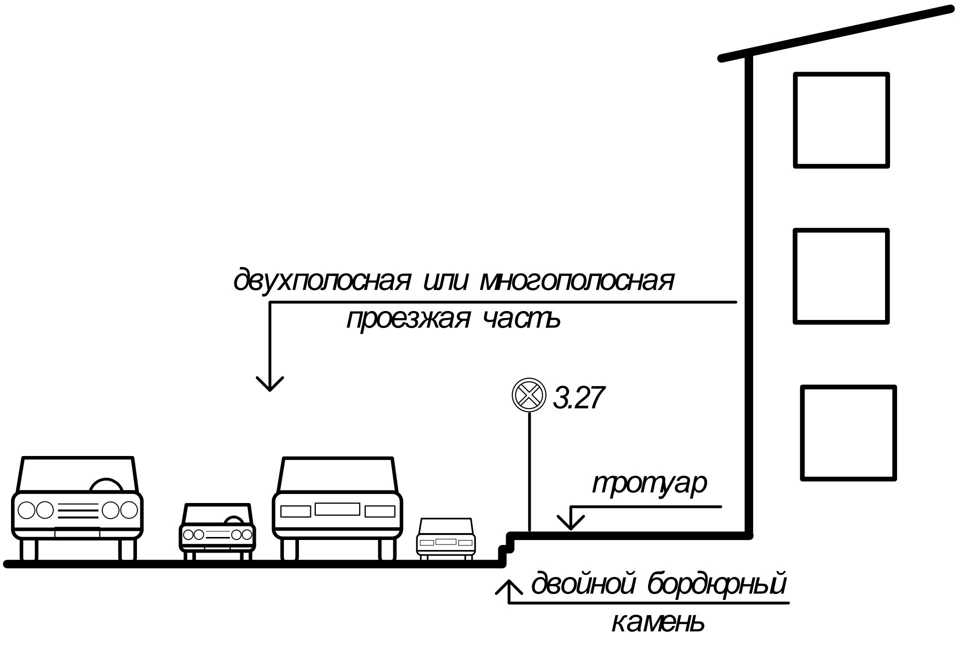

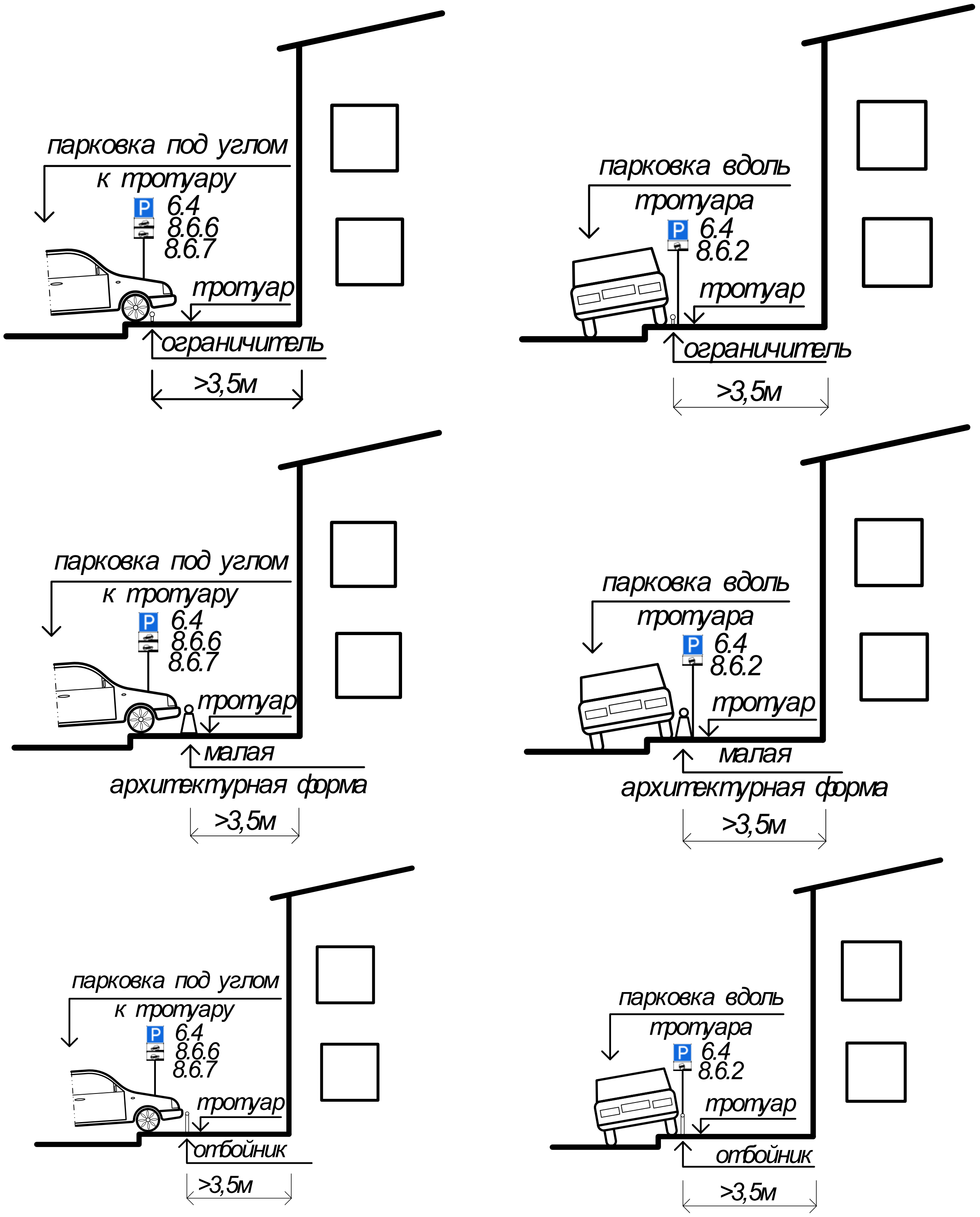

парковка под углом к тротуару
6.4
8.6.6
8.6.7
тротуар
ограничитель
>3,5м
парковка вдоль тротуара
6.4
8.6.2
тротуар
ограничитель
>3,5м
парковка под углом к тротуару
6.4
8.6.6
8.6.7
тротуар
малая архитектурная форма
>3,5м
парковка вдоль тротуара
6.4
8.6.2
тротуар
малая архитектурная форма
>3,5м
парковка под углом к тротуару
6.4
8.6.6
8.6.7
тротуар
отбойник
>3,5м
парковка вдоль тротуара
6.4
8.6.2
тротуар
отбойник
>3,5м

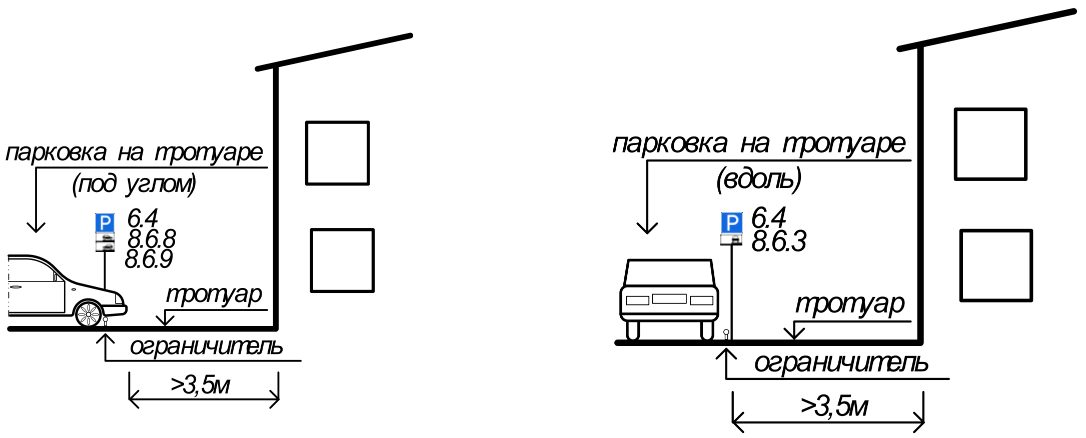

5 нче рәсем - Автомобильләрнең тротуарга керү мөмкинлеген чикләү

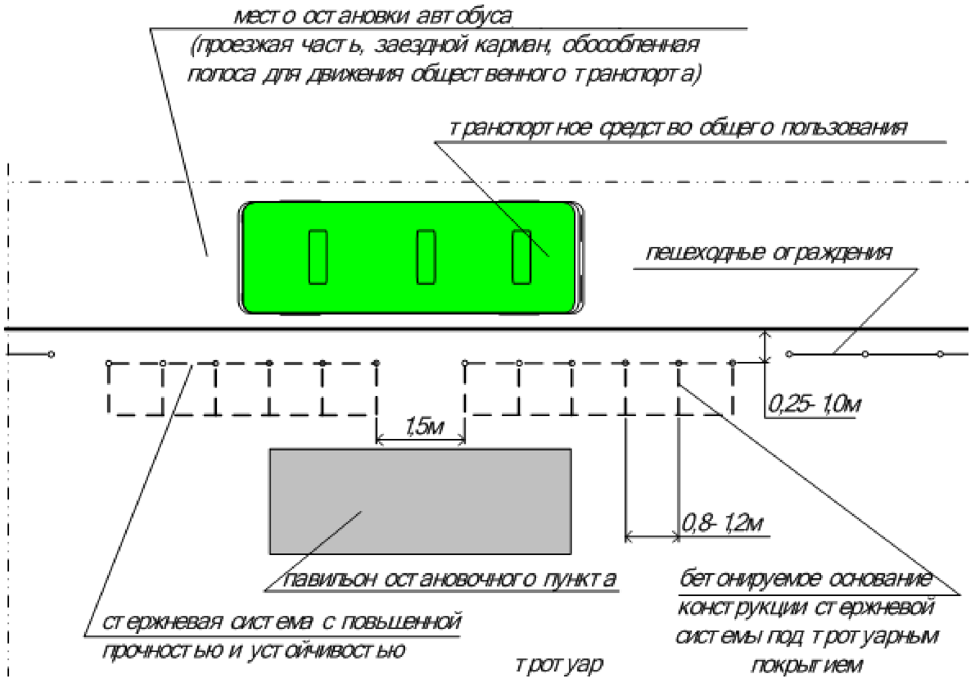

6 нчы рәсем - Автомобильләрнең тукталыш пункты территориясенә керү мөмкинлеген чикләү

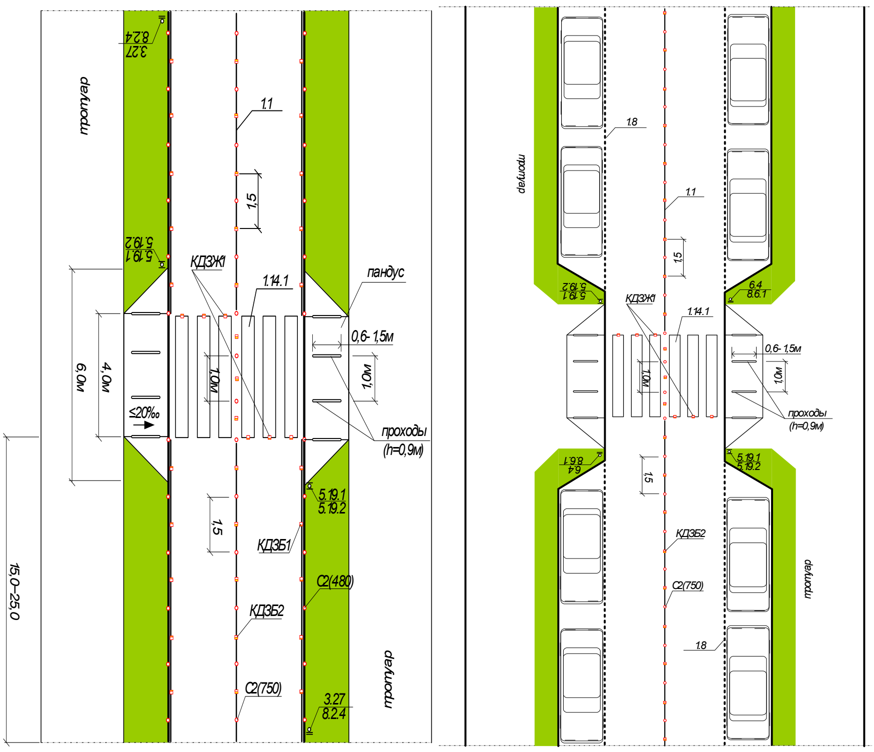

7 нче рәсем - Шәһәр урамы чатында урнашкан җәяүлеләр кичүенә автомобиль керү мөмкинлеген чикләү мисаллары

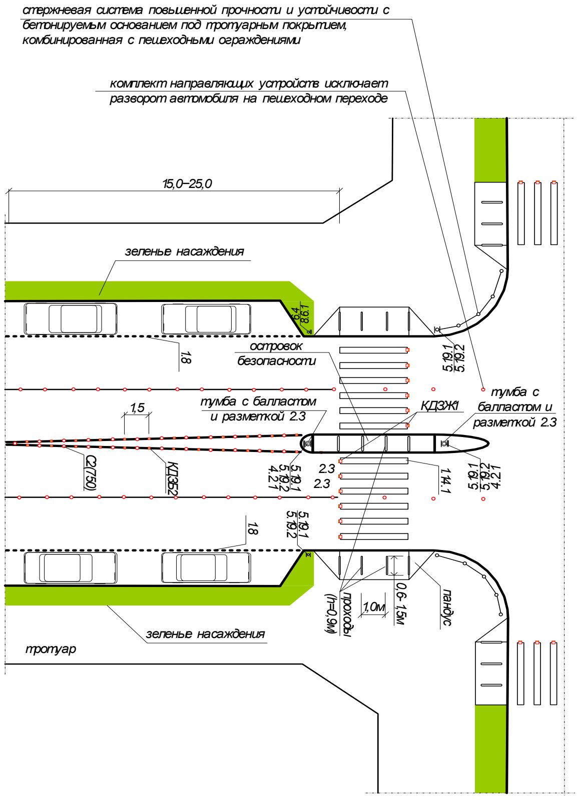

8 нче рәсем - Кисешкән урында җәяүлеләр кичүенә керү мөмкинлеген чикләү мисалы

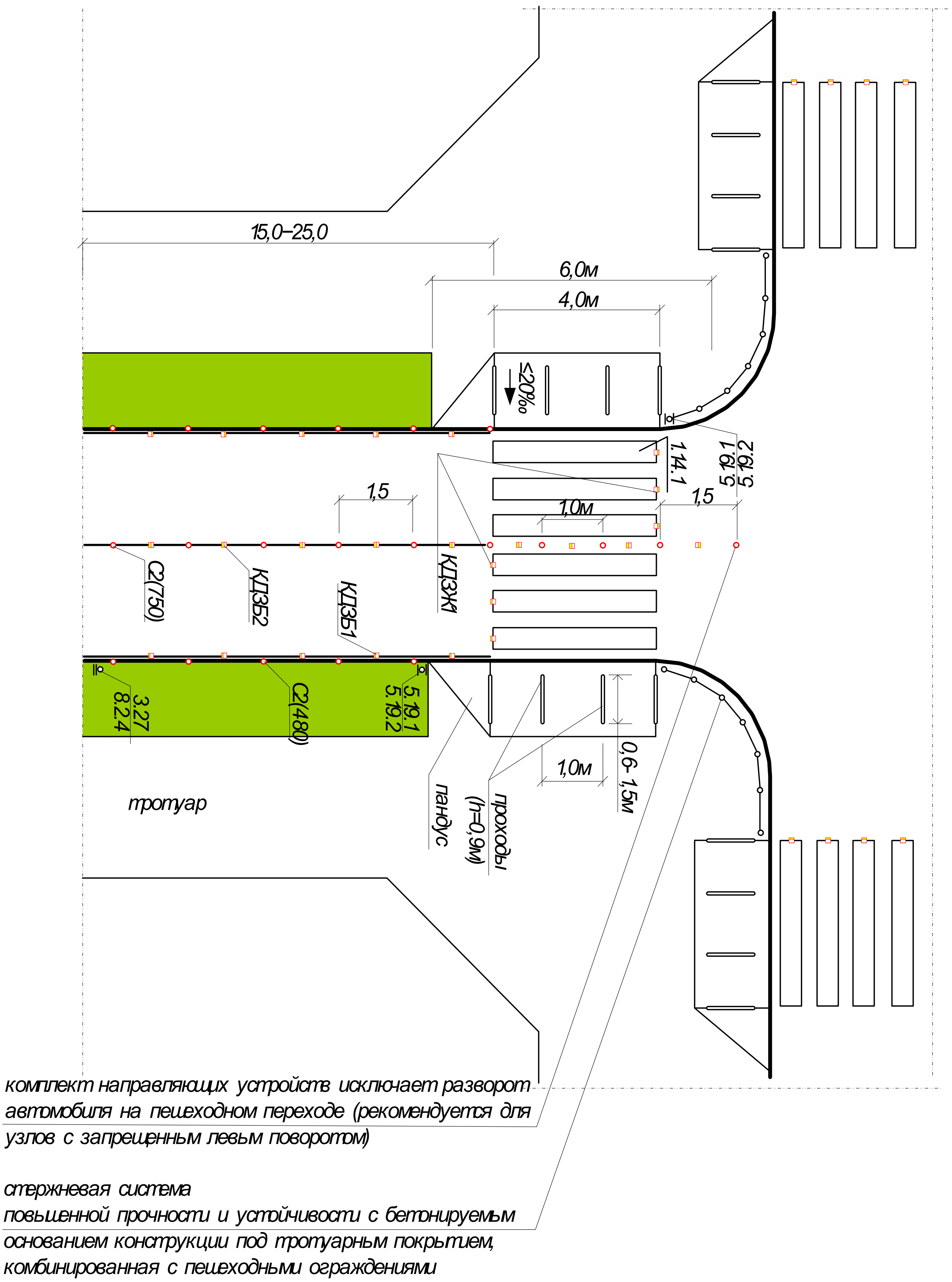

9 нчы рәсем - Юл чаты зонасында җәяүлеләр кичүенә автомобиль керү мөмкинлеген чикләү мисалы

3.12 Юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимы

ЗМР территориясендә, РФ территориясендә кебек үк, түбәндәге кагыйдәләр гамәлдә:
Машина йөртүче ТЧ билгеләнгән чикләүдән артмаган тизлек белән алып барырга тиеш, шул ук вакытта хәрәкәтнең интенсивлыгын, ТС һәм йөкнең үзенчәлекләрен һәм торышын, юл һәм метеорология шартларын, аерым алганда, хәрәкәт юнәлешендә күзгә күренүне исәпкә алып барырга тиеш.
Тизлек йөртүчегә юл йөрү кагыйдәләре таләпләрен үтәү өчен транспорт чарасы хәрәкәтен даими контрольдә тоту мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.
Торак пунктларда ТЧ хәрәкәте 60 км/сәг тизлек белән түгел, ә торак зоналарда һәм ишегалды территорияләрендә 20 км/сәг тизлек белән рөхсәт ителә.
РФ субъектларының башкарма хакимияте органнары карары буенча, юл участокларында яки аерым төр транспорт чаралары өчен хәрәкәт полосаларында тизлекне арттыру (тиешле билгеләр урнаштырып) рөхсәт ителергә мөмкин, әгәр юл шартлары зуррак тизлек белән имин хәрәкәтне тәэмин итсә. Бу очракта рөхсәт ителгән тизлек зурлыгы автомагистральләрдә ТЧ тиешле төрләре өчен билгеләнгән күрсәткечләрдән артмаска тиеш.
Торак пунктлардан тыш хәрәкәт түбәндәгеләргә рөхсәт ителә:

- мотоциклларга, җиңел автомобильләргә һәм рөхсәт ителгән максималь массасы 3,5 тоннадан артмаган йөк автомобильләренә - 110 км/сәг тизлек белән, башка юлларда 90 км/сәг тән дә артмаган тизлек белән хәрәкәт итәргә рөхсәт ителгән;
- барлык юлларда шәһәрара һәм аз урынлы автобусларга - 90 км/сәг тән артмаган тизлек белән хәрәкәт итәргә рөхсәт ителгән;
- башка автобусларга, җиңел автомобильләргә тагылма белән, рөхсәт ителгән максималь массасы 3,5 тоннадан артык булган йөк автомобильләренә автомагистральләрдә- 90 км/сәг тан артмаган, ә башка юлларда - 70 км/сәг тән тартмаган тизлек белән хәрәкәт итәргә рөхсәт ителгән;
- кешеләрне кузовта ташый торган йөк автомобильләренә - 60 км/сәг тән артмаган тизлек белән хәрәкәт итәргә рөхсәт ителгән

– балалар төркемнәрен оешкан ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чараларына - 60 км/сәг.тән артмаган тизлек белән хәрәкәт итәргә рөхсәт ителгән;

ЗМР территориясендә тизлекне чикләү әлеге таләпләрне канәгатьләндерә һәм әлеге эшнең беренче этабы буенча хисапның 5.1 бүлекчәсендә җентекләп карала.
ЗМР территориясендә үз чикләрендә транспорт уңайлылыгы югары булган кече торак пунктлар урнашкан. Мондый ситуациядә төп проблемалар булып түбәндәгеләр тора:

– транзит транспорт агымы өчен торак пунктлар сызыгында тизйөрешле режимны үтәүне контрольдә тоту (транзит юл йөрү мөмкинлеген тәэмин итә торган автомобиль юллары территориясе буйлап узган очракта);
– торак пунктлардан тыш автомобиль юлларында тизйөрешле режимның үтәлешен контрольдә тоту .

Әлеге проблемаларны хәл итү булып гамәлдәге документка өстәп видеокүзәтү камераларын урнаштыру тора - алга таба әлеге документта 3.23 пунктында тулырак.
Юлларның аерым участокларында һәм урамнарда тизлек режимын киметү кертелергә тиеш:

– аварияле-куркыныч участокларда;
– балалар мәгариф учреждениеләре янында;
– зур җәлеп итү урыннары (массакүләм ял итү урыннары, стадионнар, вокзаллар, кибетләр һәм башка җәяүлеләр күпләп җыела торган объектлар)янындагы куркыныч юл участокларында;
– автомобиль юлының геометрик параметрлары белән бәйле куркыныч участокларда (текә борылышлар, каршыга килә торган машинаның күренүе тәэмин ителмәгән, юлның тараюы һ.б.).

ЗМР территориясендә булган тизйөрешле чикләүләр нигездә таләпләргә туры килә, әмма 52605-2006 ГОСТ Р нигезендә ясалма юл тигезсезлекләрен (ИДН) һәм шаулы полосаларны (ШП) урнаштыру һәм мәгариф учреждениеләре

янында максималь тизйөрешле 40 км/сәг. режимлы чикләүләр урнаштыру зарур.
ИН (ясалма тигезсезлекләр) ясалма яктыртылган участокларда асфальт-бетон һәм цементобетонналы өслекләр булган юлларда урнаштыралар.
Ясалма тигезсезлекләр балалар һәм яшүсмерләр укыту-тәрбия учреждениеләрендә җир өсте җайга салынмый торган җәяүлеләр кичүенә кадәр 10-15 метр кала урнаштыралар.
Ясалма тигезсезлекләр, хәрәкәт составын һәм юл шартларының интенсивлыгын исәпкә алып, конкрет участокларда авария сәбәпләрен анализлау нигезендә урнаштырылырга мөмкин:

- балалар һәм яшүсмерләр учреждениеләре, балалар мәйданчыклары, массакүләм ял итү урыннары, стадионнар, вокзаллар, кибетләр һәм башка массакүләм корылмалар каршында куркыныч участокның башында, район әһәмиятендәге транспорт-җәяүлеләр һәм җәяүлеләр-транспорт магистраль урамнарында, җирле әһәмияттәге юлларда һәм урамнарда, парк юлларында һәм йөри торган юлларда ;
- 40 км/сәг кадәр һәм азрак хәрәкәт тизлеген чикләү кертелгән һәм 3.24 "Максималь тизлекне чикләү", 5.3.1 "Максималь тизлекне чикләү зонасы", 5.21 "Торак зонасы"билгеләре белән билгеләнгән куркыныч юл участоклары алдында;
- көйләнмәгән кисеп үтелә торган юл буйлап якынлашып килүче транспорт чараларының күз күреме җитмәслек итеп төзелгән чатлар алдында "Туктаусыз хәрәкәт тыелган" билгесе 30 метрдан 50 метрга кадәр ераклыкта;
- " Балалар" 1.23 билгесенең бөтен эш зонасы буенча бер-берсеннән 50 м аша.

ИН оештыру түбәндәге очракларда рөхсәт ителми:

- федераль әһәмияттәге юлларда;
- 4 һәм аннан да күбрәк хәрәкәт полосалары булган региональ әһәмияттәге юлларда (1000 кешедән артык халкы булган шәһәр

һәм торак пунктлар территориясе буйлап узучы участоклардан тыш);

- җәмәгать транспортының туктальш мәйданчыкларында яки алар белән янәшәдәге хәрәкәт полосаларында һәм юл хәрәкәте көчәйтелгән урыннарда;
- күперләрдә, юлларда, эстакадаларда, транспорт тоннельләрендә һәм күперләр аша узганда;
- тимер юл аша 100 м дан кимрәк ераклыкта;
- шәһәрләрдәге һәм гомумшәһәр әһәмиятендәге өзлексез хәрәкәт магистраль юлларында һәм магистраль урамнарда;
- хастаханәләргә, ашыгыч медицина ярдәме станцияләренә, янгын станцияләренә, автобус һәм троллейбус паркларына, гаражларга һәм авария хезмәтләре автомобильләре кую мәйданчыкларына һәм махсус транспорт чаралары тупланунын башка объектларына керү юлларында;
- җир асты коммуникацияләренең күзәтү коелары өстеннән.

Югарыда әйтелгәннәрдән түбәндәге нәтиҗәләр ясала:

- тулаем алганда ЗМР территориясендә тизлек режимын чикләү куркынычсызлык таләпләрен канәгатьләндерә;
- 2021 елга кадәрге чорда мәгариф учреждениеләре янында ясалма тигезсезлекләр монтажлау зарур.

3.13 Бердәм парковка киңлеге формалаштыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру)

Бердәм парковка киңлеген формалаштыру затор ситуацияләре барлыкка килү процессларын булдырмый калырга, тыелган билгеләр гамәленә карамастан, ТЧ санкцияләнмәгән стоянкасын булдырмаска, , шулай ук юл йөрү кагыйдәләрен арттырырга мөмкинлек бирә.

Әлеге эшнең беренче этабында үткәрелгән стоянка һәм ТС тукталышы урыннарын урнаштыру параметрларын анализлау нәтиҗәләре буенча түбәндәге урыннарда парковка урыннары җитмәү ачыкланган:

- Волжск урамы буйлап; Вокзал яны урамы буйлап; К. Маркс урамы буйлап; Яңа төзелеш урамы буйлап;
- «Маяк» укыту-спорт базасында;
- Гоголь урамындагы хастаханә бинасы каршында;
- Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы буйлап;
- Сумка елгасы аша А295 трассасында күпер янында;

Бердәм парковка киңлеген формалаштыру кысаларында ачыкланган кытлыкны бетерүгә юнәлдерелгән чаралар каралырга тиеш.
Яңа машина кую урыннары булдыру яңа парковкалар оештыру, яңа ГСК киңәйтү яки төзү, шулай ук УДС участоклары буенда машина кую урыннарын оештыру хисабына башкарылырга тиеш.
УДС буйлап парковкалар оештыру торак төзелеше районнарында иң өстенлекле ысул булып тора. Үткәрелгән тикшеренүләргә караганда, хәрәкәт полосасының киңлеге 3,5 метрдан кимрәк булган урам буйлап парковканы урнаштыру транспорт агымының хәрәкәт тизлегенең кимүенә китерә, бу, үз чиратында, юл хәрәкәте куркынычсызлыгын күтәрүгә ярдәм итә.
ТЧ УДС участоклары буйлап урнаштыру, балалар мәйданчыкларын, җәмәгать кызыксынуы урыннарын оештырып, яшел утыртмаларны урнаштырып, йорт яны территорияләрен рациональ рәвештә файдаланырга мөмкинлек бирә.
Өстәмә парковка киңлеген оештыру парковка урыннарын урнаштыруның рациональ системасын булдырырга, машина кую кагыйдәләрен бозу санын киметергә һәм юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүне арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Исәп-хисап срогына парковка урыннары кытлыгын киметү, урамнан тыш парковкалар төзү, шул исәптән Зеленодольск шәһәрендә машина кую урыннары системасын үстерү чараларын күрү аеруча актуаль.

ЗМР территориясендә гамәлдәге парковка киңлеген үстергәндә УДС та ачык саклау парковкаларын оештыру (шул исәптән, машина юлларын киңәйтү юлы белән), ябык типтагы урамнан тыш яссы парковкалар төзү, күпкатлы паркинглар төзү игътибар үзәгендә. Тукталыш парковкалары шулай ук төрле масштабта булырга һәм тормышка ашыру мөмкин Мондый парковкалар зур булмаган яссы парковкалар рәвешендә дә,зур сыйдырылышлы күп катлы паркинглар рәвешендә дә оештырылырга мөмкин.

Шәһәр территориясендә парковка урыннарын арттыруны хосусый инвестицияләрне җәлеп итеп, шул исәптән дәүләт-хосусый партнерлык проектларын гамәлгә ашыру нигезендә гамәлгә ашыру максатка ярашлы булыр.
Автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен газоннарны рөхсәтсез куллануны булдырмаска, махсус билгеләнгән урыннарда экологик парковкаларны (экопарковкаларны) перспективалы кулланырга кирәк, алар – газон чирәме белән чәчелгән һәм газон рәшәткәсе белән ныгытылган автотранспорт чаралары кую өчен территорияләр, ул үсемлекләрнең тамыр системасына автомобиль шиналары белән зыян китермәсен өчен, участокның эстетик төрен саклап кала.

3.14 Юлларда яисә аларның участокларында транспорт чараларының берьяклы хәрәкәтен оештыру

Ике юнәлештә дә хәрәкәт иткәндә чагыштырмача түбән тизлекне сакларга һәм каршы як автомобильләргә юлны бушату өчен тормозка басырга кирәк, бу күп кенә конфликтлы хәлләрне китереп чыгара һәм ахыр чиктә транспорт агымының хәрәкәт тизлегенә тәэсир итә.
Автомобильләр төрле юнәлештә хәрәкәт иткәндә җәяүлеләр өчен хәл катлаулана, һәм бигрәк тә җәяүлеләр юл аркылы чыгу юлларын кичүне өстен күргән юл чатларында. Юллар кисешүе шулай ук велосипедчылар өчен дә бик кыен.
Урамнарны бер яклы хәрәкәт белән кертү хисабына низаглы нокталарының теоретик санын сизелерлек киметергә мөмкин. Ике юнәлештә хәрәкәт булган ике полосалы юллардагы гадәти хәлдә Х-рәвешендәге юл киселешләре буенча автомобильләр хәрәкәт иткәндә 32 гә кадәр низаглы нокта исәпләнә. Ә ике полоса буенча берьяклы хәрәкәт оештырылганда низаглы ноктaлар саны 16 га кадәр кими. Шул ук вакытта җәяүлеләрнең урам аша узу шартлары гадиләштерелә һәм юл аша чыгу мөмкинлеге арта.
Берьяклы хәрәкәт режимы, берьяклы хәрәкәт булган участок башланган урынын билгеләп, «Берьяклы хәрәкәт» билгесен урнаштыру юлы белән кертелә. Бу билгедә ук белән тиешле хәрәкәт юнәлеше күрсәтелгән. Берьяклы хәрәкәт режимы еш кына урамнардан файдалану яки күп юллар һәм урамнарның үзара бәйләнешен исәпкә алып карала торган транспорт агымнарын үзгәртү планнарына кушыла.
Берьяклы хәрәкәт режимы травма алу очраклары булган юл-транспорт һәлакәте санына статистик яктан нигезләнгән йогынты ясамый. Матди зыян килгән юл-транспорт һәлакәте саны бераз кимүе билгеләп үтелде. Авария очраклары бераз кимүен берьяклы хәрәкәт кертү тизлек артуга һәм хәрәкәтнең интенсивлыгына китерүе белән аңлатырга мөмкин. Юл-транспорт

һәлакәте очраклары кимемәсә дә, юл-транспорт һәлакәте куркынычы кимергә мөмкин.
Берьяклы хәрәкәт режимы автомобильләр хәрәкәте маршрутларын озынайта, әмма юлларның үткәрүчәнлеген арттыра, бу транспорт агымнарын арттыруга китерергә мөмкин.
Берьяклы хәрәкәт режимын кертүнең төп кимчелекләренә түбәндәгеләрне кертергә мөмкин:

- автомобиль узышлары, шәһәр магистральләренә һәм әйләнеп уза торган юлларга транспорт йөкләнешен арттыру;
- җәяүлеләр кичү юлларының ераклыгын арттыру аркасында маршрут пассажир транспортыннан файдалануда шактый авырая;
- берьяклы хәрәкәт кертелгәннән соң беренче вакытта йөрү кыенлыгы.

Юлларның үткәрү мөмкинлеге халыкның һәм шәһәрнең транспорт ихтыяҗын канәгатьләндерми торган берьяклы хәрәкәтне оештыру гамәлләре гадәттә урам-юл челтәре үскән шәһәрләрдә, параллель урамнарда кулланыла.
ЗМР территориясендә берьяклы хәрәкәт түбәндәге урамнарда гамәлгә ашырылган:

- Гоголь урамыннан Тынычлык урамына;
- Вокзал яны урамы;
- Почта ур.;
- Башкала урамыннан күпер.

ЗМР территориясендәге башка урамнарда берьяклы хәрәкәт кертү максатка ярашлы түгел.

3.15 Светофор җайга салуны таләп итә торган кисешүләр, тоташулар һәм юллар участоклары исемлеге

Светофор ярдәмендә җайга салуны кертү шартлары ГОСТ Р 52289 - 2004 «Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары. Юл билгеләрен, тамгаларын, светофорларны, юл коймаларын һәм җайланмаларны куллану кагыйдәләре» белән билгеләнде.
ТР ЗМРда тикшерелгән урамнар һәм юллар кисешкән урыннарга светофор җайга салуны кертү кирәклеген бәяләү нәтиҗәләре 5 нче таблицада китерелгән.

5 нче таблица - Тикшерелә торган чатларда светофор белән җайга салуны кертү кирәклеген бәяләү

Киселеш	Төп юлда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлеге ике юнәлештә, маш/сәг		Бер, иң тыгыз юнәлештә икенчел юлда транспорт чарасы хәрәкәтенең интенсивлыгы, маш/сәг.		Светофор объектын урнаштыру кирәклеге	Искәрмә
	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)		
Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	1040	750	678	75	таләп ителә	гамәлдәге светофор объекты
Кичен, пик сәгатьтә	1286	750	641	75	таләп ителә	
Башкала урамы һәм Төзүчеләр урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	1738	750	302	75	таләп ителә	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителә
Кичен, пик сәгатьтә	992	750	289	75	таләп ителә	
Башкала урамы һәм Королев урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	1452	750	870	75	таләп ителә	гамәлдәге светофор объекты
Кичен, пик сәгатьтә	1132	750	391	75	таләп ителә	
Королев урамы һәм Гайдар урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	419	410	75	175	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	362	380	56	190	таләп ителми	
Октябрь урамы һәм Заикин урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	1277	750	831	75	таләп ителә	гамәлдәге светофор объекты

Киселеш	Төп юлда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлеге ике юнәлештә, маш/сәг		Бер, иң тыгыз юнәлештә икенчел юлда транспорт чарасы хәрәкәтенең интенсивлыгы, маш/сәг.		Светофор объектын урнаштыру кирәклеге	Искәрмә
	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)		
Кичен, пик сәгатьтә	364	380	226	190	таләп ителә	
Паратск урамында һәм Карл Маркс урамында киселеш						
Иртән, пик сәгатьтә	785	750	197	75	таләп ителә	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	360	380	100	190	таләп ителми	
Парат урамы һәм Энгельс урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	1405	750	291	75	таләп ителә	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	526	580	154	125	таләп ителми	
Октябрь урамында һәм Чапаев урамында киселеш						
Иртән, пик сәгатьтә	420	500	48	150	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	267	380	24	190	таләп ителми	
Гоголь урамы һәм Белинский урамы киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	942	750	12	75	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	686	670	79	100	таләп ителми	
Панфилов ур. һәм 16К-0883 а/ю киселеше						

Киселеш	Төп юлда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлеге ике юнәлештә, маш/сәг		Бер, иң тыгыз юнәлештә икенчел юлда транспорт чарасы хәрәкәтенең интенсивлыгы, маш/сәг.		Светофор объектын урнаштыру кирәклеге	Искәрмә
	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)	факт буенча	ГОСТ Р 52289-2004 буенча (7.2.14 п., 1шарт)		
Иртән, пик сәгатьтә	100	380	72	190	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	116	380	16	190	таләп ителми	
А-295 дан местечко Раифа борылышы						
Иртән, пик сәгатьтә	2614	900	160	100	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	1253	900	165	100	таләп ителми	
Альбаб ст. т/ю пос. белән янәшә киселеш						
Иртән, пик сәгатьтә	182	380	72	190	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	78	380	16	190	таләп ителми	
К.Маркс урамы һәм Леваневский урамы (Васильево) киселеше						
Иртән, пик сәгатьтә	218	380	88	190	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	104	380	84	190	таләп ителми	
Яр буе урамында һәм Гагарин урамында (Октябрь) киселеш						
Иртән, пик сәгатьтә	152	380	28	190	таләп ителми	светофор объекты юк, урнаштыру таләп ителми
Кичен, пик сәгатьтә	167	380	40	190	таләп ителми	

Юл хәрәкәте шартларына үткәрелгән анализ нәтиҗәләренә нигезләнеп, ЗМР урам-юл челтәрендә түбәндәге транспорт төеннәрендә светофор белән җайга салуны кертү тәкъдим ителә:

– Зеленодольск шәһәренең Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә 20 секундлык светофор циклы белән светофорның өстәмә сул борылыш секциясен өстәргә;
– Зеленодольск шәһәрендә Төзүчеләр ур., Башкала ур;
– Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына боҗралы юлдан соң җәяүле тарафыннан чакыру таблолы (ТВП) светофор (Зеленодольск шәһ., Ленин ур., 46);
– Зеленодольск шәһәрендә Радужный сәүдә үзәге янында ТВП белән светофор.

Светофор белән җайга салу кимчелекләрсез түгел: үткәрү мөмкинлеген киметү һәм кисешү юлында тоткарлыкларны арттыру кебек нәрсәләрдән , әмма бу очракларда светофорлы җайга салу күрсәтелгән урыннарда юл хәрәкәтендә катнашучыларның низаглы хезмәттәшлегенә бәйле рәвештә юл хәрәкәтен тәэмин итү сәбәпләре буенча акланган булып тоела.

3.16 Светофор белән җайга салу режимы

Транспорт агымнарын кисешкәндә яки бүлгәндә светофор көйләүләрен кулланганда һәм юл челтәрен йөкләү динамикасын үзгәрткәндә, светофор белән җайга салу режимын сайлау яки үзгәртү буенча чаралар үткәрергә кирәк.
Транспорт вазгыятенә һәм транспорт агымнары интенсивлыгы үзгәрү характерына бәйле рәвештә, җайга салуның төрле типларын кертергә кирәк:

– даими һәм фаразлана торган транспорт агымнары интенсивлыгы вакытында катгый җайга салу (хәрәкәтнең интенсивлыгына бәйсез рәвештә даими рәвештә) кертелә;
– көн дәвамында транспорт агымнарының үзгәрүчән һәм аз фаразлана торган интенсивлыгында адаптив җайга салу (программалар хәрәкәтнең интенсивлыгына бәйле, транспорт детекторлары кулланыла) кертелә.

Тәүлек дәвамында күзәтелгән хәрәкәт ешлыгы үзгәрү циклының озынлыгын һәм рөхсәт итү сигналларын тиешле үзгәртүне таләп итә. Югыйсә, транспорт чаралары тоткарлыклары нигезсез рәвештә артачак. Күп программалы катгый идарә тоткарлыкны киметүгә ярдәм итә, әмма оптималь булып тормый. Ул юл киселешенә якынайган автомобильләр арасында кыска вакытлы очраклы үзгәрешләрне исәпкә алырга сәләтле түгел.

ЗМР территориясендә светофорларның күбесе оптималь режимда эшли, әмма Залесная урамы - Осиново урамы борылышында Осиново АЖ таба пик сәгатьләрендә транспорт бөкеләре була. Чиишелеш сыйфатында тәкъдим ителә:

- Кичке вакытта Зеленодольск ягыннан Залесная урамыннан Осиново урамына таба борылышлы укның светофор циклын 120 секундка кадәр арттырырга ;
- Казан ягына таба Осиново урамыннан Залесная урамына борылышлы укның светофор циклын 150 секундка кадәр арттырырга ;

3.17 Хәзерге юл шартлары тудырган хәрәкәткә тоткарлыкны һәм куркыныч факторларны (конфликтлы ситуацияләрне) бетерү

ТР ЗМР территориясендә хәрәкәткә түбәндәге тоткарлыклар һәм куркыныч факторлары аерылып тора:

- 251.1325800.2016 СП нормаларын бозу: уку йортлары янында мәктәп территориясен юл йөрү өлешеннән аеручы койма юк;
- шәһәрдә һәм авыл җирлекләрендә юл йөрү өлешендә җәяүлеләр өчен тротуарлар юк, юлның бер өлеше буйлап җәяүлеләр бара. Күп урамнарда яктылык(ут) юк, бу җәяүлеләрне таптату кебек юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычын арттыра;
- Хаҗиев һәм Королев урамнары киселешендә җиңел конструкцияләрдән торган корылма киселештә күренешкә комачаулый. Шул сәбәпле юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычы бар;

- Башкала ур. урамнары буйлап җәяүлеләр еш кына тиеш булмаган урында торак йортларга һәм т/ю «Зеленый дол» станциясенә таба юлны кисеп чыгалар;
- Башкала ур.буенча интенсив транспорт агымы бигрәк тә пик сәгатьләрдә юл чатлары көйләнми. Машина йөртүчеләргә Башкала урамы буенча агымга эләгү өчен Төзүчеләр урамыннан уңга борылганда да озак торырга туры килә. Сулга борылыш (Төзүчеләр урамыннан Башкала ур.) авария хәлендә куркыныч. Башкала урамыннан Төзүчеләр урамына төшү шулай ук машина йөртүчеләр өчен авария хәлендәге куркыныч маневр булып тора;
- Ленин урамында божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына (Ленин ур.,46) таба Зеленодольск халкы һәм кунаклары тиешле булмаган урында юлның бер өлешен парк зонасы ягына кисеп чыгалар;
- А 295 трассасының 110 чакрымында (Әйшә АҖ) җәяүлеләр һәм мәктәп укучылары көндә узып йөри торган җәяүлеләр өчен куркыныч кичү юлы бар;
- «Әйшә» АҖ логистик үзәккә борылганда юл кырыенда А 295 трассасы буйлап йөк фуралары тора. Авария хәлендәге вәзгыять туа. Юлның әлеге участогында йөрү мөмкинлеге кими.
- Сумка елгасы аша күпер янында А295 нче трассасында җиһазландырылган чишмә урнашкан. Машина йөртүчеләр машиналарын юл читендә калдыралар. Авария хәлендәге вәзгыять туа. Юлның әлеге участогында йөрү мөмкинлеге кими.
- А295 трассасыннан Васильево шәһәр тибындагы поселогында юлның авария участогы
- Волжск - Зеленодольск әйләнеп узу юлында аварияләр еш була. Әлеге участокны йөртүчеләр еш кына ЮХИДИ Республика

постын урап узу һәм Идел елгасы аша күпердән соң М7 трассасында үлчәү контроле өчен файдаланалар.

- куркыныч участок юлы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән М7 трассасы чигенә кадәр ;
- Исак - Карамалы Тау трассасында куркыныч юл чаты (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш);
- М7 дән Карамалы Тау авылына борылыш. М7 буенча чишелеш астында берьяклы хәрәкәт, бер як ябылган. Юл-транспорт һәлакәте килеп чыгу куркынычы туа.

Аерып алынган проблемаларны хәл итү булып түбәндәгеләр тора:

- мәктәп территориясен барлык уку йортларын машина юлыннан аера торган киртәләр белән җиһазлау;
- шәһәрдә һәм авыл җирлекләрендә юл кырые буйлап җәяүлеләр тротуарларын җиһазлау;
- корылмаларның җиңеләйтелгән конструкцияләрен Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешенә күчерү;
- Башкала урамы буенча юлны торак йортлар ягына һәм «Зеленый дол» тимер юл станциясенә таба коймалап, җәяүлеләрнең юлны тиешле булмаган урында кичү мөмкинлеген булдырмау;
- Башкала урамында светофор урнаштыру;
- божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына(Ленин ур., 46) җәяүле кичү һәм ТВП светофорын оештыру;
- А 295 (Әйшә АҖ) трассасының 110 километрына җир өсте җәяүлеләр кичүен урнаштыру;

- «Әйшә» АҖ логистик үзәккә борылганда А295 трассасы буенча юл читендә «туктап тору (стоянка) тыелган» билгесен урнаштыру;
- Сумка елгасы аша күпер янында А295 трассасында «туктап тору (стоянка) тыелган» билгесен кую, 4-5 урынлы машина кую урыны урнаштыру һәм чишмәгә таба тротуар салу;
- А295 трассасыннан Васильево шәһәр тибына поселогына кадәр юл участогында тизйөрешле режимны арттыруны видеофиксацияләү системасын һәм яктырту(ут) урнаштыру.
- Волжск - Зеленодольск әйләнеп узу юлында , М7 трассасы буйлап Исак борылышыннан алып Чуаш республикасы белән чиккә кадәр, Исак - Карамалы Тау трассасында Зөя утрау-шәһәрчегендә борылышта тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системаларын урнаштыру;
- М7 дән Карамалы Тауга борылышта юл чишелеше астындагы икенче юнәлешне ачу.

3.18 Җәяүлеләр өчен юллардагы хәрәкәтне оештыру, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр һәм торак зоналары булдыру;

ЗМР территориясендә җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны камилләштерүнең түбәндәге төп юнәлешләре күрсәтелә:

1) Урамнар һәм юллар буйлап (тротуарлар һәм җәяүлеләр юллары буйлап) кешеләр хәрәкәте өчен мөстәкыйль (конструктив аерымланган) юлларны тәэмин итү, җәяүлеләр өчен киртәләр төзү һәм транспорт чараларының җәяүлеләр пространствосы территориясенә очраклы яисә белә торып үтеп керүне булдырмый калуга юнәлдерелгән башка физик чаралар куллану (кече архитектура формалары, яшел утыртмалар,юнәлеш күрсәтә торган җайланмалар һ.б.).

2) Җир өсте, урамнан тыш җәяүле кичүләр салу.

3) Инвалидлар һәм башка аз хәрәкәтләнүче халык төркемнәренең ихтыяҗларын исәпкә алып, җәяүлеләр өчен җир өсте кичүләрен төзекләндерү өчен махсус техник чаралар: пандуслар, тоткычлар, мәгълүмати күрсәткечләр (тактиль, визуаль, тавыш), куркынычсызлык утрауларын куллануны күздә тотарга кирәк.

4) Яңа җәяүлеләр зоналарын төзү һәм булганнарын үстерү (транспортсыз тулысынча яки өлешчә).

5) «Торак»һәм «мәктәп зоналарын» аерып алу һәм төзекләндерү. Гамәлдәге җәяүлеләр өчен мөмкинлек канәгатьләнерлек дәрәҗәдә. Куркынычсызлык дәрәҗәсен күтәрү һәм җәяүлеләргә уңайлылык тудыру өчен түбәндәге чаралар тәкъдим ителә:

- Волжск урамындагы тротуарларны төзекләндерү;
- Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә җәяүлеләр өчен чыгу урыннарын җиһазлау;
- шәһәрдә һәм авыл җирлекләрендә юл кырые буйлап җәяүлеләр тротуарларын җиһазлау;
- Башкала урамында һәм А 295 трассасының 110 км ында җәяүлеләр өчен җир өсте кичүе төзү (Әйшә АҖ);
- божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына(Ленин ур., 46) җәяүле кичү һәм ТВП светофорын оештыру;
- Октябрь урамы буенча җәяүлеләр өчен юл салу һәм ясалма тигезсезлек урнаштыру.

ЗМР авыл җирлекләрендә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча иң нәтиҗәле һәм эффектив чараларның берсе- укучылар һәм халык арасында тулаем яктылык чагылдыручы элементларны киң куллануны таратуны һәм популярлаштыруны оештыру. Күпсанлы тикшеренүләр һәм уңышлы халыкара практика шуны раслый: тәүлекнең караңгы вакытында җәяүлеләр, велосипедчылар һәм мотоциклчылар тарафыннан яктылык чагылдыргыч элементларны куллану җәяүлеләрне һәм велосипедчыны бәрдерү кебек киң таралган юл-транспорт һәлакәтләре куркынычын шактый киметергә мөмкинлек бирә.

Зеленодольск шәһәр чигендә реконструктив-планлаштыру чаралары кысаларында юл хәрәкәтен оештыру буенча күтәртелгән киселеш кебек проект карарын гамәлгә ашыруны күздә тоту максатка ярашлы Күтәртелгән

кисешү урам чатының бөтен мәйданын биләп торган трапеция тибындагы ясалма тигезсезлек төре булып тора.
Күтәрелгән кисешүләр юл чаты зонасында транспорт чаралары тизлеген һәм бәрелешләр барлыкка килү ихтималын, шулай ук алардан килгән нәтиҗәләрнең кискенлеген киметә. Күтәрелгән кисешүләр, җәяүлеләр кичүе белән кушылган, күтәрелгән җәяүлеләр кичү функциясен башкара. Әлеге чара җәяүлеләрнең төеннәрдә өстәмә иминлеген тәэмин итәчәк. Күбесенчә үзрегуляцияле төеннәрдә куллану өчен тәкъдим ителә. Җайга салына торган кисешүләрдә дә кулланыла ала. Мондый конструкцияләрне урамның озынлыгы буенча урнаштыру ешлыгы җитәрлек булганда, максималь тизлекне чикләү 50км/сәг эчендә тәэмин ителәчәк. Күтәрелгән кисешүләрне ясау ГОСТ Р 52289, ГОСТ Р 52290, ГОСТ Р 51256 һәм ГОСТ Р 52605 – 2006 нигезендә башкарыла.

Күтәрелгән җәяүлеләр кичүе киң таралуда актуаль җәяүлеләр кичүенең киңлегенә тигез булган трапеция типбындагы ясалма тигезсезлек төре булып тора. Урам-юл челтәрендә күтәрелеп торган җәяүлеләр кичүләрен яңартуны ГОСТ Р 52605 - 2006 нигезендә башкарырга кирәк.

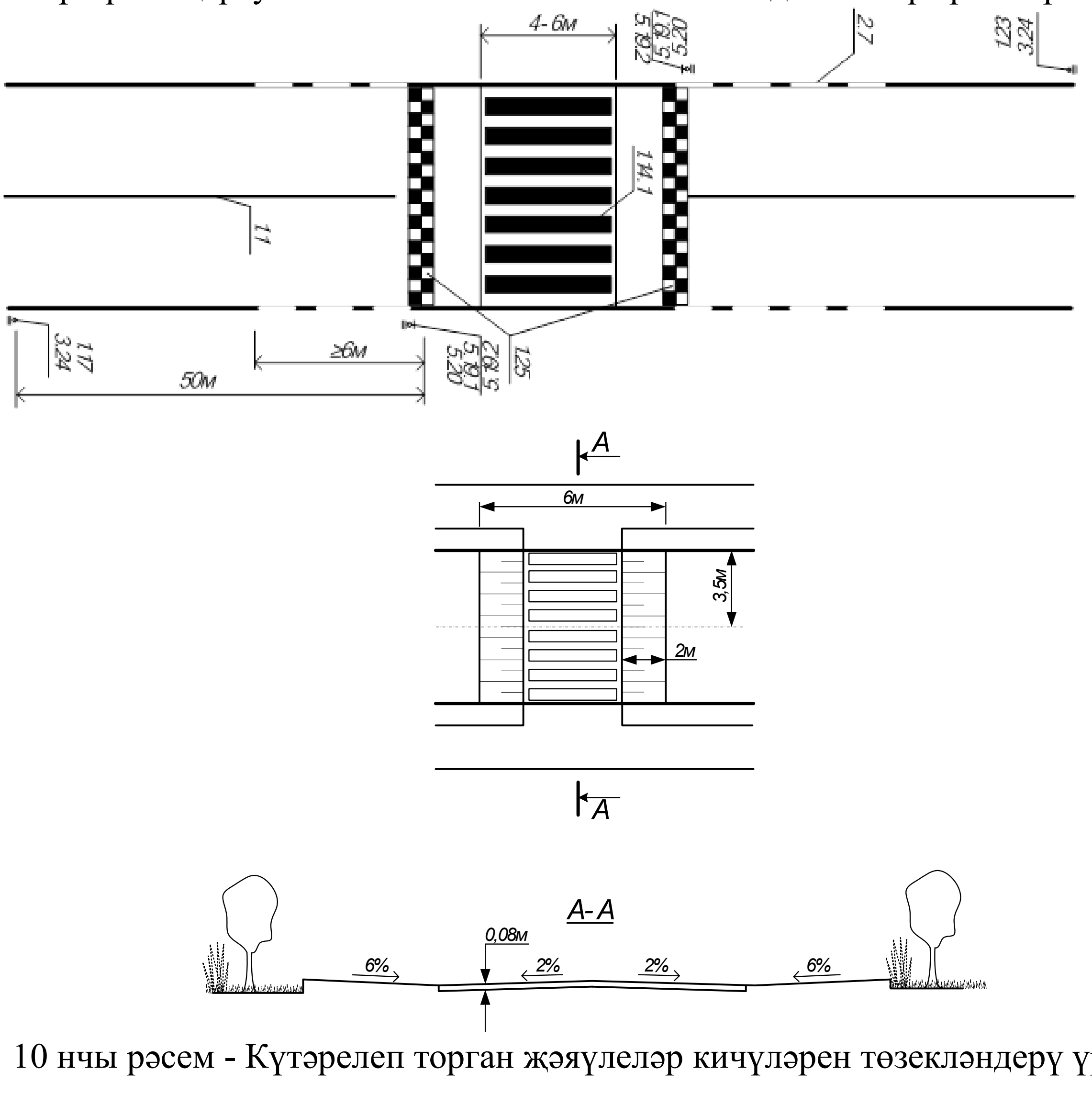

10 нчы рәсем - Күтәрелеп торган җәяүлеләр кичүләрен төзекләндерү үрнәге

Җәяүлеләр кичүенең әлеге төрен балалар һәм үсмерләр өчен уку-тәрбия учреждениеләре тирәсендә, җирле әһәмияттәге урамнарда, киңлеге 4 метрдан да ким булмаган торак кварталларда кулланырга кирәк.

Торак төзелеше территориясендә халыкның яшәү шартларын яхшыртуның билгеле һәм популяр алымы булып техник һәм архитектура-планлаштыру чишелешен берләштергән "хәрәкәтне тынычландыру" тора.

Хәрәкәтне тынычландыру урам челтәрен үзгәртү белән дә, техник чаралар белән дә ирешелә. Барыннан да элек, тынычландыру зоналары булдырганда транзит хәрәкәтен бетерәләр, моның өчен зоналар чикләрендә үтәли урамнар тупик, элмәкле, боҗралы һ.б. урамнарга әверелә. Моннан тыш, хәрәкәт тизлеген чикләүне кертәләр, бу транспорт һәм җәяүлеләр арасында конфликтлар санын кискен киметергә мөмкинлек бирә, һәм парковканы регламентлаштыралар. Урамнарны төзекләндерүне тынычландыру зоналарын проектлаганда һәм аларның пространствосы дизайнында җәяүлеләр һәм велосипедчылар хәрәкәтенең өстенлеген тәэмин итәләр һәм транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлеген киметүне стимуллаштыралар, аерым алганда, урам-юл челтәренең яисә аның кайбер участокларының үткәрү мөмкинлеген киметү рөхсәт ителә.

«Торак зона» методы хәрәкәтне тынычландыру буенча чараларның киң таралган төре булып тора. «Торак зона» методын Зеленодольск шәһәре, Васильево штп селитеб территориясендә кулланырга кирәк, анда кварталлар эчендәге юллар, төркемнәргә яки аерым торучы торак биналарга, предприятиеләргә, учреждениеләргә һәм җирле әһәмияттәге иҗтимагый үзәкләргә керү юллары өстенлек итә. Тиешле рәвештә техник-икътисади нигезләнгәндә, территория торак төзелешендәге урамнарны, производство һәм коммуналь-склад зоналарындагы юлларны үз эченә ала мөмкин, алар буенча микрорайон чикләрендә транспорт элемтәсе гамәлгә ашырыла.

Юл хәрәкәтен оештыруның әлеге ысулын билгеләү транспорт чараларын чикләүдән, тәртипкә салудан һәм паркировкалаудан , җәяүлеләргә хәрәкәттә өстенлекләр бирүдән тора. Әлеге алым шулай ук торак төзелеше зоналарында урамнарның һәм җирле әһәмияттәге юлларның характеристикаларын регламентлаучы нормативларга транспорт чаралары хәрәкәте режимына туры китерергә мөмкинлек бирә.

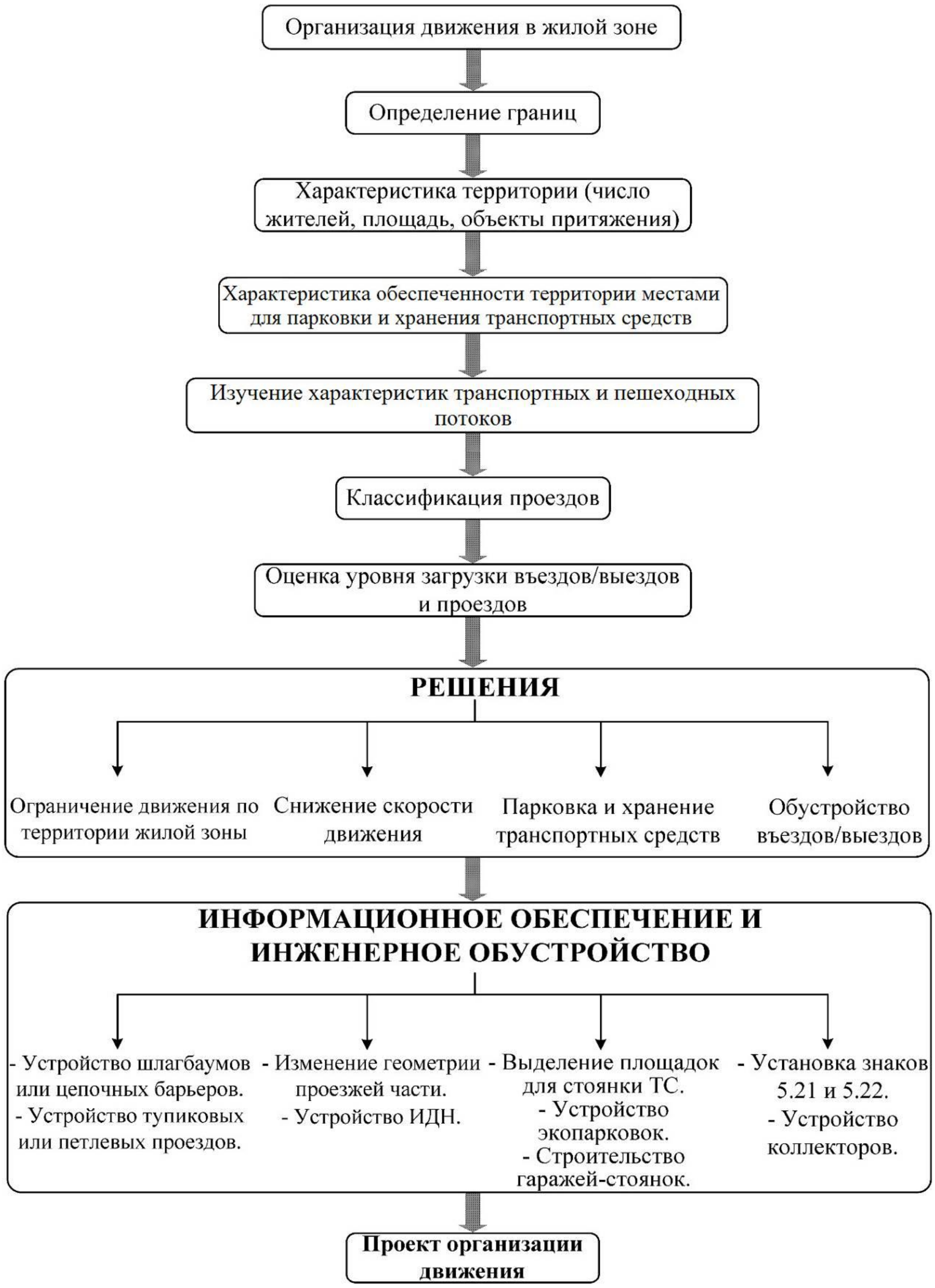

11 нче рәсем - «Торак зона» хәрәкәтен оештыру методын гамәлгә ашырганда барлыкка килгән торак төзелеше территориясен инженерлык белән тәэмин итү алгоритмы

3.19 Инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү

Инвалидлар тормышның барлык өлкәләрендә үз хокукларын һәм ирекләрен гамәлгә ашыру өчен тигез мөмкинлекләргә, шул исәптән тормыш эшчәнлегенең төрле өлкәләрендә үз ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен кирәкле барлык социаль хезмәтләр алуга тигез хокукка ия булырга тиеш. Шул ук вакытта кешеләрнең тотрыклы физик, психик, интеллектуаль яки сенсор тайпылышлары белән үзара бәйләнеше, әйләнә-тирә мохитнең төрле

киртәләре белән, аларның башкалар белән беррәттән җәмгыять тормышында тулы һәм нәтиҗәле катнашуына комачаулый ала. Шуңа күрә дәүләтләр, хөкүмәтләр, җәмгыятьнең барлык институтлары эшчәнлегенең төп принциплары арасында Конвенция белән һәркем файдалана алырлык, мөмкинлекләрнең тигезлеге, җәмгыятькә тулысынча һәм нәтиҗәле җәлеп итү һәм кертү принциплары билгеләнде.

«Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон инвалидларны социаль яклау өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәтенең максаты белән инвалидларга Россия Федерациясе Конституциясендә каралган гражданлык, икътисадый, сәяси һәм башка хокукларны һәм ирекләрне гамәлгә ашыруда башка гражданнар белән тигез мөмкинлекләр тәэмин итүне, халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары һәм Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре нигезендә билгели.

Инвалидлар хокукларын яклау турындагы Россия законнары федераль дәрәҗәдә түбәндәге төп документларны үз эченә ала:

- «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Инвалидлар хокуклары турында конвенцияләр ратификациясе турында» 2012 елның 3 маендагы 46-ФЗ номерлы Федераль закон;
-
- «Инвалидларга дәүләт ярдәменең өстәмә чаралары турында» 1992 елның 2 октябрендәге 1157 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы;
- «Инвалидларга социаль ярдәмнең кайбер чаралары турында» 2008 елның 6 маендагы 685 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы;
- «2011-2020 елларга «Уңайлы мохит» Россия Федерациясе дәүләт программасын раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 1 декабрендәге 1297 номерлы карары.

Региональ дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 28 сентябрендәге 716 номерлы боерыгы белән 2015-2030 елларга Татарстан Республикасында инвалидлар өчен объектлар һәм хезмәтләр

күрсәтү мөмкинлекләре күрсәткечләрен арттыру буенча чаралар планы ("юл картасы") расланды.
Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «2011-2015 елларга «Уңайлы мохит» Россия Федерациясе дәүләт программасы турында » 2011 елның 17 мартындагы 175 номерлы карары белән расланган, 2011-2015 елларга «Уңайлы мохит» РФ Дәүләт программасы нигезендә, 2011 елда Татарстан Республикасы инвалидлар тормышының өстенлекле өлкәләрендә биналардан һәм корылмалардан, социаль инфраструктура объектларыннан һәм хезмәт күрсәтүләрдән файдалану шартларын формалаштыру буенча пилот проектында катнашучылар составына кертелгән.
2011 елдан башлап төбәктә 2011 - 2015 елларга «Уңайлы мохит» Татарстан Республикасының озак вакытлы максатчан программасы чаралары гамәлгә ашырыла һәм ярдәмче программаны "Уңайлы мохит» «2014 - 2020 елларга Татарстан Республикасы гражданнарына социаль ярдәм» дәүләт программасы һәм Татарстан Республикасының башка дәүләт программалары, алар кысаларында инвалидларга тоткарлыксыз кереп китүгә ярдәм итә торган сәламәтлек саклау, мәгариф, социаль хезмәт күрсәтү, физик культура һәм спортның өстенлекле объектларын җайлаштыру һәм җиһазлау буенча эшләр башкарылган, Татарстан Республикасының социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләре һәм спорт учреждениеләре өчен махсус автотранспорт сатып алынган, шулай ук халыкка социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләре тернәкләндерү җайланмалары белән тәэмин ителгән.
Инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтчән төркемнәре өчен уңайлы мохитне тотрыклы үстерү өчен түбәндәге чараларны алдан күрергә кирәк.
Терәк-хәрәкәт аппаратын (бигрәк тә колясркаларда хәрәкәт итүче) бозган затлар өчен яшәү урыннарында һәм инвалидларны җәлеп итү урыннарына якын килүләрдә автомобиль юлының юл өлеше белән тоташкан урыннарда пандуслар урнаштыру, шулай ук тротуарлар һәм җәяүлеләр юллары кырыенда пандуслар урнаштыру чараларын карарга кирәк.
Тротуар һәм җәяүлеләр өчен юлларның габарит үлчәмнәре ГОСТ Р 52766-2007 «Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары.Җиһазлау элементлары. Җиһазлау элементлары. Гомуми таләпләр», « Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СП 42.13330.2011 , шулай ук «Инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына керүен тәэмин итү чараларын проектлау буенча методик тәкъдимнәр»ОДМ 218.2.007–2011буенча билгеләнә . Тротуарларның киңлеген, җәяүлеләр юлларын һәм автомобиль юлларын төзекләндерүнең башка элементларын исәпләү катнаш җәяүлеләр агымы өчен башкарылырга тиеш, шул ук вакытта полосаларның киңлеген сайлау һәм аларның санын билгеләү аз хәрәкәтләнүче халык төркемнәре (инвалидларны да кертеп) хәрәкәте өчен кулланылган полосалар өчен аерым башкарылырга тиеш.
Биеклекнең кискен үзгәрүләре вакытында җәяүлеләр юллары баскычлары белән җиһазлау «Халыкның аз хәрәкәтчән төркемнәре өчен биналар һәм

корылмаларның уңайлылыгы»СП 59.13330.2012 һәм «Инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына керүен тәэмин итү чараларын проектлау буенча методик тәкъдимнәр» ОДМ 218.2.007–2011 таләпләрен исәпкә алып башкарылырга тиеш.
Аларның төренә һәм тибына бәйсез рәвештә җәяүлеләр өчен чыгу юлларын яңартуны җәяүлеләрнең өч эре җәяүлеләр төркеменә мөмкинлек бирүне исәпкә алып төзекләндерергә кирәк.
Беренче төркемгә ярдәмче терәкләр (тәгәрмәчләрдәге терәкләрдән тыш), йөкле хатын-кызлар, кече яшьтәге балалары булган кешеләр, шулай ук физик чикләүләре булмаган кешеләр керә; алар өчен тротуар яки җәяүлеләр юлы чикләрен 0,04 метрдан да артык булмаган борт ташыннан җәяүлеләр юлы белән төзекләндерү тәкъдим ителә.
Икенче төркемгә тәгәрмәчләрдә, кресло-коляскаларда, балалар коляскаларында һәм арбаларда ярдәмче таянычлар ярдәмендә хәрәкәт итүче җәяүлеләр керә; алар өчен тротуар яки җәяүлеләр кичүе белән җәяүлеләр юлы чигендә пандус яки бөтен җәяүлеләр кичү юлын яисә аның аерым полосаларын тротуар белән бер дәрәҗәдә кулланырга киңәш ителә.
Күрү сәләте һәм (яисә) ориентациясе бозылу, хәрәкәтләрне координацияләү, психик тайпылышлар аркасында әйләнә-тирәдәге хәлләрне дөрес кабул итү тайпылышлары булган, шулай ук өлкән яшьтәге кешеләр өчен төрле авырулар булган өченче төркем өчен өстәмә мәгълүмат белән тәэмин ителгән беренче төркем өчен охшаш җәяүлеләр кичүләрен урнаштыру тәкъдим ителә (тактиль күрсәткечләр, төс, ут һәм куркыныч участокларны капма-каршы аерып күрсәтеп, ис белән, шул исәптән тавыш һәм тактильле югары куркыныч зоналарны аерып , күрсәткечләрне, билгеләр һәм символларны куллану белән)
Зеленодольск шәһәре территориясендә светофор объектларын тавыш чаралары белән җиһазландырырга тәкъдим ителә.
ОДМ 218.2.007–2011 « Инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына керү мөмкинлеген тәэмин итү чараларын проектлаштыру буенча методик тәкъдимнәр» буенча , ЗМР территориаль һәм стратегик планлаштыру документларында булган, инвалидлар хәрәкәтенең уңай шартларын тәэмин итү буенча чаралар яңа төзелеп килүче һәм реконструкцияләнә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлаганда мәҗбүри исәпкә алынырга тиеш.
Транспорт урыннары белән җиһазландырылган машина йөртүче-инвалид белән идарә ителә торган яисә инвалидларны йөртү өчен файдаланыла торган стоянкалар (парковкалар) урнаштыру, шулай ук бу урыннарны планировкалау , СП 59.13330.2012 "Халыкның аз мобильле төркемнәре өчен биналар һәм корылмаларның уңайлылыгы" нигезендә, СП 35-105-2002 "Инвалидлар һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәре өчен мөмкин булуын исәпкә алып шәһәр төзелешен реконструкцияләү" һәм ОДМ 218.2.007–2011 "Инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына керүен тәэмин

итү чараларын проектлау буенча методик тәкъдимнәр" исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Урам һәм урам чикләреннән тыш тукталышларда (парковкаларда) инвалид транспорт чарасы өчен машина-урын «Туктап тору урыны»6.4 билгесе «Инвалидлар»8.17 өстәмә мәгълүмат билгесе белән берлектә билгеләнергә тиеш. Берничә машина урыны булган очракта өстәмә рәвештә 6.4 һәм 8.17 билгеләренең гамәлдә булу зонасын күрсәтүче 8.2.2 – 8.2.6 табличкаларын кулланалар.
Гамәлдәге парковкаларда инвалидлар өчен урыннар булдырырга һәм яңаларын төзегәндә аларны баштан ук күз алдында тотарга кирәк.

3.20 Белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын тәэмин итү

Белем бирү оешмаларына тоташкан урам-юл челтәре участокларында юл хәрәкәтендә катнашучылар өчен максималь куркынычсыз һәм уңайлы шартлар тудыру максаты булып транспорт һәм җәяүлеләр агымнары хәрәкәте иминлеген тәэмин итү тора.
Әлеге максатка ирешүнең төп бурычлары түбәндәгеләр:
юл-транспорт һәлакәтен булдырмау;

- юл йөрү иминлеген тәэмин итү өлкәсендә гамәлдә булган стандартларны, нормаларны һәм кагыйдәләрне бозуларны бетерү;
- җәяүлеләр кичүендә юл хәрәкәте кагыйдәләрен йөртүчеләр тарафыннан үтәү өчен шартлар тәэмин итү.

Куелган бурычлар ТСОДД куллану, шул исәптән инновацияләләр ярдәмендә хәл ителә. Мәгариф оешмалары янында һәм белем бирү учреждениесенең юл куркынычсызлыгы паспортында билгеләнгән УДС участокларында БДД тәэмин итүнең төп принциплары түбәндәгеләр:

- юл хәрәкәтендә катнашучыларны юл йөрү өлешендә балалар барлыкка килү ихтималы турында алдан кисәтү;
- оешмалар тирәсендә дә, аларга якын булганда да куркынычсыз хәрәкәт шартларын булдыру.

Балалар хәрәкәте өчен куркынычсыз маршрутларны тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган чараларга түбәндәгеләр кирә:

- култыкса типтагы коймалар урнаштыру;

- күз күремен арттыра торган техник чаралар белән җәяүлеләр өчен чыгу юлларын көйләү;
- тизлекне мәҗбүри киметү өчен техник чаралар урнаштыру (тавыш полосалары, ясалма тигезсезлекләр);
- «Сак булыгыз балалар» билгеләрен урнаштыру;
- фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру.

Белем бирү оешмаларына балаларның имин йөрү маршрутларын тәэмин итү чаралары түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- мәгариф оешмасы микрорайонының план-схемасын төзү;
- белем бирү учреждениесенең Юл куркынычсызлыгы паспортын эшләү һәм раслау.

Белем бирү учреждениесенең юл иминлеге паспортын кертү Россия Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча баш идарәсе тарафыннан «Юллардагы иминлек – тормыш иминлеге хакына» 4 нче Халыкара конгрессында 2012 елның сентябрендә тәкъдим ителде. Россия Эчке эшләр министрлыгының Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча баш идарәсенең 2012 елның 18 маендагы 13/ц-6-154 номерлы күрсәтмәсе буенча Эчке эшләр министрлыгының Дәүләт автоинспекциясе идарәләре органнары җитәкчеләренә эшләү һәм раслау өчен тәкъдим ителгән Белем бирү учреждениесенең юл иминлеге паспорты формасы түбәндәге бүлекләрне үз эченә ала:

1. Белем бирү оешмасы план-схемалары:

- белем бирү оешмасы урнашкан районның, балалар (укучылар) хәрәкәте юлларының план-схемасы;
- тиешле техник чараларны урнаштырып, белем бирү оешмасына якын җирдә юл хәрәкәтен оештыруның схемасы, балалар хәрәкәте маршрутлары һәм парковка урыннары урнашу;
- белем бирү оешмаларыннан (стадион, бассейн, һ. б.) территориясеннән читтә дәресләр (чаралар)уздыру урыннарына оешкан балалар төркемнәрен алып бару маршрутлары;

– транспорт чараларының чыгару/утырту урыннарына бару юллары һәм балаларны белем бирү оешмасы территориясе буенча тәкъдим ителә торган йөртү юллары.

2. Балаларны махсус транспорт чарасы (автобус) белән йөртүнең иминлеген тәэмин итү турында мәгълүмат:

– гомуми белешмәләр;
– автобус йөртүче турында белешмәләр;
– хуҗасы турында белешмәләр;
– инструктаж журналын алып бару турында белешмәләр;
– автобусның белем бирү оешмасына кадәр хәрәкәт маршруты;
– белем бирү оешмасы янында автобус тукталышының куркынычсыз урында урнашуы.

ЗМРда районның 12 мәктәбеннән укучыларны йөртәләр, аларга төрле класслы 22 махсус җиһазландырылган мәктәп автобусы хезмәт күрсәтә. Хәзерге вакытта белем бирү оешмаларының юл иминлеге паспортлары буенча чараларны гамәлгә ашыруны тәэмин итү таләп ителә.

3.21 Велосипед хәрәкәтен оештыру

Уздырылган анализ күрсәткәнчә, ТР ЗМР юл хәрәкәтенен оештыруның гамәлдәге системасы транспорт элемтәләренең тагын да күбрәк үсешен, аларның нәтиҗәлелеген һәм куркынычсызлыгын арттыруны, инфраструктура объектларының, мобиль һәм экологик транспорт чараларының исәп-хисап чорына иң кыска һәм турыдан-туры барып җитүен тәэмин итүне таләп итә. Барлыкка килгән шартларда сәламәтлек өчен экологик чиста, файдалы, аз чыгымлы велосипед транспортын үстерү халыкны алга таба автомобильләштерүгә конкурентлыкка сәләтле альтернатива булып тора. Автомобильләштерү ягына транспорт сәясәтен үзгәртү тоткарлыклар һәм бөкеләр, әйләнә-тирә мохитне пычрату, шәһәр территорияләрен читләштерү һәм башка күп кенә проблемаларның кискенләшүенә китерде, бу ТР ЗМР җирле халкының тормыш сыйфатын начарайтуга китерә.
Велонспорт үсеше юл киңлекләрен тагын да нәтиҗәлерәк файдалануга китерә. Велосипед хәрәкәте торак пунктның җәмәгать киңлеген тулаем халык өчен уңайлырак итә. Торак пункт, микрорайоннар һәм халыкның төп җәлеп итү объектлары чикләрендә велосипед хәрәкәтенең шәһәр пассажир

транспорты белән берләшүе халыкның транспорт хәрәкәте проблемаларын хәл итүнең рациональ юлы булып тора.

Хәзерге вакытта күпчелек шәһәрләр һәм кече торак пунктлар шәхси автотранспортка юнәлтелгән транспорт планлаштыру сәясәтеннән, велосипедта йөрү хәрәкәтен һәм шәһәр пассажир транспортын үстерү хисабына шәһәр мохитен булдыру ягына китәләр Бу инициативалар, һичшиксез, җирле хакимият ярдәменә дә мохтаҗ.
Велосипедны төрле максатларда кеше хәрәкәт итү өчен, еш кына җиңел машинага һәм шәһәр пассажир транспортына альтернатива итеп, кәнәгәтьләндерерлек транспорт чарасы буларак карарга кирәк Әмма, бу раслау әлегә ЗМР торак пунктлары өчен кулланылмый, беренче чиратта, велотранспорт инфраструктурасының түбән үсеш дәрәҗәсе аркасында. Гамәлдәге юл хәрәкәтен оештыру шартларында шәһәр һәм авыл җирлекләре территориясендә велосипедчылар, алар өчен махсус бүлеп бирелгән киңлектән башка , еш кына гадәти юллардан файдалана.
Шәһәрләрдә велочелтәр һәм велохәрәкәт оештыру велосипедчыларның имин һәм уңайлы хәрәкәте өчен шартлар тудыруга, индивидуаль автомобильләрдән һәм җәмәгать транспортыннан велосипедка күчүне стимуллаштыруга юнәлтелгән. Шул ук вакытта шәһәрләр территориясендә велохәрәкәт үсеше - озакка сузылган процесс, шуңа күрә аны берничә этапка бүләргә һәм һәр этап өчен аерым максатлар формалаштырырга кирәк.
Зеленодольск шәһәрендә Васильево штп, Карамалы Тау штп велосипед хәрәкәте системасын эшләүнең төп этаплары:
1. Велохәрәкәт системасын оештыру концепциясен һәм принципларын эшләү.
2. Системалы якын килү нигезендә инфраструктура объектларын маршрут челтәрен формалаштыру һәм дислокацияләү.
3. Эшләнү этапларын билгеләү, гамәлгә ашыру һәм финанслау .
4. Велосипедчылар хәрәкәтен оештыру схемасын һәм проектларын эшләү.
5. Системаны гамәлгә ашыру һәм төзү.
6. Велосипедчылар хәрәкәтен эксплуатацияләү һәм контрольдә тоту хезмәтен оештыру.
Озын сроклы максат - веломаршрут челтәрен формалаштыру һәм велошеринг системасын гамәлгә кертү нигезендә торак пунктларның транспорт һәм шәһәр төзелеше структурасына велотранспортның тулы интеграциясе.
ЗМРда велосипед хәрәкәтен оештыру максатына ирешү өчен, әлеге өлкәдә теләсә нинди проект чишелешен кабул иткәндә 6 нчы таблицада китерелгән принциплар үтәлергә тиеш.

6 нчы таблица - ЗМРда велосипед хәрәкәтен оештыру принциплары

Исеме принципның	Шәрехләр

Исеме принципның	Шәрехләр
Принцип объективлык	Велосипедлаштыру процессы - бу, асылда, глобаль характерны кабул иткән объектив кире кайтарылмый торган процесс. Велосипедлаштыруны ясалма чикләү иҗтимагый үсешне чикләүгә тигез һәм шуңа күрә кабул ителерлек түгел.
Принцип тигез хокуклылык	Транспорт сәясәте күзлегеннән велосипед яхшы транспорт чарасы буларак карала.
Принцип ирек	Велонфраструктураны үстерү кешеләргә хәрәкәт итү чараларын сайлау ирегe бирә. һәр граждан үз транспорт тәртибен формалаштыруга җаваплы карарга тиеш, әлеге тәртип белән бәйле тискәре иҗтимагый чыгымнарны аңлап һәм киметергә тырышып.
Принцип иминлек	Велосипед куркынычсызлыгын тәэмин итү югары дәрәҗәдә сакланган һәм киң таралган мөһим өстенлек булып каралырга тиеш.
Принцип интеграция	Велооинфраструктураны үстерү җәмәгать транспортына өстенлекле ярдәм күрсәтүне исәпкә алып, барлык транспорт төрләренең бердәм системасына интеграцияләнергә тиеш.
Системалылык принцибы һәм эзлеклелек	Велонспортка ярдәм итү чаралары системалы һәм эзлекле рәвештә үткәрелергә тиеш.
Рациональлек принцибы	Велооинфраструктураны үстерү шәһәр территориясен һәм шәһәр бюджетының финанс чараларын мөмкин кадәр нәтиҗәле файдаланып гамәлгә ашырылырга тиеш.
Хезмәттәшлек принцибы	Велосипед хәрәкәтен оештыру һәм үстерү өлкәсендәге карарлар җирле халык һәм иҗтимагый оешмалар белән тыгыз хезмәттәшлектә кабул ителгәндә генә нәтиҗәле.
Рациональ идарә итү принцибы	Велосипед транспорты үсешенә теләсә нинди нигезсез һәм җәмәгать рөхсәтен алмаган административ чикләүләр рөхсәт ителми.
Гомуми файдалану	Велонфраструктураны үстерү барлык гражданнар, шул

Исеме принципның	Шәрехләр
принцибы	исәптән балалар, өлкәннәр һәм физик мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр мәнфәгатьләрен дә исәпкә алырга тиеш.
Адекватлык принцибы	Велоинфраструктураны үстерү темплары белән, велодхәрәкәткә ихтыяҗның үзгәрү темплары тәңгәл килергә тиеш.

ЗМР торак пунктларында велосипед хәрәкәте үсеше өлкәсендәге юл хәрәкәтен оештыру буенча чараларны түбәндәге ике төп төркемгә бүләргә мөмкин:

- инфраструктураны үстерү чаралары;
- велохәрәкәтне стимуллаштыру чаралары.

Велохәрәкәт үсешенең ирешелгән дәрәҗәсенә карап, иң өстенлекле чаралар программалары билгеләнә. Велохәрәкәтнең өч дәрәҗәсен шартлы рәвештә аерып күрсәтәләр: башлангыч, урта һәм югары.
Башлангыч дәрәҗә гомуми траффикада хәрәкәт өлеше белән характерлана, 10% тан кимрәк. Әлеге этапта аның максаты имин һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген тәэмин итү. Велосипед инфраструктурасының база дәрәҗәсен (велосипед полосалары һәм велосипед юллары, велосипед парковкалары һәм велогаражлар, моторлы транспортның тизлек режимын чикләү зоналары һ.б.) булдыру чаралары стимуллаштыручы характердагы чаралардан (реклама кампанияләре, акцияләр һ. б.) өстенлек итәргә тиеш. Түбән велотрафика булганда велоинфраструктурага масштаблы инвестицияләр кертү турында карар кабул итү авыр. Чагыштырмача арзан пропаганда кампаниясе белән чикләнү күпкә кызыклырак тоела. Әмма кешеләрне имин һәм уңайлы велоинфраструктура булмаган шартларда велосипед белән файдаланырга чакыру нәтиҗәле түгел. Шуңа күрә әлеге этапта бердәнбер дөрес карар булып база велоинфраструктурасын эзлекле булдыру тора.
Уртача дәрәҗә гомуми трафикта велосипед өлешенең 10-20% булуы белән характерлана, Әлеге этапта максат - кешеләрнең күбрәк санда велосипедтан кулланырга инандыру. Өстенлекне агарту һәм реклама кампанияләре, икътисадый стимуллар, мәктәп акцияләре һ.б. кебек чаралар ала. Әмма шул ук вакытта инфраструктураны камилләштерү эше дә дәвам итәргә тиеш.
Югары дәрәҗә гомуми пассажир траффикасында велохәрәкәт 20% тан зуррак өлеше белән характерлана . Әлеге этапта велохәрәкәтнең югары дәрәҗәсен саклап калу максат булып тора. Ышандырырлык чаралар актуальлеген югалта, әмма кулланучылар инфраструктура уңайлыгына һәм

куркынычсызлыгына таләпчәнрәк булганга, аны алга таба камилләштерү буенча шактый тырышлык таләп ителә.
ТР ЗМР велополитикларының Гомуми концепциясе түбәндәгечә. Юл хәрәкәтен оештыру өлкәсендә уздырыла торган велополитика кулланучыларның ихтыяҗларына юнәлдерелгән булырга тиеш. Моны тәэмин итү өчен түбәндәгеләр кирәк:
1. Хакимият органы составында велополитиканы эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен җаваплы кешеләрне билгеләргә, компетенциясенә велотранпорт эшчәнлеген планлаштыру һәм координацияләү мәсьәләләре кертеләчәк структур бүлекчәне гамәлгә кертергә.
2. Җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә, шулай ук велохәрәкәтне үстерү өлкәсендә статистик күрсәткечләрне билгеләүгә юнәлдерелгән вакытлы социологик тикшеренүләрне (шәһәр администрациясе сайтында интернет-сораштыруларны) планлаштырырга һәм гамәлгә ашырырга.
3. Велосипед хәрәкәтен үстерү чаралары программаларын эшләгәндә җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны гарантияләүче процедуралар төзергә.
4. Велохәрәкәтне үстерү мөмкинлекләренә кагылышлы мәсьәләләр буенча профильле иҗтимагый оешмалар, предприятиеләр һәм учреждениеләр белән хезмәттәшлек итүне оештырырга.
Реализацияләнә торган велополитика шәһәрнең югары вазыйфаи затлары һәм, ким дигәндә, транспорт, сәламәтлек саклау, шәһәр төзелеше, экология һәм мәгариф сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен җаваплы хакимият органнары җитәкчеләренең ярдәменә ия булырга тиеш. Барлык хакимият органнарының гамәлләре килештерелергә тиеш. Идарәдә компетенцияләр бүленешен нәтиҗәле җайга салырга һәм максатчан финанслауны тәэмин итәргә кирәк.
Идарәнең төрле дәрәҗәләре арасында хезмәттәшлекне оптимальләштерү - иң мөһим һәм шул ук вакытта иң катлаулы бурычларның берсе. Шуңа күрә мондый стратегия бары тик адымлап кына гамәлгә ашырылырга мөмкин һәм озак вакытлы перспективага юнәлтелергә тиеш. Шәһәрләрдә уздырыла торган велополитика формалаштырылган , барлык кызыксынган яклар тарафыннан хупланган һәм документаль рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Велохәрәкәтне оештыруның кабул ителгән концепциясе массакүләм мәгълүмат чараларында һәркем файдалана алырлык формада урнаштырылырга тиеш. Анда кыска сроклы һәм озак сроклы максатлар, шәһәр төзелеше, транспорт, сәламәтлек саклау, экология һәм мәгариф аспектлары белән элемтә чагылыш табарга тиеш. Билгеләнгән чараларны актуальләштерү механизмнарын алдан карау мөһим.
Шәһәрләрдә велохәрәкәт оештыру чаралары комплексы.
Шәһәр территориясендә велохәрәкәт оештыру түбәндәге чаралар комплексын гамәлгә ашыруны үз эченә ала:

- велополосалар, велоюллар, веломашрутлар оештыру һәм төзекләндерү;

– велопарклар һәм велогаражлар челтәрен булдыру;

– пассажир транспортында велосипедлар алып йөртүне оештыру;

– велоширинг оештыру; велохәрәкәт иминлеген тәэмин итү;

– мәгълүмати ярдәм, белем һәм тәрбия, стимуллаштыру; эффективлыкны бәяләү һәм төзәтү йогынтысы.

Әлеге чаралар комплексының составын һәм аның эчтәлеге үзенчәлеген җентекләбрәк карарбыз. 12 нче рәсемдә Зеленодольск шәһәрендә һәм ТР ЗМР шәһәр тибындагы поселокларда велосипедчылар һәм инфраструктура объектлары маршруты челтәрен формалаштыруның гомуми алгоритмы китерелгән.

Рәсем 12 - Велосипедчыларның маршрут челтәрен формалаштыруның һәм инфраструктура объектларын дислокацияләүнең гомуми алгоритмы

Велосипед маршрутларын, велосипед полосасын һәм велосипед юлларын оештыру һәм төзекләндерү.

Велосипед маршрутлары велосипед белән эшкә бару, үз эшләре, шулай ук ял итү өчен транспорт итеп кулланырга җыена торган, җирле халык өчен уңайлы челтәр булдырылырга тиеш.

Гамәлдәге норматив базага ярашлы рәвештә, велоюл йөрү йөрү юлларыннан һәм тротуардан аерылган урамның мөстәкыйль элементы булырга яисә машина юлының бер өлешен биләргә яисә җәяүлеләр (велосипед-җәяүлеләр юллары) белән бергә тротуарда урнаштырылырга мөмкин, шулай ук аерым

да. Зеленодольск шәһәренең тарихи барлыкка килгән төзелешләре шартларында велосипедчылар хәрәкәтен оештыру кыен, бу кайбер инфраструктура чикләүләре белән бәйле: Урам-юл челтәренең үсеше җитмәве һәм югары йөкләү дәрәҗәсе; велосипедчыларны аерым полосада йөртү өчен юлның киңлеге җитәрлек түгел(күпчелек очракта);велосипедчылар хәрәкәтенә алдан билгеләп куелмаган һәм җайлаштырылмаган тротуарлар; җәяүлеләр хәрәкәтенең югары йөкләнеше; рөхсәтсез урам парковкалары велосипедчылар хәрәкәтенә аерым полоса буенча тоткарлык ясый; җирлек (шәһәр) масштабларында велосипед хәрәкәтен гамәлгә ашыру бөтен юл хәрәкәтеоештыру системасын модернизацияләүне таләп итә.

Маршрутлы велосипед челтәрен формалаштыру төрле ысуллар белән гамәлгә ашырылырга мөмкин. Иң ачык дип номенклатуралы объектларны билгеле бер максат белән йөрү өчен велосипед маршруты белән тоташтыруга нигезләнгән ысул тәкъдим ителә. Бөтен шәһәр өчен һәм бер үк вакытта барлык максатларга туры китереп маршрут челтәрен эшләү хата. Шәһәрне (поселокны) чикләре табигый (сулыклар һ.б.) һәм ясалма киртәләр булган территориягә (шартлы велосипед районнарына) бүләргә кирәк. Һәр велосипед районында велосипедчыларны җәлеп итүнең барлык номенклатура объектларын аерып күрсәтергә. Объектларны билгеле бер юл максатына туры килә торган велосипед маршрутлары белән тоташтырырга. Шартлы велосипед районнарын үзара берләштерергә, бердәм шәһәр велосипед челтәрен булдырырга.

Шуны да билгеләп үтәргә кирәк: велосипедта йөрү юллары системасын формалаштырганда, җәяүлеләр, велосипедлар һәм җәмәгать пассажир транспорты хәрәкәте өчен өстенлек бирелергә тиешле торак пункт үзәгенә аеруча игътибар бирергә кирәк. Шәһәрнең (поселокның) үзәк өлеше тарихи яктан урнашкан капиталь төзелеш белән характерлана һәм аерым велосипед юлларын бүлү өчен урамнарның киңлеге бөтенләй диярлек җитәрлек түгел. Шул ук вакытта алдан билгеләнгән юл хәрәкәте кагыйдәләре велосипедчылар хәрәкәте юл кырыенда тукталган автомобильләр күп булу сәбәпле хәрәкәте бик кыенлаша һәм велосипедчылар белән автомобиль йөртүчеләр арасында конфликтлы хәлләргә китерә. Шәһәрнең үзәк өлешендә велосипед юлларын оештыру мәсьәләсе үлчәп эш итүне, җентекләп эшкәртүне һәм техник-икътисадый нигезләүне таләп итә һәм һәр конкрет очракта хәрәкәт шартларын исәпкә алып, юл хәрәкәтен оештыру проекты белән хәл ителергә тиеш.

Велосипед транспортын эшкә бару һәм эшлекле сәяхәт өчен кулланган кешеләрнең өлешен арттыру өчен, районара элемтәләрне тәэмин итүче махсус велосипед юллары челтәрен оештыру кирәк. Шуның белән бергә, ял итү урыннары санын арту өчен, тыныч районнарда велосипед маршрутлары оештырырга, шулай ук периферия районнары арасындагы элемтәләрне

тәэмин итәргә кирәк. Бу фикерләрне исәпкә алып, велосипед маршрутлары челтәренә түбәндәгеләр кертелергә тиеш:

- кешеләргә тыныч районнардан үзәккә йөрергә мөмкинлек бирә торган велосипед маршрутлары;
- кешеләргә поселоктан шәһәр яннарына һәм рекреация урыннарына йөрергә мөмкинлек бирә торган велосипед маршрутлары;
- шәһәрнең күрше районнарын тоташтыручы велосипед маршрутлары;
- эчке (микрорайон) велосипед маршрутлары;
- туристлык маршрутлары.

Велохәрәкәтне оештырганда кулланыла торган ТСОДД 7 нче таблицада күрсәтелгән.

7 нче таблица - Велосипед юлларын билгеләү өчен билгеләр һәм тамгалар

Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары(ТСОДД)	Характеристика
	1.24 “Велосипед юлы белән кисешү” билгесен 4.4.1 билгесе белән билгеләнгән велосипед юллары белән кисешкән урыннар алдына урнаштыралар.
	3.9 "Велосипедларда хәрәкәт тыелган" билгесе - велосипедларда һәм мопедларда хәрәкәтне тыю өчен. Билге кул белән велосипедны (мопедны) җәяүлеләр юлыннан алып баруны тыймы, ә тротуар булмаганда - юлның уң ягындагы читеннән.
	4.4.1 “Велосипед юлы” билгесе юлларны билгеләү өчен кулланыла, алар буенча бары тик велосипед һәм мопед хәрәкәте генә рөхсәт ителә, ә тротуар яки җәяүлеләр юлы булмаганда җәяүлеләр йөрү рөхсәт ителә.
	4.4.2 билге "Велосипед юлы тәмам " 4.4.1 билгесенең эш зонасы ахырын аңлата. Билгегә өстәмә рәвештә җәяүленең шәүләсе төшерелгән булырга мөмкин.
	4.5.2 билгесе " Уртак хәрәкәт белән җәяүлеләр һәм велосипед юлы (кушылган җәяүлеләр һәм велосипед юлы)".
	4.5.3 билгесе " Уртак хәрәкәт белән җәяүлеләр һәм велосипед юлы тәмам (кушылган җәяүлеләр һәм велосипед юлы тәмам)".
	4.5.4, 4.5.5 "Хәрәкәт бүленеше белән җәяүлеләр һәм велосипедлар юлы". Юлның велосипед һәм җәяүлеләр ягына бүленгән велосипед юлы, конструктив һәм (яки) 1.2.1, 1.2.2, 1.23.2 һәм 1.23.3 билгеләре белән һәм (яки) башка ысул белән билгеләнгән.
	4.5.6, 4.5.7 "Хәрәкәт бүленеше белән җәяүлеләр һәм велосипедлар юлы тәмам(хәрәкәт бүленеше белән җәяүлеләр һәм велосипедлар юлы тәмам")

Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары(ТСОДД)	Характеристика
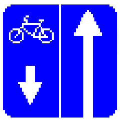	5.11.2 "Велосипедчылар өчен полосалы юл" билгесе. Велосипедчылар һәм мопед йөртүчеләр хәрәкәте махсус бүлеп бирелгән полоса буенча транспорт чараларының гомуми агымына каршы бара торган юл.
	5.12.2 "Велосипедчылар өчен полосалы юл тәмам" билгесе.
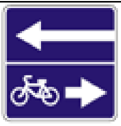	5.13.3, 5.13.4 "Велосипедчылар өчен полосалы юлга чыгу" билгеләре.
	5.14.2 "Велосипедчылар хәрәкәте өчен полоса" билгеләре
	5.14.3 "Велосипедчылар хәрәкәте өчен полоса тәмам" билгесе
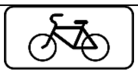	8.4.7 "Транспорт чарасы төре" билгесе
	8.4.13 “Транспорт чарасы төреннән тыш” билгесе
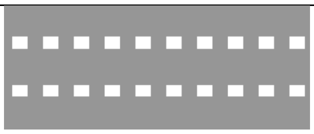	1.15 билгеләмәсен велосипедчылар тарафыннан йөрү өлешен кисеп чыгу өчен бүлеп бирелгән урыннарны билгеләү өчен кулланалар.

13 - 14 нче рәсемнәрдә практик тормышка ашырылырга тиешле урам-юл челтәрендә велоюллар оештыруның үрнәк мисаллары тәкъдим ителгән.

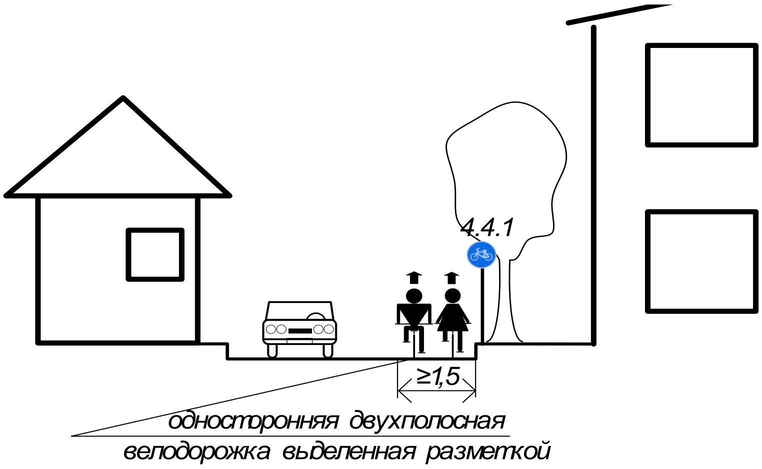

13 нче рәсем -Йөрү өлешендә урнашкан велосипед юлы буйлап велосипедчыларның аерым хәрәкәте

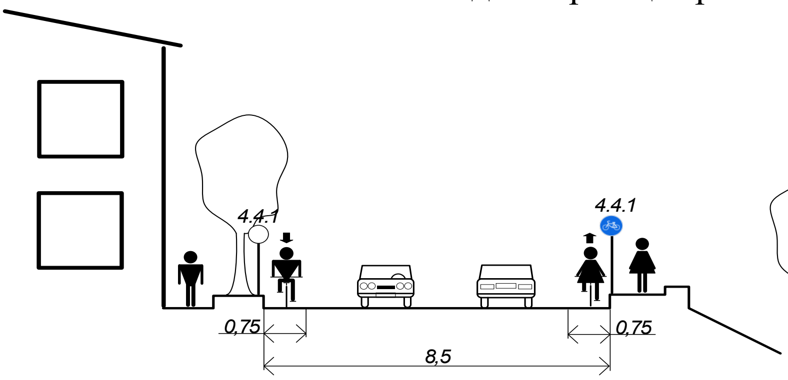

14 нче рәсем Юнәлешләр буенча хәрәкәт бүленеше булган йөрү өлешендә урнашкан велосипед юлы буйлап велосипедчыларның аерым хәрәкәте

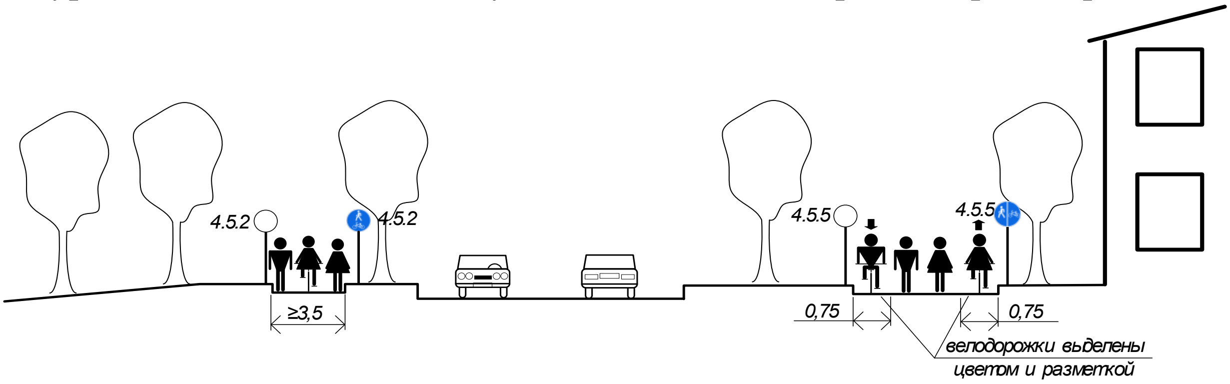

15 нче рәсем - Тротуарлар буенча велосипедчыларның җәяүлеләр белән аерым һәм уртак хәрәкәте

Мөһим аспект булып җәяүлеләр киңлекләрен һәм җәяүлеләр һәм велосипедчыларның катнаш хәрәкәт зоналарын мәгълүмат белән тәэмин итү. Җәяүлеләр һәм велосипедчылар арасындагы киңлекне аеруга җентекле караш хәрәкәттә катнашучылар категорияләре арасында конфликтны бетерәчәк.

Велосипед хәрәкәте юлларын урамнар һәм юллар буенда бер яклы ясау урынлы, чөнки алар куркынычсызрак һәм барлык транспорт төрләре

хәрәкәтенең гамәлдәге юнәлешләренә буйсыналар. Ике яклы хәрәкәтне аерым очракларда рөхсәт итәргә кирәк. Урамнан тыш махсус велоюллар, киресенчә, велополос планлаштыру, кисешүләр һәм кушылган урыннар мәсьәләләрен органик рәвештә хәл итү мөмкинлеген фокуслап, ике яклы хәрәкәт белән башкару кирәк. Транспорт һәм җәяүлеләр агымнары белән велоюллар кисешү очракларының азрак булуын оештыруга омтылырга кирәк.

Юл чатларында велосипед маршрутларын гамәлгә кертү юл хәрәкәтләрен оештыру схемаларына үзгәрешләр һәм өстәмәләр, светофор объектларының эш режимнарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертүне таләп итә.

Велопарковкалар челтәрен булдыру

Велосипед күп шәһәрләрдә велосипедчы йөри торган урыннарда аның сакланышын тәэмин итү шарты белән генә нәтиҗәле ТЧ булырга мөмкин, ягъни велоюллар челтәрен проектлау белән бер үк вакытта алар иң кирәкле урыннарда велопарклар оештыру һәм төзү таләп ителә. Велосипедларда йөрүләрне стимуллаштыру күп очракта төрле билгеләнештәге объектлар янында махсус парковка урыннары булу белән билгеләнә. Парковкаларның уңайлы җирдә урнашуы, килү пунктларына турыдан-туры якын булуы, парковкада калдырылган велосипедның сакланышы - болар барысы да шәһәрдә (поселокта) велохәрәкәт оештыруның аерылгысыз өлеше булып тора.

Җирлек территориясендә велопарклар һәм велогаражлар төзүнең адреслы программасын гамәлгә ашыру зарур. Алга таба, һәр конкрет очракта, урнаштыру урыны өчен иң оптималь велостоянка тибы һәм, якынча, аның сыйдырышлыгы сайлана. Бу бурыч стоянканы урнаштыру күздә тотыла торган стоянка урнаштыру урыны үзенчәлеген бәяләү, җирдән файдаланучылар һәм объектлар милекчеләре белән эшләү белән бәйле. Шуннан соң гына велопарклар өчен проектлауга һәм конструкцияләр ясауга керешергә мөмкин.

Велосипедны куркынычсыз урында калдыру мөмкинлеге шәһәр халкын транспорт чарасы буларак велосипедтан файдаланырга стимуллаштыра. Велопарковкалар челтәрен булдыру үзеннән-үзе шәһәр халкының велосипед белән мавыгуын китереп чыгара, әмма бу программаны тормышка ашыру өчен берничә ел кирәк.

Шәһәрдә велопарковкалар берничә тип белән тәкъдим ителергә мөмкин: *бушлай; корпоратив; саклана торган велостоянкалар; велосипед үзәкләре; велосипедларны автомат саклау камералары; автоматик велостоянкалар.*

Түләүсез велопарковкалар велосипедларның киң таралган тибы, алар төрле конфигурацияле металл конструкцияләрдән (стойкалардан) тора, аларга велосипедлар беркетелә.

Бөтен тәкъдим ителгән шартларга туры килә торган иң гади һәм технологик конструкция - арка, ягъни "U" хәрефе рәвешендә бөгелгән торба. Парковка аркасының түбәндәге үлчәмнәре тәкъдим ителә: торба диаметры - 40 мм, җир

өсте өлешенең биеклеге - 800 мм, киңлеге - 300-700 мм, түгәрәкләнү радиусы - 250 мм. Мондый аркага ике велосипед беркетелә, аның яссылыгына параллель рәвештә. Җитештерү бәясе һәм мондый конструкцияләр урнаштыру чыгымлы түгел, ләкин мондый велопарклар велосипедны урлаудан, вандализмнан һәм атмосфера явым-төшемнәреннән тулысынча саклауны тәэмин итми.

16 нчы рәсем - Иң гади велопарк конструкцияләре варианты

Мондый велопаркларны куллану өлкәсе - биналарда һәм учреждениеләр һәм оешмалар территорияләрендә урнаштыру, анда каравклардан сак хезмәте тарафыннан гарантияләнгән. Корпоратив велопарклар - шәхси оешмалар: банклар, предприятиеләр, сәүдә үзәкләре һ.б. оештырган велосипед парковкалары.

17 нче рәсем - Сәүдә объекты һәм офис бинасы янында велопарковкалар оештыру үрнәге

Бу очракта ЗМР Башкарма комитетының роле-шәхси компанияләр тарафыннан мондый стоянкалар төзүне стимуллаштыру, шулай ук сәнәгать предприятиеләре, лицейлар, сәүдә үзәкләре кебек предприятиеләрне һәм оешмаларны - велосипед парковкаларын төзекләндерергә йөкләмә бирүче регламентлаштыручы документларны кабул итү. "Корпоратив стоянкалар"ның "бушлай" дан аермасы шунда, беренчеләре предприятие һәм оешмалар балансында, ә икенчеләре - шәһәр балансында.

Машина кую урыннары(парковкалар), мөмкин булганча, явым-төшемнән сакланырга тиеш. Бу яктан иң гади чишелеш-бина стеналары янында машина кую һәм аның өстендә түбә ясау. Ул велосипедны, бигрәк тә утыргычны, коры килеш тотарга мөмкинлек бирә.

Саклана торган велопарковкалар. Күрәсең, Россия чынбарлыгы шартларында нәкъ менә саклана торган велосипед стоянкаларына ихтыяҗ зуррак булачак.

Мондый машина кую урыннары еш кына зур ябык гараж кебек, еш кына диварлары металл сеткадан яки профильле таблицадан һәм профильле түбәдән, поликарбонат пыяладан һ. б. торган (18 нче рәсем).

18 нче рәсем - Торак секторда саклана торган велопарковканы оештыру үрнәге

Бәлки, үзлегеннән сатып алына торган яки өлешчә сатып алына торган нигездә эшләргә кирәк булган түләүле велосипед парковкаларын оештыру.
Велосипед үзәкләре. Велосипед үзәгендә велосипед кую бәясе (19 нчы рәсем) "социаль" һәм муниципаль хакимият тарафыннан билгеләнә.

19 нчы рәсем -Велосипед үзәге оештыру мисалы

Зеленодольск шәһәрендә велопарковкалар урнаштыру максатыннан шәһәр инфраструктурасының номенклатура объектлары исемлеге 8 нче таблицада китерелгән.

8 нче таблица - Зеленодольск шәһәрендә велопарковкалар оештыру максатка ярашлы булган инфраструктура объектлары исемлеге

№	Объектларның исеме
Дәүләт учреждениеләре	
1	Хакимиятнең муниципаль органнары биналары
2	Социаль яклау хезмәтләре офислары
3	Полиция
4	Суд
Транспорт объектлары	
4	Автовокзал (станция), Тимер юл станциясе
5	СТО, АЗС
Эш урыннары	
6	Сәнәгать предприятиеләре һәм складлар
7	Бизнес-үзәкләр, офислар
	Банк офислары
Белем бирү учреждениеләре	
8	Урта мәктәпләр, гимназияләр
9	Профессиональ уку йортлары
10	Сәнгать мәктәпләре
Гражданнарга хезмәт күрсәтү һәм сәүдә предприятиеләре	
11	Сәүдә-күңел ачу үзәге
12	Супермаркетлар һәм кибетләр
13	Базарлар
14	Җәмәгать туклануы оешмалары
15	Рестораннар һәм барлар
16	Банк офислары
Иҗтимагый учреждениеләр	
17	Мәдәният сарае
18	Хастаханә
19	Поликлиникалар, хастаханәләр, сәламәтләндерү үзәкләре һәм даруханәләр
20	Россия почтасы бүлекләре
21	Китапханәләр

№	Объектларның исеме
22	Йөзү бассейннары
23	Музей
24	Күңел ачу һәм спорт үзәкләре
25	Парклар, скверлар, туристлык үзәкләре
26	Мәдәни оешмалар
Торак	
27	Күпфатирлы торак йортлар
28	Кунакханә, отельләр һәм кемпинглар
29	Тулай торак

Велосипед парковкалары маршрут буенча велосипедчыларның барлык номенклатура объектларында урнаштырылырга тиеш. Велосипед челтәрен эксплуатацияләү процессында алар гариза режимында яки үзоешу юлы белән өстәләчәк.

Велосипед парковкасын планлаштырганда, хәрәкәтнең башка катнашучыларына комачау тудырмыйча, велосипедчылар велосипедларыннан төшергә, үз велосипедларын бушатырга, ә киткәндә - багажларын төяргә һәм хәрәкәт итә башларга мөмкин булсын өчен җитәрлек урыннарны алдан күрергә кирәк.

Җәмәгать пассажир транспортында велосипедлар алып йөртүне оештыру.

Киләчәктә велосипедларны йөртү өчен җәмәгать пассажир транспортында велосипедны уңайлы куллану максатыннан, велосипедны тотып тору җайланмалары белән махсус мәйданчыклар оештыру максатка ярашлы. Бу шулай ук махсус таләпләре булган пассажирларның - балалар коляскалары, багажлары, инвалид коляскалары булган очракта йөрүләрен җиңеләйтә, ә пассажирлар саны күп булганда бу мәйданнарны уңайлы басып бару урыннары итеп файдаланырга мөмкин.

Велохәрәкәтнең иминлеген тәэмин итү.

Куркынычсызлыкны тәэмин итү - шәһәрнең бөтен велотранспорт сәясәтен гамәлгә ашыру өчен мөһим таләп. Бу өлкәдә максималь нәтиҗә алу бары тик комплекслы якын килү һәм барлык кызыксынучы затларның көчләрен берләштергәндә генә мөмкин. Моның өчен юл хәрәкәтенең көчсезрәк катнашучыларына (җәяүлеләр һәм велосипедчылар) өстенлек бирелә торган политиканы тормышка ашырырга кирәк. Транспорт сәясәтенең һәм җир планлаштыруның интеграциясен тәэмин итәргә кирәк (шәһәр төзелешенең «транзит юнәлешле» транспорт сәясәтен гамәлгә ашыру, визуаль яктан җәлеп итүчән, җәяүлеләр һәм велосипедчыларга юнәлдерелгән корылмалар формалаштыру), велосипедчылар һәм җәяүлеләр өчен урам һәм урамдан тыш челтәрләр булдыру. Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өчен барлык

кызыксынган якларның җаваплылык өлкәсен бүлүче һәм велосипед хәрәкәтенең куркынычсызлыгын билгеләүче барлык катнашучыларның (якланган һәм якланмаган) рискларын исәпкә алуга корылган велосипед маршрутлары челтәре буенча хәрәкәт куркынычсызлыгын тәэмин итү сәясәте формалаштырылырга тиеш.
Велосипед куркынычсызлыгы велосипед инфраструктурасының үсеш дәрәҗәсе белән турыдан туры бәйләнгән Кирәкле куркынычсызлыкны тәэмин итү өчен, велошлемнардан һәм велосипедчыларны саклауның башка индивидуаль чараларыннан башлап, автомобиль юллары һәм тимер юллар белән веломаршрутлар кисешкән урыннарның рациональ схемаларына һәм вариантларына, автотранспорт, велосипедчылар һәм җәяүлеләр хәрәкәте агымнарының физик бүленеше җайланмаларына, шулай ук юл хәрәкәтен оештыру чараларына кадәр мөмкин булган барлык инженер-техник саклау методларын кулланырга кирәк. Велосипедчыларны саклауның теге яки бу инженерлык ысулларын сайлаганда, шәһәрдәге юл хәрәкәтенең чынбарлыгын исәпкә алып, җаен табып һәм иҗади якын килергә кирәк. Әлеге процесста теге яки бу карарлардан файдалануны катгый регламентлаштыру һәм мәҗбүрилекне тормышка ашыру кыен һәм велотранспорт проектларын үстерү буенча карарлар кабул итүне тулысынча параличлый ала.
Мәгълүмат белән тәэмин итү, белем һәм тәрбия, стимуллаштыру
Велотранспортны үстерү сәясәтен мәгълүмат белән тәэмин итү ЗМРда велотранспорт системасы белән идарә итүнең ярдәм системасын булдыруны күздә тота, шул исәптән велотранспорт эшчәнлеге мониторингы, велосипедлаштыруның тенденцияләрен һәм социаль-икътисадый нәтиҗәләрен бәяләүне, шәһәр балансында пассажирлар агымы һәм йөк ташу буенча велотранспорт ролен фаразлауны да кертеп.
Мәгълүмат белән тәэмин итү бурычлары арасында - иң алдынгы тәҗрибәне алмашу процедураларын эшләү, моңа нәтиҗәле PR-кампанияләр үткәрү, милли һәм халыкара тәҗрибәне тарату, экспертларның семинарларын һәм түгәрәк өстәлләрен оештыру, массакүләм мәгълүмат чараларында велотранспорт проблемаларын күрсәтү, велохезмәттәшлек һәм шәхси капиталның стратегик партнерлыгын билгеләү, җәмгыятьнең төрле төркемнәре мәнфәгатьләрендә максатчан гавами кампанияләр уздыру да керә.
Белем бирү һәм тәрбия -бу бик кирәкле һәм велосипедта йөрүне оештыру процессында игътибарсыз калырга тиеш булмаган велосипед иминлеген тәэмин итүнең иң мөһим элементлары.
Белем бирү эшчәнлеге барлык кызыксынучы затларның хәбәрдарлыгын һәм мотивациясен арттыруга юнәлдерелергә тиеш. Белем бирү программалары максатчан характерда булырга тиеш, мәсәлән, велосипедта йөрүнең билгеле бер төрләрен стимуллаштыру.

Белем бирү программалары башлыча кече яшьтән яшүсмергә кадәр балаларга юнәлтелергә тиеш. Юл хәрәкәте иминлеге буенча программалар төрле оешмаларның катнашуы белән, шул исәптән мәктәпләр, предприятиеләр, иҗтимагый оешмалар, полиция, сәламәтлек саклау өлкәсендә иҗтимагый оешмалар, парклар һәм ял базалары вәкилләре катнашуы белән бәйле Махсус киметелгән ябык маршрут уңышлы кулланыла ала, ул светофор, түгәрәк юл киселешләре, тротуарларда велосипед юллары, эш зоналары, җәмәгать урыннары һәм мәктәп яшендәге балалар агымында велосипедта куркынычсыз йөрү күнекмәләрен укыту өчен юлдагы башка ситуацияләрне үз эченә ала.
Белем бирү һәм тәрбия өлкәсендә шулай ук моторлаштырылмаган транспорт өчен инфраструктураны конструкцияләү һәм планлаштыру өлкәсендә белгечләрне укыту сыйфатын күтәрү стратегиясен эшләүне кертергә кирәк.
Барлык кирәкле куркынычсызлык таләпләренә җавап бирүче төп велосипед челтәре булдырылган этапта этәргеч чаралар кирәк була. Этәргеч чаралар ассортименты шактый киң - бу мәгълүмати реклама кампанияләре дә, икътисадый стимуллар да, төрле күрсәтмә акцияләр дә. Бу процесска муниципаль хакимият органнары да, иҗтимагый берләшмәләр дә, шәхси сектор да җәлеп ителергә мөмкин.
Велосипедчыларның урам-юл челтәрендә үз-үзләрен имин тотуын стимуллаштыручы чаралар эшләргә кирәк. Велосипед хәрәкәтен бүләкләү төрле формалар кабул итәргә мөмкин. Мәсәлән, бушлай хезмәтләр белән тәэмин итүне яисә ташламалар бирүне һәм велосипедчылар өчен билгеле бер мөмкинлекләр бирүне үз эченә алырга. Иҗтимагый оешмаларның һәм гражданнарның велохәрәкәтне оештыру системасын камилләштерүгә юнәлдерелгән инициативаларын һәрьяклап хупларга кирәк. Куркыныч ситуацияләр тудыручы, аеруча юл-транспорт һәлакәтләренә китергән затлар тиешле җаваплылыкка тартылырга тиеш. Моның өчен мәҗбүри хокук куллануның нәтиҗәле механизмнарын булдырырга кирәк. Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны теркәүнең техник чараларын куллану, юл йөрү кагыйдәләрен бозу фактларын документаль рәсмиләштерү процедураларын гадиләштерү (хәрәкәттә катнашучыларның үзләренең юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларын ачыклау процессына җәлеп итү - мәҗбүри хокук куллану эшчәнлегенең кайбер юнәлешләре генә.
Нәтиҗәлелекне бәяләү һәм төзәтү йогынтылары.
ТР ЗМР хакимиятләренә районда велохәрәкәтне оештыру буенча кабул ителгән чараларның социаль-икътисадый һәм башка нәтиҗәлелеген бәяләү системасын эшләргә һәм кертергә кирәк. Районның (шәһәрнең) барлык транспорт системасының состав өлеше буларак велосипед хәрәкәтен үстерү эшен гамәлгә ашыруны мониторинглауны тәэмин итү өчен күрсәткечләрнең һәм индикаторларның түбәндә китерелгән системасын билгеләү тәкъдим ителә. Аларның микъдари билгеләмәсе өчен вакыт-вакыт уздырыла торган

статистик, социологик, маркетинг һәм табигый тикшеренүләрне үз эченә алган мониторинг системасы булдырылырга тиеш.

1. Велотранспорт чаралары паркы характеристикалары (велотранспорт чаралары саны (гомуми һәм 1000 кешегә); күмәк файдаланудагы велосипедлар саны (гомуми һәм 1000 кешегә); физик мөмкинлекләре чикләнгән кешеләр өчен велотранспорт чаралары (гомуми һәм тиешле контингентның 1000 кешесенә).

2. Велоотранспортны эксплуатацияләү дәрәҗәсе характеристикалары (шәһәрдә велопоездкаларның гомуми уртача тәүлеклек озынлыгы, км/көн; велопоездкаларның уртача озынлыгы, км/ел; велотранспорт чараларыннан файдалану сезонының уртача озынлыгы, елга көннәр; шәһәр буенча велосипедта, км/сәг тә хәрәкәт итү уртача тизлеге; эшкә барганда/ эштән кайтканда велотранспорттан файдалану өлеше, %.; кибетләр буйлап йөргәндә велосипедлардан файдалану өлеше, %.; велосипедлардан файдалану коэффициенты (халыкның гомуми санына велосипедларның уртача санына велосипед саны тапкырчыгышның нисбәте).

3. Шәһәр велоюл челтәре характеристикалары (велоюл озынлыгы, км; велополоса озынлыгы, км; рекреацион велоюллар озынлыгы, км; шәһәр велоюл челтәренең тыгызлыгы, км/км2; шәһәр велоюл челтәренең тыгызлыгы, шәһәр велоюл челтәренең бәйлелеге (велосипед юллары (веломаршрутлар) буенча ике пункт арасының туры арага нисбәте); шәһәр велоюл челтәренең техник торышы, баллар.

4. Шәһәр велоинфраструктурасының характеристикалары (велопарковкалар саны (барлыгы һәм бер велотранспорт чарасына), велогаражлар саны (барлыгы һәм бер вело- порт чарасына); велошейринг системасының велопарковкалар саны (барлыгы һәм бер торучыга); велопарклар арасындагы уртача ара, км; велоинфраструктурага караган юл билгеләре һәм мәгълүмат таблолары саны; велоинфраструктурага караган юл тамгаларының озынлыгы; велосипедчылар өчен светофорлар белән җиһазландырылган чатлар саны; велосипед юлларының автомобиль юллары белән төрле дәрәҗәдәге киселешләре саны, шул исәптән велотранспорт чараларының өзлексез хәрәкәте өчен махсус җиһазландырылган җәяүлеләр кичүләрен кертеп; автотранспорт чаралары сервисы объектлары саны).

5. Велосипедчыларның хәрәкәт иминлеге характеристикалары (велосипедчылар катнашындагы юл-транспорт һәлакәтләре саны, урыны һәм сәбәпләре күрсәтелеп; велосипедчының рискы (велосипедчылар катнашында велосипедчылар катнашында бер ел эчендә шәһәрдә кылынган җитди юл-транспорт һәлакәтләре саны); шәһәр буенча велосипедта йөрү куркынычы дәрәҗәсен субъектив бәяләү, балл).

6. Велонспортның һәм велоинфраструктураның икътисадый күрсәткечләре (шәһәрнең 1 кешесенә исәпләгәндә велоинфраструктураны үстерүгә һәм тотуга инвестицияләр күләме; транспорт чыгымнары зурлыгы һәм велоузышның үзкыйммәте; велотранспорт эшчәнлеге өлкәсендә эш

урыннары саны; велотранспорт эшчәнлеге белән салым түләүләре; халыкка медицина хезмәте күрсәтүгә һәм дарулар сатып алуга бәйле чыгымнар (үзенчәлекле авырулар исемлеге буенча).
7. Велохәрәкәтне үстерү сәясәтен гамәлгә ашыру сыйфатының характеристикалары (хакимият органнары структурасында җаваплы затларның булуы; велосипедчылар җәмгыяте һәм башка кызыксынган затлар мәнфәгатьләрен исәпкә алу процедуралары булу; мәгълүмати, тәрбияви һәм мәгариф проектлары булу).
ТР ЗМР территориясендә, беренче чиратта, Зеленодольск шәһәренең барлык терәк челтәрләре буйлап Паратск, Гоголь, Татарстан, Ленин, Октябрь, Жуковский, Белинский, Вокзал алды, Яңа төзелеш, Озерная, Башкала, Королев, Гайдар, Карл Маркс урамнары буйлап велосипед юллары кертү тәкъдим ителә.
Д кушымтасында тәкъдим ителә торган велопарковкалар һәм велоюллар карта-схемасы тәкъдим ителгән.

3.22 Юллар челтәрен, юллар яки юл участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чаралары

ЗМРда территориаль планлаштыру документларында түбәндәге реконструкция чаралары күздә тотыла:
- 2021 - 2035 еллар чорында «Идел» М-7 төньяк участогын - Ивановское (8км) реконструкцияләү;
- 2021 - 2035 еллар чорында Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләренең әйләнеп узу юлларын реконструкцияләү (18.3км).

Шулай ук тәкъдим ителә:
- Йошкар-Ола урамына Башкала урамыннан борылышта юлны бер полосага киңәйтү
- Королев урамында Башкала урамыннан борылышта юлны бер полосага киңәйтү
- Исак - Карамалы Тау трассасында куркыныч юл чатын (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш) реконструкцияләргә.

Яңа төзелеш һәм Озерная урамы буенча күпер тимер юл аша авария хәлендә. Аны япканда ремонт вакытында Йошкар-Ола Октябрь, Чапаев урамнары, Башкала урамындагы борылышлар чамадан артык тулы булачак.

Күперне тиз арада ремонтларга кирәк. Беренче чиратта объектка төзелеш-техник экспертиза үткәрергә кирәк. Башкала, Октябрь, Йошкар-Ола, Чапаев урамнарындагы йөкләнешне бетерү өчен, күперне төзекләндерү вакытында әлеге эшнең барлык исәпкә алынган чараларын беренче чиратта уздыру дөрес булачак:

– Башкала урамыннан Йошкар-Ола урамына борылышта өстәмә полоса өстәргә, әлеге борылыштан тукталышны Башкала урамына чыгарырга;
– Чапаев ур., Октябрь ур., Йошкар-Ола ур., тротуарлар урнаштырырга.

3.23 Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның автомат режимда эшләүче фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру

Хәзерге шартларда автомат режимда эшләүче һәм фото- һәм видеоязма функцияләре булган махсус техник чараларны юл хәрәкәтен контрольдә тоту өчен куллану - ТР ЗМР территориясендә юл хәрәкәте иминлеген күтәрүнең мөһим шарты булып тора. Бу техник чаралар үзләренең нәтиҗәлелеген раслады һәм РФ һәм башка илләрнең күп шәһәрләрендә киң таралган. ЗМРда юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның техник чараларын һәм системаларын куллануны алга таба киңәйтү юл хәрәкәтендә катнашучыларның дисциплинасын арттырырга һәм шуның белән юл хәрәкәте иминлегенең тәэмин ителеш дәрәҗәсен арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның автоматлаштырылган видеофиксациясе комплекслары (системалары) юлларда теркәлә торган төп хокук бозуларны ачыкларга булыша: тизлекне арттыру, каршы як полосага чыгу һәм башкалар.

Тикшерү нәтиҗәләре буенча ТР ЗМР территориясендә автомат режимда эшләүче фото- һәм видеофиксация чараларын түбәндәге урыннарда: Волжск ур., Комаров урамында; Васильево штп А295 трассасыннан авария участогы ; Волжск - Зеленодольск әйләнеп узу юлында; Исак борылышыннан алып Чуаш республикасы чигенә кадәр М7 трассасы буйлап;Осиново АҖ - Казан юлында; Исак - Карамалы Тау трассасында.

3.24 Тоткарланучы ТЧ өчен махсус стоянкалар урнаштыру

Тоткарланган транспорт чаралары өчен махсуслаштырылган («штраф» дип аталган) тукталышлар оештыру зарурлыгы хәзерге вакытта административ үзәк статусы булган торак пунктлар, ягъни автотранспортны кую һәм туктату өчен дефицитлы урыннарга ия булган торак пунктлар өчен актуаль булып тора. Еш кына транспорт чарасын мәҗбүри эвакуацияләү генә тәртипсез йөртүчеләр өчен тәрбияви әһәмияткә ия булган иң нәтиҗәле алым булып тора

Эвакуация урыны белән махсуслаштырылган стоянка арасы район күләменнән артмасын өчен, «штраф» стоянкаларын оештыру урыннары муниципаль берәмлек районнары буенча эвакуацияләнгән автомобильләрнең тигез бүленүен тәэмин итәргә тиеш.

Транспорт чараларын махсуслаштырылган (штраф)урынга күчерү, эшчәнлеге 2012 елның 17 маендагы «Тоткарланган транспорт чараларын махсуслаштырылган урынга күчерү, аларны саклау, кире кайтару, күчергән һәм саклаган өчен чыгымнарны түләү тәртибе турында» ТР Законы нигезендә башкарыла.

Транспорт ситуациясенең үсеше фаразы юл хәрәкәте шартларының сизелерлек үзгәрешләрен күздә тотмый, бу, үз чиратында, җирле бюджет акчалары исәбеннән мәҗбүри эвакуация һәм ТЧ алга таба вакытлыча саклау чараларын гамәлгә ашыру өчен муниципаль дәрәҗәдә махсус структура булдыру зарурлыгын тудырмаячак.

4 Аерым территорияләрдә юл хәрәкәте оештыруның проектын эшләүнең чиратын, шулай ук таләп ителә торган финанс күләмен бәяләүне һәм гамәлгә кертүдән көтелгән нәтиҗәне күрсәтеп, юл хәрәкәте оештыруның карта схема (КСОДД) чаралары программасын формалаштыру.

Башка тармаклардан аермалы буларак, транспорт системасы үсешеннән төп файда коммерция түгел, ә иҗтимагый, региональ һәм бюджет эффектлары өлкәсендә. Сүз «тышкы» эффектлар, башка тармаклар, социаль өлкә һәм экология өчен юл проектларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәләре турында бара:

– гамәлдәге производстволарның керемлелеген күтәрү һәм яңа производстволар булдыру мөмкинлеге;
– башка (транспорт булмаган) предприятиеләрнең җитештерү күләмнәренең артуы, гомуми ташу арзанаюы һәм уңайлылыгы арту нәтиҗәсе буларак;

- пассажирлар хәбәрләрен гамәлгә ашыруга халыкның вакытын экономияләү;
- юл төзелешенең халык сәламәтлегенә йогынтысы (беренче чиратта, юл-транспорт һәлакәте кимү сәбәпле).

Юл төзелеше проектларының икътисадый һәм коммерцияле нәтиҗәлелеге башка илләрдә дә сизелерлек аерыла. Мәсәлән, ЕС илләрендә рентабельлекнең коммерцияле нормасы 0,6% тан 10,5% ка кадәр диапазонда (уртача 3,9%) булган, шул ук вакытта икътисадый проект шактый югары булган - 5% тан алып 94,5% ка кадәр (уртача 18,6%) Икътисади һәм коммерцияле эффективлык арасында мондый аерма икътисади файда элементларының берсе - пассажирлар һәм йөртүчеләр (бәя формасында күрсәтелгән) вакыты чыгымнарын кыскарту шәхси инвестор өчен кызыксыну тудырмый; б) транспорт проектларын гамәлгә ашырудан регион тулаем алганда - пассажирлардан һәм җиңел машиналар йөртүчеләрдән алып төрле предприятиеләргә һәм оешмаларга кадәр табыш ала.
Югарыда бәян ителгәнне исәпкә алып «иң чыгымлы» вариант , үткәрелгән НИР нәтиҗәсендә эшләнгән барлык чараларны, ПКРТИ КА һәм Генераль план чараларын үз эченә ала. Иң чыгымлы статья - Идел елгасы аша күпер төзү. Аны төзү нәтиҗәлелегенең түбәндәге сыйфатлы күрсәткечләрен исәпкә алырга кирәк:

- Күпер ТР ЗМР торак пунктларының элемтәсен тәэмин итү өчен кирәк (бүгенге көндә ул ике аерым район);
- Зеленодольск шәһәрен транзит транспорт өчен әйләнеп узуны тәэмин итәчәк (Бүгенге көндә корреспонденция пик сәгатькә 600 машина, кире юнәлештә-пик сәгатькә 900 машина);
- яңа төбәкара транспорт коридоры буенча йөк корреспонденциясе өлеше үсешен тәэмин итәчәк - юнәлеш - РФнең төньяк-көнбатыш өлеше (Архангельск, Киров, Сыктывкар, Йошкар-Ола,) - РФнең көньяк-көнбатыш өлеше (Саранск, Ульяновск, Пенза, Саратов, Самара, Самара, Волгоград), бу районның логистик потенциалын һәм инвестицион җәлеп итүчәнлеген арттырачак.

КСОДД чараларының тәкъдим ителә торган «иң чыгымлы» варианты өчен арттырылган бәяләү таблицасы 3 кушымтасында күрсәтелгән.

Икенче « урта чыгымлы» вариант (база) үткәрелгән НИР нәтиҗәсендә эшләнгән барлык чараларны, ПКРТИ КА һәм Генераль план чараларын үз эченә ала, Идел елгасы аша күпер салудан тыш. Ул ТР ЗМР 41 торак пунктына транспорт челтәрен төзүне тәэмин итәчәк. Авыл юллары челтәрен үстерү районда фермерлык һәм кече эшкуарлыкны үстерүне тәэмин итәчәк, авыл хуҗалыгы юнәлешендәге проектлар өчен инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттырачак, районның туристлык ягыннан җәлеп итүчәнлеген арттырачак.
Тәкъдим ителгән КСОДД чараларының «уртача чыгымлы варианты» өчен эреләндерелгән бәяләү таблицасы Ж кушымтасында тәкъдим ителә.
Өченче «иң аз чыгымлы» вариант, НИР үткәргән барлык чараларны һәм ТР ЗМР эчендә торак пунктлар арасында аеруча кирәкле юнәлешләрне исәпкә алып, авыл юлларын төзүне , ПКРТИ КА һәм Генераль планнан юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру белән бәйле чараларны үз эченә алган вариант.
КСОДД чараларының «иң аз чыгымлы» варианты өчен эреләндерелгән бәяләү таблицасы З кушымтасында тәкъдим ителә.
Түбәндә эшләнгән вариантлар өчен сан күрсәткеченең 9 нчы чагыштырма таблицасы китерелгән. Таблицадан күренгәнчә, юл хәрәкәте иминлеген арттыру, җәяүлеләр һәм велосипедчылар хәрәкәтенең куркынычсызлыгын һәм уңайлыгын арттыру белән бәйле барлык чаралар, тәкъдим ителгәнчә, кертү өчен мәҗбүри булган өч вариантта да тулысынча исәпкә алынган.
9 нчы таблица - КСОДД чараларының нәтиҗәлелегенең сан күрсәткечләре.

т/б	Күрсәткеч	Иң аз чыгымлы вариант	Урта чыгымлы вариант	Иң чыгымлы вариант
	Торак пунктларның берләштерелгән асфальтланган юллары саны	4 (11,3 км)	41 (110,296 км)	61 (132,098 км)
	Муниципаль әһәмияттәге ЗМР т.п. арасындагы асфальт өслекле IV һәм V категорияле төзелгән авыл а/ю, км.	11,3	121,596	143,398
	(I,II, III) региональ, районара, федераль әһәмияттәге реконструкцияләнгән, төзелгән а/ю саны км	14,7	51,044	218,497
	Машина кую урыннары саны (бушлай парковкалар), м/м	1 85	185	185

	Яктыртылып төзелгән күпер корылмалары саны	1	1	1
	Күп катлы чишелешләрнең, юл үткәргечләрнең, тимер юл аркылы чыгу урыннарының төзелгән транспорт чишелешләре саны	-	-	1
	Ике дәрәҗәдә төзелгән җәяүлеләр кичүләре саны	3	3	3
	Төзелгән велоюллар саны, км	5 8	58	58
	Юл-транспорт бозуларын видеотеркәү системалары белән җиһазландырылган транспорт челтәре участоклары саны, км	7	7	7
	Тышкы яктырту белән җиһазландырылган транспорт челтәре участоклары саны	11	11	11

Тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлау һәр вариантның нәтиҗәлелек күрсәткечләрен КСОДД кысаларында тәкъдим ителә торган чараларны тормышка ашырмыйча, ОДД халәте кабул ителгән база белән чагыштыру нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Иң аз чыгымлы» вариант түбәндәгеләргә тәэмин итә:

- шәһәрдә, авыл җирлекләрендә һәм бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте иминлеген арттыру;
- Генераль план чараларын исәпкә алып, торак пунктларның һәм бөтен районның транспорт челтәренең ачыкланган «тар урыннарында» үткәрү сәләтен арттыруны тәэмин итә.

Әлеге вариантның тәкъдим ителгән КСОДД чаралары нәтиҗәлелеге, база варианты белән чагыштырганда уртача дәрәҗәдә, югары юл хәрәкәте иминлеген һәм районда җитәрлек транспорт бәйләнешен тәэмин итә.

«Урта чыгымлы» вариант түбәндәгеләрне тәэмин итә:

- шәһәрдә, авыл җирлекләрендә һәм бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте иминлеген арттыру;
- торак пунктларның һәм бөтен районның транспорт челтәренең ачыкланган «тар урыннарда» үткәрү сәләтен арттыруны тәэмин итә;
- Генераль план чараларын, ПКРТИ КА чараларын исәпкә алып, район эчендәге корреспонденцияне тәэмин итү өчен торак пунктлар арасында транспорт бәйләнешен киңәйтүгә юнәлдерелгән чараларны күздә тота.

Әлеге вариантның тәкъдим ителгән КСОДД чаралары нәтиҗәлелеге, база варианты белән чагыштырганда уртача дәрәҗәдә тора, югары юл хәрәкәте иминлеген һәм районда җитәрлек транспорт бәйләнешен тәэмин итә.
«Иң чыгымлы» вариант түбәндәгеләрне тәэмин итә:

– бөтен районның транспорт челтәрендә юл хәрәкәте иминлеген арттыруны;
– торак пунктларның һәм бөтен районның транспорт челтәренең ачыкланган «тар урыннарда» үткәрү сәләтен арттыруны тәэмин итә;
– торак пунктларны читләтеп узып, региональ транспорт челтәрен киңәйтүне (яшәү, экология һәм иминлек уңайлылыгын арттыру);
– Генераль план чараларын, ПКРТИ КА чараларын исәпкә алып, район эчендәге корреспонденцияне тәэмин итү һәм районара/төбәкара транспорт элемтәләрен киңәйтү өчен торак пунктлар арасындагы транспорт бәйләнешен киңәйтүне.

Әлеге вариантның тәкъдим ителгән КСОДД чаралары нәтиҗәлелеге, база варианты белән чагыштырганда уртача дәрәҗәдә тора, югары юл хәрәкәте иминлеген һәм районда җитәрлек транспорт бәйләнешен тәэмин итә.

5 КСОДД составында тәкъдим ителүче чараларны гамәлгә ашыру мөмкинлеген тәэмин итү максатларында ТР ЗМР территориясендә ОДД өлкәсендә эшчәнлекне институциональ үзгәртеп корулар, норматив-техник, методик һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр формалаштыру.

КСОДДны гамәлгә ашыру кысаларында ТР ЗМР территориясендә институциональ үзгәртеп корулар, идарә структурасы, шулай ук юл-транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлек алып барганда үзара бәйләнешнең характеры үзгәрешсез калу күздә тотыла.

Хезмәт күрсәтә торган территориядә ОДД өлкәсендә Татарстан Республикасы ЗМР башкарма хакимияте органнары эшчәнлеге һәм компетенцияләре "Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы Федераль закон белән регламентлаштырылды.

ТР ЗМР КСОДД Россия Федерациясе Транспорт министрлыгының 2015 елның 17 мартындагы«Юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында» 43 нче номерлы боерыгы таләпләре нигезендә эшләнгән.

Юл-транспорт вәзгыяте үзгәргәндә, законнарның, карарларның, боерыкларның, методик киңәшләрнең һәм әлеге документка таләпләрне һәм тәкъдимнәрне регламентлаштыра торган башка норматив-хокукый актларның гамәлгә керүен исәпкә алып, Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасына кимендә 5 елга бер тапкыр корректировка ясалырга тиеш.

Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы чараларына, куелган максатларга ирешү динамикасына һәм темпларына, тышкы тирәлектәге үзгәрешләргә, социаль-икътисади шартларга һәм башка йогынты ясый торган факторларга бәйле рәвештә максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә үзгәрешләр кертү мөмкинлеге карала.

ТР ЗМР Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын мәгълүмати тәэмин итү массакүләм мәгълүмат чаралары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар өчен дә, аерым гражданнар өчен дә чараларны гамәлгә ашыру барышы турында мәгълүматны транспарентлык принцибын үтәп гамәлгә ашырыла.

БӘЯЛӘМӘ

ТР ЗМР Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы карамагына тәкъдим ителгән чаралар Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы (Россия Транспорт министрлыгы) 2015 елның 17 мартындагы «Юл хәрәкәтен оештыруның проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында» 43 нче номерлы боерыгы таләпләре нигезендә эшләнгән һәм территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары белән үзара бәйләнгән оештыру характерындагы техник, икътисадый һәм экологик нигезләнгән чараларның бербөтен системасын тәшкил итә.
ТР ЗМР территориясендә эшләнгән Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасы чараларын гамәлгә ашыру, ОДД өлкәсендәге җитешсезлекләргә бәйле рәвештә, җәмгыять алып бара торган икътисадый, экологик, авария һәм социаль югалтуларның масштабларын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

ФАЙДАЛАНЫЛГАН ЧЫГАНАКЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_286793/"Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы Федераль закон.

2. Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы (Россия Транспорт министрлыгы) 2015 елның 17 мартындагы «Юл хәрәкәтен оештыруның проектларына һәм схемаларына әзерлек кагыйдәләрен раслау турында» 43 нче номерлы боерыгы

3. СП 42.13330.2016. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП 2.07.01-89 актуаль редакциясе [Текст] - СНиП 2.07.01-89* алмашка; керт. 2017-07-01. - М.: ФГБУ ЦНИИП Минстроя Минстроя, 2016.

4. ГОСТ 33062-2014. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Юл һәм юл буе сервисы объектларын урнаштыруга таләпләр.

5. СП 34.13330.2012 Автомобиль юллары. СНиП 2.05.02-85*актуаль редакциясе.

6. ГОСТ Р 52766-2007. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Җиһазлау элементлары. Гомуми таләпләр.

7. ГОСТ Р 50597-93. «Автомобиль юллары һәм урамнар. Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү шартлары буенча мөмкин булган эксплуатация торышына таләпләр».

8. 218.2.020-2012 ОДМ «Автомобиль юлларының үткәрү сәләтен бәяләү буенча методик тәкъдимнәр».

9. 218.6.011-2013ОДМ. «Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру чараларын планлаштыру өчен федераль әһәмияттәге автомобиль юлларында авария хәлендәге юл шартларының йогынтысын бәяләү методикасы».

10. Юл хәрәкәтен оештыруның заманча ысулларын эшләүгә юнәлдерелгән, шул исәптән юл хәрәкәте иминлегенә транспорт агымнарының хәрәкәт режимнарының йогынтысын тикшерүгә нигезләнгән фәнни тикшеренүләр үткәрү НИР турында хисап (Этап № 1) / НИИАТ; җит.С.Н. Карасевич; башкар: [МАДИ (ГТУ), ИрГТУ, РГСУ һ.б.] - Мәскәү; 2014. - Дәүләт контракты № 14/5/1/01 30.07.2014 Дәүләт заказчысы - Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы.

11. Карасевич С.Н. Шәһәрләрдә тотрыклы мобильлекне тәэмин итү буенча проект чишелешләрен үстерү /С.Н.Карасевич // «Транспорт планлаштыруы һәм модельләштерү»: фәнни хезмәтләр җыентыгы II Халыкара фәнни- гамәли конф.,Санкт-Петербург, 25-26 май 2017 ел; редкол.:

А.И. Солодкий [һ.б.] / Транспорт инженерлары ассоциациясе (АТИ), Санкт-Петербург дәүләт архит.-төз.ун-т (СПбГАСУ). - Санкт-Петербург, 2017.

12. Карасевич С.Н., Аземша С.А. Мәктәп зоналарында юл хәрәкәте оештыру/ С.Н. Карасевич, С.А. Аземша / «Юл хәрәкәте иминлеге һәм оештыру»: I Халыкара фәнни- гамәли конф.материаллары (Халыкара катн.) 2 томда, Төмән, 16 март 2017 ел ; ред.: Д.А. Захаров [һ.б.] / ТГНГУ.-Төмән, 2017. - 180-185б.

13. Карасевич, С.Н. Хәрәкәтне тынычландыру зоналарын планлаштыру практикасында куллануып юл хәрәкәтендә югалтуны киметү/ С.Н. Карасевич//Транспорт системаларын һәм төзелеш комплексын үстерү проблемалары һәм перспективалары: II Халыкара фәнни- гамәли конф. материаллары - практ. конф., Гомель, 27-28 окт. 2012 ел/ Белорус.дәүл. трансп.ун-ты .; редкол.: В.И. Сенько [һ.б.] - Гомель, 2012. - 66-67б.

14. Карасевич С.Н. Шәһәрләрдә юл хәрәкәтен оештыру сыйфатын күтәрү өчен берләштерелгән куллану зоналарын куллану/ С.Н. Карасевич// «Транспорт планлаштыруы һәм модельләштерү»: Халыкара фәнни- гамәли конф. фәнни хезмәтләр җыентыгы , Санкт-Петербург, 26-27 май 2016 ел ред.: А.И. Солодкий [һ.б.] / Транспорт инженерлары ассоциациясе (АТИ), Санкт-Петербург дәүләт архит.-төзелеш ун-ты (СПбГАСУ). - Санкт-Петербург, 2016. - 67-73б.

15. Карасевич С.Н. Шәһәрләрдә урам киңлекләренең һәм мобильлекнең сыйфатын формалаштыру буенча проект чишелешләрен үстерү/С.Н. Карасевич// «Юл хәрәкәте иминлеге һәм оештыру»: X Фәнни- гамәли конф.материаллары (Халыкара катн.) 2 томда, Төмән, 16 март 2017 ел ; ред.: Д.А. Захаров [һ.б.] / ТөмГНГУ. –Төмән, 2017. - 197-202б.

16. Карасевич С.Н./ Транспорт узелының моделен шәһәр округының КСОДД составында эшләү // С.Н. Карасевич, В.М. Еремин, А.М. Бадалян, С.А. Аземша // «Ясалма интеллект. Интеллектуаль транспорт системалары»:

Халыкара фәнни- техн. конф. материалларый , Брест, 25-28 май 2016 ел ;редкол.: В.А. Головко [һ.б.] - Брест: БрГТУ, 2016. - 193-197б.

17. Карасевич С.Н. Мобильлекне шәһәрләрдә формалаштыру / С.Н. Карасевич // «Мир дорог» журналы. Нәшр: ҖЧҖ «Издательский дом «МИР», Санкт-Петербург - 2017. - № 07/2017. - 66-67б.

18. Карасевич, С.Н. һәм башкалар Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында юл куркынычсызлыгы аудитын уздыруга принципларны һәм алымнарны үстерү / С.Н. Карасевич, В.А. Грабауров, Е.Н. Кот // Научн. вест. автомоб. т-та / НИИАТ. - Мәскәү, 2013. - Вып. 5 (май). - 11-18б

Е кушымтасы-КСОДД чараларының иң аз чыгымлы варианты өчен эреләндерелгән бәяләү таблицасы

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
Транспорт инфраструктурасы объектларын төзү чаралары. Тәэмин итәләр: – территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын; – юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше; – маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп; – йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру; – транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне – юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.					
1	Зөя утрау-шәһәрчегендә туристик елга вокзалы төзелеше	2020-2022	650 000	+	+
2	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Свияжск мультимодаль логистика үзәге төзелеше. .	2018-2022	4 400 000	+	+
3	«СММЛЦ» инвестиция проектын гамәлгә ашыру өчен инфраструктура оештыру (2193,7 га)	2020-2022	1 200 000	+	+
4	СММЛЦ га т/ю керү юлы	2020-2022	15 000	+	+
5	Әйшә авыл җирлеге һәм Ильинский территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
6	Олы Ачасыр АҖ территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
7	Әйшә авыл җирлеге территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
8	Осиново АҖ территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
	Транспорт инфраструктурасы объектлары төзелешенә йомгак		6 325 000		
ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чаралары Тәэмин итәләр: – территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын; – юлларның фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән					

<table>
<tr><td colspan="6">үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, аларны категорияләүне;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү;
– юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.</td></tr>
<tr><td>9</td><td>Рус Исламы авылы - Күгәй авылы юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл (3км) төзү ;</td><td>2019-2020</td><td>45 000,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>10</td><td>Урман авылы - Күгәй авылы (5км) юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл төзү;</td><td>2019-2020</td><td>75 000,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>11</td><td>Олы Карагуҗа авылы урта мәктәбенә кадәр (1.7 км) Казан – Зеленодольск – Олы Күлбаш юлыннан) V категорияле асфальт өслекле керү юлын салу ;</td><td>2019-2020</td><td>25 500,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>12</td><td>Синтәк авылына кадәр V категорияле керү юлы (1.6км) төзү;</td><td>2019-2020</td><td>24 000,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>13</td><td>БКД ПК2+000-ПК3+600 кысаларында Төрләмә-Норлат-Борындык автомобиль юлын(1,6 км) ремонтлау</td><td>2018-2020</td><td>24 000,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>14</td><td>Норлат - Өтәк ПК6+000-ПК6+400 кысаларында автомобиль юлына киртә кую җайланмасы (0,4 км)</td><td>2018-2020</td><td>1 000,00</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү һәм ремонтлау эшләренә нәтиҗә</td><td></td><td>194 500</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">Зеленодольск шәһәренең урам-юл челтәрен һәм инфраструктурасын үстерү чаралары
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
– юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру;
– транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.</td></tr>
<tr><td>15</td><td>Башкала урамыннан Йошкар-Ола урамына борылган участокны реконструкцияләү-юлны бер полосага киңәйтү. Тукталышны алырга кирәк</td><td>2018-2020</td><td>5 000</td><td>+</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>булачак.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>16</td><td>Башкала урамыннан Королев урамына борылганда участокны реконструкцияләү – Башкала урамыннан Королев урамына борылганда бер полосага юлны киңәйтү</td><td>2018-2020</td><td>5 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>17</td><td>Яңа төзелеш урамы һәм Озерная урамы буенча тимер юллар аша күперне ремонтлау</td><td>2018-2020</td><td>57 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерүгә барлыгы</td><td></td><td>67 000</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">Юл хәрәкәте иминлеген арттыру чаралары һәм юл хәрәкәтен җайга салу хезмәтен урнаштыру
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең җәяүлеләр белән бәйле булуын;
– юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД), эшләү, кертү һәм куллану, аны кертү функцияләрен һәм этапларын ;
– юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын;
– юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне;
– транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне
– юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны;
– юл хәрәкәтен җайга салу чаралары белән кисешүләрен, кушылган урыннарны һәм юл участокларын җиһазлау;
– светофор җайга салуның килештерелгән эш режимы;
– гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү;
– җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, ЗМР территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны;
– инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар;
– балаларның белем бирү оешмаларына имин хәрәкәт итү маршрутлары;
– велосипед хәрәкәтен оештыруны;
– Тулаем алганда юллар челтәренең нәтиҗәлелеген күтәрә торган локаль-реконструкция чараларына юллар челтәрен,юлларны, юлларны яки юл участокларын үстерү;
– автоматик режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очракларын фото һәм видеофиксацияләү чараларын урнаштыру.</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">ЗМР и торак пунктларның урам-юл челтәре а/ю</td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

18	А 295 (Әйшә АҖ) трассасының 116 км ында (иртәнге пик сәгатьтә) интенсив транспорт агымы булганда, җәяүлеләр өчен җир өсте кичүен билгеләргә кирәк.	2018-2020	40 000	+	
19	Торак пунктлар буйлап тротуарлар төзү: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында. Торак пунктлар эчендә тротуарлар төзү: Васильево, Әйшә, Осиново, Большие Ключи, Норлат; Яңа Тура; Мамадыш-Әкил, Акъегет, Рус Әҗәле,Олы Ходяш, Татар Танае, Күгәй, Олы Карагуҗа Бишнә.	2018-2021	30 000	+	
20	Юл челтәрендә тышкы яктырту урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында.	2018-2021	18 000	+	
21	Тизлек режимын йөртүчеләр тарафыннан арттыруны видеофиксацияләү системасын урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында;	2018-2021	20 000	+	

	– Исак а - Карамалы Тау юлында; – Зеленодольск шәһәрендә Волжск урамында - Зеленодольск шәһәренә Мари-Эл белән чиккә кадәр.				
22	«Әйшә» АҖ А 295 трассасы буйлап минилогистик үзәккә борылганда юл читендә «туктап тору(стоянка) тыелган» билгесен урнаштырырга кирәк.	2018	10	+	
23	Сумка елгасы аша күпер янында машиналар туктала торган А295 трассасында «стоянка(туктап тору) тыелган» билгеләрен урнаштырырга кирәк.	2018		+	
24	Осиново АҖ әйләнеп узу юлында сәгатенә 70 км тизлекне чикләүне билгеләргә.	2018	10	+	
	Васильево шәһәр тибындагы поселогында урам-юл челтәре				
25	Җәяүлеләр кичүен бетон диварга алып куярга.	2018-2019	2	+	
26	Космонавтлар урамында уку йортлары янында ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	10	+	
27	Октябрь урамы буенча җәяүлеләр өчен юл салырга һәм ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	12	+	
	Осиново АҖ урам-юл челтәре				
28	Радужный сәүдә үзәге янында куркыныч җәяүлеләр кичүендә (тауга менгәндә) тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) белән светофор урнаштырырга тәкъдим итела.	2018-2019	50		
29	Комаров урамында тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системасын һәм яктырту урнаштырырга.	2018-2019	1 500	+	
	Зеленодольскида урам-юл челтәре				
30	11 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе янындагы территорияне (Гоголь 40 һәм 40а)машина юлыннан аерып, коймалар белән җиһазлауны белән тәэмин итәргә. СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.	2018-2020	400	+	
31	СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.	2018-2020	1 000	+	
32	Космонавтлар ур. , Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур. юл челтәрендә, Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тышкы яктырту җайланмасын	2018-2020	15 000	+	

	урнаштыру.				
33	Зеленодольск шәһәрендәге барлык урамнарны тротуарлар һәм тышкы яктырту белән тәэмин итәргә	2018-2020	30 000	+	
34	Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешендә җиңел конструкциядәге корылманы башка урынга күчерергә.	2018-2020	1	+	
35	Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә, сул якка Татарстан урамыннан Ленин урамына борылганда, 30 секундлы сулга борылу светофор циклы белән, светофор секциясен өстәргә.	2018-2020	10	+	
36	Төзүчеләр ур., Башкала ур. куркыныч чатта светофор урнаштырырга.	2018-2020	50	+	
37	Ленин урамында боҗра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына (Ленин ур., 46) парк зонасына җәяүлеләр өчен имин чыгу урынын тәэмин итү өчен җәяүлеләр кичүе аша тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) һәм светофор куяга тәкъдим ителә.	2018-2020	60	+	
38	Космонавтлар ур., Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур., Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тротуарлар төзү һәм ремонтлау.	2018-2020	50 000	+	
	Нәтиҗәдә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруга һәм СРДД урнаштыру		206 115		

ЗМР һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка пространствосын оештыру чаралары:
Тәэмин итәләр:

- бердәм парковка пространствосын булдыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру);
- гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү;
- җәяүлеләр юлларын хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны;
- инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны;
- белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутлары;
- автомат режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру;
- тоткарланган транспорт чаралары өчен махсус тукталышлар урнаштыру.

39	Машина кую урыннары оештыру: – Сумка елгасы аша күпер янында А295 трассасында(4-5 машина урыны)	2018-2020	200	+	
	Зеленодольск				

40	Машина кую урыннары оештыру: – Серго исемендәге "Позис" заводы буйлап һәм Волжск һәм Вокзал яны урамнары буенча сәнәгать зоналары буйлап рөхсәтсез машина кую урыны өчен 50 урынга парковка киңлеген арттырырга кирәк; – Зеленодольск районы халкы һәм кунакларына җәйге чорда Волжск урамындагы участокларда Волжск – Зеленодольск буенча урнашкан Краснозаренский тимер юл станциясе янында ял итүче балыкчылар өчен машина куярга 8-10 машина урыны булдырырга кирәк; – шәһәр пляжы янында 20-25 урынлык автомобиль кую мәйданчыгын оештырырга; – «Маяк» укыту-спорт базасында өстәмә 35-40 машина урыны булган автомобильләр кую мәйданчыгы булдырырга. Базага керү ишеге янында металл гаражларны алып куяп парковканы киңәйтергә мөмкин. – К. Маркс, Яңа төзелеш Ленин, Татарстан, Энгельс урамнары буйлап; – Гоголь урамы буенча район үзәк хастаханәсе янында 35-40 машина урынлы парковка өчен урыннар әзерләргә. – Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында (Королева,9) 10-15 машина урынлы машина кую урынын карарга.	2018-2020	6 000	+	
	Шулай итеп, ЗМР һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка пространствосын оештыруга барлыгы:		6 200		

Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерү чаралары:

Тәэмин итәләр:

– территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын;
– пассажирлар агымнарын юллар челтәре буйлап бүлүне;
– юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД) гамәлгә кертү һәм куллану, аның функцияләре һәм кертү этапларын;
– юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары

<table>
<tr><td colspan="6">детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын;
– юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны;
– шәһәр пассажир җәмәгать транспорты эшен исәпкә алып, светофорны җайга салуның эш режимын;
– шәһәр пассажир җәмәгать транспорты өчен гамәлдәге юл шартлары тудырган куркыныч (конфликтлы хәлләр) хәрәкәтен һәм факторларын бетерүне;
– тукталыш пунктлары янындагы һәм вокзаллардагы җәяүлеләр кичүләрен урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны;
– велосипед хәрәкәтен оештыруны;
– инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны;
белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын.</td></tr>
<tr><td>41</td><td>Тышкы транспорт элемтәләре төеннәрен (автовокзал, тимер юл вокзалы) хезмәт күрсәтү объектлары белән тулыландыру.</td><td>2018-2020</td><td>500</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>42</td><td>Осиново п. Юбилейная урамында автобус транспорты өчен соңгы пунктта норматив таләпләр нигезендә рейсара тору өчен зона төзекләндерү</td><td>2018-2019</td><td>50</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>43</td><td>Түбәндәге юнәлешләрдә җәмәгать транспорты хезмәтләре белән тәэмин итәргә:
К. Маркс - Совет - Җиңү (Васильево шәһәр тибындагы поселогы);
Космонавтлар урамы - Менжинский - Спорт урамы - Калинин (Васильево шәһәр тибындагы поселогы);
Зөя - Акъегет - Күгеш;
Васильево штп- - Октябрь - Юдино.</td><td>2018-2019</td><td>1 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>44</td><td>Җәмәгать пассажир транспортының маршрут челтәре тукталышы нормативларына туры китерү: тукталышларны керү кесәләре белән, павильоннар белән, мәгълүмат такталары белән, җәяүлеләр кичүе белән, тукталышларга кадәр тротуарлар һәм яктырту белән; мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрнең тукталышка керү мөмкинлеге белән тәэмин итү.</td><td>2018-2019</td><td>50 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>45</td><td>Велосипед маршрутларын оештыру (проект-тикшеренү эшләре, велоюллар төзү һәм төзекләндерү һәм велопарковкалар)</td><td>2018-2019</td><td>10 000</td><td>+</td><td></td></tr>
</table>

	Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерүгә карап, барлыгы:		61 550		
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәте күрсәтүне камилләштерү буенча оештыру чаралары:				
46	ТР ЗМР Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын (КСОДД) актуальләштерү	2019-2020	2 000	+	
47	ТР ЗМР җирле әһәмияттәге юлларга юл хәрәкәтен оештыру проектын(ПОДД) эшләү, шул исәптән юл хәрәкәтендә катнашучыларның маршрут ориентлашуы системасын да кертеп	2019-2020	2 000	+	
48	Транспорт чараларын кул белән исәпкә алу (Ел саен)	2018-2019	500	+	
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәте күрсәтүне камилләштерү буенча оештыру чараларына барлыгы:		4500		
	БАРЛЫГЫ		6 864 865		

Ж кушымтасы - КСОДД чараларының уртача варианты өчен эреләндерелгән бәяләү таблицасы

<table>
<tr><td rowspan="2">№ т/б</td><td rowspan="2">Чараның атамасы</td><td rowspan="2">Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.</td><td>Финанслау чыганаклары, мең сум.</td><td rowspan="2">2018-2020 еллар</td><td rowspan="2">2021-2035 еллар</td></tr>
<tr><td>Региональ бюджет
Җирле бюджет
Бюджеттан тыш чыганаклар</td></tr>
<tr><td colspan="6">Регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзү, реконструкцияләү чаралары.
Тәэмин итәләр:
– территориянең транспорт белән бәйле булуын;
– юлларның фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, аларны категорияләүне;
– транспорт агымнары бүленешен;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– транзит транспорт агымнарын үткәрүне оештыруны;
– йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру;
– Тулаем алганда юллар челтәренең нәтиҗәлелеген күтәрә торган локаль-реконструкция чараларына юллар челтәрен,юлларны, юлларны яки юл участокларын үстерү;
– җәяүлеләр кичүләрен урнаштыру һәм төзекләндерүне, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр һәм торак зоналарын формалаштыруны кертеп, җәяүлеләр хәрәкәтен оештыру.</td></tr>
<tr><td>1</td><td>ЗМР территориясендә 2 ВСМ төзелеше (28,2 км)</td><td>2021-2035</td><td>423 00 0</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2</td><td>Бишнә авыл җирлеге, Карамалы Тау авыл җирлеге һәм Олы Карагуҗа авыл җирлеге территориясендә КАД төньяк участогын төзү (19,444 км)</td><td>2019-2022</td><td>795 10 0</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td></td><td>Регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзүгә, реконструкцияләүгә барлыгы.</td><td></td><td>1 218 100</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">Транспорт инфраструктурасы объектларын төзү чаралары.
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
– юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне</td></tr>
</table>

ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру; – транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне – юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.					
3	Зөя утрау-шәһәрчегендә туристик елга вокзалы төзелеше	2020-2022	650 000	+	+
4	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Свияжск мультимодаль логистика үзәге төзелеше. .	2018-2022	4 400 000	+	+
5	«СММЛЦ» инвестиция проектын гамәлгә ашыру өчен инфраструктура оештыру (2193,7 га)	2020-2022	1 200 000	+	+
6	СММЛЦ га т/ю керү юлы	2020-2022	15 000	+	+
7	Әйшә авыл җирлеге һәм Ильинский территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
8	Олы Ачасыр АҖ территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
9	Әйшә авыл җирлеге территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
10	Осиново АҖ территориясендә АЗС төзү	2018-2020	15 000	+	
	Транспорт инфраструктурасы объектлары төзелешенә йомгак		6 325 000		
ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чаралары Тәэмин итәләр: – территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын; – юлларның фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, аларны категорияләүне; – маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп; – инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү; – юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.					
11	Олы Ачасыр авыл җирлеге территориясендә М7«Идел» - Олы Ачасыр-Кири а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3,671 км)	2020-2025	55 065	+	+
12	Өтәшкә авыл җирлеге территориясендә Кече Өтәк -	2020-2025	58 470	+	+

	Өтәк а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3,898 км)				
13	Норлат АҖ территориясендә урнашкан «Төрләмә-Норлат-Борындык»-Рязаново» а/ю капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,081 км)	2020-2025	16 215	+	+
14	Күгеш авыл җирлеге территориясендә «Норлат-Акъзегет»-Күгеш-Тугай а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау) (0,655 км)	2020-2025	9 825	+	+
15	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Луговой-Бритвино а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (4,4 км).	2020-2025	66 000	+	+
16	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Улитино т.п. керү юлына таба а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,191 км).	2020-2025	2 865	+	+
17	Акъегет АҖ территориясе- Акъегет район чикләре, Акъегет а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау)(2,5 км)	2020-2025	37 500	+	+
18	Бишнә АҖ территориясендә Бишнә-Рус-Мари Кавали а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	42 000	+	+
19	Бишнә АҖ территориясендә Бишнә-Рус-Мари Кавали - Берновые Каавли а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	37 500	+	+
20	Олы Ачасыр АҖ, Норлат АҖ территориясендә Олы Ачасыр-Түбән Урысбага а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2 км)	2020-2025	30 000	+	+
21	Большие Ключи территориясендә Большие Ключи-Ивановское а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(3,9 км)	2020-2025	58 500	+	+
22	Большие Ключи АҖ территориясендә Большие Ключи-Уразла-Соловьевка а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек	2020-2025	34 500	+	+

	урнаштыру)(2,3 км)				
23	Олы Җәке АҖ, Олы Карагуҗа АҖ территориясендә Олы Җәке-Олы Карагуҗа а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,4 км)	2020-2025	21 000	+	+
24	Олы Шырдан АҖ, Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Олы Шырдан-Олы Ходяш а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км).	2020-2025	42 000	+	+
25	Олы Шырдан АҖ территориясендә Олы Шырдан-Карамалы Тау а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(5,1 км)	2020-2025	76 500	+	+
26	Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Җәке- - Мари Эл Республикасы чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,9 км)	2020-2025	43 500	+	+
27	Бишнә АҖ территориясендә Олы Күлбаш-Бишнә-Кызыл Кармыш а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	42 000	+	+
28	Күгеш авыл җирлеге территориясендә Юынчы- район чигендә а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,2 км)	2020-2025	33 000	+	+
29	Осиново АҖ һәм Большие Ключи АҖ территориясендә Ивановское-Кызыл-Октябрь урманчылыгының а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (8,8 км)	2020-2025	132 00 0	+	+
30	Бишнә АҖ һәм Большие Ключи авыл җирлеге территориясендә Кызыл Кармыш-Ивановское а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,5 км)	2021-2027	37 500		+
31	Большие Ключи авыл җирлеге территориясендә Маевка-Малые Ключи а/ю (асфальт-бетон өслек урнаштыру) төзелеш (2,6 км)	2021-2027	39 000		+
32	Мамадыш-Әкил АҖ территориясендә Мамадыш-Әкил- район чиге а/ю төзелеш	2021-2027	91 500		+

	(асфальт-бетон өслек урнаштыру) (6,1 км)				
33	Норлат АҖ, Мулла Иле АҖ территориясендә Мулла Иле-Прибой а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(4,7 км)	2021-2027	70 500		+
34	Норлат АҖ территориясендә Норлат- Албаба ст.-Карамалы Тау а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3 км)	2021-2027	45 000		+
35	Осиново АҖ, Новопольский АҖ территориясендә Яңа Тура-Красницкий а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,6 км)	2021-2027	39 000		+
36	Күгәй АҖ территориясендә Норлат-Акъегет-Рус Исламы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(4,2 км)	2021-2027	63 000		+
37	Мамадыш-Әкил территориясендә Мамадыш-Әкил әйләнеп узу а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,7 км)	2021-2027	25 500		+
38	Түбән Урысбага АҖ территориясендә Кече Ачасыр авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,8 км)	2021-2027	12 000		+
39	Олы Шырдан авыл җирлеге территориясендә Рус Шырданы авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,4 км)	2021-2027	21 000		+
40	Олы Шырдан авыл җирлеге территориясендә Селище Говядино авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,2 км)	2021-2027	18 000		+
41	Большие Ключи АҖ территориясендә Соловьевка авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,7 км)	2021-2027	10 500		+
42	Күгәй АҖ һәм Норлат АҖ территориясендә Татар Исламы авылы керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,4 км)	2021-2027	36 000		+

43	Бишнә АҖ территориясендә Гремячий Ключ т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,5 км)	2021-2027	22 500		+
44	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Карамалы Тау-Улитино- Чуаш Республикасы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,6 км). (0,6 км)	2021-2027	9 000		+
45	Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Үтәнгеш т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,1 км)	2021-2027	31 500		+
46	Мулла Иле АҖ территориясендә сәнәгать мәйданчыгына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,2 км)	2021-2027	33 000		+
47	Большие Ключи АҖ территориясендә Кече Ключи авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3,5 км)	2021-2027	52 500		+
48	Өтәшкә АҖ, Рус Әҗәле авыл җирлеге территориясендә Рус Наратлысы -Гөбнә станциясе т/ю а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,8 км)	2021-2027	42 000		+
49	Күгәй АҖ, Күгеш АҖ территориясендә Тау Иле-Айдар а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(5,3 км)	2021-2027	79 500		+
50	Олы Карагуҗа авыл җирлеге территориясендә Чирүчи-республика чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,5 км)	2021-2027	37 500		+
51	Олы Җәке авыл җирлеге һәм Большие Ключи АҖ территориясендә Уразлы авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (5,9 км)	2021-2027	88 500		+
52	Рус Исламы авылы - Күгәй авылы юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл (3км) төзү ;	2019-2020	45 000	+	
53	Урман авылы - Күгәй авылы (5км) юнәлешендә	2019-2020	75 000	+	

	камилләштерелгән өслекле V категорияле юл төзү;				
54	Олы Карагуҗа авылы урта мәктәбенә кадәр (1.7 км) Казан – Зеленодольск – Олы Күлбаш юлыннан) V категорияле асфальт өслекле керү юлын салу ;	2019-2020	25 500	+	
55	Синтәк авылына кадәр V категорияле керү юлы (1.6км) төзү;	2019-2020	24 000	+	
56	Исак - Карамалы Тау трассасындагы куркыныч чатта (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш) реконструкцияләү - 200 м 2 полоса (III категория) юл участогы төзелеше һәм 250 м. (III категория) иске юлны демонтаж .	2018-2020	8 800	+	
57	БКД ПК2+000-ПК3+600 кысаларында Төрләмә-Норлат-Борындык автомобиль юлын(1,6 км) ремонтлау	2018-2020	24 000	+	
58	Норлат - Өтәк ПК6+000-ПК6+400 кысаларында автомобиль юлына киртә кую җайланмасы (0,4 км)	2018-2020	1 000	+	
	ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү һәм ремонтлау эшләренә нәтиҗә		1 946 240		

Зеленодольск шәһәренең урам-юл челтәрен һәм инфраструктурасын үстерү чаралары
Тәэмин итәләр:

- территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
- юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше;
- маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
- йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру;
- транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне

юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.

59	Башкала урамыннан Йошкар-Ола урамына борылган участокны реконструкцияләү- юлны бер полосага киңәйтү. Тукталышны алырга кирәк булачак.	2018-2020	5 000	+	

60	Башкала урамыннан Королев урамына борылганда участокны реконструкцияләү – Башкала урамыннан Королев урамына борылганда бер полосага юлны киңәйтү	2018-2020	5 000	+	
61	Яңа төзелеш урамы һәм Озерная урамы буенча тимер юллар аша күперне ремонтлау	2018-2020	57 000	+	
	Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерүгә барлыгы		67 000		
Юл хәрәкәте иминлеген арттыру чаралары һәм юл хәрәкәтен җайга салу хезмәтен урнаштыру Тәэмин итәләр: – территорияләрнең җәяүлеләр белән бәйле булуын; – юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД), эшләү, кертү һәм куллану, аны кертү функцияләрен һәм этапларын ; – юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын; – юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне; – транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне – юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны; – юл хәрәкәтен җайга салу чаралары белән кисешүләрен, кушылган урыннарны һәм юл участокларын җиһазлау; – светофор җайга салуның килештерелгән эш режимы; – гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү; – җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, ЗМР территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны; – инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар; – балаларның белем бирү оешмаларына имин хәрәкәт итү маршрутлары; – велосипед хәрәкәтен оештыруны; – Тулаем алганда юллар челтәренең нәтиҗәлелеген күтәрә торган локаль-реконструкция чараларына юллар челтәрен,юлларны, юлларны яки юл участокларын үстерү; – автоматик режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очракларын фото һәм видеофиксацияләү чараларын урнаштыру.					
	ЗМР и торак пунктларның урам-юл челтәре а/ю				
62	А 295 (Әйшә АҖ) трассасының 116 км ында (иртәнге пик сәгатьтә) интенсив	2018-2020	40 000	+	

	транспорт агымы булганда, җәяүлеләр өчен җир өсте кичүен билгеләргә кирәк.				
63	Торак пунктлар буйлап тротуарлар төзү: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АЖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында. Торак пунктлар эчендә тротуарлар төзү: Васильево, Әйшә, Осиново, Большие Ключи, Норлат; Яңа Тура; Мамадыш-Әкил, Акъегет, Рус Әҗәле,Олы Ходяш, Татар Танае, Күгәй, Олы Карагуҗа Бишнә.	2018-2021	30 000	+	
64	Юл челтәрендә тышкы яктырту урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АЖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында.	2018-2021	18 000	+	
65	Тизлек режимын йөртүчеләр тарафыннан арттыруны видеофиксацияләү системасын урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында;	2018-2021	20 000	+	

	– М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АЖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак а - Карамалы Тау юлында; – Зеленодольск шәһәрендә Волжск урамында - Зеленодольск шәһәренә Мари-Эл белән чиккә кадәр.				
66	«Әйшә» АҖ А 295 трассасы буйлап минилогистик үзәккә борылганда юл читендә «туктап тору(стоянка) тыелган» билгесен урнаштырырга кирәк.	2018	10	+	
67	Сумка елгасы аша күпер янында машиналар туктала торган А295 трассасында «стоянка(туктап тору) тыелган» билгеләрен урнаштырырга кирәк.	2018		+	
68	Осиново АҖ әйләнеп узу юлында сәгатенә 70 км тизлекне чикләүне билгеләргә.	2018	10	+	
	Васильево шәһәр тибындагы поселогында урам-юл челтәре				
69	Җәяүлеләр кичүен бетон диварга алып куярга.	2018-2019	2	+	
70	Космонавтлар урамында уку йортлары янында ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	10	+	
71	Октябрь урамы буенча җәяүлеләр өчен юл салырга һәм ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	12	+	
	Осиново АҖ урам-юл челтәре				
72	Радужный сәүдә үзәге янында куркыныч җәяүлеләр кичүендә (тауга менгәндә) тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) белән светофор урнаштырырга тәкъдим ителә.	2018-2019	50		
73	Комаров урамында тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системасын һәм яктырту урнаштырырга.	2018-2019	1 500	+	
	Зеленодольскида урам-юл челтәре				
74	11 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе янындагы территорияне (Гоголь 40 һәм 40а)машина юлыннан	2018-2020	400	+	

	аерып, коймалар белән җиһазлауны белән тәэмин итәргә. СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.				
75	СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.	2018-2020	1 000	+	
76	Космонавтлар ур. , Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур. юл челтәрендә, Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тышкы яктырту җайланмасын урнаштыру.	2018-2020	15 000	+	
77	Зеленодольск шәһәрендәге барлык урамнарны тротуарлар һәм тышкы яктырту белән тәэмин итәргә	2018-2020	30 000	+	
78	Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешендә җиңел конструкциядәге корылманы башка урынга күчерергә.	2018-2020	1	+	
79	Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә, сул якка Татарстан урамыннан Ленин урамына борылганда, 30 секундлы сулга борылу светофор циклы белән, светофор секциясен өстәргә.	2018-2020	10	+	
80	Төзүчеләр ур., Башкала ур. куркыныч чатта светофор урнаштырырга.	2018-2020	50	+	
81	Ленин урамында божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге ягына (Ленин ур., 46) парк зонасына җәяүлеләр өчен имин чыгу урынын тәэмин итү өчен җәяүлеләр кичүе аша тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) һәм светофор куяга тәкъдим ителә.	2018-2020	60	+	
82	Космонавтлар ур., Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур., Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тротуарлар төзү һәм ремонтлау.	2018-2020	50 000	+	
	Нәтиҗәдә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруга һәм СРДД урнаштыру		206 11 5		

ЗМР һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка пространствосын оештыру чаралары:
Тәэмин итәләр:

– бердәм парковка пространствосын булдыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру);

– гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү; – җәяүлеләр юлларын хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны; – инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны; – белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутлары; – автомат режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру; – тоткарланган транспорт чаралары өчен махсус тукталышлар урнаштыру.					
83	Машина кую урыннары оештыру: – Сумка елгасы аша күпер янында А295 трассасында(4-5 машина урыны)	2018-2020	200	+	
	Зеленодольск				
84	Машина кую урыннары оештыру: – Серго исемендәге "Позис" заводы буйлап һәм Волжск һәм Вокзал яны урамнары буенча сәнәгать зоналары буйлап рөхсәтсез машина кую урыны өчен 50 урынга парковка киңлеген арттырырга кирәк; – Зеленодольск районы халкы һәм кунакларына җәйге чорда Волжск урамындагы участокларда Волжск – Зеленодольск буенча урнашкан Краснозаренский тимер юл станциясе янында ял итүче балыкчылар өчен машина куярга 8-10 машина урыны булдырырга кирәк; – шәһәр пляжы янында 20-25 урынлык автомобиль кую мәйданчыгын оештырырга; – «Маяк» укыту-спорт базасында өстәмә 35-40 машина урыны булган автомобильләр кую мәйданчыгы булдырырга. Базага керү ишеге янында металл гаражларны алып куяп парковканы киңәйтергә мөмкин. – К. Маркс, Яңа төзелеш Ленин, Татарстан, Энгельс урамнары буйлап; – Гоголь урамы буенча район	2018-2020	6 000	+	

<table>
<tr><td></td><td>үзәк хастаханәсе янында 35-40 машина урынлы парковка өчен урыннар әзерләргә.
– Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында (Королева,9) 10-15 машина урынлы машина кую урынын карарга.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Шулай итеп, ЗМР һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка пространствосын оештыруга барлыгы:</td><td></td><td>6 200</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерү чаралары:
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын;
– пассажирлар агымнарын юллар челтәре буйлап бүлүне;
– юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД) гамәлгә кертү һәм куллану, аның функцияләре һәм кертү этапларын;
– юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын;
– юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны;
– шәһәр пассажир җәмәгать транспорты эшен исәпкә алып, светофорны җайга салуның эш режимын;
– шәһәр пассажир җәмәгать транспорты өчен гамәлдәге юл шартлары тудырган куркыныч (конфликтлы хәлләр) хәрәкәтен һәм факторларын бетерүне;
– тукталыш пунктлары янындагы һәм вокзаллардагы җәяүлеләр кичүләрен урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны;
– велосипед хәрәкәтен оештыруны;
– инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны;
белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын.</td></tr>
<tr><td>85</td><td>Тышкы транспорт элемтәләре төеннәрен (автовокзал, тимер юл вокзалы) хезмәт күрсәтү объектлары белән тулыландыру.</td><td>2018-2020</td><td>500</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>86</td><td>Осиново п. Юбилейная урамында автобус транспорты өчен соңгы пунктта норматив таләпләр нигезендә рейсара тору өчен зона төзекләндерү</td><td>2018-2019</td><td>50</td><td>+</td><td></td></tr>
</table>

87	Түбәндәге юнәлешләрдә җәмәгать транспорты хезмәтләре белән тәэмин итәргә: К. Маркс - Совет - Җиңү проспекты. Васильево штп); Космонавтлар - Менжинский - Спорт - Калинин урамнары(Васильево АЖ); Зөя - Акъегет - Күгеш; Васильево штп- - Октябрь - Юдино.	2018-2019	1 000	+	
88	Җәмәгать пассажир транспортының маршрут челтәре тукталышы нормативларына туры китерү: тукталышларны керү кесәләре белән, павильоннар белән, мәгълүмат такталары белән, җәяүлеләр кичүе белән, тукталышларга кадәр тротуарлар һәм яктырту белән; мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрнең тукталышка керү мөмкинлеге белән тәэмин итү.	2018-2019	50 000	+	
89	Велосипед маршрутларын оештыру (проект-тикшеренү эшләре, велоюллар төзү һәм төзекләндерү һәм велопарковкалар)	2018-2019	10 000	+	
	Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерүгә карап, барлыгы:		61 550		
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәте күрсәтүне камилләштерү буенча оештыру чаралары:				
90	ТР ЗМР Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын (КСОДД) актуальләштерү	2019-2020	2 000	+	
91	ТР ЗМР җирле әһәмияттәге юлларга юл хәрәкәтен оештыру проектын(ПОДД) эшләү, шул исәптән юл хәрәкәтендә катнашучыларның маршрут ориентлашуы системасын да кертеп	2019-2020	2 000	+	
92	Транспорт чараларын кул белән исәпкә алу (Ел саен)	2018-2019	500	+	
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәтен камилләштерү буенча оештыру чараларына йомгак		4 500		
	БАРЛЫГЫ		9 834 705		

3 кушымтасы КСОДД чараларының аеруча зур чыгымлы варианты өчен эреләндерелгән бәяләү таблицасы

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
Регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзү, реконструкцияләү чаралары. Тәэмин итәләр: – территориянең транспорт белән бәйле булуын; – юлларның фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, аларны категорияләүне; – транспорт агымнары бүленешен; – маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп; – транзит транспорт агымнарын үткәрүне оештыруны; – йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру; – Тулаем алганда юллар челтәренең нәтиҗәлелеген күтәрә торган локаль-реконструкция чараларына юллар челтәрен,юлларны, юлларны яки юл участокларын үстерү; – җәяүлеләр кичүләрен урнаштыру һәм төзекләндерүне, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр һәм торак зоналарын формалаштыруны кертеп, җәяүлеләр хәрәкәтен оештыру.					
1	Божралы автомобиль юлының төньяк участогын төзү (73,9 км)	2021-2035	3 029 900		+
2	ЗМР территориясендә 2 ВСМ төзелеше (28,2 км)	2021-2035	423 000		
3	Бишнә авыл җирлеге, Карамалы Тау авыл җирлеге һәм Олы Карагуҗа авыл җирлеге территориясендә КАД төньяк участогын төзү (19,444 км)	2019-2022	795 100	+	+
4	«Идел» М-7 -Ивановское а/ю төньяк участогын реконструкцияләү (8 км)	2021-2025	282 000	+	+
5	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок , Олы Ачасыр авыл җирлеге, Түбән Урысбага авыл җирлеге территориясендә а/ю	2019-2025	575 834	+	+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	реконструкциясе (21,728 км)				
6	Зеленодольск һәм Волжск шәһәрләрен урап узу юлын реконструкцияләү (18,3 км)	2021-2026	645 087	+	+
7	Осиново авыл җирлеге һәм Раифа авыл җирлеге территориясендә М-7 «Волга»-Ивановское а/ю реконструкциясе (8, 015 км)	2019-2022	212 412	+	+
8	Йошкар-Ола-Зеленодольск-М-7 «Волга» А-295 автомобиль юлын төзекләндерү км 95+000-км 126+000	2020-2026	775 100	+	+
9	Большие Ключи авылын әйләнеп узу юлын төзү (5,2 км)	2019-2022	182 000	+	+
10	Әйшә авыл җирлеге территориясендә ике дәрәҗәле чишелешне төзү	2023-2030	450 000	+	+
11	Идел елгасы аша күпер төзү: – III категорияле 2 полосалы юлны II категорияле 2 полосалы юлга реконструкцияләү: 1000 м; – күперләр төзү - күпергә илтүче юл - 250 м; күпернең озынлыгы 1 310 м (II категорияле 2 полосалы); күпергә илтүче юл - 150 м; – III категорияле 2 полосалы юлны - Карамалы Тау авылыннан М7 борылышына кадәр Исак авылы тирәсендә 9,6 км-II категорияле 2 полосалы юлга реконструкцияләү;	2021-2030	200 000 000		+

<table>
<tr><td rowspan="2">№ т/б</td><td rowspan="2">Чараның атамасы</td><td rowspan="2">Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.</td><td>Финанслау чыганаклары, мең сум.</td><td rowspan="2">2018-2020 еллар</td><td rowspan="2">2021-2035 еллар</td></tr>
<tr><td>Региональ бюджет
Җирле бюджет
Бюджеттан тыш чыганаклар</td></tr>
<tr><td></td><td>– Карамалы Тау һәм Портопоповка авылындагы трасса буйлап II категория юлында киртәләр төзү 3,7 км.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Регионара һәм федераль дәрәҗәдәге транспорт челтәрен төзүгә, реконструкцияләүгә барлыгы.</td><td></td><td>207 370 433</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">Транспорт инфраструктурасы объектларын төзү чаралары.
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
– юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру;
– транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне
– юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.</td></tr>
<tr><td>12</td><td>Зөя утрау-шәһәрчегендә туристик елга вокзалы төзелеше</td><td>2020-2022</td><td>650 000</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>13</td><td>Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Свияжск мультимодаль логистика үзәге төзелеше. .</td><td>2018-2022</td><td>4 400 000</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>14</td><td>«СММЛЦ» инвестиция проектын гамәлгә ашыру өчен инфраструктура оештыру (2193,7 га)</td><td>2020-2022</td><td>1 200 000</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>15</td><td>СММЛЦ га т/ю керү юлы</td><td>2020-2022</td><td>15 000</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>16</td><td>Әйшә авыл җирлеге һәм Ильинский территориясендә АЗС төзү</td><td>2018-2020</td><td>15 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>17</td><td>Олы Ачасыр АҖ территориясендә АЗС төзү</td><td>2018-2020</td><td>15 000</td><td>+</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th rowspan="2">№ т/б</th><th rowspan="2">Чараның атамасы</th><th rowspan="2">Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.</th><th>Финанслау чыганаклары, мең сум.</th><th rowspan="2">2018-2020 еллар</th><th rowspan="2">2021-2035 еллар</th></tr>
<tr><th>Региональ бюджет
Җирле бюджет
Бюджеттан тыш чыганаклар</th></tr>
<tr><td>18</td><td>Әйшә авыл җирлеге территориясендә АЗС төзү</td><td>2018-2020</td><td>15 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td>19</td><td>Осиново АҖ территориясендә АЗС төзү</td><td>2018-2020</td><td>15 000</td><td>+</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>Транспорт инфраструктурасы объектлары төзелешенә йомгак</td><td></td><td>6 325 000</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү, ремонтлау чаралары
Тәэмин итәләр:
– территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
– юлларның фаразланган йөкләнешен, якын-тирә территорияләрнең көтелгән үсешен, юл-күпер төзелеше буенча планлаштырылган чараларны исәпкә алып, аларны категорияләүне;
– маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
– инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар тәэмин итү;
– юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.</td></tr>
<tr><td>20</td><td>Рус Әҗәле авыл җирлеге территориясендә «Олы Кайбыч-Багай»-Рус Әҗәле а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,839 км)</td><td>2020-2025</td><td>12 585</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>21</td><td>Акъегет АҖ территориясендә «Норлат-Акъегет»-Бакырчы» а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,119 км)</td><td>2020-2025</td><td>16 785</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>22</td><td>Олы Ачасыр авыл җирлеге территориясендә М7«Идел» - Олы Ачасыр-Кири а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3,671 км)</td><td>2020-2025</td><td>55 065</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>23</td><td>Рус Әҗәле авыл җирлеге территориясендә Тат.Наратлысы ав.- Рус-Әҗәле авыл җирлегенә а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,76 км)</td><td>2020-2025</td><td>11 400</td><td>+</td><td>+</td></tr>
<tr><td>24</td><td>Өтәшкә авыл җирлеге территориясендә Кече Өтәк - Өтәк а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру)</td><td>2020-2025</td><td>58 470</td><td>+</td><td>+</td></tr>
</table>

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	(3,898 км)				
25	Норлат АҖ территориясендә «Төрләмә-Норлат-Борындык»-Рязаново» а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,484 км)	2020-2025	37 260	+	+
26	Норлат АҖ территориясендә урнашкан «Төрләмә-Норлат-Борындык»-Рязаново» а/ю капиталь ремонт (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,081 км)	2020-2025	16 215	+	+
27	Күгеш авыл җирлеге территориясендә «Норлат-Акъзегет»-Күгеш-Тугай а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау) (0,655 км)	2020-2025	9 825	+	+
28	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Луговой-Бритвино а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру). (4,4 км)	2020-2025	66 000	+	+
29	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Улитино т.п. керү юлына таба а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,191 км).	2020-2025	2 865	+	+
30	Акъегет АҖ территориясе-Акъегет район чикләре, Акъегет а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау)(2,5 км)	2020-2025	37 500	+	+
31	Бишнә АҖ территориясендә Бишнә-Рус-Мари Кавали а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	42 000,00	+	+
32	Бишнә АҖ территориясендә Бишнә-Рус-Мари Кавали - Берновые Каавли а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	37 500,00	+	+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
33	Олы Ачасыр АҖ, Норлат АҖ территориясендә Олы Ачасыр-Түбән Урысбага а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2 км)	2020-2025	30 000,00	+	+
34	Большие Ключи территориясендә Большие Ключи-Ивановское а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(3,9 км)	2020-2025	58 500,00	+	+
35	Большие Ключи АҖ территориясендә Большие Ключи-Уразла-Соловьевка а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,3 км)	2020-2025	34 500,00	+	+
36	Олы Җәке АҖ, Олы Карагуҗа АҖ территориясендә Олы Җәке-Олы Карагуҗа а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,4 км)	2020-2025	21 000,00	+	+
37	Олы Шырдан АҖ, Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Олы Шырдан-Олы Ходяш а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км).	2020-2025	42 000,00	+	+
38	Олы Шырдан АҖ территориясендә Олы Шырдан-Карамалы Тау а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(5,1 км)	2020-2025	76 500,00	+	+
39	Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Җәке--Мари Эл Республикасы чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,9 км)	2020-2025	43 500,00	+	+
40	Бишнә АҖ территориясендә Олы Күлбаш-Бишнә-Кызыл Кармыш а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,8 км)	2020-2025	42 000,00	+	+
41	Олы Карагуҗа АҖ территориясендә Олы	2020-2025	12 000,00	+	+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	Күлбаш-Синтәк а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,8 км)				
42	Күгеш авыл җирлеге территориясендә Юынчы-район чигендә а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,2 км)	2020-2025	33 000,00	+	+
43	Бишнә АҖ территориясендә Гремячий Ключ-Шигали а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,3 км)	2020-2025	19 500,00	+	+
44	Осиново АҖ һәм Большие Ключи АҖ территориясендә Ивановское-Кызыл-Октябрь урманчылыгының а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (8,8 км)	2020-2025	132 000,00	+	+
45	Бишнә АҖ һәм Большие Ключи авыл җирлеге территориясендә Кызыл Кармыш-Ивановское а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,5 км)	2021-2027	37 500,00		+
46	Большие Ключи авыл җирлеге территориясендә Маевка-Малые Ключи а/ю (асфальт-бетон өслек урнаштыру) төзелеш (2,6 км)	2021-2027	39 000,00		+
47	Мамадыш-Әкил АҖ территориясендә Мамадыш-Әкил- район чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (6,1 км)	2021-2027	91 500,00		+
48	Норлат АҖ, Мулла Иле АҖ территориясендә Мулла Иле-Прибой а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(4,7 км)	2021-2027	70 500,00		+
49	Норлат АҖ территориясендә Норлат- Албаба ст.-Карамалы Тау а/ю төзелеше (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3 км)	2021-2027	45 000,00		+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
50	Түбән Урысбага АҖ территориясендә Түбән Урысбага-Кече Ачасыр а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,7 км)	2021-2027	10 500,00		+
51	Осиново АҖ, Новопольский АҖ территориясендә Яңа Тура-Красницкий а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,6 км)	2021-2027	39 000,00		+
52	Күгәй АҖ территориясендә Норлат-Акъегет-Рус Исламы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(4,2 км)	2021-2027	63 000,00		+
53	Норлат АҖ территориясендә Норлат-Татар Исламы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,5 км)	2021-2027	22 500,00		+
54	Мамадыш-Әкил территориясендә Мамадыш-Әкил әйләнеп узу а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,7 км)	2021-2027	25 500,00		+
55	Түбән Урысбага АҖ территориясендә Кече Ачасыр авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,8 км)	2021-2027	12 000,00		+
56	Олы Шырдан авыл җирлеге территориясендә Рус Шырданы авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,4 км)	2021-2027	21 000,00		+
57	Олы Шырдан авыл җирлеге территориясендә Селище Говядино авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (1,2 км)	2021-2027	18 000,00		+
58	Большие Ключи АҖ территориясендә Соловьевка авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,7 км)	2021-2027	10 500,00		+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
59	Күгәй АЖ һәм Норлат АЖ территориясендә Татар Исламы авылы керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,4 км)	2021-2027	36 000,00		+
60	Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Олы Җәке т.п керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) 0,9 км)	2021-2027	13 500,00		+
61	Осиново АЖ территориясендә Вороновка т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,2 км)	2021-2027	3 000,00		+
62	Бишнә АЖ территориясендә Гремячий Ключ т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(1,5 км)	2021-2027	22 500,00		+
63	Новопольский АЖ территориясендә Дубровка т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,6 км)	2021-2027	9 000,00		+
64	Рус Әҗәле АЖ территориясендә Карашәм т.п керү юлы төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,7 км)	2021-2027	10 500,00		+
65	Әйшә авыл җирлеге территориясендә Нарат т.п керү юлы төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,5 км)	2021-2027	7 500,00		+
66	Мамадыш-Әкил АЖ территориясендә Рус Танае т.п. керү юлы төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,1 км)	2021-2027	1 500,00		+
67	Карамалы Тау шәһәр тибындагы поселок территориясендә Карамалы Тау-Улитино- Чуаш	2021-2027	9 000,00		+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	Республикасы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (0,6 км).				
68	Олы Җәке авыл җирлеге территориясендә Үтәнгеш т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,1 км)	2021-2027	31 500,00		+
69	Большие Ключи АҖ территориясендә Светлое Озеро т.п. керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,9 км)	2021-2027	13 500,00		+
70	Большие Ключи АҖ территориясендә сәнәгать мәйданчыгына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,1 км)	2021-2027	1 500,00		+
71	Мулла Иле АҖ территориясендә сәнәгать мәйданчыгына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(2,2 км)	2021-2027	33 000,00		+
72	Карамалы Тау штп территориясендә сәнәгать мәйданчыгына керү юлына (0,6 км)а/ю асфальт-бетон өслек ясау төзү	2021-2027	9 000,00		+
73	Большие Ключи АҖ территориясендә Кече Ключи авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (3,5 км)	2021-2027	52 500,00		+
74	Бишнә АҖ территориясендә Рус-Мари Кавали авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,7 км)	2021-2027	10 500,00		+
75	Мулла Иле АҖ территориясендәге объектларга керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,2 км)	2021-2027	3 000,00		+

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
76	Өтәшкә АҖ, Рус Әҗәле авыл җирлеге территориясендә Рус Наратлысы -Гөбнә станциясе т/ю а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,8 км)	2021-2027	42 000,00		+
77	Күгәй АҖ, Күгеш АҖ территориясендә Тау Иле-Айдар а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(5,3 км)	2021-2027	79 500,00		+
78	Күгеш АҖ территориясендә Тугай-район чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру)(0,9 км)	2021-2027	13 500,00		+
79	Олы Карагуҗа авыл җирлеге территориясендә Чирүчи-республика чиге а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (2,5 км)	2021-2027	37 500,00		+
80	Олы Җәке авыл җирлеге һәм Большие Ключи АҖ территориясендә Уразлы авылына керү юлы а/ю төзелеш (асфальт-бетон өслек урнаштыру) (5,9 км)	2021-2027	88 500,00		+
81	Рус Исламы авылы - Күгәй авылы юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл (3км) төзү ;	2019-2020	45 000,00	+	
82	Урман авылы - Күгәй авылы (5км) юнәлешендә камилләштерелгән өслекле V категорияле юл төзү;	2019-2020	75 000,00	+	
83	Олы Карагуҗа авылы урта мәктәбенә кадәр (1.7 км) Казан – Зеленодольск – Олы Күлбаш юлыннан) V категорияле асфальт өслекле керү юлын салу ;	2019-2020	25 500,00	+	
84	Синтәк авылына кадәр V категорияле керү юлы (1.6км) төзү;	2019-2020	24 000,00	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
85	Исак - Карамалы Тау трассасындагы куркыныч чатта (Зөя утрау-шәһәрчегенә борылыш) реконструкцияләү -200 м 2 полоса (III категория) юл участогы төзелеше һәм 250 м. (III категория) иске юлны демонтаж .	2018-2020	8 800,00	+	
86	БКД ПК2+000-ПК3+600 кысаларында Төрләмә-Норлат-Борындык автомобиль юлын(1,6 км) ремонтлау	2018-2020	24 000,00	+	
87	Норлат - Өтәк ПК6+000-ПК6+400 кысаларында автомобиль юлына киртә кую җайланмасы (0,4 км)	2018-2020	1 000,00	+	
	ТР ЗМР торак пунктлары арасында транспорт челтәрен төзү һәм ремонтлау эшләренә нәтиҗә		2 184 770		

Зеленодольск шәһәренең урам-юл челтәрен һәм инфраструктурасын үстерү чаралары

Тәэмин итәләр:

- территорияләрнең транспорт белән бәйле булуын;
- юллар челтәре буйлап транспорт агымнары бүленеше;
- маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
- йөк транспорт чараларының, куркыныч, эре габаритлы һәм авыр йөкле йөкләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары хәрәкәтен оештыру буенча тәкъдимнәрне дә кертеп, шулай ук мондый чараларның мөмкин булган саллы габаритлы параметрлары буенча уздыруны оештыру;
- транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне юл челтәрләрен, юллар яки юллар участокларын үстерү, гомумән алганда юллар челтәре эшчәнлегенең нәтиҗәлелеген арттыра торган локаль-реконструкция чараларына.

88	Башкала урамыннан Йошкар-Ола урамына борылган участокны реконструкцияләү-юлны бер полосага киңәйтү. Тукталышны алырга кирәк булачак.	2018-2020	5 000	+	
89	Башкала урамыннан Королев урамына борылганда	2018-2020	5 000	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	участокны реконструкцияләү – Башкала урамыннан Королев урамына борылганда бер полосага юлны киңәйтү				
90	Яңа төзелеш урамы һәм Озерная урамы буенча тимер юллар аша күперне ремонтлау	2018-2020	57 000	+	
	Зеленодольск шәһәренең УДС һәм инфраструктурасын үстерүгә барлыгы		67 000		

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру чаралары һәм юл хәрәкәтен җайга салу хезмәтен урнаштыру

Тәэмин итәләр:

- территорияләрнең җәяүлеләр белән бәйле булуын;
- юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД), эшләү, кертү һәм куллану, аны кертү функцияләрен һәм этапларын ;
- юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне;
- транспорт чараларының билгеле бер территорияләргә үтеп керүен чикләүне
- юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны;
- юл хәрәкәтен җайга салу чаралары белән кисешүләрен, кушылган урыннарны һәм юл участокларын җиһазлау;
- светофор җайга салуның килештерелгән эш режимы;
- гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү;
- җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, ЗМР территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны;
- инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартлар;
- балаларның белем бирү оешмаларына имин хәрәкәт итү маршрутлары;
- велосипед хәрәкәтен оештыруны;
- Тулаем алганда юллар челтәренең нәтиҗәлелеген күтәрә торган локаль-реконструкция чараларына юллар челтәрен,юлларны, юлларны яки юл участокларын үстерү;
- автоматик режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очракларын фото һәм

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
видеофиксацияләү чараларын урнаштыру.					
	ЗМР и торак пунктларның урам-юл челтәре а/ю				
91	А 295 (Әйшә АҖ) трассасының 116 км ында (иртәнге пик сәгатьтә) интенсив транспорт агымы булганда, җәяүлеләр өчен җир өсте кичүен билгеләргә кирәк.	2018-2020	40 000	+	
92	Торак пунктлар буйлап тротуарлар төзү: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында. Торак пунктлар эчендә тротуарлар төзү: Васильево, Әйшә, Осиново, Большие Ключи, Норлат; Яңа Тура; Мамадыш-Әкил, Акъегет, Рус Әҗәле,Олы Ходяш, Татар Танае, Күгәй, Олы Карагуҗа Бишнә.	2018-2021	30 000	+	
93	Юл челтәрендә тышкы яктырту урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл	2018-2021	18 000	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак - Карамалы Тау юлында.				
94	Тизлек режимын йөртүчеләр тарафыннан арттыруны видеофиксацияләү системасын урнаштыру: – әйләнеп узу юлында (1Р 175 «Йошкар-Ола – Зеленодольск»); – А295 трассасыннан юл буйлап Васильево шәһәр тибындагы поселогына таба торак пунктлары янында; – М7 трассасы Исак борылышыннан Чуаш республикасы белән чигенә кадәр; – Осиново АҖ- Казан әйләнеп узу юлында; – Исак а - Карамалы Тау юлында; – Зеленодольск шәһәрендә Волжск урамында - Зеленодольск шәһәренә Мари-Эл белән чиккә кадәр.	2018-2021	20 000	+	
95	«Әйшә» АҖ А 295 трассасы буйлап минилогистик үзәккә борылганда юл читендә «туктап тору(стоянка)	2018	10	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	тыелган» билгесен урнаштырырга кирәк.				
96	Сумка елгасы аша күпер янында машиналар туктала торган А295 трассасында «стоянка(туктап тору) тыелган» билгеләрен урнаштырырга кирәк.	2018		+	
97	Осиново АҖ әйләнеп узу юлында сәгатенә 70 км тизлекне чикләүне билгеләргә.	2018	10	+	
	Васильево шәһәр тибындагы поселогында урам-юл челтәре				
98	Җәяүлеләр кичүен бетон диварга алып куярга.	2018-2019	2	+	
99	Космонавтлар урамында уку йортлары янында ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	10	+	
100	Октябрь урамы буенча җәяүлеләр өчен юл салырга һәм ясалма тигезсезлек урнаштырырга.	2018-2019	12	+	
	Осиново АҖ урам-юл челтәре				
101	Радужный сәүдә үзәге янында куркыныч җәяүлеләр кичүендә (тауга менгәндә) тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) белән светофор урнаштырырга тәкъдим ителә.	2018-2019	50		
102	Комаров урамында тизлек режимын арттыруны видеофиксацияләү системасын һәм яктырту урнаштырырга.	2018-2019	1 500	+	
	Зеленодольскида урам-юл челтәре				
103	11 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе янындагы территорияне (Гоголь 40 һәм 40а)машина юлыннан аерып,	2018-2020	400	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	коймалар белән җиһазлауны белән тәэмин итәргә. СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.				
104	СП 251.1325800.2016 нормасы нигезендә барлык уку йортлары территорияләрен юл территориясеннән аерып алып, коймалар белән җиһазландырырга.	2018-2020	1 000	+	
105	Космонавтлар ур. , Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур. юл челтәрендә, Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тышкы яктырту җайланмасын урнаштыру.	2018-2020	15 000	+	
106	Зеленодольск шәһәрендәге барлык урамнарны тротуарлар һәм тышкы яктырту белән тәэмин итәргә	2018-2020	30 000	+	
107	Хаҗиев урамы һәм Королев урамы киселешендә җиңел конструкциядәге корылманы башка урынга күчерергә.	2018-2020	1	+	
108	Ленин урамы һәм Татарстан урамы киселешендә, сул якка Татарстан урамыннан Ленин урамына борылганда, 30 секундлы сулга борылу светофор циклы белән, светофор секциясен өстәргә.	2018-2020	10	+	
109	Төзүчеләр ур., Башкала ур. куркыныч чатта светофор урнаштырырга.	2018-2020	50	+	
110	Ленин урамында божра юлыннан соң Горький исемендәге Мәдәният үзәге янына (Ленин ур., 46) парк	2018-2020	60	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	зонасына җәяүлеләр өчен имин чыгу урынын тәэмин итү өчен җәяүлеләр кичүе аша тавышлы чакыру җайланмасы(ТВП) һәм светофор куяга тәкъдим ителә.				
111	Космонавтлар ур., Ленин ур., Октябрь ур., Мәктәп ур., Зеленодольск шәһәрендәге Волжск урамында Мари-Эл чигенә кадәр тротуарлар төзү һәм ремонтлау.	2018-2020	50 000	+	
	Нәтиҗәдә юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыруга һәм СРДД урнаштыру		206 115		
ЗМ Р һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка киңлеген оештыру чаралары: Тәэмин итәләр: – бердәм парковка пространствосын булдыру (гаражлар, стоянкалар, парковкалар (парковка урыннары) һәм башка шундый корылмалар урнаштыру); – гамәлдәге юл шартлары тудырган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) бетерү; – җәяүлеләр юлларын хәрәкәтен оештыруны, җәяүлеләр өчен кичүләрне урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, муниципаль берәмлек территориясендә җәяүлеләр өчен һәм торак зоналары булдыруны; – инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны; – белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутлары; – автомат режимда эшләүче юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуларны фото- һәм видеофиксация чараларын урнаштыру; – токарланган транспорт чаралары өчен махсус тукталышлар урнаштыру.					
112	Машина кую урыннары оештыру: – Сумка елгасы аша күпер янында А295 трассасында(4-5 машина урыны)	2018-2020	200	+	
	Зеленодольск				
113	Машина кую урыннары оештыру: – Серго исемендәге «Позис» заводы буйлап һәм Волжск	2018-2020	6 000	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	һәм Вокзал алды урамнары буенча сәнәгать зонасы буйлап рөхсәт ителмәгән 50 машина урынлы парковка киңлеген арттыру кирәк; – Волжск – Зеленодольск а/ю участогында, җәйге вакытта Зеленодольск районы халкы һәм кунаклары, балык тотарга һәм ялга килүчеләр, Волжск урамы буенча машиналар йөрү часте буенда хаотик төстә машиналар куялар. шәһәр пляжы янында 20-25 урынлык автомобиль кую мәйданчыгын оештырырга; – «Маяк» укыту-спорт базасында өстәмә 35-40 машина урыны булган автомобильләр кую мәйданчыгы булдырырга. Базага керү ишеге янында металл гаражларны алып куяп парковканы киңәйтергә мөмкин. – К. Маркс, Яңа төзелеш Ленин, Татарстан, Энгельс урамнары буйлап; – Гоголь урамы буенча район үзәк хастаханәсе янында 35-40 машина урынлы парковка өчен				

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум.	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
			Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар		
	урыннар әзерләргә. – Королев урамы буйлап 2 нче балалар поликлиникасы һәм 3 нче шәһәр поликлиникасы янында (Королева,9) 10-15 машина урынлы машина кую урынын карарга.				
	Шулай итеп, ЗМР һәм Зеленодольск шәһәрендә парковка пространствосын оештыруга барлыгы:		6 200		

Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерү чаралары:

Тәэмин итәләр:

- территорияләрнең транспорт һәм җәяүлеләр белән бәйле булуын;
- пассажирлар агымнарын юллар челтәре буйлап бүлүне;
- юл хәрәкәте белән автоматлаштырылган идарә итү системасын (алга таба - АСУДД) гамәлгә кертү һәм куллану, аның функцияләре һәм кертү этапларын;
- юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыруны, транспорт агымнары детекторларын урнаштыруны, ОДД буенча документация җыюны һәм саклауны оештыруны, мәгълүматлар базасын формалаштыру һәм алып бару принципларын, мәгълүматтан файдалану шартларын, аны актуальләштерү чорлылыгы принципларын;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәэмин итү системасын камилләштерүне;
- маршрут транспорт чараларының хәрәкәтен оештыруны, аларның хәрәкәтенең өстенлекле шартларын тәэмин итүне дә кертеп;
- юлларның аерым участокларында яисә төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизйөрешле режимын тикшереп торуны;
- шәһәр пассажир җәмәгать транспорты эшен исәпкә алып, светофорны җайга салуның эш режимын;
- шәһәр пассажир җәмәгать транспорты өчен гамәлдәге юл шартлары тудырган куркыныч (конфликтлы хәлләр) хәрәкәтен һәм факторларын бетерүне;
- тукталыш пунктлары янындагы һәм вокзаллардагы җәяүлеләр кичүләрен урнаштыруны һәм төзекләндерүне дә кертеп, җәяүлеләр хәрәкәтен оештыруны;
- велосипед хәрәкәтен оештыруны;
- инвалидлар хәрәкәте өчен уңайлы шартларны;

белем бирү оешмаларына балаларның имин хәрәкәте маршрутларын.

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
114	Тышкы транспорт элемтәләре төеннәрен (автовокзал, тимер юл вокзалы) хезмәт күрсәтү объектлары белән тулыландыру.	2018-2020	500	+	
115	Осиново п. Юбилейная урамында автобус транспорты өчен соңгы пунктта норматив таләпләр нигезендә рейсара тору өчен зона төзекләндерү	2018-2019	50	+	
116	Түбәндәге юнәлешләрдә җәмәгать транспорты хезмәтләре белән тәэмин итәргә: К. Маркс - Совет - Җиңү (Васильево АЖ); Космонавтлар урамы - Менжинский - Спорт урамы - Калинин (Васильево шәһәр тибындагы поселогы); Зөя - Акъегет - Күгеш; Васильево штп- - Октябрь - Юдино.	2018-2019	1 000	+	
117	Җәмәгать пассажир транспортының маршрут челтәре тукталышы нормативларына туры китерү: тукталышларны керү кесәләре белән, павильоннар белән, мәгълүмат такталары белән, җәяүлеләр кичүе белән, тукталышларга кадәр тротуарлар һәм яктырту белән; мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрнең тукталышка керү мөмкинлеге белән тәэмин итү.	2018-2019	50 000	+	
118	Велосипед маршрутларын оештыру (проект-тикшеренү эшләре, велоюллар төзү һәм төзекләндерү һәм велопарковкалар)	2018-2019	10 000	+	

№ т/б	Чараның атамасы	Гамәлгә ашыру сроклары, еллар.	Финанслау чыганаклары, мең сум. Региональ бюджет Җирле бюджет Бюджеттан тыш чыганаклар	2018-2020 еллар	2021-2035 еллар
	Җәмәгать пассажир транспорты һәм инфраструктурасының маршрут челтәрен камилләштерүгә карап, барлыгы:				
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәте күрсәтүне камилләштерү буенча оештыру чаралары:		61 550		
119	ТР ЗМР Юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемасын (КСОДД) актуальләштерү	2019-2020	2 000	+	
120	ТР ЗМР җирле әһәмияттәге юлларга юл хәрәкәтен оештыру проектын(ПОДД) эшләү, шул исәптән юл хәрәкәтендә катнашучыларның маршрут ориентлашуы системасын да кертеп	2019-2020	2 000	+	
121	Транспорт чараларын кул белән исәпкә алу (Ел саен)	2018-2019	500	+	
	ТР ЗМР халкына һәм кунакларына транспорт хезмәтен камилләштерү буенча оештыру чараларына йомгак		4 500		
	БАРЛЫГЫ		216 225 568		